O poveste dramatică de dragoste în splendida Belle Epoque, traseul unui dublu destin: al unei balerine talentate și al unui pictor faimos, o variantă neidealizată a Parisului din cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

În universul plin de fast și de culoare al Operei din Paris, balerinele par să ducă o existență privilegiată. După căderea cortinei însă, viața acestora se transformă într-o luptă permanentă nu numai pentru integritate sufletească și morală, dar și pentru supraviețuirea de zi cu zi. Când Alexandrie reușește să ajungă în corpul de balet al prestigioasei Opere, totul pare că i se așterne la picioare, mai ales că îl întâlnește pe pictorul Edgar Degas, de care se îndrăgostește. Dar în această lume a dansului și a artei nimic nu e ceea ce pare, iar Orașul Luminilor se dovedește a fi doar un miraj.

„La fel ca Tracy Chevalier, Kathryn Wagner imaginează toate straturile de sens care străbat opera de artă."

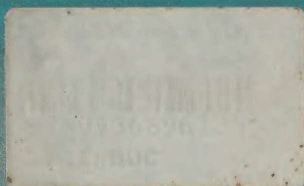
Publishers Weekly

„*Dansatoarea lui Degas* dezvăluie o poveste captivantă, despre dimensiunea întunecată a societății franceze. Această fascinantă vizită într-o lume apusă, a artei și sexului, a războiului și dragostei, va atrage mulți cititori, care se vor întâlni astfel cu Degas și cu impresionismul."

Booklist

„Un roman foarte bogat, plin de informație. Picturile lui Degas reprezentând balerine de la Opera din Paris sunt aduse la viață în întreaga lor prospețime."

Historical Novels Review

Pe coperta: Edgar Degas,
Dansatoare pozând pentru un fotograf (detaliu)

ISBN 978-973-689-612-5

În *Dansatoarea lui Degas* cititorul se va trezi într-o strălucitoare epocă a tuturor extravaganțelor, văzută prin ochii unei tinere balerine. Alexandrie, întreprinzătoare și ambițioasă, reușește să intre în corpul de balet al Operei din Paris, în speranța că-și va afla un loc în societate, dar și că va putea să asigure viitorul financiar al familiei sale. Planul fetei eșuează însă atunci când se îndrăgostește de enigmaticul pictor ale cărui tablouri ce descriu viața de culise a balerinelor au scandalizat o societate întreagă și au revoluționat lumea artei. Din ce în ce mai atrasă de pictura lui Degas, dar și de secretele întunecate ale Parisului, Alexandrie va ajunge să riște totul pentru a-și împlini visul de iubire, dar și pentru a deveni o stea a baletului.

Scriitoare și jurnalistă americană, Kathryn Wagner colaborează la o asociație non-profit din Washington D.C. destinată ajutorării copiilor defavorizați. Absolventă de jurnalism, cu o specializare în istoria artei, a scris pentru diverse publicații din Carolina de Nord, Massachusetts și Virginia. În prezent are în lucru un nou roman.
Publicat în 2009, *Dansatoarea lui Degas* este romanul ei de debut, care urmărește destinul unei balerine ambițioase și talentate în Parisul strălucitor, dar plin de tentații și pericole din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

KATHRYN WAGNER

Dansatoarea lui Degas

Traducere din engleză de
ADRIANA-CARMEN RACOVIȚĂ

HUMANITAS
fiction

„Suntem dispuși să acceptăm ideea că Opera a ajuns să fie astăzi sufletul acestui mare oraș? Să credem că, pe viitor, gloria noastră se va baza, mai presus de toate, pe dezvoltarea industriei de divertisment? Am ajuns, oare, să fim doar capitala eleganței și a plăcerilor?"

Editorial din *Le Temps*, 1867

Introducere

1872

Liniile pe care le schițează trezesc în mine mișcarea. Simt asta până în adâncul sufletului. Ridic piciorul mult, rămân în poză, și mi se năzare că-l văd, în public, desenându-mă, la fel ca pe vremuri. Stă, ca întotdeauna, cu mâna deasupra caietului de schițe, și, pe măsură ce trupul îmi e tot mai tensionat, îmi aduc aminte cum, odinioară, zvâcnetul mâinii lui, pe foaie, mă relaxa. E timpul să-mi las piciorul să coboare, dar, stai!, pare să zâmbească unui gând ascuns, încă nu e momentul. Creionul rămâne apăsat pe colțul de sus al hârtiei de desen, mă privește, e convins că-mi poate controla fiecare mișcare. O altă dansatoare traversează scena, rotindu-se amețitor. Știu că e rândul meu, îl privesc, în așteptare, însă el pare cu totul absent. Surprinzător totuși, creionul începe să se miște pe hârtie, și de-abia atunci simt că vârful piciorului poate atinge ușor scândura scenei, de-abia atunci am voie să mă lansez în grațioase *pirouettes*, cu brațele fluturând, doar în clipele acelea creionul se rotește în spirală pe pagină, așa că e timpul să fac un salt ca să mă eliberez din chingile foii de hârtie.

Ridic capul şi iau ca punct de referinţă locul lui gol de la balcon. Încep o serie de *fouetté en tournant.* Chiar dacă rămân pe loc, de fapt evadez, pentru că mă învârt din ce în ce mai repede, iar el nu mai poate ține pasul. Fiecare notă muzicală pare că-mi este destinată doar mie. Ating acel punct unde imaginile și muzica se contopesc și, pentru o clipă, mi-aș dori să fiu în public, să pot urmări și eu absolut totul. Ce bine ar fi fost să fie și el aici, să vadă spectacolul! Luminile filtrează nuanțe de galben și alb pe voalul fustelor noastre trandafirii, și, firesc, culorile se amestecă, exuberante, așa încât nu le mai pot distinge clar contururile.

Orchestra e alcătuită doar din brațe care par a se mișca simultan, sus-jos, urmându-și propriul ritm. Atunci când privești cu atenție negrul smochingurilor, din sală, dar și bijuteriile femeilor care scânteiază discret, pereții aurițí ai Operei strălucesc parcă și mai puternic. Am senzația că, în momentul în care am evadat din pagina desenată, am reușit să fac să danseze totul în jurul meu.

Pe măsură ce spectacolul *Coppélia* înaintează, intru tot mai mult în pielea personajului Swanilda, o simplă țărăncuță. Piruetele amețitoare mă transformă, iar în mintea mea, însuși maestrul de balet devine inventatorul diabolic din poveste, doctorul Coppélius, creatorul acelei păpuși dansatoare, de care se îndrăgostește logodnicul Swanildei.

Muzica se domolește și totuși simt cum mușchii mi se încordează cu fiecare mișcare, mă abandonez dansului, cu capul lăsat pe spate, cu brațele ridicate, și simt pe deplin transformarea. În timp ce mă ridic, în *relevé,* pe vârful piciorului, celălalt rămânând aproape pe verticală, am senzația că retrăiesc, prin Swanilda, propria mea călătorie prin viață, încercarea de a câștiga dragostea unui bărbat și de a deveni, în același timp, o altă ființă. Dar, din nefericire, în următoarea scenă e vorba despre trădare, iar eu fac un salt înalt, de parcă aș vrea să fug de toate adevărurile ascunse care m-au transformat în ceea ce sunt acum. Cu fiecare *ballon* mă avânt tot mai sus, pentru că vreau să uit și să las totul în urmă.

Spectacolul se apropie de marea reconciliere din final, Swanilda și iubitul ei se împacă, întreaga distribuție se adună pentru a participa la scena nunții din final, iar publicul e lăsat să înțeleagă că o femeie cu slăbiciuni e întotdeauna de preferat unei păpuși perfecte.

Cortina cade și ies din scenă, cu trupul și inima grele, nu pot decât să sper că povestea asta mi se va întâmpla cândva și mie. Îmi doresc asta din tot sufletul.

ACTUL I

SCENA 1

Ținutul de foc al Franței

1859

Niciodată n-am fost mai neliniștită ca acum. Nevoia de perfecțiune, absolut necesară, mi-am cultivat-o în toți anii de pregătire – așa cum corpul îmi era suficient de antrenat pentru o piruetă perfectă, la fel, mintea se supunea unui exercițiu permanent care-mi spunea că sunt mai bună decât toate celelalte fete, pe deplin îndreptățită să aspir la bogățiile nemăsurate pe care ți le poate oferi soarta. Totuși, nu era nici un secret pentru nimeni că oricând îmi puteam pierde poziția. Succesul, pentru mine, nu era decât o iluzie – o ironie, de fapt; avusesem parte de o viață fără mari complicații. Acum însă se pare că le căutam cu lumânarea.

Așa se face că pe la vârsta de doisprezece ani, când toate fetele din jurul meu păreau să înflorească, eu arătam îngrozitor de banală. Ele erau lăudate pentru frumusețe și talent, iar eu pur și simplu dispăream în peisaj. Rareori se întâmpla să mi se facă un compliment pentru ochii mei verzi, de-a dreptul încântători, iar asta se întâmpla doar atunci când nu mai era nimeni altcineva prin preajmă sau nimic altceva care să le distragă atenția. Și, credeți-mă, pentru a-mi fi evaluate calitățile cu adevărat era nevoie de ceva mai multă atenție. Trebuiau să treacă cu vederea corpul meu slăbănog și stângaci, hainele care păreau că atrag, permanent, murdăria, părul castaniu lipsit de strălucire, pe care nici nu puteam să-l stăpânesc. Mă întrebam cum de celelalte fete nu păreau să dea prea mare atenție podoabei lor capilare. Nu mă mai săturam să le admir buclele ca mătasea porumbului care le cădeau pe umeri într-o mișcare plină de grație. În schimb, părul meu ondulat părea să trăiască din relația cu periile, pentru că, la fiecare pieptănat, devenea din ce în ce mai rebel. Mai tot timpul zbârlit,

nu reușeam deloc să-l țin în frâu, așa că preferam să-l ascund sub bonete pleoștite.

Părul era doar prima dintre problemele banalei mele existențe. Crescusem mai înaltă decât alte fete de vârsta mea, însă nu eram atât de deșirată încât să atrag atenția, ci doar atât cât să arăt destul de stângace. Și, credeți-mă, nu-mi plăcea deloc să mă întâlnesc cu familia Neville atunci când mergeam la piață cu mama. Doamna despre care vorbesc născuse o droaie de copii – zece, ultima dată când i-am numărat – și numai fete, iar numele lor începeau toate cu litera N – Nathalie, Nicole, Naomi și tot așa. Eram sigură că, dacă mai avea de gând să nască în continuare, curând avea să epuizeze întreaga listă de nume cu N.

Fetele Neville erau micuțe, atât de mici, încât lumea se aduna în jurul lor să le vadă mergând în urma mamei lor, ca un șir de rățuște cu căpșoarele acoperite de un puf alburiu, strălucitor în soare. Pentru mine era un adevărat calvar atunci când mama se oprea să o salute pe doamna Neville, pentru că fetițele mă înconjurau pe dată, iar eu rămâneam prinsă în mijlocul lor, cu un cap mai înaltă... Ce să mai zic?, arătam exact ca un cățelandru mare și neîngrijit în mijlocul unor pisicuțe.

Stăteam mai mult pe lângă mama, pentru că singurul meu frate îl copia pe tata prin lipsa totală de interes pe care mi-o arăta, așa că nimeni nu dădea atenție gândurilor simple ale unei fete, și cred că de aceea nici nu mă pricepeam să vorbesc cu copiii de vârsta mea. Când se întâmpla ca trecătorii să se oprească și să li se adreseze acelor fetițe, alintându-le și numindu-le păpuși de porțelan, mă înroșeam brusc și nu-mi mai ridicam privirea din pământ. Îmi amintesc că odată am studiat-o pe doamna Neville în timp ce primea fericită complimente, când mai și ținea un bebeluș în brațe, și atunci am văzut cât de mult semăna corpul ei cu o piramidă, adică devenea din ce în ce mai lată, iar fundul îi atârna atât de jos, încât mai avea puțin și atingea pământul. Mă gândeam, încântată, că toate creaturile astea minuscule aveau să crească, fără să fie nicicum mai înalte decât mama lor. Nefiind înalte, sigur aveau să se dezvolte în lățime, devenind ele însele niște piramide umblătoare.

Normal că aveam mult prea mult bun-simț și, pe deasupra, eram și o ființă timidă, așa că nu-mi permiteam să spun astfel de

lucruri îngrozitoare cu voce tare, însă nu mă puteam abține să nu le gândesc. Asta mi se trăgea, cred, de la faptul că eram ignorată atât de mult, încât nu-mi rămânea altceva de făcut decât să-i observ pe cei din jur și să le găsesc defecte, pentru a echilibra într-un fel complimentele care li se făceau. Dacă o fată primea laude pentru broderia desăvârșită la care lucra, în timp ce eu încercam cu greu să ascund imperfecțiunile din împletitura mea, ridicam din umeri și mă consolam la gândul că lucrul ei de mână era perfect datorită perechii de ochi holbați, de insectă, pe care-i avea și cu care probabil vedea, mult mărite, ochiurile fine.

Cu astfel de gânduri îmi începeam treburile de dimineață în fiecare zi, la mica noastră fermă, aflată la o aruncătură de băț de ulițele întortocheate ale cătunului Espelette, un sat la fel de îngrozitor de neînsemnat ca și mine, cunoscut doar pentru ardeii iuți care se cultivau aici. Localnicii îl numeau ținutul de foc al Franței, cu toate că, după părerea mea, nimic nu părea a fi în fierbere în acest loc. Și tatăl meu intrase în afacerea cu ardei, ca mai toți fermierii din regiune.

— Alexandrie, nu lăsa prea mult ouăle pe foc, amestecă-le, să se pătrundă bine, îmi întrerupe gândurile vocea stridentă a mamei, care taie felii groase de pâine pe care le unge cu unt. Pe tatăl și pe fratele tău îi așteaptă o zi grea și trebuie să mănânce bine la micul dejun.

Învârt furculița prin omletă, totuși mă opresc puțin pentru că-mi place cum crește în volum, apoi aștept să formeze o bășică mare pe care la sfârșit îmi place s-o înțep cu furculița, de dragul pocnetului sec pe care-l scoate.

— Alexandrie, ți-am mai spus că, dacă lași ouăle fără să le amesteci, ele se întăresc, îmi spune mama, exasperată. Ar cam trebui să știi lucrurile astea, adaugă ea, în timp ce îmi arată cum se face. Pot doar să mă rog ca într-o bună zi să fii o nevastă destoinică.

Pentru ea totul era cât se poate de simplu, și nu-mi doream decât să termine ea treaba în locul meu, brațele ei erau mari și puternice.

— Ce rost are? Ne pierdem timpul pregătind micul dejun, doar știi că tata și Denis vor da buzna înăuntru și vor înghiți

totul în câteva clipe. Hai să mâncăm noi, înaintea lor, ca să avem și noi parte de ouă. De cele mai multe ori nu ne mai rămâne decât o biată felie de pâine.

— Dacă am mânca noi întâi, ar putea să nu rămână destul pentru ei, spune mama cu o voce cântătoare care mă face să mă mir cum de poate părea atât de fericită când e vorba despre un lucru atât de nedrept.

De fapt, viața noastră se consuma în bucătărie. Imediat ce se termina o masă, trebuia să începem pregătirile pentru următoarea. Nu aveam nici o clipă de răgaz. În timpul liber dintre pregătirea meselor – aveam ce face, slavă Domnului! – atârnam șiruri de ardei proaspăt culeși, la uscat, pe veranda din fața și din spatele casei. Lucram repede, aruncând ardeii uscați într-un sac pentru a fi mai apoi măcinați într-o pulbere fină. Îmi petreceam fiecare după-amiază aplecată asupra acestor legume roșii, curioase, zdrobindu-le mărunt, transformându-le în boia, pentru a putea fi mai apoi vândute la piață. Trebuia să am mare grijă tot timpul, ca nu cumva să-mi ating fața. Odată am făcut greșeala de a mă freca pe obraji în timpul lucrului și, brusc, am simțit cum o flacără îmi țâșnește din ochi, iar durerea m-a chinuit ore întregi. Am fost sigură că orbisem.

Ori de câte ori credeam că mai găsesc un mic răgaz între pregătirea meselor, mama mă târa după ea prin toată casa, pentru că trebuia să facem paturile, să măturăm sau să ștergem praful. Tata și frate-meu murdăreau totul, iar noi dereticam în urma lor. La sfârșit de săptămână, ne trezeam în zori și curățam buruienile din grădină ca nu cumva să aibă de suferit legumele, mai găseam câte ceva de spălat și mai măturam încă o dată veranda și podelele. În fiecare duminică mergeam la piață să vindem ardei negustorilor, care, mai apoi, îi distribuiau în întreaga Franță, dar și pentru a cumpăra mâncare pentru toată săptămâna. Așteptam cu nerăbdare ziua de duminică, chiar dacă doar pentru micul răgaz în monotonia împotriva căreia mă înverșunam, înverșunare pe care, de altfel, o simțeam și împotriva mamei.

Dar cel mai mult îmi displăcea munca la grădină. Când răsărea soarele, stăteam deja ghemuite printre răsaduri, smulgând buruienile, iar pe mama o apucau istericalele când ciupeam din greșeală vreun fir de morcov sau sfeclă.

— Fii atentă ! Ăla ar fi putut fi cina ta! țipă ea.

— Dacă toate sunt la fel! îi răspund, și simt că picioarele mi-au înțepenit, când încerc să mă ridic pentru a-mi șterge noroiul de pe genunchi.

Mă uit la mâini, am murdărie pe sub unghii și știu foarte bine că, atunci când dispare, e timpul să mă întorc din nou în grădină. Îmi frec mâinile una de alta, disperată, și îmi desfac boneta pentru a-mi ridica puțin părul ud de pe ceafă.

— Pune-ți boneta la loc pe cap, îmi spune mama fără să se uite la mine.

— Dar e atât de cald, scâncesc. Cum oare de m-a văzut?

— Dacă nu porți boneta, te va prinde soarele și îți va pârli obrajii, spune în timp ce brațele i se mișcă cu îndemânare printre bălării. Iar soarele o să-ți decoloreze părul de tot, cu toate că, pe timpul iernii, stând în casă, părul o să se închidă din nou… O să-l ai în două culori… Ce mai, ai să arăți ca naiba! Așa că îți zic, după ce te căsătorești, poți să-ți prăjești fața cât vrei și să-ți lași părul să se decoloreze după pofta inimii, dar până atunci trebuie să ai mare grijă de tine.

Mama era obsedată să arăt bine doar de dragul atragerii unui soț serios. Mă uitam la ea, cercetându-i trupul consumat, de la pielea arsă de soare, până la părul uscat și dinții îngălbeniți, de care uitase să se mai îngrijească de ani întregi. Nu-i mai păsa cum arată. Nutrea speranța că eu și fratele meu îi vom corecta greșelile de tinerețe. Nu era nici un secret că își dorise să trăiască cu totul altfel. Era o femeie educată, știa să scrie și să citească, ceea ce bunicii mei, odihnească-se în pace!, consideraseră a fi foarte important. Filozofia lor era să-i asigure unicei lor fiice libertatea de a lua hotărâri pe cont propriu, cu credința că asta i-ar garanta fericirea. Viața a contrazis-o însă, așa că și-a jurat să nu ne crească și pe noi la fel.

În copilărie, mamei i se făcea tot timpul pe plac, așa că ajunsese să creadă că lumea i se va supune necondiționat. Nu se gândise niciodată că va ajunge să curețe buruieni, sub soarele de foc, în spatele unei căsuțe cu acoperiș spart, prin care pătrundea apa ploilor nesfârșite. Și mai era și tata, care o zăpăcea cu ideile lui grandioase. Crezuse în viitorul lor, credea că vor fi proprietari de ferme, supraveghind muncitorii angajați, în nici un caz nu se

gândea că vor ajunge să lucreze pământul cu propriile lor mâini. Doar după câțiva ani de căsnicie și după nașterea celor doi copii, a înțeles în sfârșit că ideile tatălui meu erau grozave, dar departe de a fi realizabile. Cheltuiau mai mult decât își permiteau, cu gândul că, în câțiva ani, când măcar una dintre aceste idei avea să devină realitate, să poată plăti multele datorii pe care le făcuseră. Nici măcar negustorii nu le mai dădeau nimic pe credit, pentru că de-acum știau cu toții că tata nu va reuși niciodată să-și vadă puse în practică ideile de a face bani.

Știu că trebuia să fac așa cum spunea *maman*, adică să aștept cu nerăbdare să cresc și să mă mărit cu un fermier înstărit, dar nu asta îmi doream. Nu voiam să-mi petrec restul zilelor îngrijindu-i pe tata și pe fratele meu, ca, după aceea, să fac același lucru pentru soțul și copiii mei. Voiam altceva, mai important decât să fac curățenie... Da, de exemplu, îmi doream să ajung să am propria mea bucătăreasă. Îmi părea rău pentru mama, care își irosea viața smulgând buruieni toată ziua. Cu soarele aprig deasupra capetelor noastre, am înțeles că eu și mama nu aveam nimic în comun. Eu refuzam cu tărie să am o viață ca a ei.

SCENA 2
La piață

În fiecare dimineață, soarele apărea mai întâi pe drumul șerpuitor, îngust, din centrul orășelului Espelette, inunda într-o lumină puternică, pe rând, biserica, băcănia, piața de pește, apoi pajiștile din jur, unde negrul intens al nopții se transforma într-un verde strălucitor, pentru ca, în cele din urmă, să ajungă să trezească la viață chiar straturile de ardei din grădină și animalele din grajdul fermei.

Familia mea se pregătea să întâmpine o nouă dimineață și să înceapă o nouă zi, identică cu cea dinainte. Pe neașteptate însă, existența mea plicticoasă avea să se schimbe radical, când vocea ridicată a tatălui și plânsul isteric al mamei m-au trezit din somn. Curioasă, m-am apropiat în vârful picioarelor de ușa bucătăriei, de unde venea zgomotul. M-am oprit în spatele ușii, de unde îl auzeam pe fratele meu vorbind cu voce joasă:

— Mamă, nu mai plânge. Eu și Luce ne iubim mult și în curând vom avea un copil. Asta e lucrul cel mai important. Ai să vezi c-o să fie bine. Rămân cu voi și o să lucrez la câmp, iar Luce o să te-ajute pe tine și pe Alexandrie. Ce, nu vrei să ai o mână de ajutor în casă?

Mi-am dus mâna la gură, să-mi înăbuș un strigăt de mirare. Denis și Luce? Se iubesc și o să aibă un copil? Doamne, dar familia lui Luce trăia în cea mai amărâtă și mai sărăcăcioasă casă din Espelette. De câte ori treceam prin fața casei lor, vedeam cu alți ochi modesta noastră fermă, mă simțeam chiar fericită. Mă bucuram că nu trăiesc în asemenea condiții, cu găini ciugulind în praful din curte și cu copii murdari, acoperiți doar de scutece, alergând după ele. Dacă mă gândeam mai bine, e adevărat că Denis zăbovea

mai mult atunci când trebuia să o salute pe Luce. Mai mare cu un an decât el, Luce îi răspundea, când el i se adresa, zâmbind timid și îmbujorându-se. Presupuneam că o face din politețe, dar acum, ascultând la ușă, înțelegeam că ei de fapt se întâlneau pe ascuns, având deja o relație.

— Denis, ai optsprezece ani și ar trebui să știi că lucrurile nu sunt atât de simple! țipa tata. Logodna ta cu Claire a fost hotărâtă încă de când v-ați născut, pentru că fermele sunt învecinate, și era și în avantajul familiei noastre. Rezolvă într-un fel încurcătura cu Luce și să nu mai vorbim niciodată despre asta. Ai însă grijă ca familia lui Claire să nu afle nimic.

— Nu mă însor cu Claire, spuse Denis calm. Eu o iubesc pe Luce și mă căsătoresc cu ea. Nu mă puteți obliga să mă însor cu cine vreți voi, doar pentru că nu ați știut să vă administrați bine banii.

Ajunsă în acest punct, conversația amenința să degenereze, așa că am hotărât să mă strecor înapoi în camera mea. Cu siguranță că o astfel de insultă avea să-l înfurie pe tata, iar eu nu-mi doream câtuși de puțin să știu ce va urma. În graba retragerii, ating cu mâna un paner plin cu boia, văd cum coșul se clatină și încerc să-l prind, dar nu reușesc. Cutiile cad, rostogolindu-se cu mare zgomot. Rămân pe loc speriată, neștiind dacă e bine să fug în camera mea sau nu, dar deja e prea târziu. Mă întorc și-mi văd părinții în cadrul ușii, uitându-se mustrător la mine.

— Vă rog să mă iertați, încerc o scuză, atât pentru răsturnarea coșului, cât și pentru ascultarea pe la uși. Mă duc să mai văd de ardei.

— Nu, stai.

Tata mă ia pe după umeri și mă împinge în bucătărie. Stă în fața fratelui meu, cu ambele mâini sprijinite pe umerii mei.

— Cred că înțelegi că acum singura noastră speranță e Alexandrie.

Stau, stânjenită, între tata și fratele meu, nefiind obișnuită ca Denis să nu mai fie în grațiile părinților. Mama, dintr-un colț al camerei, cu ochii roșii și încețoșați, își privește soțul care-și reneagă unul din copii, întorcându-și atenția spre celălalt.

Zilele care au urmat au fost cele mai neobișnuite din viața mea. După discuții interminabile cu Denis, menite a-l face să renunțe la căsătorie, părinții au cedat în cele din urmă, așa că Luce a trebuit să se mute la noi. Mi-ar fi plăcut să am o soră, dar Luce era o intrusă în familia noastră, iar părinții mei o tolerau cu greu. Denis încerca să compenseze comportamentul lor ostil, încurajând-o să ajute la treburile casei, dar mama îi dădea de lucru cât mai departe de noi. Când ne aflam în grădină, Luce curăța, tăcută, ardei uscați, pe verandă. Nimeni nu vorbea cu ea în timpul meselor și chiar mă întrebam dacă nu cumva i se făcea dor de casa ei amărâtă, cu păsările jigărite din curte.

Prăpastia dintre Denis și părinți s-a adâncit și mai mult atunci când zvonurile despre noua lui mireasă s-au împrăștiat prin sat. Tata a început să facă vizite pe la toate fermele suficient de mari care aveau băieți de vârsta însurătorii, în încercarea disperată de a mă căpătui. Dar nimeni nu mai voia să aibă de-a face cu familia noastră. Datoriile tatălui meu, dar și alegerea nefericită a lui Denis m-au transformat într-o partidă cu totul nedorită.

După câteva săptămâni în care am fost copilul favorit, brusc, tata și-a îndreptat atenția spre vițele de la fermă. Se gândea că, dacă va vinde câteva animale, va reuși să mai prelungească termenul datoriilor. Când ne-a anunțat că avea de gând să ducă vite la târg, pentru a le oferi spre vânzare domnului Belmont, cu greu mi-am ascuns emoția, pentru că era prima dată când aveam să văd și eu un om cu adevărat bogat. Observațiile mele discrete, dar răutăcioase, asupra celorlalți nu se rezumau doar la surorile Neville. Vedeam limpede diferențele dintre fermieri și pescari, cât de mare era fiecare casă, ce fel de rochii purtau femeile la biserică și câtă mâncare cumpăra fiecare familie de la piață.

Domnul Belmont era un bancher respectat. Locuia în orășelul vecin și își începuse cariera făcând afaceri cu terenuri agricole în sudul Franței, pentru ca mai târziu să se ocupe de investiții mai importante la Paris. Stătea acolo în timpul săptămânii și se întorcea în sat în fiecare sfârșit de săptămână pentru că avea nevoie de aer proaspăt de țară. Localnicii din Espelette îl iubeau. Chiar dacă domnul Belmont câștiga mai mulți bani decât întregul orășel la un loc, oamenii parcă se simțeau mai bine în fermele lor

părăginite când se gândeau că nu e un alt loc mai bun în întreaga țară decât acest ținut de foc al Franței. Eram foarte curioasă să-l văd pe celebrul domn Belmont în carne și oase.

Bineînțeles că mama a reușit să ne strice toată bucuria așteptării. Toată săptămâna a repetat cât de importantă e familia Belmont și cât de necesar era să facem o impresie bună, iar eu nu înțelegeam de ce era atât de important. Noi ne vindeam vacile de nevoie, așa că ce mai conta cum arătam sau vorbeam?

Am mulțumit cerului când în sfârșit a venit ziua de duminică, pentru că asta însemna sfârșitul agitației. Îi urmam îndeaproape pe tata și pe fratele meu care mânau vitele, scoțându-le din curte spre centrul orășelului, unde era piața de animale. Părul meu, cu cârlionții care îmi încadrau obrajii, era strâns la spate, legat cu o fundă, iar mama mă obligase să-mi frec fața atât de bine, încât îmi simțeam pielea întinsă, gata să plesnească. Mergeam fără să ne grăbim, ca nu cumva să ne prăfuim prea tare.

Când am ajuns la piață, animalele au fost închise într-un țarc, iar tata și frate-meu s-au așezat pe niște baloți de fân, în așteptarea domnului Belmont.

— Hai să mergem, spuse mama luându-mă de mână, hai să mergem la cumpărături, să-i lăsăm să-și vadă de treabă.

Am urmat-o fără chef. După toată vorbăria ei, acum speram să mă aflu acolo când domnul Belmont avea să-și facă apariția.

Mă uit peste umăr și văd un bărbat subțire, înalt, în costum impecabil, cu baston în mână, însoțit de o femeie, îmbrăcată toată în dantele, care se apropie de tata pentru a-l saluta. Îl privesc cu venerație pentru că fiecare mișcare a lui e plină de distincție și rafinament. Îmi place cum își trece mâna prin părul bogat, încărunțit, în timp ce-i zâmbește tatălui meu, dezvelind un șir de dinți albi, cei mai albi pe care i-am văzut vreodată. Brusc devin conștientă de aspectul celor din familia mea, mai ales când continui să mă zgâiesc la doamna drăguță care îl însoțește, la mâinile ei înmănușate, la umbreluța care o apără de soarele puternic. Îmi întind gâtul să mai pot vedea ceva, dar curând toți dispar din vedere pentru că mama deja se tocmește cu negustorul de pâine de la brutăria ascunsă după colț.

— Mă duc să mă mai uit prin jur, îi spun grăbindu-mă să mă despart de ea.

Mă plimb prin piață, ignorând privirile celor despre care știu că ne bârfesc familia. Îmi zâmbesc în față, dar, după ce au trecut de mine, încep să șușotească. De obicei, în astfel de momente, încerc să mă gândesc la ceva ce ar face situația și mai de nesuportat. Asta era o șmecherie de-a mea. Știam că oricând lucrurile pot deveni și mai rele, așa că îmi imaginam cum o situație penibilă poate deveni dezastruoasă. Mi se întâmpla ca visurile mele cu ochii deschiși s-o ia razna, imaginându-mi tot felul de situații absurde care, în cele din urmă, mă făceau să chicotesc. Să vă dau un exemplu: dacă ardeii ar fi înalți cât casa și eu ar trebui să-i macin pe toți, asta ar fi cu mult mai rău decât dacă aș pisa cantitatea de ardei obișnuită pentru o întreagă săptămână. Sau: dacă mă trezeam, înfiorându-mă la gândul că trebuie să smulg buruieni toată ziua, îmi imaginam că, peste noapte, o furtună a făcut ca grădina noastră să crească și să acopere întregul orășel, eu, evident, trebuind să curăț de buruieni întreaga suprafață. Astăzi însă mă gândeam la o situație ceva mai realistă: dacă Luce m-ar fi însoțit, cu mersul ei legănat, după cum îi era felul, atunci lumea ar fi avut și mai multe motive să se holbeze la noi.

Trecând pe lângă o tarabă cu legume, am încetat să mă mai gândesc la ceilalți și fața mi s-a lățit într-un zâmbet când am ajuns la locul meu preferat. Familia Tibbit vindea, ca și noi, ardei uscați, doar că ei știau să se și distreze, reușind să transforme orice obiect de uz casnic într-un instrument muzical. Lăzile deveneau tobe, iar ei cântau, acompaniați de tamburină, astfel încât, până spre sfârșitul zilei, reușeau să-i atragă în jurul lor pe toți cei prezenți în piață. M-am alăturat unui grup care se mișca după muzica lor și, brusc, am uitat de bârfa vecinilor, de Luce, care ne aștepta acasă, de situația disperată a familiei. Mă învârteam în ritmul muzicii, dansând cu oameni de vârsta părinților mei, dar și cu alți copii, închipuindu-mi că sunt într-o sală de bal. M-am întors și am văzut-o pe mama în apropiere. M-am oprit din dans și m-am dus spre ea.

— Ești foarte talentată, am auzit o voce în apropiere și, când am ridicat privirea, am văzut-o pe doamna cu umbrelă.

Era mult mai bătrână decât îmi imaginasem, avea riduri sub ochi și în jurul gurii, fire de păr alb în cocul înalt. Chiar și așa, avea o eleganță plină de rafinament, pe care eu nu o mai întâlnisem niciodată. Părea foarte senină în comparație cu femeile din Espelette, chiar și față de doamna Neville, care avea constant pe chip o expresie de îngrijorare. Mama se afla chiar lângă ea, deosebit de încântată.

— Da. Alexandrie vine mereu la taraba familiei Tibbit, spuse, de parcă nu eram decât un biet bebeluș.

M-am simțit stânjenită.

Ne-am întors împreună spre locul unde rămăseseră tata și domnul Belmont. Tata netezea, încântat, crupa unei vaci, în timp ce domnul Belmont dădea aprobator din cap. Și tata, și frate-meu urmăreau fiecare mișcare a domnului Belmont, sărind imediat ce acesta le arăta vreun animal, capetele mișcându-li-se în sus și în jos, ca la găini. Mă gândeam la mama și tare aș fi vrut să știu dacă nu cumva doamna Belmont o văzuse la brutărie, gesticulând, agitată, așa cum făcea în fiecare săptămână pentru a mai economisi câțiva franci. Nu voiam să recunosc, dar îmi era rușine de familia mea. Mi-ar fi plăcut să fiu fiica doamnei Belmont. Îmi imaginam viața lor calmă și liniștită, fără nici un fel de griji.

Doamna Belmont își luă rămas-bun și se îndreptă spre soțul ei, care se uita la tata cum scoate vitele din țarc. Aveam remușcări că nu-mi mai doream să fac parte din această familie. Tata vindea vitele, ca să ne asigure traiul, iar mama se târguia cu toți negustorii, ca să avem ce mânca. Ar fi trebuit să fiu mândră de ei, iar eu, în schimb, nu-mi doream decât să-i părăsesc cât mai repede.

*
* *

A doua zi dimineață eram până la genunchi în bălegar, când mama mi-a dat o veste care avea să-mi schimbe total cursul vieții. Curățatul grajdului era, culmea, îndeletnicirea care-mi făcea cea mai mare plăcere. De cum intram, vitele se ridicau, întâmpinându-mă cu mugete prietenoase. Păreau să mă salute cu mult entuziasm. În timp ce curățam staulul, cele câteva vaci care ne mai

rămăseseră își aplecară capetele spre mine, urmărindu-mă cu privirea, așa încât am izbucnit în râs, lucru care le-a făcut să scoată mugete și mai puternice. Totuși, curios lucru, ori de câte ori venea mama să le mulgă, nu se auzea nici cel mai mic zgomot, de parcă am fi avut secrete care nu puteau fi împărtășite altora.

— Bună dimineața, mă întrerupse mama, făcându-mi semn să mă apropii. Ieri, pur și simplu ai vrăjit-o pe doamna Belmont, îmi spuse, și, brusc, mă cuprinse o mare emoție. Te-a urmărit dansând în piață și a fost foarte impresionată. Mi-a spus că ai talent și că ai putea deveni balerină profesionistă.

Ei, bine, auzind asta, vă închipuiți că mă și vedeam ca o balerină din cărțile cu povești. În imaginația mea, eram grațioasă și elegantă, ca o prințesă cu aripi, dansând printre nori, îmbrăcată într-un costum delicat, cu părul strâns la spate, cu ochii mei verzi, strălucitori ca smaraldele.

— Cred că nu ne-am gândit la ce trebuia când ne făceam planuri de viitor, continuă mama. Știu că majoritatea fetelor încep baletul de la o vârstă fragedă, iar tu ai cam depășit-o. Tare mi-aș dori să te apuci serios de treabă. Ce zici? Cred că-ți imaginezi că va trebui să muncești de două ori mai mult decât celelalte fete pentru a-ți câștiga un loc în baletul Operei din Paris. Pot să am încredere în tine că nu ai să mă dezamăgești?

Îi privesc fața, asprită de atâta concentrare, și încuviințez. La rândul ei, îmi zâmbește, dar ochii îi rămân serioși.

— Alexandrie, oferta asta ne va schimba viața. (Se apropie și mai mult de mine, se așază pe un taburet și-mi face semn să mă alătur ei. Curăț cele câteva fire de fân de pe scaun și mă așez lângă ea.) La Paris nimeni nu va ști despre greșeala fratelui tău sau despre situația financiară a lui taică-tău, îmi spuse încet, de parcă îi e teamă să nu o audă cineva. Acolo te vei putea căsători mult mai ușor, vei întâlni bărbați mult mai avuți decât oricare de pe-aici. La Paris poți fi oricine dorești să fii. Nu vei mai avea trecut.

Ideea asta îmi plăcea mai mult decât oricare alt vis al meu. Îmi și imaginam căsătoria cu un bărbat ca domnul Belmont, la libertatea care m-ar face să fiu mult mai mult decât o simplă nevastă de fermier. Mintea mi se umplu pe dată cu imagini ale unui oraș pe care nu-l văzusem niciodată. Imaginația mea construia

muzee doldora de artă și istorie, magazine cu rochii încântătoare și mii de restaurante la care aș putea lua cina în fiecare seară.

— Alexandrie, îmi întrerupse vocea mamei reveria. E o treabă foarte, foarte serioasă.

M-am întors spre ea, observându-i degetele crăpate, cu pielea uscată, cu care încerca să-și dea la o parte o șuviță de păr căzută pe fața-i obosită.

— Nu-ți face griji, am să mă descurc, i-am spus cu ochii strălucind de hotărâre. Când încep pregătirea?

SCENA 3

Școala de dans a doamnei Channing

Apoi, timp de un an întreg, în fiecare după-amiază, îmi puneam în geantă, cu mare grijă, balerinii de un roz pal, cu fundițe minuscule, și o porneam la drum, în trăsura hodorogită a familiei, la distanță de două orășele, pentru a mă întâlni cu celelalte fete care studiau și ele baletul cu doamna Channing, cea care conducea singura școală de balet din întreg sudul Franței.

Prima zi a fost cea mai umilitoare experiență a vieții mele. Neavând nici un fel pregătire anterioară, am fost repartizată la clasa celor de opt ani. Arătam ca o adevărată femeie în mijlocul unor fetițe, și primul impuls a fost să renunț și să plec acasă. Dar cuvintele mamei „la Paris nu vei avea trecut" îmi răsunau în minte cât se poate de limpede.

Continuam să mă trezesc înainte de răsăritul soarelui, dar, după prânz, Luce îmi prelua din îndatoriri, pentru ca eu și mama să ne putem duce la orele de balet. Până la sfârșitul acelui an, tata a mai vândut două vaci, Luce a născut un băiețel sănătos, iar eu am împlinit treisprezece ani și am trecut la o clasă cu fete de vârsta mea. Mama, motivată de ideea de a câștiga de pe urma succesului meu, aranjase să deretice studioul doamnei Channing și să facă ordine prin curte la fiecare sfârșit de săptămână, ca să ne plătim orele. Vedeam ce sacrificii făcea pentru mine, așa că luam lecțiile în serios, depunând toate eforturile să le depășesc pe celelalte fete din clasa mea.

Madame Channing era o femeie corpolentă, însă, cu toate acestea, uimitor de grațioasă. Era admirată pentru că făcea în așa fel încât una din douăzeci de eleve să fie, în cele din urmă, acceptată în corpul de balet al Operei din Paris. Îi ascultam cu încântare

poveștile despre acele fete care deja ajunseseră să ducă o viață mai bună. „Încă mai primesc scrisori în care mi se mulțumește pentru pregătirea primită aici, când erau mici, ca voi", ne repeta mereu, privindu-ne cum suntem aliniate la bară, încercând să mai corecteze *les pliés* și *les relevés* pe care le exersam. Se oprea lângă mine, îmi deschidea palma, strânsă în pumn – pentru că eu pe vremea aceea mă concentram doar pe mișcarea picioarelor – și îmi așeza elegant degetul mijlociu ca sprijin pe degetul mare.

— Mai multă grație, îmi șoptea. Aceste domnișoare iau masa în compania domnilor bogați și rafinați ai Parisului, își continua povestea, deplasându-se de-a lungul șirului de fete. O tânără mi-a scris că schimbă rochiile în fiecare zi și că locuiește într-un apartament mare, cu vedere spre centrul orașului, pe care i l-a dăruit un domn încântător. Vedeți, fetelor, dansul poate fermeca un bărbat ca nimic altceva pe lumea asta.

Ochii mi se luminau în timp ce încercam să înțeleg ce spune. După cum se prezentau lucrurile, la Paris, balerinele păreau a fi tratate ca niște prințese. Desigur, auzisem că dansatoarele primesc flori după câte un spectacol remarcabil, dar să li se ofere apartamente? Era ceva aproape de necrezut.

Pentru prima dată în viață, dansul îmi oferea ceva care mă făcea să par diferită de celelalte fete din Espelette. Acum, când mergeam la piață, vecinii noștri ne întrebau cum merg orele de balet, iar fetele voiau să știe dacă am planuri să plec la Paris, ca să devin o balerină celebră. Părul meu de culoare nedefinită devenea castaniu, în conversație, iar despre picioarele mele lungi se spunea că sunt adevărate picioare de dansatoare, în concluzie, începeam să înțeleg că am un scop în viață. Dar tocmai când îmi spuneam că mai am puțin și voi reuși, că am puterea să-mi duc la bun sfârșit intențiile, familia interveni brutal, de parcă ar fi complotat să-mi complice, intenționat, viața.

— Alexandrie, și vocea doamnei Channing părea să se contopească cu armoniile cutiei muzicale, grupul de fete exersând figurile de ansamblu. Vreau de la tine mai multă fluiditate, mai multă grație.

Am încuviințat, astfel încât doamna să înțeleagă că am auzit-o, mă concentram cu toată puterea să fac în așa fel încât brațele mele

ţepene să devină uşoare ca fulgul. De fiecare dată când mă urcam pe poante, gambele mă dureau înfiorător. Exersasem atât de mult, încât toţi muşchii erau tensionaţi, dar eu forţam în continuare, gândindu-mă că, până la urmă, se vor supune, ascultători, voinţei mele. Totuşi, azi, păreau să-mi spună că nu se mai poate continua aşa, că am atins limita. Tot corpul mă durea îngrozitor, aveam senzaţia că partea de sus o să mi se rupă la cea mai uşoară rotire. Exerciţiile se apropiau de sfârşit şi m-am lansat, cu mare efort, în salt, doar pentru a vedea că mişcarea celorlalte fete era cu mult mai înaltă. Mă simţeam ca un elefant care încearcă cu greu să se ridice. Priveam drept în faţă, toate, pentru poza finală, cu picioarele frumos arcuite, însă eu tremuram vizibil. Fără îndoială, era cel mai prost exerciţiu al meu de până atunci şi imediat am înţeles că e nevoie să găsesc un echilibru între a mă remarca în faţa celorlalte fete, dar şi în a-mi menaja corpul. Era limpede că nu voi reuşi niciodată să ajung la Paris, dacă nu voi înţelege aceste lucruri simple. Eram fericită că sunt, în sfârşit, cu ambele picioare pe podea, la finalul orei, dar, spre marea mea uimire, am văzut-o pe mama, stând sprijinită de uşa studioului, cu braţele încrucişate, cu o expresie preocupată pe faţă.

Era prima oară când venise să asiste la oră, mă gândeam cu tristeţe. M-am îndreptat spre ea, şi nici n-am apucat să scot o vorbă, că mi-a şi cerut scurt să-mi strâng lucrurile. Când m-am uitat în urmă, am văzut-o apropiindu-se de doamna Channing, care se afla în cealaltă parte a studioului. În timp ce-mi schimbam încălţările, mă întrebam de ce oare se hotărâse să vină la ore. Toate mamele veneau devreme pentru a se interesa de fetele lor şi eram invidioasă când multe dintre ele primeau câte o îmbrăţişare plină de mândrie maternă, în timp ce eu stăteam afară, aşteptând-o să vină să mă ia, pentru că de obicei ajungea cu întârziere. Simţeam un soi de mulţumire, gândindu-mă că acum fetele vor vedea că şi eu am o mamă, şi că în nici un caz nu eram diferită de ele. Mă grăbeam să mă întorc în studio, să-i spun mamei cât de fericită eram că a putut veni. O vedeam discutând aprins cu doamna Channing şi-mi imaginam că amândouă mă vorbesc de bine, cât de serios exersez, atât acasă, cât şi la şcoală. Ele nu aveau cum să ştie cât de dedicată eram, în ambele ipostaze,

așa că, probabil, își completau reciproc informația. Zâmbeam încă, dar apropiindu-mă îmi devenea tot mai clar că discuția lor era departe de a fi prietenoasă.

— De ce îmi rup eu spinarea, făcând curățenie în casa dumitale, dacă asta e tot ce primesc? întreba mama, nervoasă. Ce mai e și înșelătoria asta? O numești școală de dans și de fapt le obligi pe mamele fetelor să-ți facă ordine prin casă, nu?

Auzind aceste cuvinte, doamna Channing vru să-i dea o replică dură, dar se controlă.

— Doamnă, spuse cu asprime, dar politicos, fetele nu devin prim-balerine peste noapte. E nevoie de mult efort, pe care Alexandrie nu-l precupețește. Exercițiul ei de azi demonstrează acest lucru din plin, picioarele ei sunt obosite din cauza suprasolicitării. Dacă ați fi venit la celelalte ore de pregătire, ați fi remarcat cât de mult a progresat.

Mama pufni.

— De parcă n-am altceva mai bun de făcut toată ziua decât să vin și să mă uit cum înaintează un melc!

Fața îmi ardea de umilință și lacrimi fierbinți începură să-mi curgă pe obraji, așa că m-am întors și am pornit-o spre cabină.

— Bun, văd că ești gata, îmi spuse ea pe un ton care lăsa să se înțeleagă că eu am ținut-o pe loc, obligând-o să vorbească cu doamna Channing.

Nu m-am întors, am așteptat-o să mă ajungă din urmă.

— Ne vedem mâine-dimineață, Alexandrie! îmi strigă cu falsă veselie doamna Channing. Ține-o tot așa și ai grijă să-ți odihnești picioarele noaptea asta!

Am încuviințat, jenată. Simțea nevoia să compenseze lipsa de căldură pe care o intuia la mama.

— Femeia aia nu-și dă seama ce efort faci să vii la orele ei! striga mama cât o țineau puterile în timp ce ne apropiam de trăsură.

Aș fi vrut să-i acopăr gura, pentru că pe lângă noi treceau fete, însoțite de mamele lor, care ne priveau curioase. Am hotărât pe dată să nu-i mai răspund decât atunci când vom fi la o distanță convenabilă de ceilalți.

— Asta crezi tu despre mine?

Am privit-o jignită adânc, iar vorbele ei „te miști ca un melc" îmi bâzâiau în cap, în timp ce lacrimile îmi curgeau pe obraz.

— Ei, gata, nu te supăra și tu acum, îmi spuse împăciuitor, mângâindu-mă pe spate. Nu oricine e dansatoare înnăscută. Am făcut tot ce se putea face, nu?

M-am smuls repede din îmbrățișarea ei. Continua să zâmbească, crezând că-i dau dreptate, și chiar cred că se simțea ușurată.

— Am muncit foarte mult, i-am spus, în defensivă. Și mă perfecționez pe zi ce trece, înaintez pas cu pas.

— Poate când erai la clasa cu fetele de opt ani, răspunse absentă, atentă la drum. Dar nu e la fel de ușor să păstrezi nivelul cu fetele de vârsta ta, nu?

— Ba mă descurc foarte bine, am spus, și vocea mea începea să crească în intensitate. Tu niciodată nu mi-ai cerut să-ţi arăt ce învăț eu acolo. Așa e, azi nu prea am fost în formă, dar, mamă, nu e decât o singură oră de exerciții. Una singură. Și de aici tu tragi concluzia că sunt un melc lipsit de talent, o învinuiești pe doamna Channing și mă faci să mă simt îngrozitor!

— Ia nu te mai rățoi la mine, pentru că nu se va mai repeta, spuse scurt, scuturând hățurile pentru a îndemna calul să meargă mai repede.

Stăteam țeapănă pe locul meu, în așteptarea unor scuze, în bâzâitul de insecte al serii.

— De-acum nu mai iei lecții de balet, zise mama.

— Nuuuu! am urlat, în amurgul liniștit, atât de tare, încât sunt sigură că oamenii așezați pașnic la cină în casele lor m-au auzit cu toții. Amintește-ți că orele de balet au fost ideea ta! Nu poți să-mi oferi ceva ce iubesc atât de mult, ceva la care mă pricep destul de bine, pentru ca apoi să mi-l iei!

Se întoarse spre mine ca să-i pot vedea privirea plină de furie.

— Nu ești singura din familie care are nevoie de mine. Pur și simplu e prea multă muncă și nu mai pot face față, dacă va trebui să te duc la școală în fiecare săptămână. Am rămas în urmă cu vânzarea ardeilor. Nu credeam că orele tale îmi vor lua atât de mult timp.

— Dar, când voi merge la Paris, nu va mai trebui să macini ardei toată ziua!

Nu mai înțelegeam nimic.

— Problema e că am început prea târziu, suspină. Le-am văzut pe fetele din clasa ta. Sunt înaintea ta cu pregătirea și sigur vor ajunge la Paris într-un an, doi. Ar fi un risc mai mic dacă ai veni din nou să ne dai o mână de ajutor acasă. Pe măsură ce vei crește, vei putea munci mai mult la fermă, iar asta va însemna că vom putea vinde mai mult.

— Lasă-mă să termin cursurile, am implorat-o. Dacă nu voi fi una dintre cele mai bune dansatoare până la sfârșitul anului, atunci o să lucrez la fermă pentru tot restul vieții și nu mă vei mai auzi plângându-mă.

Mama tăcu vreme de câteva clipe, apoi încuviință. Simțeam dansul cu totul altfel decât mama și aveam să-i arăt ce înseamnă să vrei ceva cu adevărat.

Bineînțeles că a trebuit să preiau o parte din obligațiile mamei. Am început să fac eu curățenie în studioul doamnei Channing în fiecare sâmbătă, așa că am putut să-mi continui lecțiile de dans. Frecam podele și supărarea față de mama creștea. Pătrunsesem mult prea adânc în visul meu de a deveni balerină la Paris pentru a renunța atât de ușor.

Noua mea îndeletnicire mă făcuse să scad în ochii celorlalte fete. Tocmai ne puneam balerinii, când, o colegă, Laure, își luă gheata murdară de noroi și o șterse de draperia grea de dantelă care acoperea ușa cabinei.

— O, nu! Ce mizerie am făcut! spuse prefăcându-se speriată.

Restul fetelor se uitau curioase.

Presupun că Alexandrie-servitoarea va trebui să curețe aici. N-ați auzit noutățile? Face curat în studio ca să-și plătească orele. Cât de săraci pot fi unii dacă și mama ei și ea sunt obligate să facă munca asta înjositoare!

Fetele se uitau la mine ca la o orfană amărâtă. Unele erau jenate de situația în care mă pusese Laure, dar multe dintre ele au râs. N-am spus nimic și, cu capul plecat, mi-am ocupat locul la bară.

Am simțit respirația cuiva în spate și m-am uitat, gândindu-mă că Laure mai are de făcut vreun comentariu răutăcios.

— Nu te lăsa înfrântă de nimeni, îmi șopti doamna Channing în timp ce îi zâmbeam rușinată pentru că mă smucisem din mâna ei. Faptul că ai acceptat să faci curățenie aici demonstrează marea ta dăruire. De acum încolo te rog să te concentrezi numai pe dans.

Am încuviințat și am încercat să pretind că nu mă deranja poziția mea de ostracizată. Dar mă deranja. Partea cea mai neplăcută a comentariului Laurei era întru totul adevărată, așa că, sâmbăta aceea mi-am petrecut timpul frecând noroiul care murdărise complicatul model al dantelei.

SCENA 4
Născută pentru glorie

Am urmat cu strictețe sfatul doamnei Channing și m-am concentrat doar pe ceea ce aveam de făcut. Am devenit mai puternică, mai grațioasă, așa că, atunci când am împlinit paisprezece ani, chiar și mama și-a dat seama că eram pe drumul cel bun. Pregătirea pentru corpul de balet al Operei consta în atenția acordată condiției fizice, dar și pregătirii mentale. Dacă e exersat corespunzător, corpul unei dansatoare va putea efectua mișcările cele mai dificile. Totuși, dacă privesc în urmă la zilele acelea, cred că mintea e cea care are nevoie de mult mai mult timp pentru adaptare.

Vrând să ne pregătească pentru ipotetica mare întâlnire cu bogații acționari ai Operei, doamna Channing ne informă că un grup de băieți de la școala particulară din oraș va veni să asiste la o oră obișnuită de balet.

— Gândiți-vă că e un recital adevărat, ne spuse, iar noi eram numai ochi și urechi. Să presupunem că sunteți deja în baletul Operei, iar acești băieți sunt domnii de la Paris.

Pe lângă pregătirea obișnuită, încerca să ne învețe cum să realizăm contactul vizual cu publicul.

— Bărbaților le place să-i privești în ochi, spuse tachinându-ne, în timp ce noi chicoteam, emoționate. Dar nu cumva să-i priviți prea insistent; nu veți reuși decât să-i faceți să se simtă stânjeniți. Priviți-i, preț de o secundă, apoi zâmbiți frumos și uitați-vă în altă direcție. Trebuie să știți cum să fermecați audiența.

Am încercat să exersez în oglindă când m-am întors acasă, dar mi se părea straniu să mă uit tâmp la propria imagine, cu gura deformată într-un zâmbet forțat, așa că am renunțat. Mi am amin-

tit sfatul doamnei, „flirt subtil", și atunci zâmbetul și privirea au devenit mai ademenitoare, de parcă aveam un secret doar al meu pe care doream să-l transmit publicului. La vremea aceea, recitalul nu mi s-a părut nelalocul lui. Mai târziu însă am priceput că ziua aceea făcea parte din multele piese de puzzle care urmau să se combine pentru a explica obiceiurile ascunse ale baletului Operei din Paris.

M-am alăturat clasei mele, aflată în așteptare, emoționată până peste cap, în cabină, chiar în după-amiaza când avea loc spectacolul nostru. Băieții erau deja în sală, stăteau cuminți, într-un șir, de-a lungul peretelui. Ne-am îndreptat spre studio și am așteptat în spatele ușii, gata de a intra pe scena imaginară. Doamna își adusese vioara, care putea foarte bine ține locul unei întregi orchestre, și parcă și vedeam o cortină de catifea vișinie între băieți și „scenă".

Începu să cânte, iar noi ne îndreptarăm țanțoșe spre mijlocul camerei. Încercam să urmăresc reacțiile băieților. Unii priveau cu atenție, alții păreau plictisiți, iar alții râdeau de parcă a sta acolo era modul cel mai plicticos de a petrece o după-amiază. Când ne-am terminat programul, toți aplaudară politicos, iar doamna se îndreptă spre mijlocul camerei cu un mers grațios de dansatoare, fundul ei uriaș săltând în sus și-n jos.

— Nu-i așa că sunt talentate? spuse ea radioasă. Mai avem câteva minute, așa că, vă rog, socializați.

Când ne apropiarăm, băieții se ridicară repede în picioare, eram cu toții stânjeniți.

— Fustele astea nu vă deranjează? mă întrebă un băiat pistruiat, arătând spre tutuul meu.

— Nu prea, i-am răspuns. Ciorapii sunt mult mai incomozi.

— Mă bucur că sunt băiat și că nu trebuie să port așa ceva, spuse.

Aș fi vrut să-i spun că hainele lui cenușii erau urâte și banale, dar nu am făcut decât să zâmbesc și să încuviințez, amintindu-mi de vorbele doamnei că bărbaților nu le plac femeile care răspund obraznic. Dacă într-adevăr trebuia să folosim acest recital drept un exercițiu pentru ceea urma la Paris, atunci aveam să-i tratez

pe băieții aceștia ca pe domnii pe care îi vom întâlni când vom fi mari.

M-am uitat în jur și am văzut că majoritatea fetelor stăteau în grup, arătau cu degetul și chicoteau pe seama băieților. Sophie, cea mai mică din clasa noastră, făcea demonstrații în fața unui băiat, tot sărind, lăudându-se cât de sus își poate ridica piciorul. Încercă și el, iar Sophie râse de stângăcia lui. Am văzut-o pe doamna Channing că ridică din sprânceană, complice, el îi zâmbește, o lasă pe Sophie în mijlocul unei piruete și se îndreaptă spre grupul de fete, apoi pe Sophie că se oprește brusc și pornește hotărâtă spre el.

— Hei, tocmai încercam să-ți arăt ceva!

— Vorbesc cu cine vreau eu! îi strigă băiatul cu grosolănie, lucru care o făcu să izbucnească în lacrimi.

Curând băieții plecară, iar doamna ne adună pentru a analiza comportamentul nostru în recital.

— Sunt mândră de voi că ați reușit să dansați corect și că nimeni nu a pierdut ritmul. Fetelor, sunteți pe cale de a deveni balerine profesioniste. Cât despre interacțiunea cu publicul, mai aveți încă multe de învățat. Băieții sunt timizi; ei nu se vor apropia de un grup de fete. Așa că mai bine vă separați, ca să păreți accesibile. Alexandrie, te-ai descurcat bine, dar ai fost puțin prea tăcută. Puneți-le cât mai multe întrebări despre ei, ca să întrețineți conversația. Sophie, tu ai putea fi dată afară de la balet pentru cum te-ai purtat azi. Ieșirea ta e un exemplu că trebuie să vă amintiți de regula numărul unu: în balet, gelozia nu-și are loc. Nu te poți aștepta ca un domn să-ți acorde numai ție atenție. Trebuie să fii grațioasă și rezervată câtă vreme discută cu fiecare dansatoare din sală. Poate se va întoarce, dar tu nu trebuie să arăți că-ți pasă. Nu reacționați nechibzuit sub impulsul momentului și faceți un efort să vă prezentați așa cum și-ar dori ei!

I-am povestit mamei despre întreaga poveste pe drumul spre casă.

— E un sfat bun, spuse în timp ce mâna calul. Ar fi grozav dacă fiecare nevastă ar spune ce crede cu adevărat.

Chicoti, însă eu nu înțelegeam ce anume o distra așa de mult.

— Dar ce facem dacă el se poartă urât? am întrebat-o. De ce noi trebuie mereu să ne punem problema dacă nu cumva spunem sau facem ceva care să deranjeze un bărbat? De ce nu încearcă ei să ne facă fericite?

— Dacă el e mulțumit, n-o să se poarte urât cu tine, răspunse. Dacă el e fericit, atunci și tu vei fi fericită. Asta se numește reciprocitate.

— Seamănă mai mult cu relația dintre stăpân și servitoare, mârâi printre dinți.

— Cu atitudinea asta, ai să rămâi în stradă, îmi spune cu asprime. Dacă nu vrei să ai o familie a ta, la o fermă oarecare, nu înseamnă că poți face ce vrei. Va trebui să înveți cum să fii amabilă cu bărbații, mai ales la Paris. De fapt, e la fel peste tot.

— A fi în stare să-ți spui deschis părerile nu e un drept câștigat atunci când înaintăm în vârstă? o întreb, cu gândul la toate ocaziile în care a trebuit să tac pentru că nu eram decât un copil aflat sub vârsta la care aș fi putut interveni în discuția adulților.

— Ba da, însă odată cu maturitatea vine și știința de a tăcea la timp.

Privea în depărtare, retrăindu-și amintirile cu voce tare. Știi foarte bine că îmi închipuiam că tatăl tău o să facă lucruri importante. Credeam că vom fi la fel ca familia Belmont – o familie bogată, cu tot ce trebuie pentru ca viața să merite a fi trăită. Dar a fost din ce în ce mai greu, cu fiecare an care trecea, spuse cu amărăciune.

— Dar, mamă, tu mereu îi amintești tatei de eșecul lui. Cum poți spune că sfatul doamnei Channing e bun, când tu nu-l urmezi?

Bombăni ceva și clătină din cap.

— Draga mea, îmi cenzurez cuvintele cât de mult pot. Ceea ce spun cu voce tare nu e decât jumătate din ceea ce gândesc.

M-am întors ca s-o privesc mai bine, s-o privesc mai atent. Întotdeauna mi se păruse o ființă epuizată și mă gândeam că e din cauza prea multelor sarcini de la fermă, despre care se plângea tot timpul. Înțelegeam acum oboseala ei într-o cu totul altă lumină, era oboseala unei femei care nu doar renunțase să se mai îngrijească, ci care renunțase să trăiască pentru ea.

— Chiar atât de nefericită ești, mamă? am întrebat-o îngrijorată.

Îmi atinse ușor mâna.

— Da, câteodată. Dar nu trebuie să te simți vinovată. De fapt, tu ești cea care o să mă facă din nou fericită.

— Cred că experiența asta o să ne facă fericite pe amândouă, i-am zâmbit. În fiecare zi mă gândesc cam ce aș face în clipa asta dacă aș fi la Paris. Acum, poate aș aștepta să se ridice cortina, gata de dans în fața a sute de persoane. Sau poate aș fi într-un restaurant elegant, luând masa cu un domn fermecător ca domnul Belmont. Dacă plec la Paris, cred că m-aș putea îndrăgosti de un astfel de bărbat, exact ca cel la care visai și tu când erai de vârsta mea.

Dar răspunsul ei nu fu, nici pe departe, ceea ce așteptam.

— Nu te mai amăgi de pomană, îmi spuse cu asprime. Un tânăr frumos și bogat ca domnul Belmont nu s-ar uita de două ori la o fată ca tine. Chiar dacă te-ai îngriji peste măsură, obrajii tăi îmbujorați ți-ar trăda timiditatea și atunci va ști că îi ești inferioară. Nu pleca la Paris în speranța găsirii unei mari iubiri. Dacă vei ajunge balerină și vei reuși să găsești un bărbat, oricum ar fi el – bătrân, chel sau gras – care să ne poată plăti datoriile, atunci asta e tot ce-mi trebuie pentru a fi fericită.

Obrajii îmi ardeau de rușine și enervare, așa că mi-am ascuns fața.

— Deci doar banii te-ar face fericită, am spus calmă, simțind că relația subtilă, care se stabilise înainte între noi, dispăruse.

— E urât ce spui, Alexandrie. Copiii aduc mai multă fericire decât îți poți imagina, dar tot ei te pot face să suferi incredibil de mult. Uită-te la fratele tău. Frumoasă răsplată am pentru că l-am adus pe lume.

— Mamă! am strigat, șocată.

— Nu te face că gândești altfel decât mine, îmi spuse, de parcă am fi fost de aceeași vârstă. Dacă nu ar fi făcut prostia vieții lui, acum nu ar mai fi trebuit să iei ore de balet și să faci curățenie în studio în fiecare săptămână. Dacă s-ar fi gândit și la ceilalți, nu numai la el, acum am fi fost parteneri cu familia lui Claire, amândouă fermele aducând profit, iar tu ai fi putut să alegi orice

băiat ai fi vrut. Viața ta ar fi fost ușoară. Vezi, deci, că egoismul lui te-a afectat și pe tine.

— Dar, mamă, bine că măcar e fericit, l-am apărat. Și, pe de altă parte, mie îmi place enorm să dansez și aș alege oricând să devin balerină în loc să fiu nevastă de fermier. Am să merg la audiție și am să fiu acceptată. Am să mă căsătoresc cu cel mai bogat om din Paris!

Mama chicoti:

— Crezi că ești atât de fermecătoare, atât de isteață, încât nici un bărbat n-o să-ți reziste? Și cu ce, mă rog, ai să-i încânți pe domnii din Paris? Cu discuții despre ardei, vaci și viața la țară? Oftă, epuizată: Vreau doar să ai parte de ce-i mai bun pe lumea asta. Și vreau să reușești. Ai în față ani întregi de pregătire înainte de a ajunge la Paris. Și va trebui să folosim timpul acesta pentru a te mai cizela puțin.

Merserăm un timp, păstrând tăcerea. Apoi spuse:

— Domnul Aston e un profesor pensionat și locuiește undeva în afara orașului. E prietenul nostru de familie și e cel care ne-a învățat pe mine și pe frate-meu să scriem și să citim. A fost ideea tatălui meu să mă crească în așa fel încât să devin o persoană independentă. Credea că o educație minimă mă va ajuta să fac alegeri inteligente în viață. Doar că educația mea a fost sumară, pentru că, nu mult după aceea, l-am întâlnit pe tatăl tău și am abandonat studiile. Dar domnul Aston e un profesor desăvârșit și puțină educație o să te ajute să te descurci la Paris.

— O să merg la meditații la fel ca Denis? am întrebat-o cu ochii strălucind de fericire.

Nu mai știam nici o fată care să meargă la școală și totul era cu adevărat minunat.

Pumnul mamei lovi scaunul cu putere, smulgându-mă din reverie.

— Nimic nu e mai important decât mersul la școală, spuse ridicând vocea. Treaba asta trebuie rezolvată urgent, e clar că nu ești suficient de educată pentru a merge la Paris. Doamna Channing mi-a spus că ar fi foarte bine dacă te-am ajuta să te mai cizelezi puțin. Știi? Mi-a spus că tu nu ai dat încă tot ce poți.

— Da, da, și eu simt că nu mi-am spus ultimul cuvânt...

Dar mama mă întrerupe.

— Crede că vei fi printre cele mai bune la balet, dar că nu vei putea atrage un pețitor bogat după aceea. Nu-mi pasă dacă vei deveni balerină sau croitoreasă. Dar baletul îți va scoate în cale bărbatul de care ai nevoie. Câteva clipe nu scoase nici o vorbă, ținând strâns frâiele calului: Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mă conving că ai nevoie de educație. Trebuie să înveți să strălucești, numai așa vei atrage atenția celor mai de soi bărbați. Parisul e plin de balerine care știu să danseze bine și să poarte o rochie frumoasă. Însă tu trebuie să știi să conversezi, doar atunci vei avea calea larg deschisă spre evenimentele din înalta societate, fără să-ți fie teamă că vei face gafe sau că-ți vei arăta în vreun fel ignoranța.

Mă ridic mai bine în scaun.

— Mă pregătesc să fiu balerină, nu femeie de societate, protestez. De ce să nu mă concentrez mai bine pe exercițiile mele de balet, și, în rest, doar să învăț să scriu și să citesc? Mă îndoiesc că lumea de acolo se așteaptă să fiu o savantă. Și, dacă cineva își va dori să se căsătorească cu mine, sigur va ști că nu vin dintr-o familie bogată și, evident, va fi atras de mine doar pentru felul în care dansez. Acolo se află pasiunea mea și doar această pasiune mi-l va aduce pe viitorul meu soț!

— Odată ajunsă la Paris, vei afla că viața înseamnă și altceva decât a ști să dansezi, asta dacă vrei să-ți meargă bine, spuse mama cu fermitate. Aș vrea să fii o persoană înțeleaptă pentru a reuși să faci alegeri mai bune decât am făcut eu, Alexandrie. Cu atitudinea ta vei reuși cel mult să-i sperii pe cei care mizează doar pe farmecul unei femei. Majoritatea bărbaților se simt intimidați de femeile educate, vei afla curând, așa că niște chestii istețe de prin cărți, avute mereu la-ndemână, te vor ajuta să-ți găsești pe un bărbat bogat din Paris, nu un amărât oarecare. Nu mi-aș dori să te văd ducându-te după primul tip arătos care-ți va da atenție. Viața ta trebuie să se desfășoare la un alt nivel, și domnul Aston va fi cel care te va ajuta să ajungi acolo.

Am deschis gura să spun și eu ceva, dar am înțeles că ea gândea cu voce tare și nu vorbea, de fapt, cu mine. Ne continuam drumul spre casă, iar eu priveam visătoare în zare. Eram copleșită. Ideea de a mă pregăti pentru a ajunge o adevărată doamnă era tulburătoare.

— Să văd dacă va accepta să-ți fie profesor o dată pe săptămână, acum îmi dau seama că e obligatoriu să fii cât de cât instruită, continuă mama. Va trebui să te gândești la acest lucru ca parte a pregătirii pentru balet. O să-ți folosească să știi literatură, dar și cum să-ți administrezi banii. Te vom transforma în ceva mai mult decât o fată prostuță de la țară.

— Nu sunt o fată simplă de la țară, am spus sfidătoare, cu toate că știam că are dreptate.

— Mda, dar nici o domnișoară bogată și educată nu ești, îmi răspunse continuând să conducă trăsura pe prăfuitul drum de țară, spre casă.

În dimineața următoare, după un drum de o oră, cu trăsura, am ajuns în fața unei căsuțe aflate pe o pajiște. Mama bătu la ușă. Scârțâind, aceasta se deschise, iar în prag apăru un bătrân slab, înalt, cu mustață albă, bogată, cu ochelari cu lentile groase pe vârful nasului. Pielea lui arăta exact ca pielea tăbăcită, iar fața îi era ridată și avea un zâmbet permanent. Se uita la noi cu ochi prietenoși, pe urmă normal, amândoi se apucară să depene amintiri, iar apoi mama îl informă că făceam balet și că aveam nevoie de o pregătire serioasă care să mă ajute pe drumul meu.

Îmi zâmbi și ne invită înăuntru. M-am așezat pe un scaun și m-am uitat în jur. Camera era înțesată cu cărți așezate una peste alta pe pervazul ferestrelor, rafturi înalte erau burdușite cu tomuri roase, înghesuite peste măsură și așezate la întâmplare. Ne aduse ceai și luă loc în fața noastră.

— Deci ai gânduri mari, vrei să te muți la Paris, nu? îmi spuse el, iar eu am încuviințat.

Înainte de a putea răspunde, mama interveni:

— S-a pregătit cu doamna Channing în ultimii doi ani. Are talent. Face curățenie și îngrijește curtea școlii pentru a-și plăti lecțiile. Mă descurc destul de greu cu drumurile astea, o duc și o aduc cu trăsura, și am și toată casa în grija mea.

M-am îmbujorat de rușine. Știam că suntem săraci, dar chiar trebuia ca toată lumea din Espelette să știe asta și să ne privească de sus?

— Ei, bine, aș fi încântat s-o pregătesc pe Alexandrie, spuse domnul Aston, iar mâinile îi tremurară când duse ceașca la gură.

M-am uitat cu atenție, crezând că o va vărsa. Luă o înghițitură lungă, picături îi străluceau pe mustață, iar eu mă așezai și mai bine pe scaun urmărind cum mâinile lui tremurânde o pun cu grijă la loc, pe farfurioară. Continuă:

— Un bătrân ca mine are nevoie de compania unui copil inteligent, urmă el. De când mi-a murit nevasta, grădina a fost lăsată în paragină. Dacă Alexandrie ar putea să vină mai devreme dimineața, aș vrea să lucreze în grădină până vine zăpușeala, apoi trecem în casă și ne apucăm de treabă.

M-am făcut mică pe scaun, îngrozită. Să fiu altfel decât celelalte balerine era dorința mea cea mai mare, dar să plivești bălăriile într-o grădină era altă poveste. Era un preț pe care nu mă simțeam pregătită să-l plătesc.

Mama, pe de altă parte, jubila.

— Minunat, spuse, dând afirmativ din cap, de parcă trebuia să fiu recunoscătoare că voi smulge buruieni în fiecare săptămână. Luce și cu mine vom rezolva cu mersul la piață. Ne convine ziua de duminică.

Duminica următoare ședeam în trăsură, îmbufnată. Ajungând în fața casei domnului Aston, mama mă ciupi de braț și spuse:

— Nu face figuri sau altfel vei smulge buruieni toată viața.

Dau ochii peste cap și sar din trăsură.

— Mă voi purta ca o adevărată doamnă, promit.

Mergând spre grădină, prin spatele casei, oftez din adâncul sufletului, la vederea straturilor nesfârșite de legume invadate de buruieni. Pregătitul meselor și smulgerea buruienilor au multe în comun. Termini de pregătit o masă, și alta își așteaptă rândul. Când spui că în sfârșit ai terminat de plivit, la capătul celălalt al grădinii deja cresc buruieni noi.

Soarele devenise de nesuportat, însă continuam să muncesc cu sârg, când domnul Aston mă strigă:

— Micuță Alexandrie, ai să te prăjești ca un ou dacă mai stai mult afară.

Mă uit spre casă, apărându-mi privirea de soarele de foc, și îi disting silueta gârbovită în cadrul ușii. Mă invită în casă, făcându-mi

semn cu mâna. Mă ridic, îmi scutur praful de pe haine și-o pornesc tropăind spre casă.

— Ia loc, îmi spune târșâindu-și picioarele prin bucătărie.

Tocmai scosese o tavă plină cu bunătăți din cuptor și-mi făcu semn să mănânc. Eram flămândă, după munca în grădină, așa că m-am grăbit să pun puțin unt pe biscuitul cald. Aduse și un ceainic plin cu ceai fierbinte, după care se apucă să aleagă cărți din grămada de pe pervaz.

— Mai întâi am să-ți arăt cum literele formează cuvinte, îmi spuse așezându-se lângă mine. Dacă vei înțelege acest lucru, mintea ți se va deschide în fața unui întreg univers și orice vei dori să înveți îți va fi la îndemână.

Se apucă să ascută un creion, uitându-se crucis, mâinile lui tremurânde apăsând puternic pe cuțit, cu mișcări scurte, hotărâte. Îl priveam speriată pe deasupra ceștii, de teamă că s-ar putea tăia. Îmi dădu și mie un creion, păstrând unul pentru sine.

— Dacă vei învăța să scrii, îți vei putea păstra în siguranță toate gândurile care-ți trec prin căpșor.

Îmi zâmbi, lovindu-mă ușor pe frunte cu creionul, și nu am putut decât să-i întorc zâmbetul.

Atunci am părăsit acea casă într-o cu totul altă stare de spirit. Am sporovăit toată ziua despre orele de pregătire și despre cât de plină de cărți îi este casa și că, destul de curând, voi reuși să citesc orice volum de acolo.

În fiecare duminică mă sculam nerăbdătoare, în așteptarea întâlnirii cu cărțile, cu știința de a scrie, dar și cu delicioșii biscuiți serviți la ceai.

Grădina se transforma, treptat, dintr-o pădure de buruieni, într-un spațiu ordonat de straturi cu legume, iar eu începeam să învăț scrisul și cititul.

Veni și vremea când domnul Aston îmi arătă o carte de poezii scrisă de Margaret Cavendish. Îmi plăcea de ea, așa că am citit paginile cu lăcomie.

— Poveștile ei sunt scurte și nu le prea înțeleg, i-am spus dezamăgită.

Domnul Aston mă aprobă.

— Astea sunt poeme, îmi explică el. Au o structură diferită, cu reguli proprii.

Îmi arătă apoi cum cuvintele mele pot fi aranjate într-un metru care presupune un ritm anume, și care, în cele din urmă, dau naștere poemului. Eram curioasă și, după multe încercări sortite eșecului, am început să mă simt cu adevărat fericită, tot străduindu-mă să pun în cuvinte ceea ce simțeam în clipele acelea, transformând mai apoi rândurile scrise în versuri.

— Văd că ai înțeles! îmi spuse domnul Aston, câteva luni mai târziu, citind încântat un poem despre grădină, scris de mine. Am să-l agăț aici sus și am să spun celor care mă vor vizita că e scris de cea mai bună elevă a mea.

Curând, camera mea se umplu de poeme. Trecuseră cinci ani de când pusesem piciorul în studioul doamnei Channing și deja simțeam că am control total asupra pregătirii mele. După orele de balet, ajutam la pregătirea cinei și, după ce strângeam masa, mă retrăgeam în camera mea unde exersam în liniște pașii pe care îi învățasem cu o zi înainte. Când nu-mi mai simțeam picioarele, mă apucam să citesc, la lumina lumânării, până când mi se închideau ochii de oboseală. Adormeam, încântată de mine, cu gândul că mușchii îmi erau din ce în ce mai puternici, iar cu trecerea timpului cartea de pe noptieră devenea tot mai voluminoasă. Totuși, rutina nu e bună pentru că funcționează prea mult timp fără surprize. Dar vine o vreme când ritmul se întrerupe.

— Nu te împrăștia în prea multe lucruri deodată, mă sfătuia domnul Aston cu blândețe, când vedea că mă încurc în ițele unei probleme de matematică. Nu te lăsa copleșită de ansamblu. Concentrează-te doar pe un singur aspect. După ce-l rezolvi, poți trece la următoarea sarcină și continuă tot așa până când obții rezultatul. Treptat, vei descoperi că te afli în fața unei capodopere.

Am zâmbit și mi-am șters o lacrimă.

— Măcar de-ar fi așa ușor, continuam să mă smiorcăi. Trebuie să devin o dansatoare perfectă, să fiu și erudită, și femeie de lume, în același timp. Dacă m-aș concentra doar pe una dintre sarcini, nu aș avea timp suficient să le rezolv și pe celelalte două,

până să ajung la Paris. Nu pot să plec acolo cu tema doar pe jumătate făcută – ca o operă în permanentă devenire.

Îmi zâmbi cu simpatie și puse creionul jos.

— Știu că mama ta e severă cu mină, spuse. Și tu ești! (Am schițat un zâmbet, auzind asta.) Se pare că ea vrea să devii o *lorette* de primă clasă.

Am clătinat din cap și am râs.

— Dar nu e adevărat, domnule. Mama ar fi șocată să vă audă că sugerați așa ceva – să devin amanta cuiva! Mie îmi place baletul, dar mama îl vede doar ca o cale spre căsătorie, din moment ce nimeni nu mă vrea în Espelette.

O expresie stranie fața domnului Aston.

— Nu ți-a spus încă?

— Ce să-mi spună? am întrebat, încruntându-mă.

Nu răspunse, așa că am înghețat, cu gândul că mi-ar putea fi răpită fericirea de a deveni o bună dansatoare. Vocea mi se auzi nesigură și copilărească:

— Domnule, vă rog să-mi spuneți și mie.

— Ei, Alexandrie, nu am dreptul, spuse evitându-mi privirea. Dar, văzându-mi ochii înlăcrimați, păru că cedează: Mama ta ar fi trebuit să-ți spună. Alexandrie, da, baletul este una dintre cele mai minunate experiențe de care poate avea parte cineva, dar mai are și o lungă istorie de atragere în sfera sa a oamenilor puternici care cred că pot cumpăra orice lucru frumos de pe lumea asta. Majoritatea fetelor care devin balerine provin din familii foarte sărace, așa că încearcă și ele să-și facă o viață mai bună.

— Fete, așa, ca mine? am întrebat, crezând că am înțeles.

— Nu, Alexandrie, îmi răspunse și îmi acoperi mâna cu palma. Ele nu seamănă cu tine.

I-am strâns mâna, aspră și atinsă de artrită, și am inspirat adânc, simțind, într-un fel, că ce-mi va spune în continuare avea să schimbe totul.

— Multe fete cred că frumusețea lor e singurul lucru pe care-l pot oferi unui bărbat, mai ales unuia bine situat. Ca atare, a devenit un obicei ca acești oameni să-și ia de amante balerinele așa-numite *lorettes*.

— Și apartamente, cadou, am murmurat, înțelegând cât de proastă fusesem în perioada cât stătusem cu doamna Channing.

Dar ați spus multe fete, nu toate. Probabil unele dintre ele se îndrăgostesc și se căsătoresc.

— Da, unele, fu de acord. Se pare că baletul devine, așa, un fel de capcană. Desigur, îți oferă posibilitatea de a-ți câștiga existența și, în același timp, de a deveni o jucărie fermecătoare a societății pariziene, totuși, fără îndoială, vei rămâne doar o dansatoare – niciodată o adevărată femeie de lume pe care un societar al Operei ar curta-o în vederea căsătoriei.

— Deci asta e viața pe care și-o dorește mama pentru mine, spusei, dezumflată. M-am obișnuit cu ideea de a mă despărți de ai mei, de a-mi crea propria viață la Paris, și de a mă căsători cu un tip de bărbat pe care n-am să-l găsesc niciodată în Espelette – nu doar bogat și arătos, dar și capabil să aprecieze lucrurile frumoase, cum ar fi baletul. Am mereu același vis: un tânăr frumos din public îmi va înțelege pasiunea pentru dans și se va îndrăgosti de mine. Niciodată nu m-am gândit la dedesubturi. Nu m-am gândit că acționarii ar putea avea idei preconcepute despre balerine, că le-ar putea considera inacceptabile ca soții.

Primul meu impuls a fost acela să renunț la pregătire, să-mi accept viața la fermă ca singură alternativă. Doar că nu mai voiam să fac parte din familia care vinde animale bogătașilor Belmont, ci doream *să fiu* familia Belmont. Nu mai voiam să stau aici, unde toată lumea mă știa și își formase deja o părere despre mine, pornind de la familia mea.

— Știai că am fost cândva îndrăgostit de o balerină? mă întrebă domnul Aston, privind afară pe fereastră.

Am ridicat sprâncenele a mirare. El chicoti.

— Da, a fost o vreme când nu eram prea bătrân și nici nu locuiam în căsuța asta. Locuiam la Paris, am întâlnit-o la un curs și trebuie să-ți spun că era atât de frumoasă, încât nu mi-am mai dezlipit ochii de ea. Și era și deșteaptă. Am știut imediat că mă voi căsători cu ea.

— Și ce s-a întâmplat? am întrebat, încercând să mi-l imaginez pe domnul Aston tânăr.

— Eram logodiți, dar curând a devenit limpede că nu voi putea să-i asigur decât o locuință modestă. La început a mers, dar, cu timpul, s-a simțit din ce în ce mai atrasă de viața pe care o duceau celelalte balerine, ca femei întreținute. Dorea să poarte rochii

scumpe și bijuterii și să meargă în trăsuri elegante conduse de birjari angajați. A devenit amanta unui bărbat mai bătrân decât propriul ei tată, oftă el amintindu-și. Am fost atât de mâhnit, încât am venit aici, să trăiesc departe de materialismul marelui oraș.

— Dar eu nu sunt așa, i-am spus. Eu vreau să dansez la Paris și să-mi găsesc dragostea, chiar dacă mama și-ar dori să-mi fac rost de cineva care să semene cu bătrânul iubit al logodnicei dumitale.

— Atunci folosește tot ce vei învăța și toată munca de până acum în favoarea *ta*, spuse domnul Aston cu seriozitate. Încearcă să devii cea mai bună balerină pe care a văzut-o Parisul vreodată și câștigă salariul cel mai bun. Folosește-ți cunoștințele pentru a fi prezentă la tot ce are Parisul de oferit. Vorbește doar cu oameni pe care nu-i interesează dansatoarea fără identitate, ci doar persoana ta. Fă-ți viața în așa fel încât să-ți aparțină cu adevărat, Alexandrie.

*

* *

Trebuia să vorbesc cu mama imediat, dar ori de câte ori o vedeam, nu-mi găseam cuvintele. Știam că, atunci când aranjaseră logodna lui Denis cu Claire pentru a-și asigura ferma, părinții mei voiseră ca el să fie fericit și să ducă o viață plină și respectabilă. Oare, atâta timp cât i-aș aduce bani, pe mama ar interesa-o dacă sunt fericită sau nu?

Cu atât de multe gânduri în cap, nici nu mi-am dat seama că era ziua mea de naștere. Împlineam șaptesprezece ani. Am ajuns la orele de dans la fel ca în celelalte zile. Nimeni din familie nu mă felicitase, probabil erau și ei mult prea ocupați ca să-și mai amintească. La studio însă uitam de gândurile care nu mă lăsau să dorm. Mă abandonam dansului, plutind într-o lume diferită, unde nimic nu mă putea răni. Doar când muzica se oprea, mă simțeam din nou părăsită, rămâneam cu ochii țintă dușumeaua zgrunțuroasă, oglinzile uzate ale studioului, știind că trebuie să-mi iau viața exact de acolo de unde o lăsasem.

Când doamna Channing mi-a spus să rămân după ore, m-am întrebat de ce anume mă făceam vinovată.

— Se pare că cineva are probleme, sâsâi Sophie când trecu pe lângă mine, iar celelalte fete chicotiră, urmând-o îndeaproape.

M-am îndreptat spre doamna Channing fără tragere de inimă, trecând mental în revistă întregul exercițiu. Se prea poate să fi intrat din nou în lumea mea, lucru care mi se întâmpla destul de des în timpul dansului. Mă imaginam săltând ușor pe un nor care plutea pe cer, pentru a se întoarce la pufosul punct de pornire. E foarte posibil ca fiind prea adâncită în visul meu cu ochii deschiși, să fi executat un cu totul alt exercițiu!

Dar, surpriză, doamna Channing îmi zâmbi larg.

— Ai făcut o treabă bună azi. (Am răsuflat ușurată.) Dă-mi voie să închid muzica mai întâi, am niște vești minunate pentru tine.

Când s-a întors, mi-am luat libertatea s-o întreb ceea ce voiam să știu de mult timp. M-am uitat în jur și m-am asigurat că nu mai era altcineva prin preajmă.

— Doamnă, vă mai amintiți când mi-ați spus despre balerina aceea căreia i s-a oferit un apartament?

— Desigur! E una dintre cele mai bune foste studente ale mele.

— Ochii i se luminară de mândrie.

— Duce o viață minunată acum.

— Este și ea o *lorette*? am șoptit cuvântul de parcă ar fi fost ceva obscen.

— Bineînțeles, draga mea.

Doamna Channing se uită la mine, uimită. De unde tonul ăsta confidențial? șopti ea, imitându-mi vocea, amuzată, apoi zâmbi larg. Credeai că la balet faci doar dans? Draga mea, dar este o onoare să fii o *lorette*! Văd că ești mai dedicată dansului decât mi-am imaginat, dacă tu credeai că doar asta vei obține din meseria de balerină! A fost ambiția vieții mele să dansez la Operă și totul era aranjat. Eram foarte aproape de succes, spuse melancolică. Am fost primită la balet, dar, după doar câteva săptămâni, mi-a alunecat piciorul și m-am rănit la genunchi. De atunci nu am mai putut dansa ca profesionistă.

— O, îmi pare tare rău, i-am răspuns cu sinceritate, știind cât de greu trebuie să fi fost să muncească ani întregi pentru ca totul să se încheie atât de repede.

Zâmbi și-și flutură mâna, de parcă totul ar fi fost un fleac.

— Dacă n-aş fi căzut, acum n-aş mai fi fost aici, ca să te pregătesc pe tine şi să-ţi spun că nu ai de ce să-ţi faci griji! Într-o zi ai să înţelegi cât de minunat este să trăieşti în mijlocul unui oraş atât de plin de viaţă şi cât de teribil de frustrant este să nu ai bani care să te ajute să-ţi faci toate plăcerile. Parisul este cu adevărat paradisul unei întreţinute – cumpărături, spectacole şi petreceri. Nu poţi face toate astea dacă ai o familie în grijă. Aşa că lasă-l pe altul să aibă grijă de tine, ca să te poţi bucura de viaţă!

Am încuviinţat şi, chiar dacă mă simţeam într-un fel uşurată în faţa sincerităţii ei dure, despre întreţinute şi balet, mă simţeam parcă şi mai confuză. Nu mi-o puteam imagina pe vitala, mereu vesela doamnă Channing la fel de materialistă ca logodnica domnului Aston, adică o femeie pentru care banii sunt mai importanţi decât dragostea.

Îmi întrerupse şirul gândurilor.

— Vreau să nu mai vii la cursuri.

Ochii doamnei străluciră, iar eu rămăsei cu gura căscată. Începu să râdă şi mă îmbrăţişă.

— Ei, cred că n-ar trebui să te pun la încercare, dar nu pot să nu mă distrez puţin pe seama ta. Felicitări! Ai absolvit cursurile! De acum încolo aş vrea să acorzi toată atenţia pregătirii unui exerciţiu numai al tău pe care să-l prezinţi într-o lună la Opera din Paris.

— Chiar aşa? O, doamnă Channing!

Nu-mi puteam stăpâni emoţia. Ştiam că va trebui să mă pregătesc pentru audiţie, dar nu-mi imaginam cum vor ajunge veştile la mine, mă gândeam că voi sosi la ore într-o dimineaţă şi îmi voi face bagajele pentru plecarea la Paris, chiar în aceeaşi zi. Întotdeauna îmi imaginasem că vom merge la Paris cu întreaga clasă.

— Nu glumesc deloc, spuse. Va trebui să lucrezi în fiecare zi. Duminică, în loc să faci curăţenie în studio, vreau să vii să-mi arăţi exerciţiul. Îl vom mai lucra şi ne vom asigura că vei fi impecabilă pentru prezentarea de la Operă. Ai să incluzi paşii de bază împreună cu *ronds de jambe*, *pirouettes*, *ballons*, *entrechats* şi *jetés*. Cum le vei combina este la latitudinea ta, dar, desigur, te voi ajuta să fie legate perfect. Muzica este aleatorie la audiţie, aşa că ţine minte că exerciţiul tău trebuie să se potrivească cu orice acompaniament. Tu eşti singura fată care e pregătită pentru Paris,

Alexandrie. E o mare realizare. Știu cât de mult ai muncit și nimeni altcineva n-ar merita o asemenea onoare... Doar tu meriți să pleci.

Lacrimi de recunoștință îmi curgeau pe obraji pe măsură ce îi mulțumeam pentru tot ce făcuse pentru mine. Dacă ar fi fost după mama, aș fi părăsit școala cu mult timp în urmă, renunțând la viața mea, așa cum făcuse și ea, la rândul ei. Simțeam că mi se deschide în față o întreagă lume de explorat, dar mai era un lucru pe care trebuia să-l rezolv înainte de a pleca.

În acea seară m-am întors acasă extrem de hotărâtă. Faptul că mama mă considerase cea mai slabă din clasă, iar acum eram singura care pleca la Paris, îmi dădea curajul să-mi apăr cauza și îmi dădea puterea s-o înfrunt. Stăteam în cadrul ușii, privind-o cum taie morcovi, mormăind ceva pentru sine. Din când în când, îi mai cădea câte o felie de morcov pe jos, și atunci înjura, o ridica, o ștergea puțin și o arunca în oală, împreună cu restul. Apoi luă oala de pe masă cu mare greutate și o puse pe foc, cu o bufnitură. Întorcându-se, mă văzu și-mi făcu semn să mă așez.

— Ce-ai zice să strângi cojile de morcov, ca să nu pătăm masa?

Nu era nici sugestie, nici întrebare.

Am strâns cu mâna resturile de morcov, trăgându-le la margine și apoi în palmă, și i-am spus:

— Cred că ai obosit tot curățând legume. Pariez că ai face orice să ai servitori la fermă și o fată sau două de ajutor. Chiar ți-ai vinde propria fiică, făcând-o amanta cuiva, doar ca tu să ai în sfârșit viața ușoară pe care crezi că o meriți.

Obrajii mi se îmbujorară. Cuvintele erau exact cele potrivite, totuși nu am putut ridica privirea pentru a-i vedea reacția. Niciodată nu mai premeditasem vorbe atât de grele, cu atât mai puțin să le și spun cu voce tare. Mama puse deoparte cuțitul cu care tăiase ceapa, iar pașii pe care-i auzeam îmi spuneau că se apropie de mine. Am privit-o de-abia în clipa în care era foarte aproape și, m-am pomenit cum, pe neașteptate, mă pocnește cu putere. Mi-am mușcat buza, am ridicat mâna în dreptul obrazului lovit, dar nu am spus nimic. Știam că meritam palma, după cum știam că nu pot să-mi cer scuze pentru că și ea își merita din plin jignirea pe care i-o adusesem. Cred că gândea la fel ca mine, pentru

că se lăsă să cadă pe un scaun, și, trecându-și mâna prin păr, reuși să articuleze câteva cuvinte:

— Ei, acum știi și tu ce e realitatea. Visarea cu ochii deschiși e o pierdere de vreme.

M-am maturizat în ziua aceea, stând la masă cu mama. Mi-a vorbit nu ca unei fiice, ci ca unei femei gata să plece în lume pe cont propriu, cu povara de a avea grijă de familia ei. Mă gândeam la vorbele doamnei Channing că nu te poți bucura de Paris pe deplin când ai o familie de întreținut. Am zâmbit ironic, cred că mama voia să devin amanta cuiva ca să-i dau și ei bani, nu așa cum ar fi vrut doamna Channing să mi se întâmple: să mă distrez fără nici un fel de griji pe cap. Totuși, mama împărtășea părerea doamnei despre aranjamente, descriind relația dintre o dansatoare și un acționar ca pe ceva romantic, pentru care societatea nu era pregătită, și, de aceea, nici nu era adusă în discuție deschis. Mama îmi spunea că un bărbat își sacrifică dorințele și își păstrează adevărata iubire, balerina, pe lângă Operă, în timp ce familia legală e condusă de o femeie rațională, de același rang cu el.

Dar nu mai eram atât de naivă ca la doisprezece ani. Știam că dorea să devin o *lorette* pentru că era metoda cea mai rapidă de a face rost de mari sume de bani. Cred că se îndoia că aș putea găsi un soț care să ne întrețină pe toți, ea se îndoia chiar că aș fi atât de talentată încât să devin o mare balerină. Totuși, îi demonstrasem că îmi depășisem colegele și urma să merg la audiție în curând. Dacă aș fi ascultat tot ce mi-a spus, aș fi renunțat cu mult timp în urmă. Și acum greșea dacă își imagina că nu îmi voi găsi fericirea sau că n-am să cunosc succesul niciodată.

I-am povestit despre domnul Aston și ce crede el despre aranjamentele astea și am surprins-o zâmbind amuzată.

— Ei, el o face pe bunicul exagerat de protector, după ce a trecut prin experiența tristă de iubit trădat, spuse. Nu-l lăsa să te amărască, să fii o *lorette* nu e ceva rușinos.

Am încuviințat, să vadă că am înțeles. Odată ajunsă la Paris, aveam să hotărăsc de una singură.

SCENA 5
Audiția

— Ai face bine s-o duci la Paris. E pregătită, îi spuse doamna Channing mamei după terminarea orelor de sâmbătă.

Vă imaginați că mă simțeam în al nouălea cer. Când am ajuns la studio în dimineața aceea mi-era îngrozitor de teamă că exercițiul meu nu va fi gata și că va trebui să mai aștept. Mamei i se părea că munceam parcă și mai mult acum, crezând că ideea de întreținută îmi surâdea. Trebuia să văd cu ochii mei această „tradiție prestigioasă", dar îmi doream să-i și demonstrez ceea ce știam deja, că puteam să fiu mai mult de atât. Puteam fi una dintre puținele balerine care sunt dansatoare excepționale și care se mărită pentru că așa vor ele, nu pentru că așa trebuie. Știam că mama nu va înțelege acest lucru. O să-i trimit bani, dar eu sunt cea care am să hotărăsc cum vreau să-mi trăiesc viața. Încă nu aveam clar în minte ce decizii urma să iau, dar, cu siguranță, aveau să fie doar ale mele. Gândul mă făcu să amețesc de emoție și, când mama mă strânse puternic în brațe, am strâns-o și eu cu forță egală. Apoi îi mulțumi doamnei Channing, cu o voce cuprinsă de emoție, pentru că mă acceptase la școala ei.

— A fost o adevărată încântare pentru mine, răspunse ea. Exercițiul ei e perfect. Acolo vor fi sute de fete, dar ea are ceva deosebit.

Mama nu se mai oprea din mulțumiri și doamna accepta laudele cu modestie. M-am urcat în trăsură și ea îmi strigă din urmă:

— Mult noroc, Alexandrie. Te rog să-mi scrii despre aventurile tale!

— Da, cu siguranță! i-am strigat la rândul meu, copleșită de emoție. Mă întorc spre mama, cu ochii strălucind de fericire: Mâine mergem la Paris!

— Da, nu-i așa că e minunat? ea, cu fața luminată de un zâmbet încântat. Sunt sigură că ai să devii o adevărată femeie de lume. Poate că lucrurile se vor aranja până la urmă.

— Trebuie să-mi iau rămas-bun de la domnul Aston, panicată.

Mă gândeam la pervazul plin cu cărțile rămase necitite și la zilele senine petrecute în căsuța lui, departe de haosul vieții de la fermă.

— Nu mai e timp, îmi spune mama. Trebuie să plecăm mâine înainte de răsăritul soarelui, pentru a fi la Paris pe la ora prânzului. O să-l trimit pe fratele tău să-l anunțe.

— Nu! Trebuie să-mi iau rămas-bun personal.

Mă uit la ea uimită. El nu numai că este cel care m-a învățat să citesc și să scriu, dar este și cel care m-a învățat cum să calculez cât anume din venitul unei balerine va trebui să-l păstrez pentru mine, cât să trimit acasă și cât să pun deoparte în fiecare lună pentru a avea o sumă pentru viitor. „Cred că nu vrei să te trezești într-o situație neplăcută", îmi spusese, și am căzut de acord să păstrez un procent din câștigul meu pentru mine, și nu să trimit neapărat toată suma înapoi acasă, la Espelette, așa cum voia mama.

În fiecare săptămână, el îmi dădea o altă carte pe care o luam acasă, până în ziua în care am plecat la Paris. „Asta o să-ți folosească", spunea în timp ce eu priveam încântată coperta. Camera mea era plină de romane, cărți despre arhitectura și istoria Franței, cărți de drept și de etică. Erau subiecte pe care nu aveam timp să le studiem împreună, dar îi promisesem că am să le tratez ca teme pentru acasă. Acum nu mă mai uitam la mâinile lui tremurânde, îi admiram doar mintea strălucită.

— Te rog, este foarte important pentru mine, spusei cu voce răgușită, luptându-mă cu lacrimile care stăteau să izbucnească.

— Bine, oftă ea, și atunci eu n-am mai zis nimic.

Când am ajuns la domnul Aston acasă, m-am repezit la ușă, mama urmându-mă fără tragere de inimă prin lumina neclară a serii.

— Alexandrie! Ce surpriză plăcută! (Se îndreaptă spre ușă, cu o carte în mână și cu creionul după ureche.) Să vă ofer un ceai?

— Mă tem că nu prea avem timp, spuse mama scuzându-se.

— Mâine mergem la audiție la Opera din Paris! îi zic.

— Da? Minunat!

Fața i se lumină într-un zâmbet larg, în timp ce mă strânge în brațe.

— Alexandrie, sunt mândru de tine și știu că vei fi minunată. Înțeleg că timpul petrecut împreună trebuie totuși să se sfârșească.

Am încuviințat, uitându-mă la sprâncenele lui stufoase care-i acopereau ochelarii cu lentile groase.

— Sunt trist că pleci; deveniseși o elevă desăvârșită. (Se îndepărtaseră de ușă și începe să scotocească prin grămada de cărți. Cu mâinile tremurânde, îmi dă o carte groasă cu o copertă zdrențuită de piele.) Un dar de despărțire, îmi zice.

— Îmi dați alte teme, râd trecându-mi mâna peste copertă, trezind un strat de praf care îmi acoperi vârful degetelor. Era o carte de poeme de Margaret Cavendish.

— Dar este cartea dumneavoastră preferată. N-o pot accepta, îi spun.

— Ba poți, mă asigură. Sper că vei continua să citești și să scrii poezii; ai mult talent. Îți doresc să ai noroc la Paris. E un oraș mare și acolo vei întâlni oameni de peste tot; te rog, încearcă să nu pierzi din vedere cine ești cu adevărat. Ai o voință puternică și trebuie să-mi promiți că vei fi întotdeauna tu însăți, întotdeauna integră.

— E lucrul cel mai important pe care l-am învățat de la dumneavoastră. Parisul e locul unde îmi voi face un nume, îi spun conspirativ, în timp ce mama mă conduce spre ușă, mulțumindu-i continuu domnului Aston pentru sprijin.

Dă din cap, răspunzând astfel mulțumirilor mamei, iar mie îmi zâmbește cu un amestec de tristețe și preocupare, de parcă ar ști ce mă așteaptă acolo.

— Aș vrea ca lumea să fie altfel, spuse.

*

* *

În ziua audiției ne-am trezit mai devreme chiar și decât atunci când ne sculam să smulgem buruienile. Mama îmi unse părul cu puțină miere ca să nu se încrețească și mi-l pieptănă, dându-l pe spate, într-un coc strâns. Simțeam dinții pieptenelui chinuindu-se să întindă buclele mele încurcate, și m-am închipuit în aceeași situație cu mama care îmi strânge părul frumos la spate, privindu-mă fericită când îmi așază pe cap voalul de mireasă.

Mă uit pentru ultima oară pe fereastră la terenurile cultivate cu ardei, și-mi simt sufletul sfâșiat. Gândesc: „Ziua asta parcă a venit prea repede și acum mi-e teamă să mai plec. Întreaga familie depinde de mine și eu nu am decât o singură șansă". Nu mă puteam imagina eșuând la Paris și întorcându-mă acasă, ca să macin mai departe ardei și să curăț buruieni.

— Nu mai plânge, o să ai ochii roșii și umflați, îmi spuse mama întorcându-mi capul ca să poată, continua pieptănatul. Bineînțeles că va trebui să muncești și mai mult pentru a deveni o mare dansatoare și o femeie de lume. Te rog să-mi scrii despre tot ce faci acolo. Parisul e un teatru al națiunilor, cu Opera în chiar inima lui. Primirea ta acolo îți va oferi o grămadă de oportunități pe care noi nu am putea să ți le dăm niciodată. Va trebui să folosești tot ce ai la dispoziție pentru a-ți asigura un loc în această lume. Și amintește-ți că familia ta depinde de tine.

Urc în trăsură, cu grijă ca nu cumva să mă ud pe picioare de la roua căzută peste noapte. Mergând pe străzile întortocheate, mă uit pentru ultima dată la căsuțele decorate cu ardei uscați. Emoția însă e mai puternică decât teama, așa că îmi promit să fiu o balerină-model și să-mi găsesc și eu un loc numai al meu. Oricum nu aveam de gând să fiu următoarea generație legată pentru totdeauna de Espelette.

De-abia așteptam să văd orașul despre care auzisem atât de multe, totuși era încă mult prea devreme, cerul era întunecat și singurul lucru pe care-l puteam distinge erau umbrele de pe pajiștile care treceau prin fața ochilor noștri. Am încercat să rămân trează, forțându-mă să stau cu ochii deschiși pentru a vedea cum se schimbă peisajul, de la câmpiile acoperite cu iarbă la clădirile înalte. Totuși, în cele din urmă am ațipit, spunându-mi că la răsărit aveam să mă trezesc și că voi reuși să trec în revistă fiecare oraș

de pe drumul până la Paris. Dar, când am deschis ochii, soarele strălucea puternic pe cer, iar mama se uita neliniștită în toate direcțiile. Mă înghionti, spunându-mi că am ajuns. Da, ajunseserăm, după cum se vedea. Priveam strada largă, lângă al cărei trotuar am oprit, în rând perfect cu un șir întreg de cupeuri mult mai elegante. Am sărit din trăsura noastră mică și jerpelită, ca să mă îndepărtez cât mai repede de ea, jenată să recunosc că era mijlocul nostru de transport. Pe acolo treceau faetoane lucioase care făceau ca biata noastra trăsură să pară și mai amărâtă decât era în realitate. Până și calul murdar și obosit își lăsa capul în jos cu ceea ce-mi imaginam eu că era rușine față de bidiviii proaspăt țesălați ce tropăiau mândri, cu capul sus.

Mama legă calul de un stâlp, iar eu m-am uitat uimită în jurul meu. Opera din Paris, pe care o văzusem doar în poze, la doamna Channing, părea să domine toate clădirile din jur, ridicându-se uriașă deasupra felinarelor de pe stradă, transformându-i în pitici pe toți cei care-i urcau scările. Priveam curioasă lămpile de pe stradă, imaginându-mi cât de puternic străluceau noaptea și întrebându-mă de ce nu aveam și noi felinare în Espelette, ca să putem și noi prelungi ziua, mult după apusul soarelui. Mi-am întors privirea spre clădirea Operei. Aproape fiecare colțișor era decorat cu ceva ornamental, de la coloane la sculpturi. Nu mai văzusem niciodată o clădire mai frumos împodobită. Părea un adevărat palat și nu-mi venea să cred că aici, cândva, aveam să dansez pentru întregul Paris. Orașul zumzăia în jurul meu, trecătorii mergeau grăbiți pe lângă noi, bărbați cu jobene înalte pe cap, doamne plutind ușoare în rochii vaporoase. Femeile purtau jachete strânse pe corp, mâinile le erau înmănușate, pălărioarele nostime le protejau ochii și părul împotriva soarelui. Multe adăugau o pată de culoare hainelor, înfășurându-și eșarfe colorate în jurul gâtului, în nuanța jachetei. În Espelette nu ne îmbrăcam așa de elegant nici măcar la ocaziile importante, darămite pe stradă, la orice oră din zi.

M-am înviorat când am văzut un vânzător de fructe. Poate Parisul nu e chiar atât de diferit de locul meu natal. O femeie se apropie de tarabă, mă așteptam să văd obișnuitul schimb, când colo, doamna arată cu degetul câteva mere, vânzătorul le alege și i le prezintă. Doamna își apropie fața, le privește cu atenție, apoi

încuviințează. Totul mi se părea anapoda. Dacă tot ai de gând să mănânci fructele alea, de ce nu ți le alegi singură?

Pentru o clipă mi-am dorit cu tărie să mă întorc în Espelette. Eram intimidată de clădirea elegantă și de oamenii care păreau că nici nu o văd. Mergeau pe stradă, cu fețele pe care li se citea plictiseala, purtându-și hainele bogate fără nici un efort, obișnuiți cu modul acesta de viață și cu toate lucrurile minunate pe care orașul le avea de oferit. Mi-am netezit timid tutuul făcut din bucăți de voal prinse împreună. Îl purtasem întreaga călătorie, pentru că acasă nu aveam decât rochii țărănești decolorate, mohorâte, iar mama hotărâse că am să arăt mult mai bine în costumația de balerină. Tot drumul am stat înfășurată într-o pătură, ca nu cumva să mă prăfuiesc prea tare. „Nu ne putem permite să facem nici o greșeală", îmi spusese de dimineață, în timp ce-mi aranja părul. Nouă ni se păruse că arătam destul de bine când plecaserăm de acasă, dar acum, în mijlocul agitației și îmbulzelii din Paris, mă simțeam ca o cerșetoare.

Senzația de stinghereală crescu și mai mult când am intrat în clădirea Operei. Marile uși frumos sculptate erau atât de înalte, încât mama, ca să le deschidă, trebuia să le împingă cu toată puterea. Am suspinat adânc, uitându-mă la interiorul elegant care părea a fi la fel de complicat ca și exteriorul, dar mama îmi aruncă o privire care cred că spunea: „Atenție, fă-te că te simți în largul tău". Foaierul era fără îndoială enorm, iar eu parcă devenisem incredibil de mică, cum rămăsesem așa, în mijlocul sălii. Tinere dansatoare, însoțite de mamele lor, treceau grăbite pe lângă noi, dar ele nu mă interesau câtuși de puțin. Stând uimită în mijlocul sălii de marmură, nu mă mai săturam să admir ceea ce mai târziu aveam să aflu că se numește stucatură, coloane și arcuri care mărginesc balcoanele din apropierea intrării. Parcă mă aflam în vârful unui tort a cărui glazură fusese aplicată cu atât de mare grijă, încât nimic nu mai rămăsese neacoperit. Întregul spațiu era luminat din belșug de razele soarelui care intrau prin ferestrele înalte, și m-am și văzut aici, în largul meu, sprijinită de balustrada arcuită cu eleganță. De fapt, eram îngrozită și speriată urcând scara impozantă, în urma mamei.

Părăsind incredibilul foaier, am intrat pe un hol lung care ducea la cabinele din spatele scenei și, drept să vă spun, m-a speriat numărul mare de fete adunat acolo, în așteptarea audiției. Stăteam la rând pentru a ajunge la cabine, unde o doamnă în vârstă ne înmâna câte un număr de ordine înscris pe un carton, înainte de a ne lăsa să intrăm. Al meu era 202.

— Când vei auzi strigat numărul, e rândul tău, ne spuse grăbită femeia și ne îndrumă spre cabină.

Stăteam lângă mama, înaintând prin mulțimea de balerine încrezătoare în viitorul lor. Multe erau mult mai tinere decât mine, iar mamele se învârteau în jurul lor, cu mâinile ocupate, înfoindu-le voalul tutuurilor, aranjându-le părul, mai punând ceva culoare pe buze, nutrind speranța ascunsă că, făcându-le să arate mai bine, ar aduce un plus de grație exercițiului pe care urmau să-l prezinte. Mi-am netezit puțin părul, apretat cu miere, și mă uitam în jur să văd cum fetele își exersau atent pașii. Un șir de balerine stăteau nervoase chiar la intrarea în scenă, așteptând cu înfrigurare ca numerele lor să fie strigate, și am simțit cum toți erau supuși unei presiuni uriașe de a reuși. Mi-am făcut încălzirea, am găsit un colț liber unde am repetat puțin mișcările, ascultând, în pauze, sfaturile mamei. Pe măsură ce numerele erau strigate, inima îmi bătea tot mai puternic, și m-am alăturat automat rândului, așteptând să urc pe scenă. Se auziră câteva acorduri muzicale care încetară aproape imediat, iar o fetiță slabă și stângace țâșni pe lângă mine, cu lacrimi mari pe față. În timp ce isterizata ei mamă o scutura de umeri și-i dădea palme, am auzit clar o voce puternică spunând:

— Numărul 202!

— E rândul tău! îmi spuse mama în grabă, împingându-mă pe scenă.

Mi-am îndepărtat din minte imaginea fetei în lacrimi, pedepsită pentru eșec, și am pășit pe scenă. Luminile puternice m-au speriat și de-abia am putut distinge șirul de domni care urmau să hotărască dacă aveam sau nu destul talent pentru a rămâne la Paris. Două sute de fete deja dansaseră în fața lor, și, panicată, mă întrebam dacă nu cumva se plictisiseră, astfel că fiecare dansatoare putea să li se pară acum identică cu precedenta. Tocmai

când mintea începea să se frământe la gândul că doar patruzeci de noi balerine vor fi alese pentru baletul Operei, un domn ieși în față – o siluetă bondoacă, dar elegantă, cu joben pe cap. Lovi ceremonios cu bastonul în pământ, de două ori, iar ecoul se auzi puternic în sala de spectacol aproape goală. Atunci începu să cânte muzica, care acoperi toate zgomotele.

Am pornit să-mi fac exercițiul, fără să aștept indicații de la nimeni, știind că de la mine se așteptau la un *tour de force*. Nu auzeam deloc muzica și nu mai vedeam nimic altceva decât strălucirea reflectoarelor a căror lumină mă învăluia. În loc să dansez un exercițiu gata pregătit, am ales să execut, pe loc, unul nou. Voiam să le arăt puterea talentului meu, combinând mișcări dificile cu baletul clasic. Știam că nu sunt cea mai delicată dintre dansatoare, atuul meu era forța, așa că am inclus pe dată o serie de salturi pentru a-mi demonstra măiestria. Mi-am ținut o clipă respirația și am ales un *ballon* un salt înalt de la sol, când practic rămâi suspendată în aer preț de o secundă, apoi am coborât piciorul cu eleganță, și am făcut un nou salt, executat impecabil. M-am bucurat că atunci când piciorul a atins podeaua nu s-a auzit nici un bufnet, astfel am câștigat încredere înaintea unui *grand jeté en avant* cu salt dintr-un *plié* atât de înalt, încât am simțit că am tot timpul din lume să ridic piciorul înainte, iar celălalt să-l duc în spate, sus, înainte de a coborî în *plié*-ul cel mai controlat și grațios pe care-l reușisem vreodată. Mintea mea funcționa acum pe baza tuturor sfaturilor primite în scurta mea viață profesională – „capul sus ca să dai impresia de lungime corpului, atenție la degetele țepene, stomacul supt ca să nu arăți ca un cârnat, vârful picioarelor în unghi ascuțit, niciodată plat, întinde mult, mult, nu-ți legăna piciorul, întinde mult, nu arăta efortul pe față, relaxează-ți umerii". Eram absorbită de exercițiu, totuși nerăbdătoare să termin, și stomacul mi se strânse gândindu-mă la marele final care mă aștepta, o serie de *pirouettes*. Piruetele îmi puneau mereu probleme pentru că e nevoie de o așezare corectă a corpului, iar eu aveam prostul obicei să mă grăbesc. Îmi plăcea eleganța dansatoarelor experimentate care aterizează ușor și imediat se lansează într-o serie de piruete, dar, ori de câte ori încercasem și eu, îmi pierdusem echilibrul și mă trezisem pe podea. În fiecare noapte, de

când aflasem că voi pleca la Paris, am exersat mișcarea până când ajunsesem să o stăpânesc la perfecție.

Trag aer în piept, cu hotărâre, și mă asigur că trupul îmi este aliniat perfect, îmi fixez ochii pe o scăfârlie oarecare din public, pe nimic altceva, simt că piciorul e întins și mișcarea rapidă, așa că întregul meu corp e prins într-o centrifugă. Construiesc cu grație punctul culminant și îmi păstrez echilibrul în mod miraculos, mă învârt, mereu, mereu, pentru a completa seria perfectă, fără a-mi pierde controlul. Cu un efort uriaș, reușesc să zâmbesc frumos în timp ce capul îmi bâzâie de mândrie pentru exercițiul impecabil, dar simt și o mare ușurare că totul ia sfârșit. Rămân în *arabesque* cu piciorul spre spate și cu brațele ridicate pentru a forma cea mai lungă linie de la vârful mâinilor până la cel al picioarelor. Stau nemișcată, fără a tremura de efort sau tensiune, în încercarea de a-mi păstra umerii perfect perpendiculari pe linia pozei. Din profil văd vag, cu coada ochiului, câteva siluete, timp de secunde care par să nu se mai sfârșească. Tăcerea e întreruptă de vocea bubuitoare a unui domn scund care se aude extrem de tare în sală.

— Extraordinar! Îmi place fata. Cred că o să facă treabă bună aici.

Urmează un fâșâit de hârtii, după care primesc o carte de vizită.

Mă întorc unde o lăsasem pe mama, care-mi spune că acel carton e biletul meu de intrare în rândul balerinelor. Îl ține cu amândouă mâinile, iar lacrimile îi curg șiroaie pe obraji.

— O, mulțumescu-ți ție, Doamne... (Mă trage spre ea și mă mângâie pe cap.) Sunt mândră de tine. Știam că pot conta pe tine; tu nu ești slabă ca fratele tău.

Tocmai când eram mai încântată, un alt domn cu joben mă smulge de lângă mama înainte să apuc să-i spun o vorbă: puteam fi copilul care înfăptuiește ceea ce mama nu a reușit, dar era posibil s-o și dezamăgesc chiar mai mult decât a făcut-o fratele meu.

Domnul mă conduce, iar eu îl urmez, confuză, într-o cămăruță aflată într-o clădire din apropierea Operei, arată cu un deget spre peretele pe care e fixat un program și pleacă, trântind ușa, așa că nu-mi mai rămâne nimic de făcut decât să mă așez pe unul

dintre paturi, în așteptare. Vorbele tipului scund încă îmi bâzâiau în cap. *Extraordinar.* Eram îmbătată de acest cuvânt. Chiar și la doamna Channing credeam că singurul lucru care mă diferenția de celelalte fete era că eu făceam curățenie în studio. Nu mai eram fata obișnuită din Espelette, reușisem să fac ceea ce îmi propusesem, dar nu știam ce va urma. Toată viața îmi fusese condusă de mâna forte a mamei și acum, că ea nu mai era cu mine să-mi spună care e pasul următor, nu-mi închipuiam deloc ce aveam de făcut mai departe. Așa că am stat, așteptând instrucțiuni.

Tocmai când începusem să moțăi din cauza emoției de peste zi, ușa se deschise și intră o fată cam de vârsta mea, însoțită de același domn.

— Alexandrie, ea e Noella, spuse. Veți sta împreună în această cameră pe tot timpul pregătirii.

Părea să fie de vârsta mea și, în sinea mea, m-am bucurat că nu aveam să împart camera cu o fată de paisprezece ani. Noella îmi zâmbi cu toată gura, domnul ieși, iar eu eram cât se poate de fericită să am pe cineva în preajmă.

— Felicitări! Oficial, noi două suntem cele mai talentate dansatoare din întreaga țară, îmi spuse jubilând.

— Nu m-am gândit niciodată la așa ceva, i-am spus. Mă concentram atât de tare să nu greșesc, încât nu m-am gândit nici o clipă la celelalte fete.

— Ei, lasă, nu mai minți! Mie mama mi-a spus, încă de la început, că eu trebuie să fiu mai bună nu doar față de fetele din clasa mea, ci mai bună decât toate fetele din toate clasele din întreaga țară, spuse cu vocea tremurându-i de emoție.

Își dădu buclele bogate de pe frunte și se așeză grațios pe pat. Noella era diferită de toate fetele pe care le mai întâlnisem vreodată. Vorbea atât de repede, încât nu aveam de ce să-mi fac griji ce îi spun, era suficient să-i răspund monosilabic. Pielea îi era atât de palidă, iar părul, atât de blond, încât ar fi semănat cu o fantomă dacă nu ar fi avut niște minunați ochi albaștri, intenși. Păreau să plutească în afara feței, de fapt, era singura pată de culoare de pe obraz. Avea aerul unei fete mature, care cunoscuse lumea și asta îi sporea farmecul. Mi-am atins cocul cu timiditate, într-adevăr, părea banal în comparație cu părul ei.

— Știi să citești? Vreau să știu ce program avem.

Eu nici măcar nu mă uitasem pe orar și mă aflam într-o stare de apatie, probabil pentru că privisem în gol atât de mult timp, așteptând să vină cineva și să-mi spună ce să fac. M-am ridicat și am citit cu voce tare programul zilnic: ore de balet, ore de bune maniere și examenele de sfârșit de săptămână. Duminica era numită „zi de odihnă".

— Să mergem. Urmează orientarea! strigă Noella nerăbdătoare, în timp ce-și strângea pantofiorii de balet. Mama avea dreptate – programul ăsta e foarte obositor!

Am făcut și eu la fel, ieșind din cameră în goană pentru a o ajunge din urmă. Ne-am întors la Operă, într-un studio uriaș în care se aflau zeci de tinere balerine. De jur-împrejurul sălii erau pilaștri de marmură, iar ferestrele, înalte de la podea până la tavan, păreau să se întindă pe sute de metri. Mă uitam în jur, mută de uimire. O oglindă cu rama complicată se afla în partea opusă pianului, sursa muzicii de acompaniament. Ne-am alăturat grupului de dansatoare și curând am înțeles de ce eram așa de multe. Chiar dacă fuseserăm acceptate la școala de balet a Operei, asta nu însemna că aveam să fim toate balerine. Domnul scund de la audiție intră în cameră, ținându-și bastonul cu grijă, și de data asta am putut să-l studiez cu atenție: păr alb, bogat, jachetă neagră, lungă, până la jumătatea pulpei. Se prezentă ca fiind maestrul de balet, cel care va hotărî cine merită să rămână.

— Multe dintre voi n-o să reușiți, ne spuse cu asprime și pe dată mi se făcu frică de el, pentru că-mi hotăra viitorul. Tot anul viitor va trebui să îndurați o pregătire cu adevărat dură, cu totul diferită de fleacul de exerciții de până acum. Aici veți deveni cu adevărat dansatoare.Veți lucra zilnic, iar cele care vor evolua vor rămâne să danseze la Operă, ajutate de balerinele profesioniste. Toate fetele au trecut prin asta, întotdeauna au fost alese cele mai bune, le-ați văzut, sunt cele care acum dansează în corpul de balet. Bineînțeles că abilitățile voastre naturale v-au adus până aici. În anul care vine veți fi judecate nu numai din punct de vedere al talentului, ci și după cât de mult ați „crescut", după cât de bine înțelegeți indicațiile și câtă tărie de caracter aveți. Doar

dacă veți reuși să îndepliniți toate aceste puncte, veți putea fi acceptate oficial în baletul Operei.

Trecu în revistă programul nostru și repetă că duminicile erau zilele noastre de relaxare, dar și că aveam obligația să fim în camerele noastre la apusul soarelui. Eram încântată peste măsură să aud că puteam să evadăm oriunde am fi dorit, cu condiția să ne întoarcem acasă la timp. Ne lăudă pentru faptul că ne-am sacrificat viața de familie pentru a ne găsi un drum mai bun în viață. Eram, ce-i drept, cele mai talentate, cele alese, dar mi se părea că, într-un fel, parcă deveniserăm proprietatea baletului.

Când ne-am întors în cameră, Noella se spălă pe față, dându-se cu loțiune pe mâini și acoperindu-le cu o pereche de șosete.

— Așa se hidratează mai bine, explică ea ridicându-și palmele. Tu nu te speli pe față și nu-ți îngrijești mâinile? mă întrebă, văzându-mă deja în pat. (Am făcut semn că nu.) Ai face bine să începi! Întreaga noastră existență depinde de cum arătăm. Mâinile sunt partea cea mai expresivă a unei dansatoare. Ele nu doar completează frumos orice poză am lua, dar sunt și întâiul lucru pe care-l vede un domn, când îl întâlnești prima oară.

Mi-am întins săpunul pe față fără prea mare tragere de inimă, privind obosită după o pereche de șosete, în timp ce Noella se uita critic în oglindă.

— Sunt atât de palidă, șopti abătută. Mama zice că asta e exact ce mă face mai altfel decât celelalte fete, de aceea nici nu am voie să stau în soare.

Am chicotit, urcându-mă la loc în pat.

— Mama nu-mi dă voie să ies fără bonetă și-mi spune că mă paște pericolul de a avea șuvițe de păr decolorate.

O vedeam parcă pe mama cum mă bătea la cap în grădină, pe când încercam să-mi scot boneta, și mă cuprinse un val de tristețe. Nu mai plecasem de acasă niciodată și, fără familia mea, mă simțeam foarte singură. M-am întors cu spatele, pretinzând că vreau să dorm, pentru ca Noella să nu-mi vadă lacrimile și să creadă că sunt slabă.

M-am trezit de dimineață, iar ochii mă dureau de cât plânsesem peste noapte, eram copleșită de graba cu care ajunsesem

la Paris. M-am îndreptat în vârful picioarelor până la fereastră, ca să n-o trezesc pe Noella, care dormea pe burtă, cu buclele blonde împrăștiate pe pernă. Eram obișnuită să mă scol devreme când eram la fermă, și, acum, privind pe fereastră, vedeam orașul care începea să se trezească la viață. În loc de roua care strălucea pe plănțuțele de ardei, vedeam cum vânzătorii măturau prin fața magazinelor lor, scoțând afară mese și scaune, rotind cu dexteritate manivelele care le deschideau apărătoarele de soare. Vedeam meseriași care-și cărau gențile peste tot prin oraș, modiste ținând în brațe cutii de pălării pline cu dantelărie, spălătorese ducând cu greu legături mari de rufe curate.

Priveam cu emoție orașul cel mare. În sfârșit, eram aici. Eram la Paris, trăiam în apropierea marilor bulevarde, în vecinătatea centrului comercial, un loc despre care doar auzisem până acum. De la domnul Aston aflasem că magazinele sunt de o parte și de alta a străzilor și că vând de toate: porțelanuri, parfumuri, covoare, blănuri, oglinzi, caricaturi controversate în ziare, șampania cea mai spumoasă, cea mai bună cafea pe care ți-o poți imagina. Toate cuvintele pe care le citisem în cărți făceau acum parte din realitatea mea. Simțeam mișcarea marelui oraș strecurându-mi-se în suflet și-mi doream cu toată ființa să rămân aici, departe de Espelette și de viața lui monotonă. Încă mi-era teamă să trăiesc pe cont propriu, însă dorința de a deveni o dansatoare celebră era din ce în ce mai puternică.

*

*   *

Am început iureșul orelor de balet; trăiam conform orarului afișat pe perete. Orele de pregătire nu semănau cu nimic din ce făcusem până atunci. Eram puse să lucrăm mult peste punctul epuizării. Degetele de la picioare parcă ne erau lovite cu levierul, la contactul dur dintre podea și vârful rigid al pantofului de balet, profesoara punându-ne să exersăm piruete la nesfârșit, până la obținerea perfecțiunii. Mă văzusem dansând sub supravegherea cuiva ca doamna Channing, dar se pare că era o întreagă echipă care făcea asta. Niciodată nu știam cu exactitate cine ne va preda într-o anume zi. Oricum, nu l-am mai văzut pe maestrul de

balet din ziua examenului de admitere. El, evident, lucra doar cu balerinele adevărate; talentul lui nu puteau fi irosit pe niște începătoare.

Când nu aveam ore care ne pregăteau să fim următoarea generație de balerine – așa cum ni se spunea –, eu și Noella ne adunam bănuții rămași prin buzunare și mergeam la cafenea.

— Ce părere ai despre pălărioara mea? mă întrebă, admirându-se în oglindă.

— Parcă te-ai îmbrăcat în hainele mamei tale, i-am răspuns cu sinceritate.

Oftă și și-o scoase.

— De-abia aștept să primim burse mai mari și să ne putem cumpăra haine normale, se lamenta mușcând dintr-o felie de pâine. Cum își imaginează ei că vom putea deveni femei rafinate dacă nu ne putem permite să arătăm decent?

Am încuviințat, molfăind mâncarea de prânz. Nu ne puteam permite să mâncăm la cafenea, așa că ne umpleam burta cu pâine înainte de a pleca de acasă.

— Cred că o să purtăm aceleași rochii și pălării pe care le purtăm în fiecare săptămână, i-am răspuns uitându-mă în jos, la fusta țărănească cu care venisem de acasă. Nu pricep cum de mama se gândea că am să atrag un domn bogat, din moment ce a refuzat categoric să-mi cumpere măcar o rochie decentă de plimbare.

M-am încruntat, dar mi-am schimbat pe dată tonul, văzând fața dezamăgită a Noellei.

— Din fericire, sunt foarte multe locuri unde putem merge fără să fie vreo problemă!

Fața i se lumină gândindu-se la toate variantele posibile, așa că pornirăm spre ceaiul nostru de duminică.

Mie, de obicei, îmi lua ceva mai mult timp să mă uit pe listă. Între timp, Noella bătea darabana, nerăbdătoare. Întotdeauna ea comanda ceai de mușețel, iar eu voiam să le încerc pe toate. În cele din urmă mi-am ales un ceai cu aromă de pere și mi-am îndreptat atenția spre cei din jur. Și eu, și Noella stăteam cu spatele drept, pe marginea scaunelor, imitându-le pe celelalte femei. O roșcată splendidă stătea în fața unui domn la fel de impozant ca prezență. Am urmărit-o cu privirea și am văzut că mai întâi

aștepta până ce domnul lua o înghițitură de ceai din ceașcă, pentru ca după aceea să-și scoată încet mănușile, trăgând ușor de fiecare deget. Când termină, le puse cu delicatețe pe masă, lângă ea. Era un gest atât de feminin, și chiar mă întrebam dacă mâncase înainte să vină aici, ca nu cumva să-i vină să și le smulgă de pe mână, pentru a se repezi, flămândă, la gustarea din fața ei. Probabil atunci când voi începe și eu să iau masa cu unii domni o să trebuiască să am niște alune sau altceva în poșetă, ca nu cumva să par lihnită când ne vom așeza la masă.

Chelnerița veni din nou, așezând în fața fiecăreia dintre noi, mici ceainice de porțelan fin, dar și cești cu farfurioare asortate. Turnă apa fierbinte, care se învolbură pe dată într-un verde închis. Totuși, într-un anume sens, simțeam că nu aparțin locului. Toată lumea era atât de mulțumită, totul decurgea fără ezitări. „Ești la fel de bună ca și ei", mi-am spus, și am început să-mi scot mănușile foarte încet. Mișcările îmi erau totuși stângace. Chiar și materialul era de proastă calitate și nu-l puteam apuca cum trebuie. Am tras aer în piept, mi-am reamintit cât de frumos se descurcase femeia aceea și, brusc, am înțeles că nu trebuie să te concentrezi prea tare. Relaxându-mă, mănușile au alunecat de la sine, așa că le-am așezat lângă mine, pe masă, semn că nu puteam fi deranjată. Am zâmbit în sinea mea. Mi-am demonstrat că și eu pot face asta.

Pentru fiecare succes pe care-l înregistram, mai mult ca sigur primeam și câte un duș rece. În fiecare săptămână, multe dansatoare erau eliminate din școală pentru că nu reușeau să se ridice la nivelul cerințelor unei adevărate balerine. A deveni dansatoare în baletul Operei presupunea și o latură degradantă, mai ales când profesoara ne alinia în fiecare săptămână ca pe o cireadă de vite pentru a ne măsura trupurile cu un metru portocaliu de care începusem să mă tem. Fetele începuseră să se dezvolte, să devină feminine, unele chiar mai grațioase decât altele. Majoritatea lor venea din orășele amărâte, la fel ca și mine, așa că, de multe ori, se întâmpla să se lase tentate de minunăția de dulciuri expuse peste tot în oraș. Era foarte greu să te abții și să nu te îmbie inima să petreci o după-amiază de duminică înfulecând din mulțimea de dulciuri aflate la îndemână. Cele care făceau din asta un obicei erau ridi-

culizate în fața clasei pentru slăbiciunile lor, iar profesoara citea de pe listă câți centimetri avea talia fiecăreia sau cu câți centimetri li se mai îngroșaseră picioarele. Le pedepsea aspru pentru că uitau că un corp de balerină e unul dintre multele lucruri care le separă de fetele obișnuite, care oricum se îngrașă pe măsură ce devin femei. Evitam baia comună din clădirea noastră, după masa de seară, pentru că nu puteam suporta să le aud vomând tot ce mâncaseră peste zi. Nu voiam să leg un anume chip de sunetul dezgustător pe care-l scoteau. Altele, care erau disciplinate și se abțineau de la a mânca dulciuri, aveau trupuri slabe care cedau din cauza înfometării în timpul exercițiilor mai dure. Se întâmpla adesea ca fetele să leșine, iar profesoarele nici măcar nu opreau muzica, ci doar ne făceau semn să le scoatem afară pe cele care se prăbușeau. După luni întregi de astfel de întâmplări, nici măcar nu clipeam când se întâmpla ca vreuna din noi să cadă, epuizată. Când vreo fată ceda, plângând și ținându-și gleznele în mâini, Noella o apuca de picioare, eu, de subsuori, și astfel o scoteam din sala de exerciții, iar restul fetelor continuau să lucreze, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Mă descurcam bine până am început să cresc în înălțime, se plângea fata, disperată. Părinții nu au de gând să mă ia acasă. Ei nu vor accepta ideea că am dat greș. Nu am vrut să ratez, dar picioarele nu mă mai ascultă.

Plângea în hohote în timp ce-și scotea pantofii de balet uzați, care descoperiră niște picioare atât de deformate, încât a trebuit să mă abțin să nu vomit. De atunci, când am văzut acea masă de carne pe care ezitam s-o numesc picior, eu și Noella am început să furăm pantofii de dans ai fetelor mai mari și să-i ascundem în cameră la noi, sub o scândură din podea. Imaginea acelui picior transformat într-o copită ne-a motivat ca, pe viitor, să fim pregătite pentru orice creștere a dimensiunilor piciorului. Dansatoarelor stagiare nu li se dădeau haine sau pantofi noi de dans, așa că trebuia să ne descurcăm cu ceea ce ne aduseserăm de acasă, când veniserăm la audiție. Amândouă eram obsedate de studierea mărimii picioarelor fiecărei fete și, în câteva săptămâni, aveam deja o colecție de poante care să acopere următoarele patru mărimi de pantof, dacă am fi avut nevoie. Nu aveam de gând să îndurăm

o viață întreagă de mers pe copite, așa cum avea să facă de acum înainte recent-dispăruta-dintre-noi dansatoare. Niciodată nu mă simțisem mai vinovată, dar dorința de a rămâne la Operă și de a deveni o stea era foarte puternică. Viața în lumea baletului era o permanentă competiție și, treptat, învățam să avem grijă de noi.

SCENA 6
Petits Rats

— Am intrat în corpul de balet! se auzi vocea Noellei înainte ca eu s-o pot vedea, în fugă, pe hol, după ora de practică. (Candelabrele păreau că saltă și ele odată cu noi, apoi am văzut-o pe Noella că mă privește intens.) Te asigur că vom fi noile achiziții ale baletului. Toată lumea o să ne remarce și o să se întrebe: „Cine sunt fetele astea? Când o să le vedem oare pe scenă?" Nu știu ce gânduri ai tu, dar eu îmi voi petrece toată după-amiaza pregătindu-mă.

— Mai încet, am sfătuit-o, încercând să mă abțin să nu râd, dar ea mă apucase deja de mâini, țopăind veselă.

— Chiar nu te bucuri deloc?

Se îndepărtă un pas, aruncându-mi o privire uimită. Explodam de fericire, dar știam că, pășind în al treilea trimestru, ne aflam doar la jumătatea perioadei de probă și intrarea noastră în rândul balerinelor depindea de eleganța și echilibrul dobândite în aceste ultime săptămâni. Până ce eram în mod oficial acceptate în balet, nu ni se permitea să ne apropiem de balerinele de la Operă. Studentele erau cazate într-o altă clădire. Fiecare zi ne amintea că nu ajunseserăm încă acolo, sus, și că orice comportament prostesc ne-ar micșora substanțial șansele. Mă uitam îngrijorată la impunătoarele uși ale studioului, de teamă ca nu cumva profesoara să iasă și să ne taxeze de neserioase. Ochii părăsiră ușile grele de lemn și se întoarseră spre prietena mea.

— Se pare că trebuie să am grijă de amândouă; știi că fiecare mișcare a noastră e judecată.

Noella îmi zâmbi larg, ochii ei de un albastru strălucitor devenind de-a dreptul uriași, iar zâmbetul larg părea să-i împartă fața în două.

— Cele care rămân vor fi răsplătite cu participarea la un spectacol. Bucură-te și nu mai fi atât de temătoare. Curând vom sta la masă cu acționarii cei eleganți și ni se va permite să privim întregul spectacol chiar din culise.

Acum că deja coboram în viteză scările în spirală, foarte aproape de ieșire, mi-am dat și eu frâu liber entuziasmului.

— Avem multe de făcut înaintea spectacolului de diseară. Trebuie să găsim cele mai frumoase rochii, care să ne transforme în domnișoare sofisticate, și vom avea grijă să ne aranjăm părul mai frumos decât de obicei, așa cum am văzut prin oraș. (M-am oprit o clipă, savurând importanța invitației noastre la spectacol.) Trebuie să ne alegem rochiile cu mare grijă.

Erau foarte multe reguli care se impuneau unor fete de șaptesprezece ani într-un oraș ca Parisul. Aflaserăm că femeile respectabile târguiau în magazine, pe când negocierea cu vânzătorii în stradă, pe trotuar, nu era privită deloc cu ochi buni. Ar fi fost foarte neplăcut ca cineva de la noi să ne vadă tocmindu-ne pentru o rochie. Sau mai era posibil să vadă rochia de vânzare, în trecere pe acolo, și astfel să afle că am cumpărat-o de la un vânzător stradal. Știam că trebuia să ne luăm toate măsurile de precauție pentru a părea impecabile din toate punctele de vedere.

Ochii de peruzea ai Noellei se întunecară de parcă mi-ar fi auzit gândurile, fervoarea ei transformându-se în panică. M-a luat de mână pentru a ne îndepărta cât mai repede de clădirea Operei.

— Ai perfectă dreptate! Doamne, chiar şi cumpărăturile sunt considerate o extravaganță pe aici. Cum ne place să facem cumpărături, vom fi considerate niște flușturatice. Trebuie să facem ca femeile din înalta societate, adică să cheltuim puțin și să nu ne împopoțonăm. Cel puțin să mai așteptăm până ne încheiem programul de pregătire și nu vom mai fi considerate *des petits rats*, niște șoricei. Și nu uita că profesoara ne-a dat indicații foarte stricte, noi mergem acolo doar ca să vedem ce și cum, continuă Noella. Și nici măcar nu avem voie să vorbim cu societarii sau cu dansatoarele.

Eram pe cale să-i dau dreptate, când cineva ne întrerupse discuția.

— Hei, nu cumva ăștia sunt niște șoricei în căutarea rochiei perfecte pe care s-o poarte la primul lor spectacol? s-a auzit vocea puternică, afectată, a unei doamne îmbrăcate impecabil. Îmi amintesc când eram și eu ca voi și cum am căutat prin tot Parisul rochia perfectă pentru debut.

Am recunoscut-o pe prim-balerina Operei. Era celebră în întreaga Franță, iar eu și Noella amuțiserăm, uitându-ne uimite la o balerină adevărată. Stătea în fața noastră, stăpână pe sine, și mă întrebam cum de fusese și ea în situația noastră. Mie mi se părea că se născuse în lumea baletului. Nu mă impresiona neapărat felul în care se mișca, ci mai ales atitudinea pe care o transmitea, de parcă noi am fi fost două fete venite pe nepusă masă la ușa ei.

— Am duzini de rochii pe care nu le mai port, pot să vă împrumut una, pentru spectacol... Și acum îmi amintesc ce bursă amărâtă primeam ca *petits rats*, ne zâmbi cu amabilitate.

Noella fu prima care își recăpătă glasul.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, dar aș prefera să-mi cumpăr singură rochia.

Ochii balerinei se îngustară, așa că Noella se grăbi să adauge: E o seară foarte importantă, pe care vreau să mi-o amintesc, indiferent de rochia pe care am să mi-o aleg, așa încât, de câte ori o voi purta o să-mi amintesc de prima noapte când am fost la Operă.

Și eu aș fi vrut să port o rochie cu valoare sentimentală, dar știam că m-ar costa cam toți banii pe care-i aveam. Urmasem cu sfințenie sfaturile domnului Aston, dar și ordinele mamei, așa că trimiteam acasă cea mai mare parte a bursei. Balerina se uita la mine, așteptând o reacție. Apoi am privit-o pe Noella, care părea nerăbdătoare.

— Nici nu știți cât de mult înseamnă pentru mine oferta dumneavoastră de a-mi împrumuta o rochie, am privit-o cu ochi strălucitori, alegându-mi cu grijă cuvintele.

— Splendid! bătu din palme. Hai să-ți arăt, cred că am exact rochia care-ți trebuie.

Am urmat-o în clădirea unde locuiau balerinele, iar Noella plecă în căutarea propriei rochii de bal.

— Eu sunt Cornelie, îmi spuse, deschizând ușa camerei.

— Sunt încântată să vă cunosc, am răspuns cuprinzând cu privirea o cameră care se întindea, de la intrare, în ambele direcții.

Am reușit să văd partea dreaptă a sufrageriei, dar nu am mai apucat să mă uit cu atenție, pentru că balerina mă conduse în budoar, exact în partea opusă. Ce minunat trebuie să fie să ai propria ta locuință, mă gândeam în timp ce mă uitam la un raft plin cu pantofi și umbrele, de culoarea piersicii, lavandei, dar și albastre sau verde-pal.

— Dar pe tine cum te cheamă? îmi zâmbi Cornelie, deschizând șifonierul.

— Alexandrie, am răspuns stânjenită că mă surprinsese uitându-mă la lucrurile ei. Cum ai devenit prim-balerină? Trebuie să fie minunat să fii recunoscută ca fiind cea mai bună și să poți trăi într-un asemenea apartament.

Mă și vedeam aici, când voi mai fi crescut. Aveam să umplu balconul de flori și să așez vase mari cu flori peste tot prin camere. Mă privi cu atenție și-mi răspunse simplu:

— Nu mă văd trăind altfel.

Am devenit mai circumspectă când am văzut că nu mi-a spus cum a ajuns steaua baletului, și mi-am dat seama că nici nu avea de gând s-o facă.

Mi-am dres glasul, mi-am trecut mâna prin păr, uimită că puteam face asta. În fiecare dimineață, Noella mă privea cum îmi ungeam părul cu miere, dându-l pe spate, uimită că nu știu să-l îngrijesc cum trebuie. „Trebuie să înveți să-l ții în control", îmi spunea sec, de parcă ar fi fost vorba de un copil neascultător. Tot ea mi-a arătat mai apoi cum să pun loțiune printre șuvițe, când părul e încă ud, și să-l și răsucesc până când căpătă aspectul unor macaroane spiralate. Cu multă răbdare, ea îmi „împacheta" fiecare șuviță în jurul unei fâșii de pânză, fixându-le apoi pe toate în vârful capului. „Când ai să te trezești dimineața, o să ai niște bucle strălucitoare", îmi zâmbea, și, spre încântarea mea, nu se înșela niciodată. Arătam cu totul și cu totul altfel.

Cornelie ședea cu spatele la mine, căutând printre rochiile ei din șifonier. În cele din urmă, sprijinindu-se într-un cot, îmi spuse:

— Ei, bine, Alexandrie, trebuie să ai ceva curaj, dacă nu numai că îndrăznești să i te adresezi unei balerine, dar chiar și intri în apartamentul ei!

Se întoarse spre rochiile ei, dar imediat inima mi-o luă razna pentru că mi-am amintit că profesoara ne spusese că trebuie să venim la spectacol, dar că nu avem voie să vorbim cu balerinele. Era valabil doar pentru spectacol, sau și în afara lui? Puteam fi oare eliminată dacă împrumutam o rochie de la Cornelie?

— Am găsit! O să se asorteze de minune cu ochii tăi.

Cornelie îmi aruncă în brațe o rochie de un verde-închis, a cărei greutate fu cât pe ce să mă dărâme. Era exact măsura mea, din satin greu. Abia o țineam în mână și îmi aluneca mereu printre degetele deja umezite de teamă.

— O să am probleme dacă împrumut rochia asta? am întrebat-o încet.

— Nimeni nu trebuie să știe, îmi făcu cu ochiul Cornelie. Cum spuneam, eu n-o mai port de mult; de fapt, mi-a rămas mică. Nu mai încap în ea, așa că poți s-o păstrezi. E rochia ta acum.

Nici nu mai aveam cuvinte de mulțumire pentru gestul ei frumos, iar emoția așteptării mă răscolea în drum spre camera mea, unde trebuia să mă pregătesc pentru eveniment. Nici că mă așteptam la un noroc mai mare – o rochie nouă, dar și o prietenă nouă, nimeni altcineva decât însăși prim-balerina. A fi luată sub aripa protectoare a unei stele a baletului era cu mult mai mult decât puteam aștepta. Putea să mă învețe și să mă îndrume să devin și eu o prim-balerină, nu? Pluteam de fericire, mândră că încep să-mi construiesc propria mea soartă și că totul se așeza în așa fel încât să reușesc. Deschizând ușa camerei, simțeam că inima îmi tresaltă de bucurie.

SCENA 7
Debutul

Trebuia deci să particip la o recepție și rochia pe care Cornelie mi-o dăduse era foarte elegantă, exact ca acelea văzute în cărți sau în picturi. Dar când Noella s-a întors de la cumpărături, după ce văzuse tot felul de rochii prin magazinele șic, și-a pus mâinile în cap, neputându-și imagina cum de putusem să fiu atât de proastă.

I-am arătat mândră rochia, dar ea își mușcă buzele, tresărind la vederea juponului apretat. Își cheltuise aproape întrega bursă pe o rochie elegantă, rafinată. Îmi spuse că rochia cu crinolină pe care mi-o dăduse Cornelie nu mai era la modă și că voi arăta ca un clopot în mijlocul celorlalte femei îmbrăcate în rochii grațioase, unduitoare, curgând din talie în cascade de mătase.

— Și doar ți-am făcut semn, când am văzut că ai de gând să accepți oferta ei. Am încercat să-ți spun să nu faci asta, ci să-ți cumperi propria ta rochie, îmi șopti Noella, încă șocată la vederea rochiei. Ți-a dat rochia asta îngrozitoare dinadins. Nu mai e de mult la modă.

— De ce ar face așa ceva? Nu voiam să cred că balerina era capabilă de o astfel de glumă proastă. Credeam că ne consideră niște surioare mai mici. Dar rochia mea enormă era dovada că mă înșelasem.

— Vede în noi niște adversare, șuieră Noella. Toate balerinele se tem că societarii își vor îndrepta atenția spre tinerele debutante. Voia să se asigure că tu nu-i vei sta în cale. E clar că se simte amenințată.

Buza îmi tremura, iar când am încercat să mă opresc, tremuratul se transmise mai departe, spre bărbie și îmi cuprinse toată

fața, așa că foarte curând plângeam în hohote. Noella mă luă în brațe.

— Hai, gata, spuse, lasă că o aranjăm puțin să nu mai pară atât de mare.

I-am întors zâmbetul.

— Știu că n-are rost să plâng pentru o rochie, i-am spus, ștergându-mi ochii. Dar simt că ar fi trebuit să am mai multă grijă. Trebuia să-mi dau seama că nu mai e la modă; doar mă uit în jur și încerc să țin pasul. Am fost foarte impresionată să mă aflu în apartamentul stelei baletului și, în plus, mi-era teamă să nu cheltuiesc prea mult. Dacă le-aș fi spus alor mei câți bani va trebui să dau pentru o rochie aici, ar fi fost de-a dreptul furioși.

Am oftat, mi-am șters lacrimile și m-am îndreptat spre ușa de care era agățată:

— Și-mi mai și închipuiam că sunt a naibii de norocoasă.

Noella mă urmă și am rămas amândouă, uitându-ne la rochie. Încercă să dea mai în spate juponul, dar întreaga rochie se mișca greoaie împreună cu el.

— Nu mai ai timp să-ți cumperi o rochie nouă, așa că ai două opțiuni, spuse dând drumul rochiei, care reveni la forma ei de clopot. Poți s-o porți așa cum e, uriașă, sau putem scoate juponul, ca să ai o rochie ceva mai mică.

Ne uitam una la alta, la fețele noastre serioase și, inevitabil, am izbucnit în râs.

— Am cam încurcat lucrurile, nu?

Dădeam din cap a pagubă, dar lacrimile refuzară să mai apară.

— Cum erau rochiile din magazine? Care variantă zici că ar fi mai bună?

— Păi, nici o rochie nu era atât de mare, spuse Noella. Toate se înfoiază la spate și curg fluid pe lateral. Aș scoate juponul pentru că altfel riști să zdrobești întreaga orchestră!

Râdeam din tot sufletul pe când desfăceam juponul și-l aruncam triumfătoare. Acum parcă rochia cădea mai bine, atingea ușor podeaua, și, spre bucuria noastră, era destul de lungă pentru a o prinde la spate și a o lăsa să cadă în valuri ușoare, exact ca a Noellei.

— Nu e perfectă, dar e destul de bine, se iți ea din spatele rochiei și-mi spuse să mă uit și eu.

Eram impresionată. Nu se mai vedeau acele de siguranță, iar volumul părea să fi alunecat mai spre spate, așa cum era și la rochia ei. Dar, cu toată îndemânarea Noellei, știam că rezultatul nu era decât o încercare mult prea evidentă de a copia un model somptuos. Am ajutat-o pe Noella să-și încheie ultimii nasturi de la rochie, apoi ne-am uitat în oglindă pentru ultima dată înainte de a părăsi camera. Ne aștepta primul spectacol la care fuseserăm vreodată invitate.

*

* *

— Doar la audiție am mai fost atât de emoționată, îmi șopti Noella, ținându-mă strâns de braț.

— Pare cu totul altfel, nu? i-am răspuns, făcându-mi loc prin mulțime.

M-am oprit o clipă pentru a simți mai bine energia foaierului principal. N-am putut să nu mă uit curioasă la societarii îmbrăcați în haine de lux, somptuoase. Parcă erau regi și regine, în hainele lor împodobite cu atâta măiestrie, numai trene și manșete dantelate. Fără să vreau, m-am uitat și la rochia mea.

Gura mi se încleștă de furie la gândul cruzimii lui Cornelie, a naivității mele și a vinei părinților mei care-mi luaseră bursa pe care aș fi putut-o folosi să-mi cumpăr o rochie nouă. O doamnă mă surprinse privindu-i pantofii de piele frumos cusuți și rochia splendidă de dantelă și îmi aruncă o privire compătimitoare, mâhnită și stingherită, în același timp. Jenată că mi-am arătat mult prea deschis invidia, m-am îndepărtat, mergând drept spre culise, unde urma să ne întâlnim cu celelalte fete. Trecând în viteză, am prins o parte din cuvintele ei șoptite, dar malițioase:

— Fetele astea duc o viață atât de dezgustător de promiscuă, încât trebuie izolate toate în aceeași clădire.

Pe moment am crezut că era vorba de cu totul altceva, poate vorbeau despre o sală de baie, dar dacă mi-aș fi păstrat obiceiul copilăresc de a observa cu atenție în loc de a deveni atât de obsedată de sine, bineînțeles că aș fi pus cap la cap toate informațiile despre baletul Operei cu mult timp înainte, scutindu-mă de șocul pe care l-am simțit când, în sfârșit, am înțeles întreaga tărășenie. Dar, pentru moment, eram concentrată pe mizeria de rochie verde,

lucioasă, pe care o purtam, și pe umilința pe care am simțit-o când m-am alăturat grupului. Văzându-mă, profesoara râse ca de o glumă bună.

— O, Doamne, Alexandrie, rochiei tale par să-i lipsească părți întregi! Unde ai găsit magazinul care vinde doar bucăți de rochii?

Am scrâșnit din dinți și am privit în pământ.

— Da, recunosc că nu am ales bine, am spus cu voce monotonă, care indica faptul că doresc să abandonăm subiectul.

M-am hotărât așadar să mă bucur de experiența primului meu spectacol adevărat și să nu mai permit glumei proaste a lui Cornelie să-mi strice seara. În culise am observat ce mare diferență era între dansatoarele de la Operă și doamnele din foaier care-i însoțeau pe acționari, agățate de brațul lor, îmbrăcate în luxoase rochii lungi. Dansatoarele, cu topurile lor de satin, fără mâneci și decoltate adânc, cu brațele, spatele și picioarele dezgolite, erau deosebit de atrăgătoare, aproape indecente.

— Observați cum se transformă ele, din femei obișnuite în zeițe, ne șopti profesoara, arătând spre balerinele care stăteau în fața oglinzilor, machiindu-se sau prinzându-și cu delicatețe flori în păr.

Câteva chiar ne zâmbiră scurt, pentru ca mai apoi să se întoarcă cu fața spre oglindă, să-și lege o eșarfă în talie, panglici lungi de satin, viu colorate, care atingeau balerinii rozalii.

— Doar voi și posesorii de abonamente sezoniere au privilegiul de a vedea această transformare.

Ne instruia cu voce joasă, mișcându-se printre noi, discret însă, tocmai pentru a nu atrage atenția. M-am uitat în jur și am văzut că abonații erau numai bărbați. În costumele lor monocrome, toți păreau la fel, atât de asemănători, iar întregul spațiu deveni curând neîncăpător. Priveau dansatoarele atent, evaluând, în același timp, cu ochi de cunoscător, și grupul de fete din clasa noastră, lucru care mă făcea să mă simt chiar stânjenită. Am încercat să evit contactul vizual cu ei pentru că dreptul lor, afișat brutal, de a fi acolo, mă făcea să nu mă simt deloc în largul meu, totuși nu mă puteam abține să nu mă uit pe furiș, întrebându-mă care dintre acești domni m-ar alege pentru el. Vedeam cât de familiari erau cu dansatoarele, atingându-le, șoptindu-le la ureche vorbe

dulci, și mi-ar fi plăcut să știu care dintre ei oferiseră deja apartamente și, mai ales, cui.

— Ce multă lume e aici, în culise, i-am șoptit Noellei, pe când însoțitoarea ne conducea afară.

— E uimitor câți admiratori au balerinele, spuse Noella, mergând în urma ei, prin fața meselor de machiaj acoperite de oglinzi. Aici ele se pregătesc pentru spectacol, iar oficialii pur și simplu le acaparează întreaga atenție.

O urmam, însă m-am oprit pentru a arunca o ultimă privire înapoi. În ultimii cinci ani mi se spusese încontinuu ce onoare este să fii aleasă în corpul de balet al Operei. Zâmbeam fericită și mă gândeam că sunt atât de aproape de visul meu de a deveni o stea. Curând voi fi și eu o balerină pe lângă care se vor gudura unii.

— Te gândești la viitor? mă întrebă o dansatoare întrerupându-mi gândurile.

Știam că nu am voie să vorbesc cu dansatoarele sau cu acționarii, așa că doar am încuviințat. Mă privi și n-am putut să nu observ că, deși trupul îi era tânăr, cu mușchi tonifiați, fermi, ochii ei păreau mai bătrâni decât ai mamei, cu riduri și cearcăne.

— Cum te simți acum, la intrarea în tenebrele societății? mă întrebă pe un ton care părea prietenos, dar ochii ei triști mă făceau să cred că nu erau nici pe departe cordiali.

M-am uitat la ea ușor zeflemitor și am încălcat jurământul:

— Sunt aici pentru a deveni o mare dansatoare, i-am șoptit, fără să înțeleg de ce îmi spusese asemenea cuvinte.

Râse puțin prea tare, iar inima începu să-mi bată cu putere de teamă ca nu cumva însoțitoarea noastră să audă zgomotul și astfel să descopere că nu am ascultat-o.

— Sărmana de tine. Nu există o carieră de dansatoare. În clipa în care ai intrat la Operă, nu ești decât o prostituată mai rafinată, cocoțată pe poante.

Se întoarse brusc și se îndepărtă tocmai când reușisem și eu să identific ce anume mă făcea să mă simt jenată în prezența acelor domni. Într-o secundă, am reușit să-i văd pe acționari într-o cu totul altă lumină. Erau mult prea apropiați de dansatoare, care păreau să le provoace privirile sugestive. Maestrul de balet era aplecat peste un caiet în care scria repede, cu ochii pe ceas, iar un

grup de domni deja îl înconjurase. Am auzit pe cineva râzând nepotrivit de tare și, când m-am întors, am văzut că era Cornelie. Îmi aduc aminte cu neplăcere cum stăteam în camera ei, mulțumindu-i pentru gestul ei frumos. Mi-am amintit avertismentul Noellei: „Toate balerinele se tem grozav ca nu cumva sponsorii să le întoarcă spatele". Cornelie îmi face semn, iar eu îi răspund cu un zâmbet forțat, supărată pe mine că am lăsat ca o altă balerină să-mi bage în cap ideea cu prostituatele. Desigur, și ea încerca să elimine competiția. Mi-am promis să nu mă las prinsă în jocul lor mincinos, ajungând din urmă grupul care tocmai își ocupa locurile pentru spectacol.

Luminile se stinseră, așa că mi-am îndreptat atenția spre spectacolul *Giselle*, al cărui subiect dureros se desfășura sub ochii mei. Ca parte a pregătirii, trebuia să studiem tot ce se punea în scenă la Operă, și de-abia așteptam să văd cum se va desfășura tragica poveste a acelei fete sărace, Giselle, și a logodnicului ei trădător, Albrecht, dar și cum va fi realizat artistic un întreg act care avea loc în apropierea mormântului ei.

De la locul meu puteam vedea una din laturile lojei unde se afla orchestra – partidele de violoncel, fagot, contrabas – adică o grămadă de oameni de vârstă medie, îmbrăcați în smoching. Priveam uimită la dansatoarele care își făcură intrarea, plutind grațios, întorcându-se spre public într-un *grand assemblé en tournant*, într-o perfectă sincronizare. Trecură apoi într-un *saut de basque*, un salt înalt împreună. La mijlocul distanței, în aer, fiecare dansatoare își apropia vârful piciorului de celălalt genunchi în exact aceeeași secundă. Îmi doream să exersez toată noaptea pentru a atinge și eu nivelul acestor fete. Îmi doream să o pot privi pe Cornelie cu dispreț, dar nu mică mi-a fost mirarea să o văd pe scenă, chiar în rolul Gisellei, rotindu-se amețitor, cu piciorul întins și repede îndoit, adică executând un *fouetté rond de jambe en tournant.* Mă făcea să o respect și să o urăsc în același timp. Spectacolul se încheie cu o coda clasică, adică protagoniștii se întorc pe scenă pentru ultima dată. Sala Operei se umplu de ropote asurzitoare de aplauze, trandafiri erau aruncați pe scenă, era exact așa cum îmi imaginasem.

Îmi doream mai mult ca niciodată să fac parte din corpul de balet. Mă și imaginam pe scenă, culegând trandafiri și scăldându-mă în lumina adorației publicului. Eram pe deplin fermecată de spectacol, așa că uitasem de rochia oribilă pe care o purtam. Când s-au aprins din nou luminile, jena a revenit și, brusc, m-am hotărât să mă confrunt cu Cornelie și să-i spun că o simplă rochie nu e suficientă pentru a mă face să renunț la visul meu. M-am despărțit de grup și m-am îndreptat spre culise, unde nu mai era nimeni. Am auzit zgomot venind din foaierul de lângă cabine și am urmat ecoul râsetelor. M-am uitat înăuntru și am dat peste o petrecere uimitoare. Dansatoarele își schimbaseră costumele, erau acum îmbrăcate în rochii elegante, râdeau zgomotos, încântate, în preajma bărbaților care le turnau șampania ce se revărsa din pahare, pe mâini. Rochii și smochinguri minunate dansau peste tot prin sală, descoperind din când în când, în mișcarea lor, fie tăvi cu gustări, fie domni care jucau cărți. Aproape că m-am lovit de perete în clipa când am simțit o mână atingându-mă pe umăr.

— Vei putea intra în Camera Verde doar după ce vei fi acceptată oficial, îmi spuse rece însoțitoarea.

Am răsuflat ușurată când am văzut că nu mă pedepsește aspru și am pornit-o spre locuința noastră, rușinată că fusesem prinsă spionând petrecerea. Mi-am scos fericită rochia, aruncând-o pe jos. M-am așezat în pat, dar somnul nu mă cuprindea de fel, așa că am visat cu ochii larg deschiși, ore întregi, gândindu-mă atât la spectacol, cât și la petrecerea extravagantă pe care o întrezărisem.

Cu coada ochiului vedeam o siluetă mare, verde, care părea că mă urmărește cu privirea. M-am mai uitat o dată, era rochia mea, care stătea grămadă, cu juponul țeapăn lângă ea, parcă ar fi fost îmbrăcată de o fantomă. Ceasul arăta ora unu din noapte. Am privit-o pe Noella, care dormea adânc. Repede, mi-am pus haina de stradă și, cu rochia și juponul în brațe, am pornit-o spre apartamentul Corneliei, gândindu-mă ce mutră o să facă atunci când o să vadă rochia stând lângă ușă, gata de a-i da binețe.

Am părăsit clădirea mică a studentelor și m-am strecurat pentru a ajunge la locuința dansatoarelor, vizavi de Operă, cât mai discret posibil, ținând rochia în echilibru. Apropiindu-mă,

am văzut un cuplu care mergea în aceeași direcție, așa că m-am oprit, în speranța că nu mă vor vedea. Lămpile cu gaz aruncau lumină asupra celor doi, care râdeau și se clătinau, domnul ținând o sticlă de șampanie în mână. Femeia luă o înghițitură, deschise o ușă și, repede, dispărură în spatele ei. Inima îmi bătea tare în clipa în care cuvintele dansatoarei îmi răsunară din nou în minte. Tocmai pe când încercam să-mi explic ce se întâmplă, tot mai multe cupluri veneau dinspre Operă spre clădirea balerinelor. Unele mergeau vioi de parcă ar fi fost acționate de un arc, altele orbecaiau pe întuneric, sprijinindu-se unul pe altul, de parcă le-ar fi fost teamă să nu cadă, dacă și-ar fi dat drumul. Eram atât de adâncită în supravegherea intrării, încât nu am observat că cineva stătea chiar lângă mine, așa că am scos un țipăt de surpriză când am întors capul.

— Nu am vrut să te sperii, mi se adresă un tânăr care-și ridică mâinile, dându-se câțiva pași înapoi ca să-mi arate că nu are gânduri rele.

Bineînțeles că nu l-am crezut și am devenit conștientă de faptul că stăteam în mijlocul unei străzi pustii, luminată slab de lumina de gaz. Știam că trebuie să fug cât de repede puteam. Știam foarte bine ce se face în astfel de situații, un gest eroic, de curaj, cum ar fi să-i arunc rochia în cap, să-i ard una în stomac și s-o iau la goană. Dar acum, aflându-mă în pericol real, nu am schițat nici cel mai mic gest de apărare. Parcă m-aș fi aflat într-o găleată cu apă înghețată care-mi înțepenise picioarele.

— Te uiți la ce se întâmplă după spectacol? bâlbâi omul, neliniștit, arătând cu capul spre Operă și spre spațiul de locuit al dansatoarelor.

M-am uitat la el cu ochi măriți de teamă, și treptat mi-am dat seama că nu era îmbrăcat pentru spectacol, ci purta pantaloni maro și un pulover gros.

— Ce spui? am întrebat, mai degrabă supărată decât temătoare sau curioasă.

— N-ai de ce să te jenezi, îmi spuse, de parcă am fi fost prieteni. Eu îmi fac drum pe-aici ori de câte ori e vreun spectacol, ca să văd cum își duc balerinele bărbații la culcare. Precis că și tu spionezi pe-aici.

M-am uitat la rochia mea de stradă și am înțeles că n-avea cum să știe că sunt balerină, iar cuvintele lui mă enervară.

— Domnule, sunt sigură că nimic de acest gen nu se întâmplă în clădirea aceea, am spus cu un aer superior, gândindu-mă la ea ca la o extensie a Camerei Verzi.

Îmi imaginam că dansatoarele și patronii nu voiau să termine petrecerea așa de repede, așa că aduceau șampanie peste drum, ascultând probabil muzică, dansând, râzând, distrându-se. Sau poate era o petrecere privată, ca cea la care mă uitasem din umbră, poate o petrecere încă și mai exclusivă și mai încântătoare. Poate, îmi ziceam, petrecerea pe care o văzusem era pentru corpul de balet, iar asta, de aici, era pentru prim-balerine și domnii cei mai distinși. Cam cum s-ar distra regalitatea, separat de lumea obișnuită.

Clătină din cap și chicoti.

— Dacă susții așa ceva, atunci te rog să nu te uiți pe fereastra aia.

Îmi arătă o fereastră luminată de o lumânare. Vedeam două siluete mișcându-se ritmic, și cu toate că încercam să cred că era vorba de dans, nu mă mai puteam minți singură. Am suspinat adânc, intrasem pe terenul de intimitate al cuiva, așa că mă îmbujorai. Cu o mare claritate, am înțeles că, în timp ce Cornelie fusese necinstită, vorbele celeilalte dansatoare erau cât se poate de adevărate. Rochia îmi alunecă din mâini, lacrimile care mă podideau nu mai puteau fi ținute în frâu, tocmai în clipa în care treceam pe lângă un domn care ieșea din clădirea dansatoarelor, fluierând binedispus. Gheața de pe picioare se topi și am luat-o la goană, dorind să-mi scot imaginea din minte. Dar nu puteam, părea incrustată în memorie pentru totdeauna.

Simțeam aerul rece al nopții pătrunzându-mi în plămâni și am încetinit, să-mi pot trage sufletul. Pentru a doua oară în noaptea aceea, mă întorceam în cameră. Nu mai eram sub farmecul spectacolului văzut, ci mă simțeam fără vlagă. Costumele noastre delicate aveau o cu totul altă semnificație acum. Ciorapii de un alb strălucitor cu cusăturile lor perfecte urcând pe picior acum păreau să îndrume ochii bărbaților libidinoși spre ceea ce se afla sub fustă. Lungile panglici ale pantofului de balet nu mi se mai păreau elegante, ci doar că ascundeau ceva. Sau gândul cum își înfoiază ele fustele de mătase apretată până când arată ca niște

norișori plutitori, pentru ca, la sfârșitul spectacolului, să arate de-a dreptul sordid, tutuuri și balerine, de-a valma.

Tot ce ne învățase să facem distinsa noastră profesoară la orele de bune maniere căpăta dintr-odată sens.

„Când veți apărea pe scenă prima dată, veți fi oficial cele mai râvnite fete din Paris", ne spusese cândva.

O priveam cu ochii larg deschiși, urmărind-o cum plutea prin sala de curs, așa cum doar o dansatoare exersată în baletul clasic știe să o facă. Mă intimida întotdeauna prin bogăția mișcărilor ei, prin crinolina care foșnea ușor pe sub fusta ei agitată, iar mișcările arătau clar că va fi întotdeauna dansatoare. Asta era ea în realitate, și-mi doream cu disperare să devin și eu o creatură care să atragă atenția doar prin mersul ei.

— Femeile vor să fie în locul vostru, bărbații sunt bântuiți de frumusețea voastră. Sunteți fetele cele norocoase. Cele cu adevărat norocoase.

Se opri, cu ochii închiși, își deschise brațele larg, de parcă ar fi vrut să ne cuprindă pe toate, zâmbindu-ne, înclinând capul, pentru ultima dată înainte de a încheia cursul. Îmi amintesc cum exultam la gândul că sunt una dintre cele alese, fără amenințarea de a mai dispărea vreodată în plan secund. Împărtășeam același sentiment cu celelalte fete care, și ele, o aprobau, cu adorație în priviri. Ne povestea cum dansul în baletul Operei fusese experiența esențială a vieții ei, și că va fi pentru totdeauna recunoscătoare șansei de a se fi aflat printre cele câteva norocoase.

— Încă de când erați mici, părinții voștri au văzut ceva anume în voi; ceva care vă distinge de restul lumii. Multe mame cred că fetele lor au ceva special, dar fetele acelea nu sunt cu adevărat speciale, pentru că altminteri ar fi aici. Gândiți-vă la prietenele pe care le-ați lăsat acasă, cele care nu sunt nici frumoase, nici talentate.

Se auziră câteva chicoteli în sală.

— Știți despre ce fel de fete vorbesc, încurajă ea veselia noastră.

Se mișca prin clasă, iar noi ne uitam la ea în extaz, ne spunea povești pe care nici o femeie respectabilă nu le-ar fi rostit vreodată.

— Voi, fetelor, vă aflați într-o situație unică. Puteți avea ceea ce nici o altă femeie de pe lumea asta nu are: bogăție și dragoste. Dacă ești primită la Operă, vei dansa pentru elita Franței. Mulți vă vor adora, mulți se vor îndrăgosti de voi. Vă vor privi cu, aș îndrăzni să spun, venerație.

Sala rămase tăcută un timp, noi așteptam ca ea să continue, dar ea privea în depărtare, visătoare:

— Am avut ocazia să-i cunosc pe cei mai influenți oameni ai Franței. Fiecare spectacol mi-a dat satisfacție, atât pentru emoția inegalabilă a dansului, cât și pentru posibilitatea de a fi prezentată cuiva important, după căderea cortinei. Mi-am întâlnit iubitul când aveam șaisprezece ani și a rămas al meu până în ziua de azi. Aici, la balet, întreaga lume e a voastră.

Institutoarea își continuă cursul, comparând balerinele Operei cu mătasea cea mai fină și pe fetele care nu se acomodaseră cu lâna aspră. Am văzut ochii colegelor mele strălucind intens. Eram pe o treaptă mai sus decât toate celelalte, crezând cu putere că aveam cu adevărat ceva special, aflându-ne în așteptarea unei vieți de femeie râvnită și adorată. Găseam încântătoare ideea de a lua cina cu domni educați și puternici. Mă și imaginam îmbrăcată într-o rochie superbă, discutând despre tot ce aflasem până atunci.

Acum, mergând pe stradă cu pași șovăitori, îmi simțeam mintea încețoșată. Cum, nu urma să devin metresa unui singur bărbat, ci trebuia să fiu disponibilă pentru oricare bărbat care avea abonament? Oare mama știa povestea asta? Am întors problema pe toate fețele, amintindu-mi că, atunci când ea deschisese cândva subiectul, îmi spusese că voi putea să-mi găsesc mai ușor un soț la Paris. Doar când eram definitiv prinsă de balet, am descoperit că majoritatea balerinelor deveneau întreținute. Să fi fost oare din nou o scăpare din partea ei? Să fi fost atât de disperată și de egoistă, încât să mă arunce în brațele prostituției? Mă vedeam la vârsta de doisprezece ani, dansând în piață, dar și pe mama, urmărindu-mă, făcând socoteli cum aș putea eu fi soluția tuturor problemelor ei. Mă gândeam la ce simțea acum ea, care aștepta cu atâta nerăbdare sosirea plicului de la Paris, fără s-o intereseze de unde veneau banii, atâta timp cât ajungeau în mâna ei. Am intrat în cameră și am trezit-o pe Noella.

— Ce părere ai? Despre ce sunt orele noastre de cultură generală? (Mă privea somnoroasă, dar și deranjată când i-am povestit tot ce aflasem).

— Bărbații nu vor femei bătrâne ca amante. Dacă nu reușim să devenim metrese cât mai devreme, atunci după douăzeci și cinci de ani, trebuie să îndeplinim tradiția post-spectacol. Dacă toate balerinele ar sfârși fericite în apartamente superbe, baletul nu ar mai avea gazde fermecătoare și atunci la ce bun să plătești pentru abonamente anuale extrem de scumpe?

— Dacă e vorba de o tradiție, de ce nimeni nu vorbește despre ea? De ce se vorbește doar în secret despre asta? mi-am recăpătat graiul, supărată că am pus aceleași întrebări despre metrese, știind că nu voi reuși să hotărăsc singură în această problemă. Oare în ce lume am intrat? Poate mulți vor crede că nu sunt de nasul abonaților și că nu voi fi niciodată o partidă convenabilă. Dar nu am să fiu niciodată de acord cu prostituția. Niciodată.

— E interzis să recunoști existența acestei înțelegeri. „Abonații" au și ei soții. Nu asculți ce spun? Le oferim acestor oameni posibilitatea evadării din viața lor plictisitoare, și, în schimb, noi avem șansa să trăim ca întreținute bogate și fermecătoare. Suntem favoritele lor, pe care își permit să le răsfețe.

— Și ți se pare corect? am întrebat-o.

— Nu crezi că e vorba și de puțină automăgulire? Suntem cele mai bune dansatoare din țară. Pentru bărbați, suntem zeițe la care doar visează, spuse ea cu aroganță.

Am privit-o uimită.

— Cum poți glumi cu astfel de lucruri?

Râdea, dând din cap, de parcă ar fi vorbit cu un copil retardat.

— Nu fi atât de nevinovată. Normal că vreau să fiu o întreținută, cu o viață ușoară, chiar din primul an de la cea dintâi reprezentație a noastră, dar nu sunt sigură că acest lucru se va întâmpla. N-avem cum să știm. (Trase aer în piept, își netezi părul și mă privi în ochi.)

— Eu n-am să fac așa ceva.

Mi-am recăpătat îndrăzneala, susținându-i privirea:

— Să știi că nu mă voi căsători niciodată. E opțiunea mea dacă o să devin sau nu o *lorette*, dar prostituția nu intră deloc în planurile mele de viață.

Se aplecă spre mine, cu vorbe mânioase pe buzele-i tremurătoare.

— Atunci lasă-i pe toți abonații pe mâna noastră, a curvelor în devenire. Dacă ai venit aici lăsând în urmă o viață grozavă, de ce ai mai rămas? Eu am fost de acord cu acest aranjament pentru că nu am unde să mă duc în altă parte.

Supărarea i se topi ca prin farmec, în timp ce încerca să-mi explice:

— Tatăl meu nu a muncit nici măcar o zi din mizerabila lui viață. (Mă uitam la ea cum își înfășura pe deget o șuviță de păr, privindu-mă apatic, de parcă nici nu i-ar fi păsat cu adevărat.) Mama pleca în fiecare dimineață la răsăritul soarelui, pentru că era menajeră pentru o familie bogată. Trăia cu stăpânul casei, dar era sigură că interesul lui pentru ea nu va dura mereu, mă făcea să înțeleg că mie îmi revenea responsabilitatea de a susține pe mai departe familia.

— Te-a obligat să te culci cu el? am izbucnit îngrozită.

— Nu! strigă ea. Cu toate că ne-am gândit și la varianta asta. Bețiile tatălui meu erau notorii. Nici o familie nu și-ar fi dorit ca fiii lor să se căsătorească cu mine.

— Nici pe mine nu mă voia nimeni, am admis plouată, înțelegând că, indiferent dacă era vorba de Paris sau Espelette, copiii erau cei pedepsiți pentru greșelile părinților.

Noella schiță un zâmbet înțelegător, și, spre ușurarea mea, nu-mi ceru detalii.

— Era cât pe ce să merg pe urmele mamei, până în momentul în care mi-a spus că domnul pentru care lucra întreținea o domnișoară de la Paris pe care o întâlnise la baletul Operei. Atunci m-am gândit că femeia aceea o ducea mult mai bine decât mama, care era nevoită să se întoarcă în fiecare seară în locuința ei tristă și umedă. Așa a început pregătirea mea pentru balet și cred că-ți imaginezi că problemele mamei mele m-au obligat să fiu cea mai bună. Am fost o dată în apartamentul amantei lui. Doamne, era minunat, cu o perspectivă splendidă asupra orașului, rochii și bijuterii în toate culorile posibile, cearșafuri fine. A înțeles că vreau să devin dansatoare mai mult decât orice altceva, așa că a acceptat să ne întâlnim și m-a învățat să dansez și cum să mă port ca o adevărată doamnă. Am ales dansul tocmai pentru ca

într-o bună zi să nu mai trebuiască să șterg voma tatălui meu, adormit în propria urină.

Am lăsat-o să-și consume supărarea, privind-o cu milă, gândindu-mă la ea ca la o fetiță fragilă pe umerii căreia atârna responsabilitatea de a face curățenie în mizeria pe care părinții ei o lăsaseră în urmă. Pentru prima dată, m-am recunoscut în povestea ei.

— Mama m-a atras în cursă, i-am spus, destăinuindu-mă, la rândul meu. De la bun început a calculat totul în detaliu. După ce m-am îndrăgostit de balet, am descoperit că nu o să mă mărit și că va trebui să devin amanta cuiva. Lucrurile astea le-am aflat la ani buni după ce începusem pregătirea. Și acum, când îmi trăiesc cu adevărat visul de a dansa la Paris, aflu întâmplător despre aceste petreceri private de după spectacol. Nu mi s-a spus niciodată nimic. Nici măcar în treacăt. Singurul lucru de interes pentru mama sunt banii. Și știu că, dacă n-aș mai vorbi cu ea niciodată, sau dacă nu i-aș mai trimite vreun ban, nu și-ar da seama cu ce anume a greșit. Bineînțeles că ar spune că sunt o fată egoistă căreia nu-i pasă de bunăstarea propriei familii. Când, de fapt, ea e egoista care nu dă doi bani pe soarta copiilor ei, așa cum fac toate mamele! Sunt prinsă-ntr-o capcană. Nu mă pot întoarce în Espelette, iar baletul nu e un mod de viață pentru mine, nu aș fi în stare – cum de te poți gândi la balet ca la o opțiune?

Noella se uită la mine îngândurată.

— Nu mă judeca aspru pentru că accept situația asta fără ieșire. Știu foarte bine ce fel de viață îmi doresc, spuse ea filozofic.

Era rândul meu să clatin din cap.

— Dacă trebuie să trecem prin toată mizeria asta, îți spun că nu voi putea rămâne aici sub nici o formă.

— După ce ai căpătat gustul Parisului, e aproape imposibil să-l mai părăsești, mă avertiză.

Ea se culcă la loc, iar eu am aprins lumina de lângă patul meu, ca să n-o deranjez. Forțându-mă să văd la lumina slabă, am luat tocul, nervoasă, și m-am gândit cam ce-aș putea scrie într-o scrisoare adresată „dragei“ mele mame.

Dar conștiința mea se trezi. Totuși, se prea poate ca ea să nu fi știut tot adevărul... Nu puteam să scriu pe hârtie sentimentele pe care le nutream pentru mama, ca o permanentă amintire a

gândurilor pe care e mult mai bine să le cenzurăm. M-am hotărât să-i scriu o scrisoare singurei persoane care știa multe despre baletul Operei din Paris. Bineînțeles că poveștile mele nu erau genul de aventură despre care ar fi vrut să audă în scrisoarea mea.

*

* *

26 iunie 1865

Draga mea Alexandrie,

Parcă mai ieri te aflai în studioul meu, o fată cu părul zbârlit, dar hotărâtă să realizeze ceva în viață! Nu m-am îndoit nici o clipă că vei fi primită în corpul de balet al Operei.

Desigur, grijile pe care ți le faci sunt îndreptățite. Mai întâi de toate, trebuie să-ți spun că mama ta nu știe nimic despre acest aspect al lumii baletului. Nici ea, nici tu nu aveați de unde ști aceste lucruri. Cred că-ți imaginezi cât de mândră este de tine, aud că vorbește tot timpul despre fiica ei care e balerină la Paris, la cel mai prestigios teatru. Dacă vrei să fii supărată pe cineva, atunci te rog să fii supărată pe mine, pentru că eu știam. Dar cum aș fi putut spune acest lucru unei clase întregi de eleve? Prefer să le învăț despre tot ce e necesar să știe pentru a-și lua propriile decizii în viața de zi cu zi.

Te sfătuiesc să nu participi la acele petreceri de după spectacol, și să rămâi o fată serioasă. Chiar și când vei fi primită în balet, te rog să nu te lași atrasă în ceea ce fac altele, pierzându-ți dreapta judecată. Se vor afla mulți bărbați care vor încerca să te ademenească într-o viață imorală și sunt sigură că oficialitățile de la Operă vor încuraja un astfel de comportament. Iată primul lucru la care trebuie să iei aminte: virtutea ta este singura carte pe care o joci pentru a deveni o lorette.

Te rog să înțelegi că sunt două feluri de bărbați la Operă. Unii aleg o fată cuminte, de la voi, din clădirea baletului, pentru a o păstra doar pentru el. Alții merg la balet pentru a fi cu o femeie care a cunoscut mai mulți bărbați și cu care va petrece doar o noapte. Te rog să faci această distincție.

Da, baletul ți-a deschis o lume plină de posibilități, însă ai grijă să nu te încrezi în nimeni. Baletul, sub costume și lumini, nu e

decât o afacere. Maestrul de balet vrea ca dansatoarele sale să renunțe la virtute pentru că doar așa nu riscă să le piardă. Nu are interes să le vadă plecând să ducă o viață mai bună, așa cum fac, în cele mai multe cazuri, întreținutele. Vrea să se asigure că rămân cât mai mult la Operă, distrându-i pe abonați după fiecare spectacol. Tocmai fetele astea reprezintă o mare sursă de venit, mult mai mult decât reprezintă donația unui abonat când își alege o lorette, *și cam ăsta e drumul pe care își dorește să meargă orice balerină.*

Să nu cazi în această capcană. Viața ta de-abia acum începe și va trebui să fii foarte atentă să-ți păstrezi statutul de fată virtuoasă. Este singurul lucru în favoarea ta și singurul lucru pe care baletul ți-l poate lua. Dacă nu-mi urmezi sfatul, îți vei distruge reputația.

Ți-am dezvăluit multe dintre secretele Operei, așa că-ți cer să arzi scrisoarea imediat ce o vei citi. Îmi iau rămas-bun și vreau să-ți spun că sunt foarte mândră de ceea ce ai realizat,

Madame Channing

ACTUL II

SCENA 8
Dezvăluirea

Dacă stau să mă gândesc, nu proveneam dintr-o familie dezorganizată, ba chiar aveam grijă să merg săptămânal la biserică, munceam din greu să devin dansatoare profesionistă, așa că, după ce am descoperit secretul „activităților" nocturne ale balerinelor, ar fi trebuit, ca orice fată de condiția mea, să-mi fac urgent bagajele și să iau prima diligență spre casă.

Imaginați-vă ce poveste grozavă ar fi fost pentru generațiile următoare! Ce-ar mai fi râs urmașii mei, stând în jurul sobei, după o zi de muncă la câmp, povestind cum m-am dus eu la Paris ca să devin o stea a baletului, când de fapt urma să duc o viață de curtezană! Cu câtă mândrie o să vorbească despre înaltele mele valori și despre cum îndrăznisem să-i spun deschis maestrului de balet ce credeam despre spectacolul lui. Emoție puternică și o poveste demnă de a fi transmisă de la copii la nepoți, ce să zic?, era mai mult decât și-ar fi dorit o fată simplă ca mine. Am văzut cum e viața la Paris și acum trebuia să mă întorc acasă, într-un loc unde lumea are standarde morale înalte. Orice fată respectabilă din Espelette asta ar fi făcut.

Însă eu am ales să rămân. Adevărul este că îmi era greu să părăsesc promisiunile Camerei Verzi în schimbul unei cămăruțe friguroase de la ferma tatălui meu. Aveam de ales: să beau șampanie cu obișnuiții Operei, ca o balerină adevărată, sau să fac haz de necaz cu fermierii din Espelette despre scurta mea viață de balerină debutantă. E adevărat, mi-aș fi dorit ca unele lucruri legate de viața mea aici să nu fi existat, dar la vârsta de optsprezece ani am hotărât să devin balerină profesionistă cu orice preț. Destul de repede, eu și Noella am intrat ca membre depline în corpul

de balet al Operei din Paris, așa că, în locul profesoarelor, a apărut marele maestru de balet, sub al cărui ochi critic am început să studiem. Ne-am mutat din clădirea studentelor în cea a dansatoarelor, astfel încât traiul nostru în comun luă sfârșit. Bineînțeles că-mi lipseau discuțiile până în miez de noapte, însă eram fericită să am micul meu spațiu – o cameră cu podele de lemn – și un șifonier pe care mi-l imaginam într-o bună zi plin ochi cu rochii din stofe fine, cu pantofi și pălării asortate.

Îmi plăcea să mă trezesc și să privesc pe fereastra care dădea spre marele oraș. Normal că, devenind balerină, aveai automat privilegiul de a sta singură în cameră, totuși, din fericire, camera Noellei se afla doar la câteva uși distanță de a mea.

Pe măsură ce trecea timpul, am acceptat tacit felul în care funcționa sistemul, având mare grijă să țin cont de sfaturile doamnei Channing, mai ales când vedeam cum dansatoarele mai vechi îmbracă hainele strident colorate ale libertinajului. Din când în când îmi mai trecea prin cap gândul că mama dădea dovadă de mult prea multă lăcomie, totuși continuam să-i trimit bani atunci când primeam bursa, dintr-un obscur sentiment de vină. Îmi scria destul de des ca să-mi spună noutățile din Espelette, iar eu îi răspundeam, dându-i detalii despre pregătirea noastră și despre spectacole. Știam că mama se lăuda peste tot cu mine, intuiam că făcea asta în așa fel încât tot ea să iasă în evidență, dar într-un fel eram fericită, știind că nu am dezamăgit-o. Pe cât de multe resentimente aveam în ce-o privește, cu atât mai mult parcă simțeam nevoia să capăt aprobarea ei.

Ori de câte ori aveam spectacol, mă gândeam cât de mândră ar fi dacă m-ar vedea așteptând să intru în scenă, ascultând și ea muzica lină interpretată de orchestră, care-i anunță pe spectatori că e momentul să-și ocupe locurile. Mă scarpin pe ceafă, simt cum temperatura îmi crește în așteptarea tensionată. Asta e, ca nou-venite în grupul de balerine, suntem, din nefericire, distribuite în roluri bărbătești. Intrăm pe scenă în frac închis la toți nasturii.

Din culise pot vedea spectatorii de la balcon, unde ușile lojelor, mai scurte decât cele obișnuite, dau spre coridorul din spate, locul predilect de întâlnire al acționarilor mai cunoscuți, un fel

de Cameră Verde numai a lor, loc de observație a ultimelor idile sau chiar al bârfelor despre ce se mai poartă prin târg în materie de rochii.

— A venit și împăratul, șopti o dansatoare vizibil emoționată, și toate ne întoarcem privirile simultan, chiar în clipa în care împăratul și împărăteasa, escortați de ofițeri, se îndreaptă spre cele trei loje de avanscenă, adică lojele de rangul I.

Maestrul de balet apare lângă împărat chiar în secunda în care Maiestatea Sa se așază în fotoliu, iar Cornelie se distrează, văzând cât de servil putea fi omul ăsta.

— Împăratul nu prea agreează opera, dar știe că e nevoie să apară în public, îmi șoptește ea la ureche. Maestrul îl cam disprețuiește pentru lipsa lui de entuziasm, dar, de fiecare dată, spectacolele îi sunt apreciate, așa că subvențiile guvernamentale continuă să curgă.

— Oricum, e o onoare să poți juca în fața unui om așa de important.

Eram peste măsură de încântată că mă aflu la câțiva pași de Napoleon al III-lea.

— Nu vine niciodată în Camera Verde, pentru a se alătura „permanenților", ca să putem vorbi cu el, nu? am întrebat.

— Nu, nu... Nu i se îngăduie să vină în culise; ar fi mult prea multe complicații politice. Așa că loja imperială devine un fel de tron temporar, de unde poate să-și demonstreze puterea.

Cornelie zâmbește șiret, în timp ce vocea îi devine o simplă șoaptă. Spune:

— Oricum, să nu crezi cumva că se dă în lături de la a căuta discret, de pe piedestalul lui înalt, femei frumoase. Se uită atât de insistent la ele prin lornion, încât asta o face pe regină să se simtă extrem de stingherită.

Era clar că astfel de activități confirmau din plin reputația de fustangiu a împăratului, dar reacția mea fu înghițită de tempoul crescând al orchestrei și de indicațiile de a ne alinia în spatele cortinei. Inima începe să-mi bată cu putere, cortina se ridică încet pentru a lăsa vederii mai întâi pantofii de dans, apoi picioarele dezgolite, busturile și, în sfârșit, fețele tuturor balerinelor aliniate. La fel ca la celebra mea audiție, și acum, ori de câte

ori aveam spectacol, făceam abstracție de prezența publicului, trecând cu ușurință la executarea programului pe care îl știam perfect. Dar nu puteam să nu mă uit în public, ochii mei urmăreau fiecare chip în parte încercând să-i anticipez reacția la spectacol. Simțeam că sunt la kilometri distanță de grupul de elită din public, pentru că dansatoarele soliste erau cele care acaparau scena, iar eu nu eram decât un fel de sprijin pentru a le ajuta să se ridice în poze delicate, dar și suport pentru salturile lor impresionante. La final, stăm nemișcate, în rând, așteptând reacția publicului, vedem cum spectatorii din sală se uită mai întâi spre lojele oficialităților, și, de-abia când aceștia încep să aplaude, se aud, în sfârșit, ca un ecou, aplauzele întregii săli.

— De-abia aștept să ies din pantalonii ăștia oribili! Mă simt de parcă aș purta armură, gem spre Noella, când deja ne aflăm în cabine.

În toți anii de până acum, mă vedeam purtând ciorapi albi, mă imaginam dansând cu părul împodobit cu flori, în nici un caz nu mă gândeam c-o să fiu îmbrăcată într-un costum bărbătesc.

— Nu-s de acord cu tine, spuse Noella, cu obrăznicie în glas. Ne scoate și mai mult în evidență. Suntem balerinele noi, cele încă nepervertite.

Îmi aplec capul spre ea, un zâmbet ghiduș trecându-mi pe față:

— Și ce te face să fii atât de binedispusă?

— Sunt îndrăgostită până peste cap, oftează dramatic, sprijinindu-se de mine. Totul a mers de la sine. Pretinde că m-a urmărit dansând de săptămâni întregi. Încă de la primul nostru spectacol! Apoi a venit la fiecare reprezentație. La început am schimbat câteva vorbe, iar acum e singurul bărbat cu care vorbesc când suntem în Camera Verde. Mă mir că nu ne-ai văzut. Îl cheamă Pierre, nu-i așa că e cel mai frumos nume din lume? Deja a vorbit cu maestrul de balet pentru a face aranjamentele necesare.

— Noella, ai grijă, te rog, nu-l duce în camera ta!

Eram uimită că îi trecuse așa ceva prin cap. Eram intrigată că până acum n-o văzusem cu cineva care să-i monopolizeze atenția. Camera Verde era un loc atât de agitat, încât cu ușurință puteai să te pierzi. Să devii confuz. Nu reușeam să mă concen-

trez asupra unui singur lucru, așa că rămâneam în minte doar cu mici impresii, doar cu detalii, și nu cu imaginea de ansamblu.

Râse de avertisment și-și desfăcu părul prins cu agrafe:

— I-am spus că sunt nou-venită în balet, iar el a fost extrem de încântat și deloc ofensat că nu l-am invitat după spectacol.

— Ce vârstă are și ce altceva mai știi despre el? am întrebat-o dându-mi jos de pe mine fracul incomod din stofă de lână, contrariată că i-a cerut să o însoțească la petrecerea de după spectacol.

— Ce știu despre el? Păi, are douăzeci de ani și e atât de frumos, cu păr blond strălucitor și ochi căprui, continuă ea fără să țină cont de scepticismul meu. De fapt, mi-a pus că e căsătorit cu o femeie grasă care e tot timpul gravidă și că și-ar dori să fie cu o persoană atât de frumoasă ca mine în fiecare seară...

Oftă a doua oară, cu și mai mult simț teatral, și se sprijini de perete.

Spuse emoționată:

— Trebuie să-i scriu mamei imediat; o să fie extrem de încântată că totul se întâmplă atât de repede. Ce minunat ar fi să rămân cu el și, până la sfârșitul anului, să am viitorul asigurat.

— Ar fi exact ce ți-ai dorit, o încurajez eu.

O ajut să-și încheie nasturii de la spate, apoi pornim spre Camera Verde. Oricât de mult o prețuiesc ca prietenă, nu pot să nu mă gândesc că reacția ei e de-a dreptul prostească. Să se îndrăgostească de un om care încercase imediat s-o cumpere pentru o noapte? Mă uit în altă parte, așa încât Noella să nu citească dezaprobarea de pe chipul meu. Mai bine îmi îndrept atenția spre bărbații din Camera Verde.

În Camera Verde, ca și pe scenă, nu prea mă simt în largul meu, cu toate că acum nu mi se mai pare atât de amenințătoare ca prima dată. Mă așteptam să fim primite mai întâi ca simpli observatori, dar, după primul spectacol, maestrul de balet ne-a și prezentat „abonaților". Priveam cum bărbați îmbrăcați impecabil intrau în foaier, pe rând, salutându-se între ei, dând însă atenția cuvenită dansatoarelor.

— Fetelor, urmați-mă, spune maestrul de balet conducându-ne spre mijlocul sălii.

Am ajuns lângă un grup de cinci domni, prinși în conversație.

— *Bonsoir!* V-a plăcut spectacolul din seara asta? li se adresează el, încântat, iar ei murmură ceva vag afirmativ.

Nu-l văzusem niciodată pe maestru atât de degajat, atât de diferit de poza lui severă din timpul orelor de pregătire. Trecu direct la subiect:

— Le-ați cunoscut pe noile noastre balerine? Cu doar câteva luni în urmă nu erau decât cele mai bune zece eleve ale noastre, dar astăzi au demonstrat că pot oricând să facă parte din distribuția oricărui spectacol de-al nostru.

Domnii se prezentară, sărutându-ne elegant mâinile și urându-ne bun venit în corpul de balet, apoi fu rândul felicitărilor pentru primul nostru spectacol, fără a uita să ne tachineze că suntem băieții cei mai reușiți ai baletului.

— Aaa, gata, vă rog, le face el cu ochiul. O să le speriați! Cu puțin exercițiu suplimentar, vor putea deveni stelele spectacolului.

Adevăratele stele ale spectacolului însă fierbeau în tăcere, ascunse în spatele paharelor de șampanie. Mă întrebam de câte ori au fost ele martorele intrării debutantelor în foaier, pierzând, măcar temporar, atenția care li se cuvenea. Dar, deocamdată, nu aveau de ce să fie geloase pe noi, pentru că, după primul nostru spectacol, ne simțeam mult prea insignifiante pentru a ne adresa domnilor, așa cum o făcuse maestrul de balet. Rezultatul? Am ales să stăm deoparte, iar balerinele soliste luară foaierul în stăpânire.

O văd pe Noella fixând un bărbat care cred că e Pierre, prins într-o conversație serioasă cu un alt abonat. Își îndreaptă privirea spre ea, cu zâmbetul pe buze, iar ea e în culmea fericirii. Mă plictisesc repede să urmăresc jocul lor, așa că-mi îndrept atenția spre Cornelie, care se află într-un loc mai retras, stând de vorbă cu un domn distins, înalt, așezat pe un scaun, sub o pictură dezagreabil de mare, cu subiect militar, reprezentând un ofițer călare. Individul e prins într-o partidă de cărți cu alți doi bărbați și cu o dansatoare din altă generație, cu toate acestea îi zâmbește larg, amuzat de întrerupere. Îi recunosc pe dată nasul lung și podoaba capilară care aproape îi acoperă ochii negri. Îl văd trecându-și

absent mâna prin păr, ridicându-l puțin de pe frunte. Pulsul mi se accelerează, și nu-mi mai pot dezlipi ochii de la marele artist. Îl văzusem adesea făcând schițe din lojă și îl urmărisem mereu după fiecare spectacol. Balerinele mai vechi îmi povesteau că e un pictor de viitor și că, mai întotdeauna, pleacă imediat după căderea cortinei, după ce obține toate imaginile de care are nevoie pentru un nou tablou. În clipa aceea nu pot să nu mă gândesc la cele două categorii de bărbați despre care îmi povestise doamna Channing, așa că-i studiez atent pe cei de față ca să-mi dau seama cărui tip aparțineau fiecare. Mă gândesc că pictorul din lojă nu e ușor de încadrat, el pare fermecat doar de frumusețea dansului, nu neapărat de fete. Zâmbesc în sinea mea, de parcă l-aș cunoaște, și mi-l imaginez dând paginile caietului său de schițe, arătându-mi doar mie toate frumusețile pe care le pune pe hârtie, pornind de la spectacolul nostru ca sursă de inspirație. Vreau să-l întreb dacă și pentru el, ca și pentru mine, culorile dansează în lumină.

Mă apropii ceva mai mult ca să pot auzi conversația. Cornelie îi spunea:

— Văd că ai devenit un obișnuit al spectacolelor noastre. Nu te deranjează că toată lumea te consideră un ciudat?

Nici nu știu cum, dar îmi aud propria voce articulând cuvintele următoare:

— Eu nu îl găsesc deloc ciudat, zic, și toți își întorc privirile spre mine, surprinși. Întotdeauna am spus că dansul e artă, așa că mi se pare absolut normal să avem un pictor în public.

În loc să mă invite să mă așez și să-i admir schițele, el își acoperă, protector, paginile carnetului și mă privește curios.

— Bineînțeles, spune scurt, înainte de a se întoarce cu spatele la mine, de parcă aș fi fost un copil care se bagă în vorbă pentru a se lăuda în fața celorlalți cu jucăria preferată.

Jenată, mă îndepărtez câțiva pași, bineînțeles că grupul nici nu se mai uită la mine și simt o mare ușurare când o văd pe Noella în apropiere, gata să-mi vorbească despre Pierre.

— Cred că lumea mă consideră un nebun care schițează furios în timpul spectacolului, aud spunându-i, arogant, lui Cornelie, și-mi dau seama că nu-mi place deloc tipul. Apoi continuă: Ascultă,

Cornelie, ceea ce încerc eu este să surprind mișcarea, înainte ca ea să dispară. Baletul este o mină de aur, din punct de vedere artistic. Un pictor trebuie să fie conștient, nu atât de ceea ce face, ci, mai degrabă, de ceea ce ar putea face într-o bună zi. Fără asta, munca, efortul lui nu au nici un rost.

Cornelie se uita la el ca la un căzut din lună:

— Ar fi fost perfect dacă ai fi răspuns prin „da" sau „nu"...

— Ar trebui să-ți mai lărgești și tu orizontul, draga mea, răspunde plictisit, studiindu-și cărțile din mână.

— De ce nu-mi spui mai bine despre ce vom vorbi diseară, toarce Cornelie, foșnindu-și fustele seducător, iar mie îmi vine să intru în pământ la cât de direct și vulgar e tonul ei.

Îi fac semn Noellei să tragă cu urechea la conversația ridicolă. Schimbăm priviri pline de înțeles și ne stăpânim să nu râdem isteric, pentru că vrem să vedem cum va reacționa acest individ arogant. Tocmai când vrea să dea replica, maestrul de balet se apropie și-l bate pe umăr:

— Domnule Degas, pot să vă spun ceva?

— Desigur, răspunse el, ușor confuz, așezându-și cărțile cu fața în jos pe masă, pentru a se ridica să-l salute.

Beau o înghițitură de șampanie și încerc să ocolesc un platou cu *petits fours*, dorind să prind cât mai mult din conversația lor.

— Ceilalți oficiali au început să se plângă de prezența dumneavoastră în sala de spectacol, spune maestrul de balet conducându-l departe de masă. Mi s-a spus că cei care stau pe lângă dumneata sunt deranjați.

— Ei bine, am să încerc să fiu ceva mai atent cum mă comport. Recunosc că mai uit unde mă aflu atunci când sunt prins de ceea ce lucrez.

Se întoarce, dorind să-l concedieze pe maestrul de balet, dar acesta i se proptise în față, blocându-i calea:

— Va trebui să vă cer să nu mai lucrați în timpul spectacolelor noastre.

Se apropie și mai mult de el, coborându-și mult vocea, ținând mâna pe umărul pictorului:

Dacă plângerile persistă, pot să îmi pierd poziția pe care o am aici. Cred că înțelegeți în ce situație mă puneți.

— Dar dumneavoastră nu înțelegeți că eu imortalizez aspectele cele mai palpitante ale culturii noastre? strigă domnul Degas, scandalizat, uitându-se prostit la maestrul de balet. Am exponate gata de a fi puse pe simezele proprietarilor de galerii care de-abia așteaptă să vadă imaginile din spectacol!

Maestrul de balet îl studie cu atenție, cu ochii mijiți.

— Aaaa, expoziții? Cu imagini din spectacolele mele? Ei, atunci se schimbă povestea...

— Vedeți, deci, lucrările mele sunt reclamă gratuită, rânjește disprețuitor domnul Degas.

— Iar baletul meu e un loc unde, se pare, vă găsiți cumpărători pentru arta dumneavoastră, spune bătrânelul, tare pe poziție.

Face o pauză, după care continuă:

— Ce-ați zice dacă v-aș permite să asistați la repetițiile noastre??

Domnul Degas privește absent în depărtare, părând să evalueze oferta:

— Nu-mi dau seama, spuse întorcându-și atenția spre maestrul de balet, făcându-i semn Cornelici, aflată în trecere, să revină mai târziu.

Continuă, zicând:

— Dar am permisiunea să mă mișc liber prin cameră, dacă eu consider că unghiul ales nu e cel bun?

Nu mai pot trage cu urechea pentru că sunt împinsă brutal de Cornelie, care se înfige în platoul cu *petits fours.*

— Hei, îi spun cu grosolănie, ai grijă, mai lasă mâncare și pentru alții.

— Scuză-mă, spune ea cu gura plină, fără să mă privească.

Am senzația stranie că asist la trecerea unui uragan oriunde m-aș afla în Camera Verde. Discuția cu maestrul de balet ia sfârșit, iar domnul Degas se întoarce la masa de joc. Cornelie deja conversează cu un domn cu aspect ursuz, cu cap rotund și monoclu cu lentilă groasă. Chiar și Noella mă lasă baltă într-o clipă, când Pierre îi face semn să i se alăture. Parcă m-aș afla în ochiul unui uragan, unde totul în jurul meu e aruncat la voia întâmplării. Vreau să intru și eu în mijlocul furtunii, dar ceva mă reține. Simt cum o mână mă atinge pe spate, mă întorc brusc, uimită, și mă trezesc în fața unui domn, ceva mai în vârstă și puțin mai

scund decât mine. Dacă aș fi în pantofi de balet, ne-am privi ochi în ochi, dar încălțată cu cizmulițele mele cu tocuri, îl domin prin înălțime.

— Eu sunt, spune luându-mi mâna într-a sa și sărutând-o ușor.

— Poftim?

—Sper că ai simțit o pereche de ochi ațintiți asupra ta în timpul spectacolului... Ai mei erau. Mă cheamă Julien.

Spune ultimele cuvinte făcând o reverență adâncă. Reacția mea de moment e de adâncă stânjeneală, îmi doresc doar să pot să-l fac să se ridice înainte ca toți ceilalți să-l vadă făcând gesturi atât de teatrale. Curios însă, mă trezesc că-i zâmbesc, pentru că are niște ochi albaștri pătrunzători, de-a dreptul fascinanți, încadrați de gene lungi și foarte, foarte negre. Cu toate că eram pregătită pentru o astfel de eventualitate, mă simt vulnerabilă și foarte neexperimentată, mai ales că-mi vorbește la ureche, murmurând ceva ce seamănă foarte bine cu recitarea unor versuri dintr-o piesă. Trebuie să recunosc că era, fără îndoială, un tip chipeș, cu păr negru și des, în care firele albe nu și-au făcut încă loc, dar de a cărui agresivitate mă tem totuși.

— Mă numesc Alexandrie și sunt copleșită de atenția dumitale, mă adun cât pot și fac efortul de a imita prezența de spirit a femeilor bogate pe care le văd umblând prin oraș foarte sigure pe ele.

Se sprijină de baston, înclinându-l, pentru a se apropia și mai mult de mine. Spuse:

— Am văzut cum luminile scenei prind nuanțele aurii ale părului tău. Am rămas hipnotizat, crede-mă.

Îmi zâmbește ca un cunoscător, iar eu roșesc de sfială.

— Atunci, spune-mi cum de ești atât de atras de operă? îl întreb, în încercarea de a abate conversația de la persoana mea.

— Pur și simplu... în modul cel mai natural, răspunde. Sunt membru al Jockey Club, avem șapte loje și le folosim pe rând, lunea, miercurea și vinerea seara, în mod regulat.

Încuviințez, știind că acest club este un grup select la care trebuie să aderi dacă aspiri la putere și poziție socială. Reia ideea:

— Am intrat în club pentru că-mi plac cursele de cai și vreau să-mi petrec timpul cu alți oameni de afaceri, la fel de prosperi ca și mine, dar văd că mi se oferă mai multe posibilități decât mi-am imaginat vreodată. Nu vreți să-mi faceți plăcerea de a mă însoți, acum că trebuie să plec?

Julien aștepta răspunsul meu cu o luminiță în ochi pe care ar avea-o și dacă aș fi un cal premiant pe care trebuie să-l aibă neapărat. Îmi place ținuta lui, dar mă și simt intimidată. Știu că nu trebuie să accept sau să fiu de acord cu tot ce spune. Îi zic:

— Nu cred că e posibil. Nu mă număr printre fetele disponibile pentru petrecerile de după spectacol.

Râde, de parcă afirmația mea l-ar distra la culme.

— Ei, voiam doar să te rog să mergi cu mine la o ceașcă de cafea. E încă devreme și intenționam să beau o cafea pe bulevard. Normal că, dacă vii cu mine, compania ta îmi va face mare plăcere.

Îmi observă ezitarea și mă atinge pe braț, iar eu, în mod reflex, mă retrag. Se scuză:

— Nu am vrut să fiu obraznic. La urma urmelor, locul acesta poate deveni oricând cafeneaua noastră.

Zâmbesc ușurată. Nu-l cunosc și nu pot risca să merg la o cafea pentru că nu știu dacă e sincer. Soarele a apus deja și, dacă plec de la Operă cu un străin, nu voi avea nici un control asupra a ceea ce se putea întâmpla. Mă așez pe un scaun plușat, cu faldurile rochiei frumos așezate pe o parte, iar el toarnă cafea în două cești, dintr-o cafetieră splendidă de porțelan.

— Răcoarea ce se simte în aer anunță un anotimp în schimbare...

Julien își soarbe cafeaua, uitându-se la toți cei din sală, apoi din nou la mine.

— E o parafrază a unor cuvinte pe care le admir: „Cea mai mică și neînsemnată întâmplare, care însoțește întâlnirile fericite, revine în mintea noastră la fiecare reîntoarcere a anotimpului."

— Da, e din *Documentele clubului Pickwick*, zic.

Îmi sorb cafeaua cu demnitate, simțind că înțepenesc de la atâta stat drept, ca o adevărată doamnă.

Julien se lasă pe spate și-și întinde brațele a uimire.

— Așa, deci, zice, ai citit Dickens. Sunt realmente impresionat.

Zâmbesc în sinea mea și mă gândesc că buruienile pe care le-am smuls în grădina domnului Aston merită pe deplin această singură clipă de glorie și recunoaștere. Îmi aminteam ce ochi triști avea când mi-a spus că ar vrea ca lumea să fie altfel. În timp ce cafeaua se mai răcește un pic, îmi ridic privirea, îl văd pe Julien, și înțeleg perfect că privesc în ochii celui care poate fi un real motiv de îngrijorare pentru bătrânul domn Aston.

SCENA 9
Un analist crud și subtil

Un tip cu părul negru ca pana corbului se luptă furios cu vrafuri de hârtii. Nu-i văd fața, dar sprâncenele îi sunt zbârlite de atâta concentrare, iar în apropiere o orchestră cântă asurzitor. Perechile de dansatori îl înconjoară, și, peste tot, panglici se răsucesc în jurul trupurilor. Se opresc doar pentru a privi trăsurile care își deschid ușile pentru a lăsa să coboare cupluri îmbrăcate elegant. Orchestra cântă din ce în ce mai tare, dansatorii pornesc din nou la dans, iar eu mă îndrept spre omul acela. Îmi spune că toate desenele mă reprezintă pe mine. Strâng și mai tare prosopul pe lângă mine, gândindu-mă că ar fi trebuit să mă îmbrac înainte de a participa la o astfel de petrecere. El nu observă nimic și mi le bagă sub nas. Bineînțeles că nu pot să țin în același timp și hârtiile, și prosopul, așa că toate se împrăștie pe jos, sunt imagini cu mine, bătrână și nefericită, îmbrăcată în zdrențe, stând în mijlocul unui câmp plantat cu ardei, cu găinile scormonind pământul în jur. Îi spun disperată că eu nu am deloc trecut și încerc să-i smulg desenele. Îmi răspunde că mă cunoaște și mă sărută pasional pe gură. Nu-i văd fața, doar curba fină a buzei superioare, de parcă mi-ar rânji disprețuitor. Ritmul tobelor crește, mă îndepărtez de el, îi văd buzele mișcându-se, dar nu aud ce zice. Strig: Nu aud ce spui!, iar dansatorii își flutură panglicile peste fața mea. Îmi mișc mâinile, agitată, încercând să-i fac să mă lase în pace, dar ritmul tobelor mă asurzește. Opriți, vă rog, gata!

— Greu mai e să te trezească cineva.

Dezorientată, deschid ochii și o văd pe Noella râzând.

— Am tras de pat, am tras de pătură – nimic ! Hai, gata, grăbește-te, altfel o să întârziem.

Iese din cameră în viteză, gata îmbrăcată pentru orele de pregătire.

Mă spăl repede pe față, intru în fusta de balet și în ciorapii mei uzați și ies în fugă. Îmi întind puțin părul, îl prind la spate din mers, și așa ajung la studio.

Mă poticnesc și rămân cu gura căscată când îl văd pe el, în față, plasat undeva la mijloc, desenând cu frenezie. Cornelie pozează, folosind unul dintre evantaiele multicolore din spectacol, cu picioarele fixate în poziția a patra, poza clasică pe care văd că o întrerupe destul de des, încercând cu nerușinare să-l seducă pe pictor, de aia și stă cu capul pe spate, mâna la ceafă, cotul ridicat, de parcă ar fi cuprinsă de spasmele pasiunii. Dar obrăznicia ei sfruntată nu pare a-l deranja. El o privește cam cum ai privi un copac sau un răsărit de soare, studiind și făcând schițe, uitându-se concentrat la ea și-apoi la creionul din mână.

Mirată de ceea ce văd, mă alătur grupului de dansatoare și începem să repetăm pașii la nesfârșit, în timp ce Cornelie continuă să se scalde în lumina caldă a atenției lui. Dacă ar fi fost la repetiții cu o săptămână în urmă, aș fi fost deosebit de încântată și nu aș fi pregetat să mă prezint și să-l întreb câte ceva despre desenele sale. Dar după încercarea mea de a schimba două vorbe noaptea trecută, nu-mi mai doresc deloc să mă apropii de omul ăsta.

Apare grăbit și maestrul de balet, care bate din palme pentru a ne atrage atenția. Începe muzica și așa repetăm ore întregi până obținem combinația perfectă de grație și forță. Muzica se aude și mai puternic și mă întreb cum oare arată liniile corpului meu în timp ce dansez. Lansându-mă într-o *cabriole*, îmi imaginez că sunt o pasăre exotică, care-și întinde picioarele, bătând aerul. Când exercițiile se apropie de sfârșit, îndrăznesc să-i arunc o privire furișă, dar tare mi-e teamă că e prea arogant să observe că mă chinui să-i ofer linii perfecte pe care să le deseneze.

Avem pauză, iar eu și Noella cădem epuizate pe bancă. Tocmai începusem să-i povestesc despre Julien, totuși nu pot să nu observ că domnul Degas ne studiază și face niște schițe. Îmi întind picioarele ca pentru încălzire pentru că vreau să-l fac să mă vadă ca pe dansatoarea minunată care sunt, și nu ca pe o femeie ușoară, cum e Cornelie. Noella stă înghesuită, bucuroasă să-și odihnească

picioarele, fără să-i treacă prin cap să pozeze în vreun fel. Îi atrag atenția că pictorul tocmai ne desenează. Fără să-și miște capul, se uită spre el și-i aruncă o privire sceptică. Spune:

—Și ce? Ăla nu e întreg la minte. Fascinația lui pentru balet e doar un pretext. Crede că e mai bun decât cei care vin aici pentru noi, și mai și îndrăznește să pretindă că se află aici doar pentru arta sa.

Știam că nu e adevărat ce spune Noella. Mă bazam pe ce auzisem din conversația cu maestrul de balet. Mă uit spre el și ochii lui îmi susțin privirea câteva clipe, de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară. Inima îmi bate cu putere, dar continui să-l fixez până când își coboară din nou privirea în caietul de schițe.

— Cu siguranță e un tip dezagreabil, totuși cred că vine aici doar pentru inspirație, îi spun Noellei, dar, cu coada ochiului, îl urmăresc în continuare.

Capacitatea lui de a trece sub tăcere gesturile cam deocheate ale lui Cornelie și de a se concentra total pe ceea ce desenează nu-mi explică doar suspiciunea că e cu adevărat vrăjit de dans, în sine, ca artă, dar îmi și amintește de credința domnului Aston că ceea ce se află sub aspectul fizic al cuiva e mult mai valoros. Poate l-am judecat pripit.

Noella se strâmbă și-mi anulează gândurile, mișcând mâna a lehamite. Spune nonșalant:

— Se prea poate. Dar te rog să nu mai întorci subiectul pe toate fețele. Ce, ai văzut măcar ce fel de tablouri pictează?

Dau din cap că nu. Continuă:

— Îți propun ca, mai întâi, să te interesezi cam ce fel de tablouri pictează, înainte de a te lăsa atrasă de el în vreun fel.

— Nu mă simt atrasă de el absolut deloc! îi spun, deranjată, dar Noella mă privește cu scepticism.

— E... e... doar mai altfel, cred... spun privindu-l cum desenează.

Problema e că Noella a devenit obsedată de bărbați și iubire încă de la primul nostru spectacol și treaba asta mă cam enervează. Îmi place ideea că spectacolele noastre sunt imortalizate pe pânzele domnului Degas pentru posteritate, dar să mă simt atrasă de el... niciodată ! N-am de gând să-i explic că poți fi

interesat de cineva fără a dori să te complici sentimental. Dacă nu l-aș fi nimerit într-o pasă atât de proastă, mi-ar fi plăcut să vorbesc cu el așa cum fac doi artiști care-și împărtășesc secretele artei lor. Așa ceva nu pot discuta nici cu oamenii de afaceri, nici cu agenții de bursă, nici cu diplomații din Camera Verde.

După repetiții, îmi aleg un traseu ceva mai lung, pentru că vreau să fiu doar eu cu gândurile mele, înainte de a mă întoarce acasă. Inspir aerul proaspăt și sufletul mi se bucură de zgomotele calme ale orașului. Trecând pe lângă un chioșc, privirea mi se oprește pe unul dintre ziare și, spre surprinderea mea, văd un articol despre pictorul meu și despre expoziția dedicată baletului Operei.

Nu sunt imagini ale picturilor la care face referire articolul, în schimb e o analiză critică destul de lungă despre opera lui, intitulată *Scena nu le ascunde originea.* De rușine, îmi ia fața foc, pe măsură ce citesc:

El ne arată urâțenia ascunsă a spectacolelor, și anume ceea ce se întâmplă pe scenă și în culise – precocitatea nesănătoasă a acestor fetițe, cu brațe de copil, dar cu fețe de femei bătrâne, prea delicate, prea îndrăznețe, prea visătoare. Majoritatea fac parte din corpul de balet alcătuit din mult prea multe minore care apar în scenele de grup sau în ultimul rând al baletului, cu piciorușele lor murdare și fețele palide... Cu o îndrăzneală plină de forță și de farmec, el ne prezintă dansatoarea care se ridică din lumea ei umilă, fericită că poate apărea în lumina reflectoarelor, cu o expresie comună, dar plină de viclenie, pe fața ei de maimuțică vulgară.

Față de maimuțică vulgară... expresie comună... picioare murdare? Așa ne vede el? Continui să citesc, precis criticul îi va desființa picturile care ne redau într-o manieră atât de ofensatoare. Din nefericire, se pare că nu merităm respectul pe care l-ar primi o femeie cu un alt statut social, după cum spune mai departe criticul:

Cât de adevărate, cât de pline de viață sunt! Siluetele par suspendate în aer. Lumina învăluie scena, convingător. Expresia de pe fețele lor, plictisul dat de munca lor dureros de mecanică, privirea scrutătoare, atentă, a mamei ale cărei speranțe se vor prăbuși când va vedea trupul fetiței ei consumat, epuizat, chiar și indiferența

însoțitorilor față de sclavia la care sunt supuse – toate acestea sunt scoase în evidență și înregistrate cu pătrunderea unui analist care e întotdeauna crud, dar și de o mare subtilitate.

În continuare, se pare că domnul Degas refuza să comenteze picturile, spunând că „ele vorbesc singure, iar a le explica nu înseamnă decât o insultă față de propria reprezentare artistică". Un coleg de expoziție, Paul Gauguin, prezentându-și propriul punct de vedere, îi spune criticului că această serie de tablouri surprinde esența baletului Operei și tot ce se află în spatele costumelor și al machiajului. Îi mai spune el criticului: „Nimic nu e real, în afara efectelor pe care aceste fete le creează, scheletul, structura umană, mișcarea, toate sunt niște arabescuri de o mare diversitate. Câtă forță, suplețe și grație! Dacă dorești să te culci cu o dansatoare, nu-ți face iluzii, nici o clipă, că va leșina în brațele tale. Asta nu se întâmplă niciodată. Dansatoarele leșină doar pe scenă".

Enervată la culme, cumpăr ziarul, mă întorc acasă, intru ca o furtună în camera Noellei și i-l pun în față:

— La asta te gândeai, nu?

Îi citesc recenzia și ea se uită la mine de parcă insultele nu ar fi decât o neplăcere minoră.

— Te deranjează ce scrie aici? Păi, ăsta e programul unui pictor. Ne pictează cu frunți înguste și fețe grotești ca să demonstreze că facem parte din criminala clasă inferioară. Crede că balerinele nu sunt doar niște ciudate din punct de vedere sexual, ci chiar primejdioase pe plan social. Ne pictează ca pe creaturile inferioare pe care crede că le vede în noi. Ți-am spus că e nebun. Și de ce îți pasă atât de mult ce gândește?

— Nu-mi pasă ce gândește, spun neted, fără inflexiuni, încercând să mă potolesc. Cred că până la urmă întregul oraș o să ne vadă ca pe niște creaturi monstruoase!

— Nu fi prostuță! râde Noella cu dispreț. Acelea nu sunt decât picturile unui nebun sadea. Nu-l lăsa să te amărască. Acceptă ideea că iubitul tău pictor nu e aici pentru că ar respecta baletul și că ne-ar idealiza. El crede că ești doar o creatură inferioară, demnă de plâns, jalnică.

Îi arunc o privire scârbită, fug și mă încui în camera mea. Dar știu că nu comentariile ei superficiale m-au adus în starea asta. Refuz să cred că i s-a permis să vină la repetiții în fiecare zi doar pentru a căuta urâțenia din viețile noastre. Mă simt umilită, știind că ne consideră niște animale care dansează pentru a-l distra pe el. Oricum ne confruntăm cu degradarea ori de câte ori dansăm în spectacole, bărbații încercând să ne convingă să-i distrăm, de parcă am fi niște prostituate. Singura persoană despre care credeam că se uită la noi ca la niște opere de artă nu face decât să caute mizeria din viața noastră, pentru a putea mai apoi să o arate întregului oraș.

SCENA 10

O dansatoare-model

Când l-am văzut a doua zi la repetiții, l-am privit dezgustată. Crezusem că se află altceva sub poza suficientă, dar acum înțelegeam că în el nu e decât răutate. După ce ani întregi ți se spune că ești mai strălucitoare și mai frumoasă decât fetele obișnuite, că ai avea ceva în plus care te face să ieși în evidență, începi nu doar să crezi, ci chiar să depinzi în totalitate de acest lucru. E greu de acceptat că cineva mă vede doar ca pe o fată obișnuită și săracă, și chiar sunt cuprinsă de o teamă irațională că, destul de repede, tot orașul va gândi la fel, iar eu voi deveni din nou copilul banal, cu părul rebel, din Espelette.

Nu-i dau deloc atenție, îmi exersez pașii și trec prin tot exercițiul pe care trebuie să-l punem la punct pentru spectacolul de seară. Când repetiția ia sfârșit, mă așez să-mi scot pantofii de dans pentru că vreau să-mi odihnesc picioarele care mă dor. Dau să plec și aproape că-mi sare inima din piept când mă trezesc în fața mea cu însuși domnul Degas, care-mi blochează trecerea.

— N-ar trebui să te furișezi așa pe lângă oameni, îi spun încercând să-mi păstrez vocea egală, cu toate că inima îmi bate atât de repede, încât îmi este foarte greu să-mi trag sufletul; oricum e ultima persoană cu care vreau să vorbesc.

Îmi zâmbește ademenitor:

— Am văzut că întotdeauna pozezi în timpul repetițiilor, totuși astăzi m-ai ignorat. Am făcut ceva care să te supere?

Mă privește cu ochii cuiva care ia totul în glumă și asta mă zăpăcește. Mâinile-mi sunt reci, pătrunse de un tremur. Simt cum roșeața urcă în obraji și, pe măsură ce devin conștientă de asta,

îmbujorarea se accentuează, obrajii devenind purpurii. Sigur a observat transformarea, pentru că zâmbetul lui e și mai larg, și se uită la mine cu aerul unui bărbat care știe că e în avantaj. Asta mă scoate din minți. Chiar dacă dau impresia unei fete prostuțe, nu accept ca acest om să mi se considere superior.

— Am citit articolul despre ultima dumneavoastră expoziție, îi spun, cu ochii aruncând săgeți, dorind din tot sufletul să-l fac să-și renege imaginile oribile pe care le pictase.

— A, da, articolul unui jurnalist neofit, răspunde fără a i se citi ceva pe față. Asta te-a făcut să te superi pe mine?

— Nu-mi pasă dacă întregul oraș o să ne vadă exact cum ne vezi tu. Poate că suntem maimuțe dansatoare în ochii tăi, dar este și multă frumusețe în adâncul acestei aparențe de pe scenă.

Zâmbetul dispare, ochii i se îngustează, pare brusc adâncit în gânduri, de parcă mi-ar cântări vorbele. Calm, își îndreaptă pulpanele jachetei și mă privește din nou:

— Înțeleg ce vrei să spui. Dă-mi voie să-mi repar greșeala. Trebuie să vii la mine la atelier – vreau să-mi pozezi și să-mi arăți această frumusețe ascunsă despre care vorbești.

— *Monsieur*, e ultimul lucru pe care l-aș face, spun înțepată și fac un pas lateral, dar și el face unul, blocându-mi drumul.

Îl privesc neliniștită.

Zice:

— Mai gândește-te. Vorbește cu celelalte fete care au pozat pentru mine și vei afla că sunt un profesionist și niciodată nu devin prea familiar cu ele.

Își reia poza de tachinare superioară care mă face să mă simt stângace. Mă enervează cu atât mai mult, cu cât nu adusesem în discuție sus-numita familiaritate. Cât de orgolios poate fi încât să creadă că acesta ar fi singurul motiv de refuz din partea mea?

— Cred că ar trebui să mă prezint, dar presupun că deja îmi știi numele, spune, expresia rămânându-i neschimbată.

Mi-aș dori să nu mă îmbujorez din nou în fața siguranței lui de sine și nici nu vreau să admit că-l urmărisem cu privirea de ceva timp.

— Da, domnule Degas, sigur că țin minte numele tuturor „abonaților“ de la Operă, răspund cu blândețe.

— Da, foarte bine, e cât se poate de folositor, spune, colțul gurii ridicându-i-se într-un zâmbet. Mă numesc Hilaire-Germain-Edgar Degas. Dar poți să-mi spui simplu Edgar, nu trebuie să te formalizezi, *mademoiselle... mademoiselle...* ce nume să adaug?

— Alexandrie, spun, iar el îmi ia mâna în palma lui deschisă, cu degetele pătate de mină de plumb și o sărută ușor.

În loc să mă strâng ca un arici, în apărare, simt cum bătăile inimii se accelerează la atingerea lui caldă. Încerc să-l evit și-mi fixez privirea, fără să vreau, pe partea interioară a degetului său mijlociu, care e acoperit cu striuri, de la prea mult lucru.

Îmi spune:

— Sper să te mai văd, și începe să-și adune creioanele și caietele de schițe, pregătindu-se de plecare.

Mă îndoiesc că ne vom mai vedea, zic în sinea mea, privind cum își pune jobenul pe cap și iese pe ușă.

În aceeași seară, în îmbulzeala Camerei Verzi, mă uit la toate jobenele care intră sau ies.

— Cred că s-au plictisit de noi, spune Noella, și mai că-i dau dreptate.

Bărbații sunt adunați cu toții în jurul prim-balerinelor, lăudându-le pentru spectacolul oferit, în timp ce noi stăm ca niște caraghioase, pe margine.

— Cum reușiți să faceți așa ceva? întreabă un domn, referindu-se la rigoarea fizică a spectacolului.

— Pur și simplu – mult efort și exercițiu, vine răspunsul, urmat de zâmbete luminoase.

— Exersăm în fiecare zi, mă aud vorbind, totul e epuizant, trebuie să fii cu adevărat pasionat pentru a reuși să te trezești în fiecare dimineață și a-ți supune corpul unui astfel de efort. Trebuie să-ți placă cu adevărat. Cum spune Emily Dickinson: „Chinul și încântarea mea..."

— Alexandrie este foarte citită, aud o colegă șoptindu-i unui domn slab, care, în schimb, râde obraznic, spunându-i la ureche: „Nimeni nu e interesat de ce spune o dansatoare. Noi vrem doar să o privim."

Noella îmi aruncă o privire supărată, pentru că e limpede că nu mai suntem dorite în cercul lor.

— Ce naiba faci? mă întreabă. De ce te apuci să citezi din cărți, așa cum fac doar bătrânii?

— Încercam doar să fac conversație, îi răspund uimită. Pentru că nimeni nu spunea nimic.

— Nu înțelegi ce se întâmplă aici? Întregul sistem – își caută cuvântul potrivit, mișcându-și mâinile în cerc ca pentru a cuprinde baletul și Camera Verde laolaltă – se sprijină pe ideea de vizibilitate. Dacă nu suntem în fruntea distribuției, nimeni nu ne dă atenție după spectacol. Trebuie să fim permanent în ochii oficialilor pentru ca ei să ne arate puțin interes.

Știu că are dreptate, pentru că aud râsetele puternice ale bărbaților care mișună în jurul prim-balerinelor, și doar o fărâmă de conversație de la cei câțiva care sunt în grupul nostru. Parcă am sprijini pereții în așteptarea primului dans la un bal cu pretenții. O jumătate a sălii e dominată de smochinguri negre, cealaltă jumătate e plină de culorile îndrăznețe ale rochiilor.

Acum știu cum pot fi văzută cu adevărat de un oraș întreg, mă gândesc, ironic, luând o înghițitură de șampanie. Am să-i spun că sunt de acord să-i pozez, dar mai întâi am să mă interesez printre dansatoare dacă a fi model acasă la Edgar nu atrage după sine o proastă reputație.

Traversând strada, spre locuința noastră, toate îmi spun același lucru, râzând, că e atât de rezervat în privința femeilor, încât sunt în perfectă siguranță la el acasă, așa cum aș fi dacă m-aș afla într-o biserică. Unele au cuvinte de laudă la adresa lui, altele îmi împărtășesc părerea proastă deja formată.

— În timpul unei ședințe de desen, îmi povestește o dansatoare, l-am întrebat de ce urăște așa de mult femeile. Nici nu s-a uitat la mine când mi-a răspuns: „Femeile cred că bărbații le disprețuiesc. Dimpotrivă, suntem doar obsedați de ele. Femeile sunt marele nostru pericol. Ne arată bunătate de-abia atunci când nu mai valorăm nimic."

Mai zăbovesc puțin în fața ușii mele astfel ca Paulette, o dansatoare de douăzeci și unu de ani, să apuce să-mi spună că Edgar locuiește într-o casă cu trei etaje, la parter – spațiul de locuit

efectiv, apoi etajul unu – înconjurat de o impresionantă colecție de artă, pentru ca la etajul ultim să fie atelierul, unde de altfel își petrece majoritatea timpului. Fata adaugă că atelierul e foarte friguros, și că, atunci când trebuia să pozeze, pictorul se enerva teribil când îi cerea să mai pună cărbuni în sobă ca să încălzească încăperea.

— Atelierul e un dezastru. Nu găseam nici un loc liber unde să-mi pun hainele. Nu-mi vine să cred că o astfel de casă poate să aibă o cameră care să arate de parcă nu s-a mai făcut curățenie de ani întregi, continuă fata. Când am terminat ședința, a trebuit să mă schimb într-un colț întunecat, mizerabil, pe care maniacul ăla îl numește cabină.

Mi-a mai povestit că acesta obișnuiește să fredoneze când pictează, dar că se enervează dacă începi să te miști, încât strigă ca nebunul:

— Pozezi atât de prost, încât o să mor de enervare!

Zâmbește amintirii:

— Și este deosebit de teatral. Dar, cinstit vorbind, te poți înțelege cu el. Trebuie să stai nemișcată și e bine să nu-ți spui părerea despre ceea ce face, pentru că altfel îi sare țandăra imediat.

Paulette îmi povestește despre o altă fată care a pozat și care a simțit nevoia să-l critice. Ea dorea să fie pictată ca o versiune idealizată a sa. Sărmana însă avea un nas mare și coroiat, și el, bineînțeles, a pictat-o exact cum era. Cred că, de fapt, urâțenia a fost cea care l-a făcut s-o picteze de la bun început. S-a simțit atât de ofensat de critica ei ignorantă, încât a scos-o afară din cameră și i-a mai aruncat și hainele după ea. Fata povestea că a trebuit să se îmbrace sus, pe scări, de față cu servitoarea care tocmai curăța balustrada.

Auzind poveștile Paulettei, ideea cu pozatul mi se pare destul de nefericită. Intru în cameră, iar Noella mă urmează.

— Nu-mi vine să cred că totuși îndrăznești să te duci la el la atelier după tot ce ți-a spus Paulette, îmi zice, uitându-se cum îmi scot ghetele.

Îi spun că Paulette l-a vorbit și de bine, nu numai de rău.

— Avem și noi parte de o seară mai proastă și te și arunci în brațele nebunului, zice, uitându-se la mine nemulțumită. Nu

vreau să-ți pierzi timpul cu el. Nu te mai gândești deloc la Julien? Părea foarte îndrăgostit de tine.

Îmi aduc aminte că, atunci când Julien mi-a atins brațul, nu am simțit nimic altceva decât ostilitate, dar când Edgar mi-a atins mâna, nu pot descrie exact ce am simțit, așa că nu pot să-i explic nici Noellei.

— Mă protejezi de parcă ai fi mama mea, îi zic. Nu crezi că, dacă voi fi văzută în tablourile lui, prin tot orașul, asta îmi va crește popularitatea printre cei de aici? Toată lumea va dori s-o cunoască pe fata din tablourile lui.

— Șmechero, îmi spune conspirativ.

Duminica următoare mă îndrept cu pași șovăitori spre cartierul din apropierea Operei. Mă simt puțin nesigură, îmbrăcată în fusta amărâtă în care lucrez la repetiții, care abia îmi acoperă pulpele, dar asta mi-a cerut să îmbrac. Ținându-mi strâns la piept jacheta lungă de promenadă, sunt atentă la tot ce se întâmplă în jurul meu. Cu toate că Parisul nu mi se mai pare la fel de intimidant ca atunci când am ajuns pentru prima dată, în tutuul meu zdrențuit, totuși masiva clădire cu grandioasele ei arcuri și sculpturi reprezentând cele opt muze pare încă să domine întreaga rue de Peletier. Doar câteva străduțe din oraș îmi sunt familiare, recunosc și *le Conservatoire de Musique*, așa că o iau pe acolo. Ajung în apropierea unei cafenele, de unde tocmai iese o femeie înaltă, căreia i se ține ușa larg deschisă. Îi zâmbește discret chelnerului, înclină capul insesizabil și pășește afară încet, uitându-se spre cer și deschizându-și, impecabil, umbrela. Face totul cu o singură mișcare elegantă și mă uit hipnotizată la mersul ei grațios și încrezător pe dalele de piatră ale străzii. Îmi fac urgent o notă mentală cum că o doamnă trebuie să se miște încet, de parcă nu ar aparține nici unui loc anume. Și când mă gândesc că toată lumea în Espelette era mereu pe fugă ca să-și rezolve treburile înainte de apusul soarelui... Recunosc că și eu mă agit exagerat de mult, încercând să-mi termin programul de repetiții, ca să ajung să și înfulec ceva în pauza de prânz, așa că, la sfârșitul zilei, sunt epuizată și cu crampe la stomac.

După ce femeia dispare, îmi reiau drumul, de data asta fără a mă grăbi. *Bonjour, mademoiselle*, îmi zâmbesc admirativ câțiva

bărbați, iar eu îmi feresc privirea, emoționată, pentru că înțeleg că un mers mai lent dă ocazia oamenilor să mă vadă mai bine. Îmi vine să las capul în jos și să-i depășesc rapid, dar mă forțez să cobor doar privirea și să-mi continui mersul elegant, neabătut. Când ridic din nou ochii, văd că strada e atât de aglomerată, încât nu mai știu încotro s-o iau. Mă cuprinde panica pentru că nu vreau ca domnul Degas să se supere că am întârziat. Străzile par să se unească și nu știu pe unde s-o apuc. Mă opresc în fața unei tarabe cu fructe și-l întreb pe vânzător pe unde s-o iau. Îmi arată să merg într-o direcție, dar asta mă face și mai confuză.

— Scuzați-mă, domnule, spun cu vocea tremurătoare, nu prea cunosc orașul și mă tem că, dacă merg prea mult pe o stradă pe care nu o cunosc, nu voi mai reuși să mă întorc acasă.

— Dragă domnișoară, vedeți biserica de la colțul străzii? simt o mână pe umăr și mă întorc să văd cine mi se adresează: Aceea e strada pe care o căutați. Mi se pare curios să vezi o fată atât de tânără vizitând Parisul de una singură.

— Dar locuiesc aici, cu toate că nu de foarte mult timp, îi zâmbesc când văd că cel care-mi vorbise e un domn cam de șaptezeci de ani.

— Atunci, ești binevenită. Eu, în schimb, sunt aici de foarte mult timp, chicotește cu o voce gâjâită, aspră. E ușor să te pierzi într-un asemenea loc, cu atât de multă agitație. Amintește-ți doar că biserica Notre-Dame-de-Lorette e simbolul noii Atene.

Mă uit la el, întrebătoare.

— Uită-te la toată arhitectura neogreacă și neoromană din jur, zice. Nu e foarte atractivă, nu? E doar o reproducere stridentă a Greciei.

— E chiar numele real al bisericii? întreb uitându-mă la ea.

Clădirea nu e prea mare, fațada e dominată de uriașe coloane verticale ce susțin un portic impresionant cu sculpturi de sfinți. Cred că și acest lucru adaugă o aură romană vecinătății.

Râsul i se transformă în tuse, iar eu stau și aștept să se liniștească. Scuipă într-o batistă și, pentru că văd că are dinții stricați, mă îndepărtez puțin.

— Da, chiar așa îi spunem noi! Tinerii din ziua de azi vor totul și își ascund amantele peste tot prin împrejurimi, iar ele vin la

serviciul divin duminica la această biserică, probabil dintr-un sentiment de vină, și atunci localnicii au numit-o dintotdeauna așa, încât numele a prins și a rămas.

— Mulțumesc pentru indicații, îi spun și mă îndrept spre biserică, socotind că și acest cartier pare a fi o variantă mai mare a clădirii dansatoarelor.

Îmi pot imagina viața ca fiind exact la fel, doar că ar trebui să traversez strada pentru a ajunge la apartamentul Noellei. E un gând curios de reconfortant acela că am putea fi vecini cu toții și că aș putea îmbătrâni înconjurată de fetele cu care locuiesc împreună. Acum că știu în ce direcție merg, hotărăsc în sinea mea că-mi place energia noii comunități care își stabilește propriile rădăcini. Simt că acest lucru caracterizează însăși viața mea la Paris. Porecla dată bisericii reflectă însăși cultura Parisului și rolul dansatoarelor în păstrarea acestei culturi. Mă surprind că privesc cu jind la apartamentele cu trei niveluri așezate deasupra magazinelor de la parter. Am auzit zvonuri că întreținutele își au propriii servitori și cusătorese personale care trăiesc în mansardele apartamentelor. Oare dacă aş trăi aici, vecinii m-ar bârfi și pe mine?

Încerc să nu măresc pasul prea mult și țin cu grijă adresa scrisă pe hârtie. Fiecare corp de clădire pare să nu se mai sfârșească și încerc să anticipez strada pe care trebuie să merg mai departe. Capătul străzii se oprește în fața unor porți impozante de fier. Controlez indicațiile de pe schiță și, uitându-mă înăuntru, văd că drumul se continuă, devenind o alee particulară, mai singuratică, ce separă rânduri întregi de case mari de strada principală. Cu ezitări, împing poarta și intru în această comunitate discretă. Grădini splendide și case îngrijite stau la mare distanță de zgomotul trăsurilor și al vânzătorilor ambulanți. E ca și cum aş fi părăsit Parisul și aş fi intrat în cu totul altă lume. Devin din ce în ce mai emoționată pe măsură ce ajung în apropierea unei case mari ale cărei numere sunt identice cu cele de pe notița mea.

Respir adânc și bat la ușa mare de lemn. Aștept pe treptele scării, încercând să-mi păstrez respirația egală. Deschide o bătrână care se uită la mine întrebător, și-i spun că doresc să-l văd pe domnul Degas. Mă studiază câteva clipe, încep să cred că am nimerit în altă parte, când brusc se întoarce și strigă cu putere: *Monsieur!*

Speriată, cobor o treaptă, dar femeia îmi face semn să intru în casă. Aud pași și îmi îndrept atenția spre o scară în spirală a cărei eleganță o depășește chiar și pe cea a Operei. Mă tot uit pentru că vreau să înțeleg cum e făcută. Laterala fiecărei trepte pare să fie deschisă, și totuși, în ansamblu, scara dă impresia de soliditate. Alternanța gol-plin mi se pare conflictuală și de aceea continui să o privesc, hipnotizată. Edgar apare, îmbrăcat elegant, în pantaloni și jachetă lungă, arborând un zâmbet larg.

— *Mademoiselle* Alexandrie, trag concluzia că ești satisfăcută de reputația mea, îmi spune apropiindu-se și zâmbindu-mi politicos. Ai cunoscut-o deja pe Zoe, singura femeie pe care o tolerez în preajmă.

Îi face cu ochiul, iar Zoe dă din cap, aprobând zâmbitoare.

— Dumnezeu să te aibă în pază, *mademoiselle*, îmi urează, după care o pornește încet pe scări.

— Zoe e mama ta? îl întreb, însă îmi răspunde râzând.

— Draga mea, Zoe e menajera mea. Care bărbat de treizeci și unu de ani mai trăiește împreună cu mama, în zilele noastre?

Simt că obrajii mei capătă o culoare purpurie:

— Nu prea sunt obișnuită cu menajerele, răspund încet, iar ochii lui se îmblânzesc privindu-mă.

— Bun, înseamnă că azi e ziua ta norocoasă, îmi spune pentru a-mi puțin emoția. Va trebui să urcăm pe absurditatea asta de scară rococo pentru a ajunge la atelier și, în trecere, am să-ți arăt casa.

Privesc pereții holului în care ne aflăm. Văd câte o ușă pe laterale, cu scara plasată exact la mijloc.

— Ușile acelea sunt întotdeauna încuiate, îmi spune urmându-mi privirea, iar eu mă simt obligată să-i spun că nu voiam neapărat să intru, dar nu mă lasă să continui. Dormitorul e în spatele ușii de acolo și cealaltă ușă asigură intrarea în muzeu. Doar musafirii de prim rang au acces acolo. Colecția mea de artă e delicată, iar temperatura e reglată, ca nu cumva să se strice ceva. Vino!

Face semn spre scara în spirală și îl urmez până ajungem la etajul doi. Sunt în continuare uimită de temperamentul lui capricios – a avea un muzeu în propria casa și a nu-l arăta decât celor, pe care îi consideră el demni de așa ceva!

— Aceasta e zona publică, surâde, și-mi arată tot spațiul, cu mâinile larg desfăcute, iar eu observ câteva spații intime, pereții acoperiți cu lambriuri prețioase și ferestre adânci.

Camerele sunt împodobite cu covoare orientale scumpe, și peste tot sunt picturi cu rame aurite, cărți legate în piele, sculpturi și draperii.

— Ce opulent e totul, spun pe măsură ce trec în revistă un *chaise-longue* acoperit cu mătase și un cămin de marmură.

— Aș zice că mai degrabă e vorba de formalism cultural decât de opulență, răspunde în timp ce mă conduce spre scări. Mobila mi-a fost transmisă din generație în generație. Drept să-ți spun nu mă prea interesează decorațiunile interioare.

Urcăm până la ultimul etaj și intrăm în atelier. Sunt șocată de dezordinea de aici față de restul casei.

— Nu-i dau voie lui Zoe să-mi facă ordine în atelier, ridică din umeri când îmi vede reacția. Mă tem că mișcarea prafului ar strica pânzele. Acum hai lângă fereastră, avem treabă.

Nu pot spune exact dacă mă tachinează sau e doar supărat pe mine. Nu vreau să pierdem timpul, așa că mă îndrept spre fereastra care se întinde pe un perete întreg, aproape în totalitate acoperit cu o draperie de pânză. Lumina soarelui pare a fi filtrată, iar firele de praf strălucesc, domolite. Edgar cotrobăie într-un dulap adânc, iar eu mă uit de jur împrejur, prin atelier – zeci de șevalete, suporturi pentru sculpturi, mese, fotolii și scaune, îngrămădite laolaltă cu paravane, rame de tablouri, bucăți de pânză, hârtie de desen. Zgomotul tocurilor mele se aude pe podeaua de lemn. Încerc să-mi domolesc respirația, dar am senzația că fiecare mișcare a mea reverberează în tavanul înalt, și sunt sigură că el aude cum încerc cu greu să mă liniștesc. Nu văd nici un loc unde să mă așez, așa că îmi pun pantofii de balet stând într-un picior.

În atelierul uriaș, mi se pare că mă pierd cu totul, totuși simt că mă aflu în centrul atenției. Ia un top de hârtie și-și ascute repede câteva creioane. Îl privesc cum mânuiește cuțitul, cu mișcări sigure și puternice, cu totul altfel decât tehnica de ascuțit, înceată și nesigură, a domnului Aston. Se duce spre singurul loc liber din fața ferestrei, apucă un pupitru acoperit de praf, pe care-l așază destul de aproape de mine. Stau stânjenită între el și fereastră și mă scarpin nervos pe spate.

— Rămâi așa, strigă și, auzindu-l, înțepenesc. Ești un talent nativ. Îmi plac gesturile stângace, cum ar fi scărpinatul pe spate.

După un timp, simt că brațul îmi înțepenește, dar ignor durerea și încerc să-mi schimb gândurile, privind atelierul. Chiar dacă Paulette mă avertizase, sunt încă uimită de cât de neîngrijit e totul. Pereții înalți sunt complet goi, chiar dacă are atâtea tablouri disponibile. Oare nu vrea să aibă în față propriile creații atunci când realizează altele? Privirea îmi e atrasă de o sobă mică al cărei burlan traversează camera, pentru a ieși prin perete, afară. În mijlocul întregii dezordini, nu observasem lucrul cel mai curios dintre toate – trepte uriașe ducând nicăieri. Parcă ar fi recuzita unui basm, în așteptarea unui copil iscoditor care să urce până sus și să descopere o lume nouă. Doar când văd o pânză mai înaltă decât tavanul camerei mele înțeleg că acele scări sunt bune pentru a picta ceva de mari dimensiuni. Bineînțeles! Întotdeauna m-am întrebat cum reușesc pictorii să picteze tablouri foarte mari. Se mișcă asemenea unui ceas, pictând pe toate laturile? Și cum ajung în centru? Oare stau pe pânză? Se vede treaba că au astfel de scări de poveste. Aprob inconștient, iar Edgar ridică privirea de pe desen.

— Voi sta nemișcată, șoptesc, și el își continuă desenul.

Își coboară capul, mi se năzare că marginea gurii lui se ridică imperceptibil, de parcă ar ascunde un zâmbet. Îl privesc cu coada ochiului și văd cum creionul se mișcă repede în mâna dreaptă, cu cealaltă încercând să țină hârtia sau să șteargă liniile nedorite.

— Cred că ai înțepenit. Mai am nevoie de un singur detaliu și ești liberă, îmi spune, ținându-și creionul nemișcat și apropiindu-și scaunul de mine.

Privesc în continuare fix spre fereastră în timp ce-mi studiază fața, intens. Tot ce aud e zgomotul creionului pe hârtie. Stă atât de aproape de mine, încât, dacă aș lăsa mâna să cadă, i-aș atinge umărul. Îmi țin respirația pentru că se apleacă spre mine și de-abia când aud scârțâitul scaunului pe podeaua de lemn îmi vine inima la loc. Credeam că are de gând să mă sărute. Oare ce aș fi făcut dacă s-ar fi întâmplat așa ceva? Înainte de a gândi rațional, mintea-mi răspunde automat: l-aș fi sărutat și eu!

SCENA 11

Camera Verde

Nu i-am spus nimic niciodată Noellei despre înclinațiile mele romantice, am lăsat-o să creadă că vreau să profit de el. În felul ăsta totul era mai simplu, din moment ce nici eu însămi nu înțelegeam ce mă atrage la acest tip dezagreabil. În perioada când Edgar lucra la tabloul meu, mama îmi scria despre situația lor îngrozitoare, spunându-mi că întreaga familie nu mănâncă decât legume și, într-un fel, mă învinuia pe mine că banii pe care-i trimit cu greu acoperă doar o parte din datorie. *Sper că faci progrese în găsirea unui domn care să te finanțeze, nu?*

După multe seri petrecute în Camera Verde, ajunsesem să cred că nu e un loc chiar atât de îngrozitor, așa că am început să mă relaxez, bucurându-mă să privesc combinațiile amoroase ale tuturor sau doar studiind fețele cunoscute. Stând în mijlocul unui grup de prieteni de-ai lui Julien, membri ai Jockey Club, am înțeles că nimeni nu se așteaptă de la mine să contribui cu ceva la conversație, ci doar să aprob printr-o mișcare a capului afirmațiile altora sau doar să râd când aud o glumă bună.

— Crearea unui nou oraș presupune o purificare drastică, spune un domn privind cu atenție un grup de bărbați din apropiere care însoțesc o dansatoare. Continuă: Un oraș nou, construit de la zero, costă foarte mult, cel mai puțin semnificativ fiind costul exprimat în bani. Pur și simplu mă gândesc că zeci de mii de oameni au fost strămutați din clădirile vechi pentru a face loc noului – aproape 14 000, doar din Île de la Cité…

Își agită brațele în sus și-n jos, enumerând noile transformări.

Încerc să-mi ascund dezgustul față de modul degajat de a vorbi despre problema purificării. Pierderea terenurilor agricole ampla-

sate de-a lungul căii ferate care urma să ajungă până la Paris i-a adus la sapă de lemn pe oamenii din micile localități, da, din acele orășele ca acela din care veneam și eu. Îmi amintesc că tata povestea cum cei de la bacuri și de la terasamente, proprietarii de hanuri de pe malul fluviului, dar și ai magazinelor sătești care deserveau diligențele începuseră să atace podurile și gările din jurul Parisului pentru că însăși existența lor era amenințată de noile trasee de cale ferată, care în orice caz îi avantajau pe alții, nu pe localnici. Dezvoltarea fără precedent a comerțului a provocat transferul unor sume uriașe de bani în buzunarele antreprenorilor, ca și în cazul acestui om care vorbea, și el se număra printre cei care începeau să profite de pe urma noilor schimbări.

— Știi foarte bine opinia mea despre noul Paris, spuse Julien rotindu-și ochii.

Celălalt chicotește și-l bate prietenește pe umăr:

— Nu toată lumea e atât de norocoasă ca tine, Julien, cu afacerea ta prosperă la îndemână. Orașul cel nou e în plină dezvoltare, așa că de ce nu aș profita și eu?

Julien zâmbește stingherit, cred că se simte puțin ofensat. Zice:

— Numai fericire nu e să-mi apăr moștenirea bunicului meu, interzicându-le bijutierilor cu franciză să-mi calce magazinele în picioare cu imitațiile lor ieftine.

Încerc să-mi păstrez stăpânirea de sine, imaginându-mi kilogramele de bijuterii extravagante pe care ar putea să mi le ofere. Îi spun:

— Nu știam că ești bijutier, și imediat îmi dau seama că am gafat, din moment ce tipul cel vorbăreț urlă:

— Vezi? Brusc ai devenit mult mai atractiv pentru ea. Acum se așteaptă să fie acoperită cu bijuterii.

Grupul râde de gluma lui și se întoarce spre mine pentru replică. Simt o arsură în plex și mă gândesc că pentru ei nu sunt altceva decât o fată lacomă, cu toate că, pe de altă parte, îmi dau seama că încep să mă port exact ca mama. Merit să râdă de mine. Nu-mi vine în cap nimic care să pună lucrurile la punct, așa că spun cu voce liniștită că mă interesează cum se fac bijuteriile.

Ochii lui Julien se aprind, mă mângâie pe păr. Zice:

— Ce fată curioasă avem aici! Apoi îmi studiază fața: Toată viața am fost înconjurat de bijuterii și sunt în permanentă căutare a bijuteriei perfecte.

Roșesc, așteptând să mă compare cu o bijuterie, dar n-o face. Continuă:

— E de-a dreptul uimitor că cele mai strălucitoare pietre nu sunt altceva decât substanțe chimice. Să luam topazul, de exemplu, care derivă din silicați. E un mineral dens, foarte dur și greu. De fapt, topazul apare în diferite culori. Când este supus unei călduri înalte, pentru a-l transforma în piatră prețioasă, devine, în majoritatea cazurilor, maro-gălbui. Topazul imperial însă conține o nuanță portocalie și este cel mai valoros. Granatul e mult mai mult decât un uimitor accesoriu de culoare roșie: e, de fapt, un mineral... Siliciu...

În clipa asta, mai mult decât oricând, aș vrea să fiu tipul de fată care are oricând pregătită o observație inteligentă. E și greu să mă prefac că sunt fermecată de Julien, care vorbește monoton despre diferitele elemente care alcătuiesc o piatră prețioasă. Murmur câte un „ce interesant" sau „chiar așa?" din când în când, pentru că altfel simt că mi se împăienjenesc ochii.

Spre ușurarea mea, Noella și Pierre se alătură grupului, așa că Julien trebuie să se întrerupă.

— Pierre dorește să fie prezentat oficial celei mai bune prietene ale mele, spune Noella, uitându-se la Pierre, cu toate că mi se adresează.

Noella de-abia dacă mai vorbește cu „permanenții" și-și petrece tot timpul cu Pierre, amândoi ascunși prin locuri discrete. De fapt, sunt inseparabili și-și șoptesc la ureche tot felul de nimicuri, așa că nu e de mirare că în scurt timp au devenit mascotele foaierului. Noella a ajuns să numere zilele până la următoarea noastră reprezentație, nu pentru că își dorește să fie din nou pe scenă, ci pentru că doar atunci îl poate vedea iar pe Pierre.

— Două fete atât de frumoase! Cum de reușește să-și ducă la bun sfârșit munca maestrul vostru de balet, cu atâtea frumuseți în jur?

Zâmbesc și îi întind mâna lui Pierre, doar pentru că așa e politicos. Nu-mi dau seama cum de Noella, o fată atât de rafinată, poate fi flatată de astfel de complimente evidente, banale.

Cred că relația lor constă în Pierre-o-complimentează-pe-Noella-pentru-frumusețea-ei, iar ea-răspunde-frumos-complimentelor. Mă îndoiesc că cei doi știu și alte lucruri unul despre celălalt.

— Tu ești Pierre, nu? întreabă Julien. Cu ce anume te ocupi?

— Vin la spectacolele de balet în fiecare sâmbătă! Ce aș mai putea face altceva?

Pierre zâmbește ușor și o ia pe Noella în brațe. Spune:

— Alexandrie, plăcerea e a mea că ne-am cunoscut, dar trebuie să mă retrag mai devreme în seara asta.

Noella îl privește cum se îndepărtează, cu o expresie ursuză pe față.

— Un tip ciudat, spune și Julien, urmărindu-l și el cu privirea, apoi adăugă: Pare cam tânăr pentru a avea abonament sezonier.

— Se trage dintr-o veche familie de aristocrați, răspunde, mândră, Noella.

— Daa? Și cum îl cheamă? Julien se uită la Noella, interesat, dar ea îi evită privirea, jenată.

— Nu știu exact, spune, nesigură.

Tocmai mă pregătesc să-i spun lui Julien că Noella nu e tipul de fată care să scotocească prin viețile oamenilor, lucru care ar putea să-i mai atenueze din jenă, dar îl văd pe Edgar care își face intrarea și cuvintele mele nu se mai materializează. Părul lui negru e pieptănat pe spate, dezvelindu-i fruntea și, în clipa asta, tocmai dă mâna cu un domn blond. Se întoarce, așezându-și cravata scumpă, mă vede, se uită la mine lung, iar eu îi zâmbesc ușor în semn de recunoaștere. Dă aprobator din cap și, spre surpriza mea, se apropie de grupul nostru, împreună cu însoțitorul lui. Noella și Julien îl privesc amândoi uimiți. Nici nu am timp să-mi vin în fire, că Edgar deja mă prezintă celui de lângă el.

— Ea e inspirația mea.

Întinde brațele spre mine.

— I-ai prins imaginea impecabil, spune domnul, cu un accent puternic, pe care nu pot să-l identific.

— Ne scuzați că v-am întrerupt, spune Edgar, dar nici nu dă răgaz grupului să răspundă. Alexandrie, acesta e domnul Taylor. Cum spuneți voi, americanii? *Mister* Taylor.

Domnul Taylor râde relaxat de imitația accentului său și se înclină ușor în fața mea.

— Alexandrie, e o plăcere pentru mine, îmi zice și zâmbește. Tocmai am aranjat să cumpăr niște pasteluri pe care domnul Degas le-a făcut, iar tu ești modelul. Sunt încântătoare. O să fie punctul forte al colecției mele.

— Da, arta americană e atât de sărăcăcioasă, încât sufletul ăsta amărât trebuie să vină în Europa ca să găsească artă adevărată.

Cei doi râd și Julien încearcă să intre în conversație:

— Cum, tablouri cu Alexandrie? Aș vrea și eu să le văd.

Se apropie și mai mult de mine, iar eu aș vrea să nu fie aici.

— Sunt pasteluri, nu picturi, îi spune Edgar, brutal. Alexandrie, din moment ce prietenul nostru yankeu e atât de impresionat de trăsăturile tale, aș vrea să te mai desenez. Poate poți veni mâine-dimineață.

— Cu mare plăcere, zâmbesc cu sfială.

— Minunat! Și adu-ți costumul de la spectacolul de diseară. Schimbă priviri cu domnul Taylor: Din moment ce zgomotul unui creion pe hârtie se aude mai bine decât o întreagă orchestră.

— M-ar interesa să văd și eu aceste portrete, îi spune din nou Julien. V-ar deranja foarte mult dacă aș trece să văd și eu un desen finisat?

Edgar se uită la Julien de parcă de-abia acum l-ar fi văzut stând lângă mine.

— *Beaucoup!*

Ia o înghițitură de șampanie și pleacă. Domnul Taylor ne privește, parcă scuzându-se, și-l urmează pe Edgar afară din sală.

— Asta o să-i aducă numai ponoase! Ce tip arogant! Julien fierbe de enervare, iar cei din jur îi dau dreptate. Să tratezi un potențial cumpărător cu atâta lipsă de respect! Alexandrie, cum de poți sta în aceeași cameră cu un astfel de om?

— Nu e chiar așa de îngrozitor.

Caut în poșetă și-mi aplic puțină pudră pe față. Zâmbesc. Deja a început agitația în jurul portretelor mele.

SCENA 12

Știința ca artă

M-am trezit dimineață devreme, încântată peste măsură că pastelurile se vânduseră bine. Drumul spre casa lui Edgar e mult mai scurt de data asta, pentru că acum știu unde merg. Mă întâmpină la ușă, în perechea de pantaloni pe care o poartă când vine la repetiții, cu cămașa pe dinăuntru, dar nici urmă de jachetă. Fără jachetă, observ mai ușor lățimea umerilor și încerc să nu mă uit prea insistent la el în timp ce ne îndreptăm spre atelier.

— Vreau să te plătesc pentru timpul pierdut aici, îmi spune scoțând un plic din buzunar.

— Nu, nu pot accepta, spun gesticulând, în dorința de a-l face să renunțe.

— Dar meriți din plin să profiți de pe urma vânzării, spune privindu-mă puțin confuz.

— Nu am făcut nimic altceva decât să pozez, îi răspund. Nu am de gând să-ți iau câștigul de pe pasteluri, și cu asta, basta.

Adevărul este că deja îmi dăduse bani – pentru pozat, și știam că m-aș simți vinovată dacă aș primi alți bani de la el.

— Hmm, asta nu mi s-a mai întâmplat niciodată. Dar, mă rog, faci cum vrei. Atunci, să începem. Astăzi vreau să-ți închipui că ești gata de spectacol, îmi spune arătând spre o grămadă de desene. Caută prin ele și extrage una din mijloc.

— Am început imaginea asta cu ani în urmă, dar încă nu-i gata.

Arată spre o schiță a unei tinere cu părul lung și negru, admirându-se în oglindă.

— Vreau să prindem inocența clipei când îmbraci costumul.

— Parcă s-ar privi pe ea însăși, și nu rochia pe care urmează s-o îmbrace, spun cu ochii la imagine.

Nu pare a fi o fată din spectacolul nostru și mă întreb dacă a făcut și ea parte din corpul de balet înainte de a veni eu.

— Exact!

Pune desenul la loc în grămadă și se întoarce spre mine, cu sprâncenele ridicate.

— Dacă dorești, te poți schimba în spatele acelui paravan, sau, eventual, pot ieși din cameră, ca să te simți în largul tău.

— Da, dacă nu vă deranjează, spun cu timiditate.

Sunt sigură că, dacă m-aș schimba în cameră, știindu-l prin preajmă, cu siguranță aș fi atât de agitată, încât nu aș mai putea să-mi deschei nasturii de la rochie și l-aș face să se întrebe de ce îmi ia atât de mult timp.

După ce părăsește camera, trec în spatele paravanului și-mi pun costumul, care e în totalitate alb, un corsaj cu straturi de voal imaculat, cu o singură pată de culoare – o eșarfă albastră în talie. Port costumul ăsta de câteva săptămâni în baletul *La Sylphide*, unde joc rolul unei invitate la nuntă. Îmi leg eșarfa într-o fundă și o las să cadă în falduri, apoi mă îndrept spre fereastră, simțindu-mă puțin stingheră. De obicei îmi pun costumul doar atunci când intru pe scenă. Și acum parcă aș intra cumva pe scenă, mă gândesc. Doar că sunt singura dansatoare, iar el e singurul spectator. E o tăcere adâncă și mă bucur să remarc că mi-a oferit timp suficient ca să mă schimb.

Când se întoarce în atelier, e foarte eficient și sobru, indicându-mi cum anume să pozez. Mă gândesc la tabloul neterminat și încerc să mă gândesc cum m-aș pregăti pentru un spectacol dacă nu ar fi nimeni să mă privească. Pare interesat de poza mea, mai ales când încerc să-mi ridic breteaua de satin pe umăr. Repet mișcarea ori de câte ori mi-o cere.

Fac efortul să rămân în poză, nemișcată, chiar dacă simt cum brațele încep să mă doară. Îmi concentrez atenția pe podea, amuzându-mă să număr diferitele culori de vopsea cu care e stropit. Număr douăzeci și opt, dacă diferitele nuanțe pot fi considerate culori. Din moment ce e jocul meu, mă gândesc că pot fi culori. Îl privesc cum desenează, cum își alege perspectiva și intensitatea luminii, fredonând ceva care pare a fi operă italiană. Vreau

să-l întreb dacă am dreptate, dar îmi mușc limba, nedorind să-l întrerup.

Tot umblând prin vopseluri, îmi vorbește despre prietenii lui, despre noul stil de pictură pe care îl promovează.

— Noi mergem într-o direcție complet diferită, suntem altfel decât toți pictorii dinaintea noastră, îmi spune entuziasmat, amestecând culori.

Nu-mi vorbește cu tonul lui de tachinare obișnuit. Dimpotrivă, cuvintele lui sunt repezi și agitate.

— Noi nu pictăm portrete rigide, pe care eu le numesc picturi murale. Ceea ce vrem noi este să surprindem viața.

— Și eu fac asta! strig emoționată, și cuvintele îmi zboară de pe buze fără să le pot opri. Chiar și când eram mică, întotdeauna îmi plăcea să-i studiez pe oamenii pe care-i întâlneam. Nici nu prea le vorbeam, pentru că eram ocupată să-i privesc mai bine. Cu tot cu slăbiciunile lor, spun cu timiditate.

Se amuză, fără a-și lua ochii de pe pânză:

— Draga mea, dacă-mi amintesc bine, când ne-am întâlnit prima dată, erai foarte supărată pe tablourile mele pentru că arătau latura ascunsă a dansatoarelor, zice reluând tonul familiar, iar acum vii și-mi spui că și tu faci exact același lucru.

— Dar eu nu le difuzez! A le observa și a le exploata sunt două lucruri total diferite, spun, apărându-mă.

— Dacă cineva pare a fi ceva anume, dar în realitate este cu totul altceva, cum poate fi asta exploatarea unui subiect? Cred că lucrările mele sunt o reprezentare realistă a vieții, îmi argumentează el. Și eu observ societatea cu ochi critic, exact cum faci și tu. Așa și pictez, aproape ca un om de știință, făcând disecție pe cei din jurul meu, pentru a înțelege ce sunt ei cu adevărat, și nu ceea ce par a fi. Nimeni nu vrea să fie confruntat cu adevăratul său eu, chiar dacă acesta ar fi suficient de atrăgător.

— Deci nici baletul nu a scăpat ochiului tău critic, îi spun cu răceală, privindu-l pieziș.

Îl cunosc pe omul acesta, îmi spun. Nu de la balet, ci din altă parte. Țiganii spun că fiecare dintre noi avem câteva vieți anterioare, și, contrar preceptelor biblice, nimeni nu moare cu adevărat. Oamenii se nasc din nou, și din nou, și din nou, așa că uneori

se întâmplă să dai peste cineva pe care l-ai cunoscut într-o viață anterioară. Oare așa să fie și în cazul lui?

Își ridică ochii de pe pânză și mă fixează cu privirea, iar eu stau nemișcată, așteptându-mă ca din clipă în clipă să urle la mine, invitându-mă afară.

— Ei, ești mult prea sensibilă. Toate dansatoarele încearcă să păstreze imaginea asta inefabilă, vă prezentați lumii ca niște creaturi mitice. Să-ți dau un exemplu – cândva, una dintre dansatoarele cele mai strălucite ale Operei era o fată mignonă căreia îi plăcea să-și spioneze vecinii. Asta e mult mai interesant pentru mine decât balerina de pe scenă. Fetele acelea, din tablourile care te-au supărat atât de mult, sunt niște ființe mizerabile și vanitoase, care nu se mai satură de bărbați și de bani.

Șocul acestor cuvinte mă smulge din visare și vreau să protestez, dar mă gândesc la Cornelie și, vrând-nevrând, trebuie să accept că ea este o astfel de creatură. Acum îi surprind mâinile agitându-se pe hârtie și îmi dau seama că nu am văzut cum apar eu în desenele lui. E adevărat, colecționarul american a fost impresionat de pasteluri, dar ce voia să spună că Edgar a prins esența ființei mele? Mi se strecoară în minte viziunea unor portrete, o versiune degradantă a mea circulând prin toată țara. Mă uit la el cu suspiciune, urmărindu-i forma buzei superioare, și, brusc, știu că țiganii au avut dreptate, pentru că-mi amintesc de un vis în care un bărbat cu părul negru mă săruta de zor, în drum spre Espelette.

Bătăile inimii mi se accelerează, amintindu-mi de toate acestea, și, chiar dacă știu că nu a fost decât un vis, roșesc și uit ce anume voiam să spun.

— Am văzut tablouri cu peisaje foarte colorate în galeriile de pe lângă Operă, îi spun, de parcă aș fi o persoană străină care îl interoghează.

Totuși, îmi evoc iar mișcarea prin care mă trăgea spre el în vis, dar și momentul când am crezut că are de gând să mă sărute la sfârșitul ultimei noastre întâlniri. Continui cu stângăcie:

— Par a fi oarecum diferite de ceea ce am văzut până acum. Despre acest stil de pictură vorbeai?

— Da, cu toate că, eu personal, n-aş semna astfel de producţii. Prefer să păstrez în minte lecţiile marilor maeştri şi să nu arunc culorile la voia întâmplării peste tot pe pânză.

Zâmbeşte, binedispus:

— Mulţi dintre colegii mei stau câte o zi întreagă stricând peisajul cu toate culorile alea care se suprapun, până când întregul tablou devine o ceaţă totală.

Zâmbesc auzind cum îşi critică confraţii, totuşi sunt îngrijorată.

— Ce minunat e să-ţi petreci o zi întreagă în aer liber, pictând şi privind atent tot ce-ţi oferă natura, îi spun, încercând să-mi îndepărtez visul din minte, dar nu pot să nu mă gândesc ce curios este că toţi aceşti artişti s-au găsit unul pe altul, împărtăşindu-şi din experienţă, dar şi criticându-se dur, exact la fel ca balerinele.

— Asta mi se pare îngrozitor! exclamă, iar eu înţepenesc, aşteptându-mă să se enerveze şi să mă picteze ca pe o fetiţă amărâtă şi prostuţă. Mie nu-mi foloseşte la nimic natura. Dacă e vorba de o zi caldă de vară, aleg să dorm toată ziua într-o cameră cu obloanele trase.

Mă uit la el curioasă. Comentariul lui arţăgos nu se potriveşte cu lumina tinerească pe care o emană când pictează. Continuă să lucreze, îmi zâmbeşte larg şi-mi spune că el crede că adevărata artă se face doar în atelier.

— Dacă aş fi în administraţie, aş organiza o brigadă specială de jandarmi care să-i urmărească pe artiştii care pictează după natură, spune cu o strălucire ghiduşă în priviri. Câte un găinaţ de pasăre pe pălărie, din când în când, ca avertisment, nu strică.

Îmi spune că şi el pictează peisaje, dar nu se simte obligat să iasă în aer liber, cu insecte care se lipesc de vopseluri şi cu soarele bătându-l în cap pentru o redare mai veridică.

— Mă descurc foarte bine şi fără a ieşi neapărat din casă. Cu o farfurie de supă şi trei pensule vechi, pot face peisajul cel mai frumos pe care ţi-l poţi imagina. Când am nevoie de un nor, îmi iau batista, o boţesc în fel şi chip până obţin lumina perfectă şi ăsta-i norul meu!

Râd zgomotos, de data asta de absurditatea recreării a ceva ce se află într-o formă perfectă doar la câteva trepte distanță de ușa de la intrare.

— Dacă așa pictezi tu un nor, atunci spune-mi cum pictezi o plajă? îl necăjesc, nefiind pe deplin sigură că vorbește serios.

— Asta e ușor. Îmi întind haina de flanel pe jos în atelier și-mi invit modelul să se așeze.

Își părăsește pânza și se întinde pe podea, arătându-mi cam cum ar trebui să stea în poză.

— Înțelegi, aerul pe care îl respiri într-un tablou e diferit de aerul de afară.

Se ridică, îmi face cu ochiul și se întoarce la tabloul lui. Observ că e plin de energie. Îmi amintește de domnul Aston și de cum căuta el frenetic prin paginile cărților sau cum cotrobăia pe pervazul lui doar pentru a găsi lecția potrivită. Probabil și el semăna cu Edgar, când era tânăr, plin de pasiune pentru meseria lui. Totuși, nu mi-l puteam imagina pe domnul Aston fiind la fel de grosolan.

— Spune-mi, te rog, cum e posibil ca o persoană care disprețuiește spațiile deschise să cunoască atât de multe despre ele pentru a ști să le folosească în atelierul său?

— Aha, iată că apare și întrebarea dificilă! Draga mea Alexandrie, sunt un om umblat, îmi spune în glumă. Da, disprețuiesc, cum spui tu, să pictez afară, dar nu disprețuiesc spațiul fizic. Înțelegi? Îmi place să văd locuri noi și să am de-a face cu culturi noi, dar nu-mi place să pierd o întreagă zi pictând ceva anume. Nu vreau să mă limitez la a picta mereu același lucru – vreau doar să văd lumea.

Sunt fermecată de vorbele lui și mi-aș dori și eu să călătoresc peste tot. Mă întreb cum reușește ca propriul stil de viață să nu pară o excentricitate, ci, mai degrabă, un adevărat model de cum trebuie să trăiești. Vorbește cu atâta entuziasm despre lucrurile în care crede, încât mi-e greu să nu mă las vrăjită de ideile lui și să nu-i dau dreptate.

— Nu am plecat niciodată din țară, așa că mi-ar plăcea să aflu câte ceva despre călătoriile tale, spun nerăbdătoare.

— Ei, bine, tocmai m-am întors din America, unde am vizitat o familie din New Orleans, îmi răspunde și înmoaie pensula în culoare. Am stat două zile la New York. Câtă civilizație! Seamănă cu Anglia, în zilele ei bune.

Începe să-mi povestească despre călătoria cu trenul de la New York la New Orleans, care durase patru zile, dar care i s-a părut c-a trecut într-o clipă. Îmi povestește cum a mers într-un vagon de dormit, unde călătorii stau pe banchete obișnuite, iar noaptea vagonul se transformă într-un dormitor. Rămân cu gura căscată, fermecată la gândul că mergi la culcare într-un oraș și te trezești în cu totul altă parte. Într-o bună zi și eu am să călătoresc în astfel de locuri, îmi promit solemn.

— Trenul a făcut ca voiajul meu să merite din toate punctele de vedere, dar, odată ajuns în New Orleans, am intrat în cu totul altă lume, continuă încântat că reușise să mă impresioneze. E un lucru curios că atunci când descoperi ceva, inițial îți acaparează imaginația, apoi începe să te plictisească. M-au captivat mai ales femeile locului, ascunse în spatele obloanelor pe jumătate deschise, și bătrânele cu șalurile lor imense, în drum spre piață, spre grădinile de portocali din jurul caselor vopsite în culori vii. Mi-am dorit să surprind culoarea locală, dar lumina era atât de puternică, încât nu am putut să pictez nimic pe malul fluviului. În cele din urmă am ajuns să mă plictisesc de toate astea.

— Vrei să spui că te orbea soarele? îl întreb.

— Vreau să spun că ochii nu m-au ajutat, spune aspru, și îl recunosc pe omul pe care nu-l plac absolut deloc.

Sare să-și ascută creioanele, mișcând cuțitul repede, și continuă:

— Îți amintești de *Confesiuni*? Atunci când Rousseau are libertatea să viseze în pace, să înceapă o lucrare care avea să-i ia zece ani până s-o termine, ca mai apoi s-o abandoneze fără regrete?

Scotocesc prin minte ca să-mi amintesc ce sunt aceste *Confesiuni*, dar nu mai contează, pentru că nici nu mă lasă să răspund. Cuvintele lui sunt ca niște locomotive, rulând întâi mai încet, câștigând treptat viteză până când își iau zborul singure, nemaifiind în stare să se oprească.

— Ei, bine, așa simt acum. Am văzut multe lucruri, le-am admirat și le-am lăsat în urmă, fără regrete. Viața e prea scurtă.

— Mi-e greu să cred că ai plecat fără să faci vreun desen.

— M-ai prins, spune, și sunt surprinsă că nu mă contrazice. Da, am umplut cu desene câteva caiete. Aproape toate femeile de acolo erau drăguțe. Dar mi-e teamă că și căpșoarele lor sunt la fel de impresionabile ca și al meu.

Îmi zâmbește rapid, ridică din umeri, apoi face o pauză, reflectând asupra ideii.

— Hmm, din nefericire mi-a scăpat ceva care ar putea să-mi știrbească reputația. Jură-mi pe onoarea ta că n-ai să repeți nimănui că eu ți-am spus că femeile din New Orleans sunt mai prostuțe, mi se adresează pe un ton melodramatic, în glumă.

De fapt îmi face plăcere să aud insulta adresată femeilor de acolo, așa că prefer să nu spun nimic. Pentru că îmi tot vorbise la nesfârșit despre cât de atrăgatoare sunt, chiar începusem să fiu geloasă pe un oraș întreg de femei pe care n-aveam să le întâlnesc niciodată. Auzind că nu sunt deloc inteligente, mă liniștesc.

— Nu ai motive de îngrijorare, îi spun calm, înțelegând că, dacă i-ar trece prin minte să mă picteze într-un mod care să nu mă flateze deloc, m-aș grăbi să-i amintesc despre aceste gânduri, înainte ca imaginea mea să fie expusă în fața întregului oraș.

— Domnule Degas! se aude vocea menajerei, de jos, de la parter.

—Ți-am mai spus să nu mă deranjezi atunci când lucrez! urlă și el, drept răspuns.

— Domnul Monet e aici și vrea să vă vadă. Spune că e foarte important.

— Spune-i să plece, răspunde Edgar și se întoarce la șevalet.

— *Monsieur!* se aude o voce profundă, și mă întorc pentru a vedea un domn gras, cu barbă neagră, cam neîngrijită.

— Doamne, Claude, arăți ca un sărăntoc, i se adresează Degas dezgustat, în timp ce omul sprijină câteva pânze de perete și-și scutură pelerina de praf. Tu nu te aranjezi puțin când vii în vizită la cineva?

— Ei, e drum lung până aici, răspunde domnul Monet. Am adus niște lucrări în speranța că-ți vei schimba părerea.

Edgar oftează și-i face semn să se apropie. Mă uit și eu din curiozitate și văd pânze pictate în verde și albastru.

— Nu, spune Edgar, și fața domnului Monet se întunecă. Astea nu sunt decât decorațiuni, nu sunt bune pentru o expoziție.

— Restul grupului nu e de acord cu tine, se uită el urât la Edgar. Și doar pentru că tu organizezi expoziția, eu trebuie să vin aici să cerșesc aprobarea ta. E ridicol.

— Eu cred că sunt minunate, îi spun, și domnul Monet îmi zâmbește radios.

— Ascultă, Edgar, fata asta are gust artistic, spune, bucuros să aibă pe cineva de partea lui.

— Exact, răspunde Edgar. O fată și-ar decora interiorul cu acest tip de artă. Dar nu e artă.

Îmi vine să-l pocnesc în mutră.

— Da, asta pentru că doamna casei e cea care se ocupă de decorațiile interioare, îi răspund. Și, dacă o doamnă bogată s-ar duce la o expoziție, sunt sigură că așa ceva ar căuta.

Domnul Monet îmi trimite un zâmbet de recunoștință, își strânge pânzele, gata de plecare. Edgar se uită la mine surprins, iar eu îi întorc o privire fără expresie. Știu că am nevoie de tablourile lui pentru a-mi câștiga locul în cercul meu de prieteni, dar nu am de gând să joc rolul fetei proaste care nu știe nimic și care se preface că e impresionată sau intimidată de el.

— Stai o clipă, îl oprește Edgar punându-i mâna pe braț. S-ar putea ca domnișoara să aibă dreptate. Poate că m-am pripit repezindu-te.

— Atunci expunem împreună, da? Ți-aș mulțumi, dar n-ar fi cu sinceritate, îi spune domnul Monet, care mă salută și coboară scările.

Mă întorc spre fereastră, stânjenită de felul în care îi vorbise acelui om, și descopăr că se înserează.

— *Bon Dieu*, deja apune soarele. De-abia dacă am să am timp să ajung la spectacol.

— Te-am ținut prea mult, răspunde calm, punând deoparte pensula. Dă-mi voie să-ți ofer trăsura mea.

— Mulțumesc mult, spun surprinsă.

Îmi amintesc că am un spectacol la care trebuie să fiu prezentă și mă îndrept grăbită spre ușă, dar Edgar mă oprește. Cu mâna pe brațul meu, rămân nemișcată, de parcă, la simpla lui

atingere, m-a transformat într-o statuie. Mă rog să nu-mi audă bătăile inimii, pentru că eu le aud din ce în ce mai tare.

— Vrei să vezi? arată spre tablou și sunt stupefiată cât de mult seamănă acest moment cu visul meu. Privesc ezitant pe deasupra umărului său, așteptându-mă să mă văd înconjurată de răsaduri de ardei și sunt fericită că nu a desenat o maimuță sau un porc, ci o figură angelică pe care de-abia o recunosc ca fiind eu însămi. Fusta mea albă e acoperită de pete de galben și albastru-pal care se rotesc amețitor, de parcă nuanțele se amestecă în voal.

— E minunată, răsuflu ușurată, iar el se uită cu atenția unui profesionist.

Nu-și dezlipește privirea de pe tablou în timp ce-mi vorbește:

— Ți-am spus doar. Analizez un subiect pentru a scoate la iveală ce este el cu adevărat.

În seara aceea am dansat cu o pasiune pe care nu am mai simțit-o din momentul în care a început să mă obsedeze Camera Verde.

Mă și văd participând la vernisaje, prezentată unor domni din afara lumii baletului. Acolo voi întâlni oameni care știu să aprecieze arta și care nu privesc balerinele ca pe niște obiecte pe care vor să le aibă. „Abonații" nu sunt singura opțiune; în afara lor, e un întreg oraș în așteptare. Tot gândindu-mă la căsătorie, mă întreb de ce oare Edgar – un om atât de bogat și bine situat nu s-a căsătorit încă. Motivul ar putea fi că fiecare gest frumos pe care-l face este întotdeauna urmat de zeci de alte gesturi urâte.

Dar, desigur, e o victorie să pătrunzi pe sub învelișul ursuz al unui bărbat. După ce mi-am văzut tabloul, știu că mai întâi el este artistul de care m-am simțit atrasă, și doar după aceea mi-a trezit interesul ca bărbat. Acum am tot felul de gânduri noi, am în vedere noi posibilități.

Visarea mea cu ochii deschiși ia sfârșit când cade cortina, și mă întorc la cabină pentru a mă schimba pentru petrecere. Pentru o clipă, mă gândesc să nu stau la petrecere și să merg la culcare, pentru că sunt foarte obosită după emoțiile zilei. Mă bucur că nu sunt obligată să-l întrețin pe Julien pentru că azi nu e rândul lui să folosească abonamentul.

Mă uit peste tot prin Camera Verde să mă asigur că nu pierd nimic dacă mă retrag mai devreme și mă bucur enorm să văd silueta înaltă a lui Edgar. Brusc, nu mai sunt atât de obosită pentru petrecere. Apropiindu-mă, văd că bea un pahar de vin și discută cu un grup de domni. Dar în timp ce mă deplasez spre el, unul dintre membrii Jockey Clubului îmi taie calea ca să mă salute. Zâmbesc și îi răspund politicos, dar la a treia încercare de a scăpa de ei, deja sunt enervată. Întâmplător, Cornelie îl lovește cu cotul pe cel cu care vorbesc și-l face să-și verse șampania pe haină. De data asta mă bucură intervenția ei.

— Îți aduc un șervețel, îi spun și dispar.

Dar mă opresc cu mâna pe un vraf de șervețele pentru că văd cum Cornelie îl ia de braț pe Edgar și părăsesc împreună clădirea. Siluetele lor se îndepărtează, apropiate, braț la braț, și eu mă simt de parcă am primit un pumn în stomac.

SCENA 13

Oaspetele de onoare

Fac exercițiile la bară și mi-e ciudă că Edgar a venit și azi la repetiții. Cu toate că încerc să gândesc la rece întreaga situație, nu pot să nu recunosc că sunt jignită. Ochii îmi alunecă mereu spre Cornelie – solista spectacolului; evaluez situația cu amărăciune, dar cu totul lipsit de nuanțe. Toată lumea o consideră un pic isterică și, se zice, excesul, de orice natură ar fi, e absolut necesar baletului. Totuși nu pot să-mi scot din minte imaginea ei părăsind, de mult prea multe ori, Camera Verde, la brațul atâtor bărbați, fără nici un fel de rușine. Renunț să mă mai uit la ea pentru că nu vreau să-mi amintesc că Edgar a plecat cu ea aseară. Vreau să-mi imaginez că el e persoana care cred eu că e, adică cineva care s-ar ține departe de orice complicație inutilă.

Când apare, mă aștept să-i acorde atenție doar ei, dar culmea e că-l văd îndreptându-se spre mine.

— O, iat-o pe steaua mea! spune cu blândețe, apropiindu-se. Te-am căutat după spectacol, dar nu te-am mai găsit.

— Eu te-am văzut. Nu cred să mă fi căutat prea mult, răspund cu răceală, privindu-l liniștită în ochi.

— Ce ochișori triști, își înclină puțin capul. Ce te-a supărat atât de tare?

— Nu sunt supărată, spun întorcându-mă pentru a începe o nouă serie de extensii.

— Cel mai mult îmi doresc să te știu fericită, îi aud vocea în spatele meu. Tablourile cu tine sunt ceva ce nu am mai reușit vreodată. Vreau să fac o serie întreagă și te rog să nu te superi pe mine chiar acum. Nimeni nu ar reuși să facă ce faci tu.

Apasă pe ultimele cuvinte, așa încât mă întorc, privindu-l în ochii mici, pătrunzători.

— Chiar așa? întreb, gândindu-mă la Cornelie. Ea oare nu ar putea face asta?

— N-aș minți cu astfel de lucruri, îmi răspunde și trag concluzia că noaptea trecută nu a fost decât o greșeală teribilă din partea lui.

O greșeală pe care nu o va mai repeta niciodată.

Și, în următoarele câteva luni, chiar așa se întâmplă. Când asistă la repetiții, îmi urmărește toate mișcările. Astfel trece un an, și aproape că am uitat de indiscreția lui pentru că prietenia noastră devine tot mai puternică cu fiecare vizită a mea la atelier. Simt cum îmi crește încrederea în mine ori de câte ori îl surprind cu privirea ațintită asupra mea, și dansez de parcă el ar fi singura ființă din cameră. Însă se pare că nu e singurul care mă urmărește, și mă trezesc că maestrul de balet mă anunță că am fost promovată pe postul de *coryphée*. Sunt singura din grup care a avansat, am trecut la dansul solistic, unde nu dansează decât o mână de fete, restul rămânând să ne acompanieze în spate, în așa-numitul *corps de ballet*. Simt că sunt centrul universului și că norocul meu nu se mai sfârșește.

Îmi petrec fiecare duminică în atelierul lui Edgar, dar, când sunt cu Julien, spre marea lui dezamăgire, Edgar ne întrerupe mereu conversația ca să ne spună că nu poate picta destul de repede față de cererea de tablouri pentru galerii și colecționari, care sunt de-a dreptul vrăjiți de chipul meu. Spre marea mea ușurare, nici una dintre lucrări nu seamănă nici pe departe cu vreun animal anume. Mă arată doar făcând extensii sau aranjându-mi pantoful de dans, lucruri pe care le fac în fiecare zi, dar, într-un fel, Edgar face ca lumina să cadă în așa fel pe mine, încât toate mișcările acestea banale devin minunate. Primesc enorm de multe complimente pentru tablouri, și nu știu cum se face că atunci când vreun domn vrea să-mi facă o invitație la dineu, imediat apare ca din pământ un membru al Jockey Clubului care face imposibilă ieșirea la restaurant cu altcineva în afară de Julien. Am impresia că oamenii ăștia se află peste tot, în Camera Verde, prin galerii, chiar și în cafenele. Curând bărbații nici nu mai îndrăznesc să se

apropie de mine și, astfel, trebuie să-l însoțesc pe Julien peste tot prin oraș, cu toate că o fac cam fără tragere de inimă.

— Cafenelele de pe bulevard sunt locurile de întâlnire cele mai potrivite pentru iubirile ilicite, spune Noella, mișcându-și sprâncenele ironic, și chiar arătând ca o femeie de lume, de când frecventează astfel de locuri cu Pierre.

Cred că are dreptate, numai că Julien nu e iubitul meu. În timp ce Noella acordă atenție unui singur bărbat, eu încerc să-mi păstrez opțiunile deschise, oricât de dificil ar părea. Nu vreau să-l părăsesc pe Julien, mi-e greu să petrec mai puțin timp cu el, cu atât mai mult, cu cât mă consideră iubita lui oficială, iar eu fac eforturi să-i lămuresc pe toți că nu-i sunt metresă. Vreau doar să-mi găsesc propria cale, să cunosc multă lume și să hotărăsc singură dacă a deveni întreținuta cuiva e ceea ce-mi doresc cu adevărat.

În schimb, cu siguranță asta ar face-o fericită pe mama. În fiecare săptămână, cu o precizie de ceasornic, primesc de la ea o scrisoare în care îmi reamintește de datoriile familiei și mă întreabă cu cine mă întâlnesc și de ce nu sunt încă întreținuta cuiva. Am făcut greșeala de a-i vorbi despre atențiile lui Julien și acum nu mai pridideşte să mă întrebe despre el. Știe că dacă m-aș lăsa pe mâna lui Julien, atunci noul meu statut ar însemna ceva mai mulți bani pentru ei, dar și mai multe cadouri la cutia poștală. „Dacă ne trimiți un singur cercel cu diamant de la el, asta ne va hrăni timp de un an“, mi-a scris într-o scrisoare, și-i intuiam emoția din cuvinte. Nu erau suficienți banii tot mai mulți pe care îi trimiteam acasă, odată cu admiterea mea la un alt nivel și la un alt salariu. Ea își dorea să obțin și mai mult, iar bijuteriile, banii și rochiile care însoțeau viața unei curtezane o făceau să viseze. Ar fi fost mult mai ușor dacă aș fi încetat corespondența cu ei și nu le-aș mai fi trimis nici un ban. Dar ei sunt familia mea, și știu că am obligația să am grijă de toți. Dacă mi-aș fi cumpărat o rochie nouă cu ceea ce câștigam, cum îmi doream de fiecare dată să fac, la fiecare salariu, știam că, ori de câte ori aș fi purtat-o, mi-ar fi amintit câte lucruri folositoare aș fi putut lua pentru familia mea. Îi privam de plăcerea de a-și plăti o datorie dacă mi-aș fi cumpărat

o rochie nouă. În plus, rochiile se demodează repede, devin nefolositoare, așa că îmi păstram garderoba la un minimum rezonabil, împrumutând rochii de la celelalte fete când era cu adevărat necesar.

Tocmai când începusem să-mi pierd speranța că nu am să găsesc pe nimeni în afara celor de la Jockey Club, Edgar mă invită la o petrecere la el acasă.

*

* *

— Aaa, oaspetele de onoare, îmi spune Zoe, când îmi deschide ușa. Toți musafirii sunt sus.

— Miroase minunat, îi spun dându-mi șalul de dantelă jos de pe umeri pentru a-l ține pe braț.

Zoe vrea să-l ia, iar eu nu fac altceva decât să-i zâmbesc cu timiditate, nefiind încă obișnuită cu servitorii.

— Da, domnul a chemat o întreagă echipă de bucătari pentru dineul din seara asta, îmi explică și mă împinge spre scară. Hai, du-te, toți te așteaptă.

Urc încet scările, netezindu-mi rochia albă și admirându-mi vipușca roșie care prinde lumina într-un mod special. E una dintre rochiile mele favorite, cu banda roșie asortată, care strânge talia, coborând ușor peste fustă, de parcă ar fi un costum întreg. O port când nu sunt prea sigură cu ce anume trebuie să mă îmbrac, pentru că arată elegant, dar și discret, în același timp. Mă bucur că am ales-o pentru că văd că toată lumea e îmbrăcată la patru ace, de parcă ar fi la un spectacol de balet. Observ că sunt șevalete peste tot prin cameră, și sunt încântată să-mi văd chipul încadrat de rame grele, care o să-i atragă pe cei din lumea baletului, pe colecționari, dar și pe curatorii expozițiilor. Totul arată de parcă cineva m-ar fi spionat, ar fi prins fiecare mișcare a mea și ar fi imortalizat-o. În toate tablourile mă văd cum dansez, cum fac încălzirea, cum mă pregătesc să intru în scenă, examinându-mi costumul de parcă nimeni nu ar fi de față, de parcă nu aș fi petrecut ore întregi pozându-i lui Edgar pentru fiecare portret.

Aromele din bucătărie sunt tot mai puternice, iar camera e animată de zumzetul discret al conversației.

— Edgar, nu am să înțeleg niciodată cum de poți trăi în două lumi diferite, aud vocea cuiva care parcă se adresează mai mult celor din jur, decât lui Edgar. Casa ta e impecabilă, dar atelierul e în mare dezordine.

— Așa m-am obișnuit. Mă distrez în casa mea și mă izolez, închizându-mă în atelier, răspunde ușor plictisit.

Parcă niciodată nu mai fusese atât de arătos, îmbrăcat într-un costum din trei piese care-i accentuează silueta înaltă și suplă. Părul e degajat de pe frunte, așa că ochii îi sunt parcă și mai expresivi. Fața îi strălucește de încântare, poate din cauza atenției care i se dă sau poate din cauza paharului de vin pe care-l ține în mână. Dar ceea ce îl face cu adevărat frumos e zâmbetul mulțumit.

— Unii ar spune că e doar reflecția personalității tale contradictorii – pe de o parte, izolat și închis în tine, pe de alta, sufletul petrecerii, se aude vocea unui domn cu nasul mare, care-și mângâie mulțumit barba stufoasă. Vrei să știi cum te caracterizează cei de la Operă? Spun despre tine că „circulă peste tot cu un zâmbet înșelător pe chip și cu replica sclipitoare la îndemână".

— Poate vreau ca lumea să mă creadă rău. (Ridică o sprânceană spre întregul grup și se întoarce, tocmai când ajung și eu lângă scară.) O, iat-o! Alexandrie, vino și salvează-mi reputația.

— Ia te uită! Portretele capătă viață! exclamă o doamnă. E încântătoare, Edgar. Unde oare ai găsit-o?

— Pe când circulam cu un zâmbet înșelător, răspunde zâmbind grupului.

Eu, în schimb, simt că nu mă pot ridica cu nici un chip la nivelul acestei doamne cu adevărat încântătoare. Rochia ei e foarte simplă, dar e clar că materialul e scump, și, ce să fac?, trag nervos de jachetă, mă uit la pantofii ei cât de lucioși pot fi, de parcă n-ar fi fost purtați niciodată. Cu siguranță își aruncă pantofii imediat ce apare vreo zgârietură, mă gândesc, în loc să-i lustruiască zi de zi, ca mine.

— Alexandrie nu-ți împărtășește părerea, continuă Edgar. Crede-mă, cu siguranță ea mă găsește încântător.

— Imposibil! Alexandrie, spune-ne adevărul, exclamă domnul cu barbă. E ca un urs, nu?

— Eu una n-am văzut așa ceva, mint fericită că sunt inclusă în conversație în ciuda micilor mele ezitări. Cu toate că știu câteva modele care v-ar da dreptate.

— Vezi? strigă el, iar grupul izbucnește în râs.

— Să nu credeți asta nici o clipă, râde Edgar. Muzele nu vorbesc niciodată între ele; când nu muncesc, ele dansează.

Sunt prezentată negustorului de artă Paul Durand-Ruel, posesorul unei mustăcioare grozave și care nu pare mai bătrân decât Edgar. Domnul cu barba mare e și el pictor, Camille Pissaro, și mai văd colecționari și un grup de mondene. Recunosc și câteva chipuri de dansatoare, pe libretistul Ludovic Halévy și pe interpretul la fagot Desire Dihau. Îi salut și, spre marea mea ușurare, ei nu se poartă cu mine distant, de parcă nu aici mi-e locul, în casa lui Edgar. De fapt, toată lumea mă tratează ca pe un egal și sunt încântată că Edgar mă ține lângă el. Mă simt în largul meu aici, fără prietenii lui Julien prin preajmă. Chiar dacă petrecerea de-abia a început, mă trezesc dorindu-mi să nu se termine niciodată.

Apoi trecem în sufrageria uriașă, unde, în mijlocul unei mese de lemn negru, proaspăt lustruită, se află un aranjament floral impresionant. Edgar îmi ține scaunul și se așază lângă mine, servitorii aduc farfurii cu fripturi de vită, peste care toarnă un sos aromat. Știu că Edgar nu mănâncă toate felurile astea de mâncare în mod obișnuit, dar nici nu-mi imaginam că ar putea s-o facă. E mai aproape de mine imaginea unui bărbat ursuz îmbrăcat în pijama, care își bea cafeaua și mănâncă ouă fierte. Gândul mă face să râd în sinea mea.

— Curios că n-ai încercat niciodată autoportretul, pare că-l imploră domnul Durand-Ruel. Tare mi-aș dori să văd un tablou mare în ulei, un autoportret în lucru, aici, în atelierul tău. E absolut necesar!

— Refuz să joc rolul artistului care se supune pretențiilor publicului, răspunde nonșalant Edgar.

— Te rog, i se adresează doamna bine îmbrăcată, despre care am aflat că e Berthe Morisot, dacă te temi să te pictezi pe tine însuți, atunci lasă-l pe altul s-o facă. Cere oricăruia dintre noi! Édouard Manet mi-a facut un portret minunat.

— Adevărat, dar sunteți ca în familie, răspunde Edgar tăindu-și friptura. El e practic obligat să te picteze.

— Am lucrat cu Édouard mult înainte de a mă îndrăgosti de fratele lui.

Pare deranjată, ochii ei mari fixând farfuria.

Personal, mă bucur că nu e disponibilă. După ce am studiat-o atent, găsesc că trăsăturile ei delicate sunt chiar drăguțe, iar originea ei burgheză, convenabilă. Mă întreb dacă acesta e tipul de femeie de care e atras Edgar.

— Da, da, știu că vii dintr-o familie de artiști, spune Edgar binevoitor. Îl ai în sânge pe maestrul rococoului! Dar, cinstit, Berthe, nu e nevoie să-mi demonstrezi nimic, cred că ești extrem de talentată. Chiar dacă îți plac prea mult autoportretele.

— Toți marii maeștri din vechime au cel puțin un autoportret de atelier, spune domnul Pissarro, venind în apărarea ei. Normal ar fi să vrei să le pășești pe urme. Eu, cel puțin, asta-mi doresc.

Edgar rânjește:

— Cum poți să ne compari pe noi doi cu vechii maeștri? Noi pictăm ca porcii. De fapt, m-am hotărât să nu mai ating niciodată pensulele, vreau să lucrez exclusiv în pastel.

Cei doi sunt prinși în discuție, restul invitaților sunt angajați în conversație, iar eu profit de această ocazie pentru a vorbi cu domnișoara Morisot. Acum că am aflat că nu fusese invitată pe considerente sentimentale, mă simt mai puțin intimidată și de aceea vreau să aflu cum de a reușit ea să fie acceptată în această profesiune, dominată de bărbați. Îi spun în șoaptă:

— Cred că e greu să fiți singura pictoriță de aici, și ea îmi confirmă, cu amabilitate.

Chiar dacă nu e cu mult mai în vârstă decât mine, are totuși aerul acela sofisticat, matur, și care, prin comparație, mă face să par un copil.

— M-am obișnuit să muncesc de două ori mai mult pentru a-mi face un nume, numai al meu. De multe ori am impresia că oamenii doar îmi fac pe plac, cu toate că am la fel de multe expoziții, dacă nu chiar mai multe decât ei.

— Ești un adevărat model, îi zâmbesc. Chiar dacă nu v-am văzut încă picturile, faptul că domnul Degas vă prețuiește talentul

spune foarte multe despre ceea ce puteți face. Am văzut că Edgar poate fi foarte selectiv cu artiștii din jurul lui.

Mă gândesc la vizita domnului Monet, iar ea chicotește:

— Poate, dar adevărul e că are noroc că *eu* îl respect pe *el*. Am mult mai multe relații. Cred că, în realitate, indiferent de ce spune, el socotește că locul potrivit pentru o femeie în lumea artei este acela de model.

Ia o înghițitură de vin, își șterge buzele cu un șervețel și mă privește.

— Nu vreau să jignesc pe nimeni, înțelegi?

Nu sunt sigură dacă vrea să mă insulte sau pur și simplu nu-i pasă cum îi vor fi luate cuvintele.

— Bineînțeles, îi răspund calm, dar devin puțin mai circumspectă și oarecum în defensivă. Zic: Baletul e desigur prioritatea mea, dar am descoperit că pozatul îmi poate oferi și alte avantaje.

Vreau s-o fac să înțeleagă că amândouă suntem femei care facem eforturi pentru a obține ceva mai mult, și că am putea fi prietene. Dar privirea ei amuzată mă face să cred că nu e chiar așa.

— Mă îndoiesc că vei avea vreun avantaj de la domnul Degas. Dar nu te amărî din cauza asta. Crede-mă, nu ești prima fată naivă care își face iluzii.

Obrajii îmi iau foc, iar ea îmi întoarce spatele, semn că discuția a luat sfârșit. Mă uit la masa lucioasă și-mi oglindesc în ea înfrângerea. Am fost foarte drăguță cu ea, gândesc supărată, iar ea sugerează că îmi petrec timpul cu Edgar în speranța de a-i deveni amantă. Vreau să-i spun clar că i-am refuzat banii pentru pozat, dar, în loc de asta, mă uit la Edgar care încă vorbește cu domnul Pissarro, care-l aprobă și-i spune:

— Bine, am înțeles, acum vreau să vorbesc despre aceste capodopere.

Toți ochii se îndreaptă spre mine, pentru că Edgar trebuie să-și explice sursa de inspirație. Îmi acoperă mâna cu palma, și simt fiori urcându-mi pe braț.

— Inspirația vine de la aceste tinere dansatoare, spune întorcându-se spre mine, ca să-mi zâmbească. Dar Alexandrie are o mare calitate. Ar trebui s-o vedeți la repetiții! N-am văzut în viața mea mai multă hotărâre, o hotărâre supraomenească... Imediat ce-am văzut-o, am știut că trebuie s-o pictez.

— Aaa, așa, deci, îmi zâmbește domnul Pissarro.

— Da, e calitatea mea principală, îi întorc eu zâmbetul. Eu văd scena ca fiind o pânză încă nepictată, și depinde doar de mine să creez o capodoperă. Lucrările domnului Degas mi se par incredibile pentru că scena, în picturile lui, apare exact cum mi-o imaginez eu atunci când dansez. Am vrut să dansez încă de la o vârstă fragedă, și vreau să vă spun că nu cred că-mi trăiesc visul, pentru că ar fi o minciună. Adevărul e că muncesc în fiecare zi pentru a-mi îmbunătăți forma fizică și a deveni din ce în ce mai bună. Într-o zi, aș dori să devin prim-balerină, iar numele meu să fie pentru totdeauna legat de Operă. Cred că e timpul să avem o femeie puternică și independentă care să reprezinte baletul.

O privesc drept în ochi pe domnișoara Morisot, mai ales când spun ultima frază. Se mișcă pe scaun, parcă negăsindu-și locul, iar eu stau drept, dându-i de înțeles că m-a judecat greșit.

— Iar tu, Edgar, ești perfect pentru asta! Trebuie să fii recunoscător pentru influența pe care o are Alexandrie asupra ta. Tablourile astea sunt mult mai vii decât oricare dintre picturile tale cu dansatoare de până acum, spune domnul Durand-Ruel. Trebuie să-ți spun că opera ta timpurie m-a impresionat mai puțin. Nu-mi spunea ceva anume, chiar dacă se voia a fi o satiră atentă, inteligentă, a vieții în teatru. Tablourile astea însă arată mult mai veridic ființa fragilă, și nu dansatoarea. Vedem lumea prin ochii acestei fete care se află azi printre noi. Genial, cu adevărat.

— Cred că Alexandrie a schimbat total relația mea cu dansul, se adresează celor de la masă, ochii lui mă privesc intens, iar eu îi răspund cu un zâmbet liniștit.

— Cum, nu mai vezi dansatoarele ca pe niște maimuțe?

Comentariul meu e întâmpinat cu râsete, dar Edgar îmi răspunde liniștit:

— Nu, nici vorbă. Acum văd baletul cu ochii tăi – ca pe o operă de artă.

Pentru o clipă, parcă am rămas doar eu și Edgar în cameră. Simt căldura din privirea lui preț de o secundă înainte de a se întoarce și de a se adresa grupului într-o manieră pragmatică.

— Tablourile astea au fost create ca rezultat al nenumăratelor schițe realizate în timpul ședințelor de pozat. Desenul e funda-

mentul artei mele, spune el cu seriozitate, și-mi face impresia, că, în ciuda intențiilor sale, joacă totuși rolul pictorului care vrea să-și mulțumească publicul. Continuă: E o transformare în care imaginația colaborează cu memoria. Amintirile și fanteziile noastre sunt eliberate de tirania pe care ne-o impune natura. Și, tocmai de aceea, picturile realizate în acest fel, de un om cu o memorie cultivată, vor fi întotdeauna opere remarcabile.

Foarte curând, masa e strânsă, iar musafirii, unul câte unul, încep să-și ia rămas-bun. Aș vrea să mai avem un moment doar pentru noi doi, însă toată lumea vrea să vorbească cu Edgar, dar și cu mine. E minunat să faci parte din această lume de artiști, dar când și ultimul musafir pleacă, mă gândesc că deja am stat mult prea mult. Strângându-mi șalul de dantelă, mă uit la Edgar, care e adâncit în conversație cu negustorul de artă. Mă întorc spre scări pentru a ieși, dar tresar de bucurie când îl aud spunându-mi să nu plec încă.

Mă îndrept spre cei doi tocmai în clipa în care domnul Durand-Ruel își ia rămas-bun. Edgar mă ia de talie, îmbrățișându-mă, iar mâna mea stă firesc pe pieptul lui.

— Seara asta a fost cu adevărat un mare succes, izbucnește exuberant. Nici nu pot să-ți spun cât de multe ai făcut pentru cariera mea. Toate picturile și-au găsit proprietari. Se pare că nu doar eu sunt inspirat de tine.

— Nu-mi vine să cred că toată lumea din seara asta și-ar dori un tablou cu mine, îi spun timid.

— Cine nu și-ar dori să pună pe perete portretul celei mai frumoase dansatoare? îmi dă el drumul, dar continuă să se uite atent la mine, cu toate că eu îl evit.

Chiar dacă vreau să mă privească în felul ăsta, nu pot să nu fiu stânjenită că am devenit centrul atenției. Curând îmi mai vin în fire, dar el deja se îndreaptă spre scări, cerându-mi să-l urmez.

— Trebuie să începem să facem niște schițe cât mai repede.

Spre încântarea mea, *repede* înseamnă primul lucru de făcut dimineață, și, când mă voi trezi devreme în ziua următoare, am să mă gândesc că nu există o mai bună metodă de a-ți petrece o duminică.

A doua zi, plutesc fericită tot drumul spre casa lui, cu dorința de a păstra senzația apartenenței la acest grup de pictori, dar și încântată să văd această nouă față a lui Edgar. Credeam că, după ce a vândut toate tablourile, va încheia întâlnirile cu mine, gândeam că va considera că e de ajuns și că va putea să treacă la un alt subiect. Poate asta înseamnă că nu sunt doar un subiect pentru el.

Apropiindu-mă de poarta de fier, observ o fată solidă, cu părul vâlvoi. Îmi pare cunoscută, dar nu din locul acesta. Doar când se strecoară, dintr-o singură mișcare, prin poarta deschisă, grațioasă, în ciuda volumului ei, îmi dau seama că e Cornelie. Oare ce caută ea aici? Aș vrea să fug după ea și s-o întreb, dar, în același timp, nu prea îmi arde să-mi pierd vremea, așa că îmi încetinesc pașii și o urmez, uitându-mă cum merge în lungul străzii, sigură pe ea, de parcă ar locui aici. Se îndreaptă chiar spre casa lui Edgar și bate la ușă. Nu o bătaie discretă, ci o serie de lovituri puternice, care se aud de la mare distanță. Mi-e ciudă, mai ales când o văd că-și lasă capul pe-o parte, răsucindu-și o șuviță bogată, și privindu-mă peste umăr.

— Se pare că nu îi ești îndeajuns! strigă jucându-se cu o buclă rebelă.

— Dar tu ce cauți aici? îi șuier la ureche. Toate tablourile cu mine au fost vândute. Mă îndoiesc că cineva și-ar dori să te pună pe perete. Eu cu siguranță nu mi-aș dori asta, dacă ar fi să aleg.

Gura i se arcuiește într-un zâmbet răutăcios, care, de-acum știu, precede sigur o observație dură, dar ușa se deschide la timp, făcându-i insulta să se evapore. Ne uităm una la alta, lipindu-ne zâmbete amabile pe fețe. Zoe ne privește uimită și mi se pare că-și ridică privirile spre cer, înainte de a ne invita în atelier.

Salutul lui Edgar e foarte afabil, se mișcă agitat prin atelier, ascuțindu-și creioanele.

— Asta urmează să fie cea mai bună lucrare a mea de până acum, spune continuând să zâmbească cu amabilitate. Ideea mi-a venit pe neașteptate – cum poți să depășești o capodoperă? Adăugând ceva! Voi două, întunericul și lumina, una împotriva celeilalte, veți arăta foarte bine împreună.

Stau tăcută, cu haina pe braț, fără a putea spune ceva. Înțeleg că ceea ce părea bun la început a devenit brusc foarte rău. Cornelie vrea să-și dea haina jos, dar nu reușește să-și scoată brațul.

— Nu pot să mă dezbrac, chicotește trăgând de mânecă.

O privesc cu dezgust, o văd râzând, probabil se gândește că trimite mesaje subliminale.

— Ai grijă, draga mea, comentariul ăsta poate fi luat și altfel, râde Edgar ajutând-o să iasă din haină.

Mă supără la culme să văd cum o atinge, iar ea mă privește de sus, înainte de a se întoarce spre el, apropiindu-se și mai mult, ca să-și recupereze haina.

— Nu cred că există vreo metodă greșită în care s-o iei, îi șoptește la ureche, destul de tare ca să se asigure că aud și eu.

În clipa asta, nici nu-i mai pot privi, așa că mă întorc spre fereastră, pretinzând că am ceva interesant de văzut. Edgar râde și le aud pașii apropiindu-se.

— Doamnele mele, vă rog să vă puneți costumele, începe el, și Cornelie începe imediat să-și desfacă nasturii de la rochie, gest care e întâmpinat cu râsete puternice, iar Edgar protestează:

— Oprește-te, oprește-te, așteaptă măcar până ies din cameră.

— Ei, nu trebuie să ieși, spune Cornelie, nu suntem toate frigide ca Alexandrie.

— Da, dar ea are aproape jumătate din vârsta ta, spune el bine țintit, îmi zâmbește cald și iese din cameră.

Mă duc în spatele ușilor cabinei și mă schimb, fericită că mi-a luat apărarea și că a insultat-o, vorbind de vârstă.

— Spui numai prostii, Cornelie, îi zic, când ies îmbrăcată în costum.

O privesc dezgustată, cum stă aplecată când își pune fusta, cu colăceii de grăsime tot mai vizibili. Totuși, calul ăsta de muiere e cea cu care Edgar a plecat de la Camera Verde. Oare o s-o picteze ca pe o gloabă, așa cum o văd eu, sau o să reușească să vadă trăsăturile angelice din spatele aspectului ei necizelat? Brusc, lumea mi se pare fără sens.

— Bărbaților le place sinceritatea, răspunde stând dreaptă, fără rușine, aranjându-și fusta.

Trece prin fața mea, voalul ei roz atingându-l pe cel albastru, al meu.

— Altfel nu ar ști ce vrei de la ei.

— Și tu ce vrei de la domnul Degas? o întreb. Știu că nu simți nimic pentru el. De ce ești atât de pornită dacă nu-ți pasă de el?

— Nu las niciodată pe altcineva să câștige.

Își dă părul pe spate și mă privește calm, culorile reci și calde în opoziție, față în față.

— Doar nu e o competiție, spun liniștită.

Se îndreaptă încet spre fereastră, se întoarce și spune, articulând cuvintele cu grijă:

— Totul e o competiție.

SCENA 14
Intrusul

Mergem pe stradă, eu și Edgar, în drum spre un spectacol, mă ține de mână, de parcă am fi împreună dintotdeauna. Îmi arată un șir de case cu obloane galben-pal. „Ar trebui să cumpărăm una din astea", îmi zâmbește, iar eu îl strâng de braț, ca răspuns. Sunt cea mai fericită femeie din lume și nici nu-mi vine să cred că e al meu, că suntem împreună și că facem planuri de viitor. Intrăm în clădire, ne așezăm pe locurile noastre, pregătiți pentru spectacol. Mă uit în jur, observ că locurile nu sunt fotoliile tradiționale de teatru, ci rânduri lungi de perne plușate. Totul arată ca un bordel, mă gândesc. Și el unde-o fi? M-a lăsat singură pe o astfel de pernă tocmai când spectacolul e pe cale să înceapă și asta mă îngrijorează. Observ că toți se uită în altă direcție, așa că mă întorc și eu. Credeam că avem un loc în față, dar acum mă aflu chiar în ultimul rând, și-i văd pe toți cei din public. Se aude muzica și mă uit prin mulțime, căutându-l. Răsuflu ușurată când îl văd stând în mijlocul unui grup de oameni. Mă ridic și mă îndrept spre el. E absolut normal, oriunde mergem, întotdeauna i se caută compania. Dar înlemnesc, pentru că, apropiindu-mă, o văd pe Cornelie care parcă domină întreaga adunare, așezată comod în brațele lui. El mă privește drept în față, o împinge, dând-o pe spate și-i ridică fusta.

Deschid ochii, inima-mi bate nebunește, mă uit prin cameră și apoi mă afund în perne. Trebuie să te controlezi, mă gândesc, în timp ce mă duc să mă spăl pe față. Las ca apa răcoroasă să-mi spele transpirația de noapte și nu pot să nu mă întreb ce înțeles are visul meu. Oare mă uit într-o direcție diferită decât toți ceilalți?

Îi spun Noellei despre visul care încă mă obsedează, în drum spre repetiție.

— Ești doar nesigură, îmi spune. Asta e. Lui i-ar plăcea acest vis, din moment ce vrea să vă pună față în față, să te facă geloasă.

— Nu-i adevărat.

Îmi privesc picioarele cu atenție.

— El e un profesionist și a folosit-o și pe ea în foarte multe tablouri. Vreau să spun, ea gândește atât de simplu, crede că, dacă el ar simți ceva pentru ea, ar și rămâne pe veci în preajma ei.

— Bărbații vor ca femeile să lupte pentru ei.

Noella urcă tropăind pe scări, la câțiva pași în fața mea, modul ei de a spune că subiectul o plictisește. Dar eu vreau să continui discuția și să mă liniștesc cumva, să-mi îndepărtez imaginea cu el ridicându-i fusta. Și uitându-se batjocoritor la mine.

Enervarea mea crește și mai mult când îl văd pe Edgar aplecat deasupra lui Cornelie, adânciți în conversație, în timp ce pianistul acordează pianul pentru repetiții.

— Hai, mișcă, îmi șuieră Noella la ureche, împingându-mă spre bară. Arăți ca o imbecilă.

Mă mișc repede și-mi încep programul de încălzire, pentru că-mi dau seama că mă uitasem la ei prea insistent. Mă îndoi într-un *plié*, încep să mă relaxez și treptat intru în starea necesară. Exersez mișcarea în sus a bărbiei pentru extinderea *relevé*-ului, dar tresar când dau de fața de cal al lui Cornelie, aflată chiar lângă mine.

— *Bon Dieu*, îi spun șocată. De unde ai apărut?

— Ar trebui să fii puțin mai atentă la ce se întâmplă în jurul tău, rânjește, și simt nevoia, ca niciodată până acum, să-i ard una.

E atât de aproape de mine, încât parcă și aud plescăitul încântător al palmei în contact cu obrazul ei.

— Mișcă-te!

Nici nu așteaptă să răspund, că pur și simplu mă împinge și-și face loc lângă mine. Deschid gura să obiectez, dar, înainte de a apuca să spun o vorbă, ea se întoarce spre Edgar, care vine spre colțul nostru, cu caietul de schițe în mână.

— Azi ești cam agitată, Alexandrie, îmi zâmbește, flirtând glumeț, și aproape îmi imaginez că știe ce am visat.

Îi cercetez atent ochii întunecați, ridați pe margini, apoi mă întorc spre chipul arogant al lui Cornelie, și nu-mi găsesc cuvintele. Îi ignor pe amândoi și îmi fac extensiile, cu Cornelie care mi-a invadat spațiul și care își face și ea programul de încălzire lângă mine, ca să-i dăm lui voie să-și schițeze următoarea capodoperă.

Observ că se uită la mine cu curiozitate și că nu se oprește deloc cât timp ne concentrăm asupra exercițiilor.

— Ce faci? o întreb discret, lucrând pașii împreună.

— Evaluez concurența, îmi șoptește în timp ce ne ridicăm pe poante simultan, într-o mișcare perfect sincronizată.

Rămân în spate, pentru că ea trece în prim-plan, pentru programul solo. Intru în ritm cu celelalte *coryphées*, și o văd cum face un salt înalt, se învârte și are timp să mă privească o fracțiune de secundă. Ne oprim din dans și o urmărim cum aterizează, ca într-o mișcare încetinită, pentru că, speriate, știm deja ce urmează. Ochii ne sunt atrași de piciorul ei, care atinge solul într-un unghi nefericit și care cedează sub greutatea corpului. Urletul ei de durere ne face să ieșim brusc din transă și, pentru o clipă, când o văd aplecată, ținându-se de gleznă, mă gândesc la ea ca la o ființă umană care simte durerea.

— Nu sta și te uita – cheamă un doctor! vocea ei puternică, imperativă, îmi mai reduce puțin gradul de simpatie pe care-l am pentru ea, în timp ce una dintre fetele mai tinere iese în fugă după un doctor.

O alta vine de la bucătărie, cu o pungă de gheață pe care vrea să i-o pună pe picior.

— Proasto, ia-o de aici. Ți-ar plăcea să am o fractură, nu? Voi, toate, ați vrea asta, nu?

Se poartă ca o nebună, irațional, blestemând întregul grup. Lacrimile îi curg pe obraji, stă pe jos, tremurând.

— Unde e doctorul? Fiecare clipă e prețioasă! strigă, iar saliva îi sare pe la colțul gurii.

Nimeni nu-i răspunde și stăm toate cu ochii măriți de groază, urmărindu-i reacțiile, fără să știm dacă să ne pară rău de ea sau să ne fie teamă.

— Liniștește-te, îi spune maestrul de balet, ghemuit lângă ea. Sunt sigur că nu e decât o entorsă, așa că ai să te refaci imediat. Ce s-a întâmplat? Tu niciodată nu ratezi o aterizare!

În timpul mesei de prânz, Noella mă întreabă dacă știu de ce este Cornelie atât de supărată.

— Vrei să spui că accidentul îi va deranja „programul“ de după spectacol? îi zic.

Noella chicotește încântată.

— Da, parțial e adevărat, îmi spune, dar motivul principal e acela că știe că nu e invincibilă și-și dă seama și cât de bătrână e. Nu vezi că ea începe întotdeauna repetițiile mult mai devreme decât noi, și asta pentru că are nevoie de ceva mai mult timp pentru încălzire. E deja o femeie bătrână, iar picioarele nu o mai ascultă. Perioada ei de glorie a trecut și ea știe asta foarte bine.

Fața mi se luminează când aud ce spune.

— Așa e, plus că nici nu se va mai recupera după un accident, mă las pe spate în scaun, iar Noella aprobă emoționată.

— Cât timp stă ea pe margine, ar fi bine să profiți și să ieși în față. Își coboară vocea ca să nu fie auzită de nimeni: Nu-mi doresc să devin prim-balerină, dă din mână a lehamite. Vreau doar să-mi găsesc omul vieții și s-o termin. Ție, în schimb, îți place să dansezi și ești destul de bună ca să ajungi mai sus. Și sunt sigură că ai să fii o stea mult mai strălucitoare decât a fost ea vreodată.

Gândul ăsta mă face să amețesc.

— Curios e că, dacă nu ar fi încercat mereu să-i intimideze pe ceilalți, nu s-ar fi aflat acum în situația asta, îi șoptesc Noellei, întorcându-ne la repetiție. Înțelegi?

— Ea e singura vinovată pentru ce s-a întâmplat, spune Noella ridicând sprâncenele.

Ne așezăm în rând pentru exersarea mușchilor, cu forțe noi, inspirate de posibilitățile care se întrevăd la orizont.

— Va trebui să ne reorganizăm spectacolul, spune maestrul de balet. Nu mă pot stăpâni și privesc spre Cornelie, așezată, cu cârjele lângă ea, atentă la tot ce se întâmplă. Strigă:

— Mă fac bine cât se poate de repede.

— Da, bineînțeles, o întrerupe maestrul de balet, dar, până atunci, avem un spectacol de realizat. Pentru acest weekend va trebui să ne concentrăm pe linia secundară, excluzând toate părțile solo. Nu e timp să pregătim pe cineva în câteva zile, așa că, pe moment, am nevoie ca lucrul cu ansamblul să fie gata. Alexandrie, vino în față, preia tu rolul ăsta.

Ies fericită în fața grupului și-mi iau în primire unul dintre rolurile principale. Inima îmi bate puternic, iar Noella îmi zâmbește fericită. Inspir adânc și aștept să înceapă muzica, mă uit și la Edgar, care îmi face discret cu ochiul. Încerc să-mi ascund zâmbetul. În clipa aceea, toate par că se așază în favoarea mea, și cu greu îmi stăpânesc emoția.

—Ai făcut și tu ce-ai putut, îmi spune Cornelie îndreptându-se spre mine, după ce terminăm programul. Lumea va fi însă dezamăgită. Eu cel puțin aș fi, dacă, în loc s-o văd pe cea mai bună balerină din țară, mi s-ar oferi, ca înlocuitoare, o dansatoare fără personalitate.

— Sau poate lumea o să te uite cu totul, îi răspund.

Spune cu aroganță:

— Da' de unde! Influența mea se extinde mai departe de Operă.

Ridic o sprânceană, insinuând că probabil are ocazia să se extindă suficient în timpul petrecerilor de după spectacol.

— Sunt invitată la toate întâlnirile importante care există, mi se adresează, răutăcioasă. De fapt, diseară voi cina la palat. Mă întreb pe cine am să invit să mă însoțească?

Se preface că nu știe ce să aleagă, totuși se uită insistent spre Edgar, care schițează ultimele tușe pe schiță. Apoi mă privește, râzând cu gura până la urechi. Continuă:

— Știi, după spectacolul de sâmbătă, voi avea ocazia să-l cunosc ceva mai bine pe iubitul micuței tale prietene. Îl cheamă Pierre, nu?

Simt că trupul îmi îngheață, iar ea se uită la mine cu o nevinovăție trucată.

— Da, e vorba de Pierre, aprobă ea. Un tânăr frumușel. Cred că vom avea ocazia să ne cunoaștem mai îndeaproape.

Îmi simt mâinile de gheață, gândindu-mă că Noella va fi distrusă dacă va auzi asta.

— Ești mai răzbunătoare decât mi-am imaginat vreodată, îi șoptesc. Dacă mă urăști pe mine, accept, dar nu te atinge de Noella.

— Crede-mă, numele Noellei nu a fost deloc menționat, râde, iar eu aș vrea să vorbească mai încet. Acum, scuză-mă, cred că-l voi invita pe domnul Degas la palat pentru un mic dineu intim.

*

* *

— Ce? Ce-a făcut? Mă așteptam s-o văd cu lacrimi în ochi, dar Noella e toată roșie de enervare.

— Nu știu dacă e adevărat, îi spun, și o fac să se așeze pe un scaun. Dar cu siguranță vrea ca noi să credem asta.

— Și care e explicația gestului ei? Cred că vrea să spună: „Acceptă situația, m-am culcat cu el. Sunt mai bună decât tine, am câștigat".

După ce ne întoarcem în camerele noastre, Noella se agită, umblă încolo și încoace, bodogănind tot timpul. I-am spus tot ce aflasem de la Cornelie.

— Este o persoană foarte alunecoasă, o ticăloasă...

Aprob dând din cap.

— Și în seara asta încearcă să facă același lucru și cu Edgar, îi spun.

Doar gândul că îi va face avansuri lui Edgar îmi dă o stare de greață.

— E un monstru, fierbe Noella. Trebuie să dansezi perfect la spectacolul de sâmbătă. Poate că maestrul de balet o va forța să plece în cele din urmă și atunci vei putea să-i iei rolul. De-abia atunci vom scăpa de ea. Trebuie să ieșim din acest impas.

— Aș vrea să fie la fel de ușor ca furtul pantofilor de dans, pe vremuri, îi spun, iar Noella râde, amuzată. Vorbesc serios! Îți amintești când...

O bătaie în ușă mă întrerupe și mă duc să deschid.

— Îmi pare rău că vă deranjez, zice Cornelie, care e în pragul ușii, stând puțin prea aproape de Edgar, care nu e în apele lui. Eram pe drum spre palat, dar mi s-au rupt ciorapii și mă întreb dacă nu aveți să-mi împrumutați voi o pereche.

—Nu cred că ce am eu te-ar încăpea, răspund calm și țin ușa doar puțin întredeschisă, ca să arăt că nu e bine-venită.

Nici nu mă pot uita la Edgar; faptul că-i văd împreună îmi face pielea de găină.

— Noella, poate mă ajuți tu? se alintă și privește în cameră, la prietena mea, care e roșie de indignare. Și continuă: Întotdeauna ai fost generoasă cu mine când m-ai lăsat să împrumut lucruri de-ale tale.

Auzind aceste cuvinte, Noella sare în picioare, asemenea unui animal sălbatic, dar, din fericire, încerc să închid ușa, înainte ca ea să ajungă la Cornelie, cu toate că mi-ar fi plăcut să asist la așa ceva. Dar mâinile lui Edgar se mișcă mai repede decât ale mele, îndepărtând-o pe Cornelie, dar și blocând ușa în același timp.

— Nu are rost să facem scandal, spune cu severitate. Cornelie, du-te în trăsură, vin și eu într-o clipă.

Se încruntă, dar o pornește șchiopătând de-a lungul holului, gândindu-se că se va face de râs dacă va urca în trăsura lui, neînsoțită. Parcă i-ar fi rușine cu ea, gândesc malițios.

— Îmi cer scuze, îmi șoptește Edgar, iar Noella se îndreaptă spre fereastră pentru a vedea mai bine cum se urcă în trăsură Cornelie. Cred că voi trei aveți un război personal de dus, un război la care nu vreau să particip și, după câte văd, se pare că am fost pus în mod intenționat chiar la mijloc.

— Chiar așa pare, nu? întreb, iar ochii mi se îngustează. Este răzbunătoare. Nici nu ai idee cât de răzbunătoare poate fi. Cum de poți s-o suporți?

— Mă amuză, așa că îmi place compania ei, îmi spune simplu. Este foarte sigură pe ea, iar mie îmi place să fiu distrat.

Îl privesc cu dezgust:

— Cu sinceritate îți spun, ai scăzut în ochii mei. (Sunt surprinsă că pot să-mi las gândurile să iasă la suprafață cu atât de multă ușurință.) Mă face să-ți pun la îndoială caracterul.

— Ești exagerat de sensibilă, îmi răspunde scurt. Vreau doar să vă spun că îmi pare rău dacă v-am stricat seara, dar, dacă aș fi știut că e un aranjament de-al ei, nu aș fi lăsat-o să vă bată la ușă.

— Deschide ochii. Întreaga noapte este un aranjament, îi spun cu răutate și închid ușa, fără să-mi pese dacă l-am rănit sau nu.

SCENA 15

O companie privilegiată

Invitația sosește prin poștă – imaginea mea și a lui Cornelie, așezate spate în spate, cu privirile pierdute în depărtare. Tipărită pe trupurile noastre e o invitație acasă la Edgar, pentru a-i vedea ultimele creații.

— Se pare că tipul nu e supărat pe tine, spune Noella uitându-se cu atenție la invitație, aprobând. Asta e foarte bine.

— Până la urmă a ieșit bine, admit și eu, uitându-mă pe deasupra umărului ei. Nu știu dacă mai vreau să mă duc, după întreaga întâmplare.

Noella se grăbește să-mi dea dreptate:

— Totuși ești obligată să te duci, îmi spune. Știi că și Cornelie va fi acolo, și, dacă tu nu ești de față, atunci toată lumea va întreba unde e celălalt model. Vrei cu adevărat ca ea să vorbească în numele tău?

— Asta nu mi-a trecut prin cap, murmur, răsfirându-mi părul în timp ce mă gândesc la o soluție.

Nu știu cum s-a sfârșit întâlnirea lor, dar simplul fapt că vrea să stea cu ea cât mai mult îmi face silă.

— O consider o decizie înțeleaptă, îmi zice Noella. Dacă ar fi dorit să te curteze, ar fi avut multe ocazii să-și petreacă timpul cu tine, dar, în loc de asta, el o invită pe Cornelie. Ascultă, e o pierdere de vreme, crede-mă, și mă bucur că și tu vezi realitatea așa cum e.

— Știu, totuși o să-mi fie greu să-l văd din nou.

— Nu faci decât să te duci la el acasă, încearcă să fii politicoasă și, așa, îți ștergi orice obligație față de el. Astfel, vei putea să te distanțezi, îmi spune. Atunci totul va fi de domeniul trecutului și n-o să mai trebuiască să-ți faci griji în ceea ce-l privește.

În următoarele câteva zile am evitat-o pe Cornelie cât am putut de mult. Din fericire, sesiunile noastre de pozat împreună se terminaseră, mai ales din cauza rănii ei de la picior. Nici Edgar nu mai venea la repetițiile noastre, pentru că probabil avea de organizat petrecerea, dar și pentru că poate era cuprins de inspirație. Câteva dansatoare îmi spuseseră că, în seara în care a plecat cu Edgar, Cornelie a ajuns acasă destul de devreme, și singură. Ca și mine, nici ea nu l-a mai văzut de atunci.

— Nu știu toate detaliile, îmi spune Paulette, aruncând priviri către Cornelie. Ceea ce pot să-ți spun este că el părea foarte supărat când a lăsat-o acasă, și nu a condus-o nici măcar până la ușă.

Acum sunt sigură că nu s-a întâmplat nimic între ei.

Sunt încântată să văd cum Cornelie cade în dizgrație, atât în ce-l privește pe Edgar, cât și baletul. Văd cum se întunecă la față când maestrul de balet mă laudă cât de repede mi-am învățat rolul. Zâmbesc cu sfială, fără să-i spun că stau până după miezul nopții, zi de zi, repetând mereu, intrând pe furiș la Operă și lucrând fiecare pas în oglindă. Cu toate că nu e în spectacol, Cornelie apare în fiecare zi ca să repete, exersând la bară în timp ce noi deja dansăm. E destul de curios s-o vezi stând sprijinită într-o cârjă cu care-și ține echilibrul, dar nu pot spune că nu o admir pentru hotărârea ei de a nu-și lăsa corpul să-și piardă din forță. Chiar dacă insistă mai mult pe piciorul rănit, prezența ei îmi amintește permanent că nu e încă exclusă. *Încă* fiind cuvântul-cheie. Și eu, și Noella ne agățăm de speranța că primul meu spectacol în rol principal va fi grozav și că maestrul de balet o va concedia pe Cornelie.

— Ești gata? mă întreabă Noella nerăbdătoare, în timp ce ne prindem flori în păr.

O privesc în oglindă, uitându-mă ceva mai mult la imaginea mea în fusta bogată, mai împodobită decât a celorlalte fete, și încuviințez calm, chiar dacă tremur de emoție.

Luminile sunt orbitoare în avanscenă și inima-mi bate cu putere. Pe măsură ce spectacolul continuă, fără solouri, țin ritmul cu celelalte fete din primul rând și curând simt că a dansa în rândul întâi e la fel cu a dansa în rândul doi. Doar că recunoașterea e mai mare.

Pe masa din cabină mă așteaptă trandafiri, atât de mulți, încât de-abia se mai vede oglinda. Zâmbesc colegelor de dans, care își admiră și ele florile primite.

— Cum ai să reușești să le duci pe toate în camera ta? îmi spune Noella, aplecându-se să le miroase.

— Cred că mare parte din ele le las aici, ca un memento că am ajuns atât de departe, îi răspund.

—Mai degrabă ca un memento pentru Cornelie, zâmbește răutăcios Noella.

— Exact, râd și eu.

— Ai făcut o treabă minunată, îmi spune maestrul de balet, apropiindu-se.

Noella ne lasă și pleacă spre Camera Verde. Îmi spune calm:

— De foarte mulți ani nu am mai văzut pe cineva cu un asemenea potențial.

Zâmbesc larg, auzind complimentul:

— Mulțumesc, domnule, este ziua de care sunt cea mai mândră, îi răspund cu sinceritate.

— Și sunt sigur că te vei ridica deasupra succesului de azi. Continuă să lucrezi serios, poartă-te așa cum ești în realitate și evită discuțiile în contradictoriu cu celelalte fete și, mai ales, rămâi o profesionistă. Noi, la balet, te vedem ca pe o profesionistă care-și rezolvă problemele spinoase cu multă grație.

Îmi cobor privirea și zâmbesc, mândră de mine însămi pentru portretul pe care mi-l face omul cel mai influent din lumea baletului. Cuvintele lui îmi amintesc de vorbele doamnei Channing, care mă sfătuia să le ignor pe celelalte fete și să rămân concentrată pe ce am de făcut. Funcționase atunci, și mă rog să funcționeze și acum.

Cred că vei reuși să faci lucruri mărețe aici, continuă el. Va veni și timpul tău să fii o stea și aș fi cu adevărat fericit ca tu să reprezinți Opera.

Dar seara era departe de a-și fi arătat toate surprizele, așa că, după spectacolul minunat și laudele venite de la intransigentul nostru maestru de balet, însăși Camera Verde devine a mea, pentru că fiecare dintre cei prezenți mă felicită pentru spectacol. Îmi

ia ceva timp până să ajung la uși, dar, odată înăuntru, Julien mă găsește și mă trage într-un colț.

— Fata asta e un talent natural. Fata asta o să fie cunoscută de întregul Paris într-o bună zi, spune un membru al Jockey Club, tăindu-ne calea, și-l văd pe Julien forțându-se să zâmbească.

— Nu te bucuri pentru mine? îl întreb când în sfârșit suntem singuri.

— Rareori vei găsi fericirea în mijlocul publicului, răspunde cu răceală.

— Dar asta e marea mea realizare, îi răspund uimită, și tu ești singura persoană care nu m-a felicitat. Scuză-mă, dar mi se pare curios.

— După cum văd, tu măsori succesul după cât de cunoscută ești, spune, în timp ce ochii îi umblă prin mulțime. Mai întâi, te-ai prostituat în fața pictorului aceluia. Numai Dumnezeu știe câți oameni au tablouri cu tine în casele lor, și cine știe câți alții le-au văzut și ei. Și, de parcă asta n-ar fi destul, acum ești punctul de atracție pentru publicul de aici.

Strâng tare din ochi și îi întorc spatele, pentru că nu-mi vine să cred că cineva poate spune asemenea cuvinte:

— Cred că am auzit destul, îi spun sec și mă îndepărtez, dar îi simt mâna pe brațul meu.

— Așteaptă, te rog, îmi spune liniștit. Iartă-mă, am vorbit în pripă.

Mă întorc din nou spre el, așteptând să-i aud explicațiile.

— Trebuie să-mi înțelegi situația de om însurat. Credeam că ești fericită să dansezi în grupul tău. De ce încerci să treci în față? A rămâne anonim e o poziție cu mari avantaje, dacă m-ai lăsa să ți le arăt.

Știu că vrea să spună că aș putea fi amanta anonimă. E prima dată când vorbește despre astfel de aranjamente foarte deschis.

— Sunt sigură că beneficiile sunt mai mult decât aș putea spera, spun ezitând. Totuși, ceea ce fac e important pentru mine. Am muncit pentru acest moment întreaga mea viață, și văd că pot merge și mai departe. Eu îți înțeleg situația, te rog să mă înțelegi și tu.

Mâinile îmi tremură când mă despart de el. Hotărăsc să termin seara ca o adevărată divă, în loc să mă aleg cu jigniri în Camera

Verde. Dacă Julien nu îmi acceptă planurile legate de balet, atunci renunț la ideea de a-i deveni amantă. E mai bine să terminăm relația acum, gândesc în timp ce părăsesc foaierul. Mă întorc în camera mea, obosită la gândul că mâine pe vremea asta relația noastră va fi luat sfârșit.

Sunt uimită de numărul mare de invitați prezenți acasă la Edgar. Mă așteptam să dea o petrecere la fel de restrânsă ca data trecută, iar acum nu reușesc să-l găsesc în mulțimea de oameni. Desigur, Cornelie e prin preajmă. Ajung, fără să vreau, în apropierea ei, tocmai când traversează camera cu un șchiopătat ușor, dar fără cârje la vedere.

— Ai cam întârziat, nu? îmi spune ea grosolan, dar o ignor. Ar fi trebuit să fii aici puțin mai devreme ca să-i întâmpini pe musafiri. Ca model al acestor tablouri, era de datoria ta. Ar fi trebuit să știi asta. Dacă aș fi în locul tău, mi-aș cere mii de scuze fiecărui musafir în parte.

— Invitația spune să venim la orice oră după ora șapte, îi răspund enervată. Ți-ar fi plăcut să mă vezi ducându-mă la fiecare invitat, să mă fac de râs, spunând cât de rău îmi pare că am întârziat, când jumătate din oamenii ăștia nici nu mă cunosc. Nu am să mă iau după tine când vine vorba de protocol, îi răspund și mă îndepărtez.

Trece un chelner care îmi oferă un pahar de șampanie, pe care îl iau cu plăcere.

— Oo, iată-te.

Edgar mă atinge ușor pe braț și mă conduce spre un grup. Mă supun, cu oarecare neplăcere. Alexandrie a fost foarte drăguță când a acceptat să pozeze pentru tablourile mele, le spune.

— Da, îmi amintesc de dumneata de la ultima petrecere a lui Edgar, mi se adresează domnul Pissarro.

— Sunt încântată să vă întâlnesc din nou, domnule, răspund elegant, încercând să rămân demnă, chiar dacă mi-e destul de greu, cu Edgar în coastă. Ar fi fost simplu dacă nu l-aș găsi atât de atrăgător. Deodată vreau să aflu cum s-a sfârșit întâlnirea lui cu Cornelie.

— Scuză-mi manierele, ai mereu ghinionul să ai de-a face numai cu pictori, zâmbește lejer, și mă întreb cum de poate vorbi cu mine de parcă n-ar fi nici un pic de ostilitate între noi. Dânsul e Alfred Sisley, singurul peisagist pe care-l admir! Iar dânsul e Paul Cézanne, un artist după sufletul meu, care a părăsit de bunăvoie lumea băncilor.

Le zâmbesc amândurora. Domnul Sisley, un tip dolofan, cu o față de băiețandru, cu ochi negri, înguști, îmi ia mâna și-mi întoarce zâmbetul, dar domnul Cézanne mă ignoră. Îl studiez pe omul acesta curios, care se încruntă, cu un ten atât de măsliniu, încât pare a fi străin, și mă întreb de ce e așa de prost-crescut.

— Încerc cu disperare să-i conving că trebuie să ne unim forțele și să facem o expoziție mare împreună. Uitați-vă la oamenii pe care i-am invitat aici. Asta e dovada că pot aduce de cinci ori mai mulți oameni într-o galerie.

Toți râd, cu excepția domnului Cézanne, care se uită la Edgar de parcă ar vrea să-i ardă un pumn în plină figură.

— Nu ne-am îndoit niciodată că poți organiza o expoziție, chicotește domnul Sisley. Doar ne-ai invitat aici ca să te lauzi cu succesul tău, nu?

— Nu e doar succesul meu! Alexandrie e cea care a făcut această întâlnire posibilă. Fără ea, nu aș fi avut nimic.

Îmi zâmbește cu mândrie, iar eu îi întorc zâmbetul, puțin confuză.

Mă gândesc să răspund că nu sunt modelul perfect, ca să văd dacă înțelege aluzia la noaptea petrecută cu Cornelie, dar, tot încercând să găsesc cuvintele potrivite, aud un accent grosolan care mă blochează:

— N-o lăsa să culeagă toți laurii, intervine vocea Corneliei și grupul se întoarce spre ea, tocmai când încearcă din răsputeri să pară serioasă, dar nu reușește decât să arate ca o paiață.

— Da, da, răspunde Edgar, uitându-se scurt la ea. O știți cu toții pe Cornelie, spune el adresându-se întregului grup, fără nici o inflexiune.

— A, da, solista baletului! E o onoare, domnișoară, murmură toți și fiecare domn se repede să nu rateze ocazia de a-i săruta mâna. Edgar nu face nici o mișcare pentru a o întâmpina cum se cuvine.

— Vă plac tablourile cu mine? îi întreabă uitându-se în sus, printre gene, în timp ce ei aprobă entuziasmați.

— Am crezut că e o idee bună să le pun pe amândouă fetele să pozeze, dar simt că acestor tablouri le lipsește emoția, spune Edgar, arătându-mi că poate fi destul de răutăcios cu Cornelie.

Încerc cu greu să nu zâmbesc, știind acum că bârfa Paulettei e adevărată. Cornelie ezită o clipă, apoi își reia atitudinea.

— Ce pictor temperamental, se adresează ea mulțimii, care râde împreună cu ea, toți ochii fiind ațintiți asupra ei. Sunt atât de fericită că toate tablourile sunt gata, așa că nu mai trebuie să petrec nici un minut în plus singură cu el!

Mă privește direct în față când pronunță cuvântul *singură,* eu îi întorc privirea calmă. Îmi păstrez stăpânirea de sine, privind totul de sus, de undeva de deasupra noastră. Mă văd cu ochii celorlalți, stând liniștită cu un pahar de șampanie în mână, cu rochia călcată perfect, acoperindu-mi impecabil trupul. Cornelie, deja amețită, agitând o sticlă de vodcă, domină conversația, apropiindu-se supărător de mult de bărbați. Cu umerii căzuți, rochia aproape că i se scurge de pe trup. Toți ochii îi urmăresc mișcările, așteptând momentul când breteaua va cădea de tot, iar ea va rămâne dezgolită.

Fără a se adresa cuiva anume, Edgar mă trage deoparte.

— Aveai dreptate în ce-o privește, îmi șoptește la ureche, iar eu scot un oftat abia perceptibil de ușurare. Seara aceea a fost în totalitate un truc de-al ei și nu am reușit să închei nici un contract cu ea în preajmă. Comportamentul ei a fost pur și simplu jenant, și, crede-mă, acum o găsesc mult mai puțin plăcută, de fapt mai mult enervantă.

Încuviințez, luându-mi un moment de gândire pentru a da un răspuns potrivit. Îmi vine să sar în sus de bucurie și să strig: „Bineînțeles că am dreptate – de ce ți-a trebuit atât de mult timp ca să înțelegi? Oricine stă în preajma ei o clipă își dă seama că ea nu e altceva decât o femeiușcă băgăreață". Știind că acum sunt în grațiile lui, îmi țin gura și rămân stăpână pe mine, adică exact opusul lui Cornelie.

— Ce păcat că ea este cea care reprezintă acum baletul, îi răspund. Este cu adevărat o rușine.

— Prea puțin zis! încuviințează Edgar. Când i-am spus dureros de clar că o însoțesc doar la un dineu de afaceri și nimic altceva, a plecat cu unul dintre invitați la baie și, hai să spunem, el s-a întors la masă cu un zâmbet fericit pe față.

— Cred că glumești, spun perplexă. Știe toată lumea ce s-a întâmplat acolo?

— Da, a avut ea grijă ca toată lumea să știe. Se pare că dorea să-mi arate ce pierd, așa că a flirtat tot timpul cu el în timpul dineului, și imediat ce omul s-a dus să folosească baia, ea practic a alergat după el.

Edgar clatină din cap, încruntându-se la amintirea încă proaspătă.

— Nici măcar n-a catadicsit să se aranjeze puțin înainte de a se întoarce.

— Îngrozitor, spun dezgustată, dar și mulțumită să aud că a făcut-o lată.

—Asta a și fost opinia generală, îmi răspunde Edgar, însoțindu-mă prin cameră.

— Domnule, am o problemă legată de o vânzare, ne întrerupe domnul Durand-Ruel.

— Scuză-mă o clipă, spune Edgar, mă sărută ușor pe obraz și se îndreaptă spre unul din colțurile camerei, unde se vorbește cu voce scăzută.

Mă gândesc că a fost o mișcare cât se poate de naturală. Se pare că totul se aranjează în favoarea mea. Mai întâi spectacolul de balet, apoi, la câteva ore de când l-am lăsat pe Julien în urma mea, Edgar își vine și el în fire. Iau o înghițitură de șampanie, privesc în jur și mă gândesc că, la urma urmei, o să fie o seară pe cinste.

— Toată lumea crede că picturile astea sunt sub valoarea celorlalte, glasul ezitant a lui Cornelie mă smulge din visarea cu ochii deschiși.

Mormăi ceva doar pentru mine, dar destul de tare ca să mă audă:

— Probabil pentru că tu ești în ele și toată lumea știe că ești dubioasă.

Se uită la mine cu ochi sticloși și ia o înghițitură de șampanie. Dacă aș fi Noella sau o altă fată, i-aș lua paharul din mână, dar mă bucur că o pot vedea cum își dă în petic.

— Unde e Edgar? întreabă cu indiferență, uitându-se prin cameră.

— Aș sta la distanță de el, dacă aș fi în locul tău, îi spun cu bunăvoință, un zâmbet mijindu-mi pe față.

— Și de ce, mă rog? întreabă uitându-se la mine cu ochi adormiți.

— Cred că i-ai făcut o impresie deosebită la dineul de la palat, îi răspund. Așa că nu prea mai dorește să aibă de-a face cu tine.

— Nu contează, spune cu voce tare, ca un copil. E doar rușinat că nu a putut să facă față. Și, crede-mă, și-a dorit asta mult. Dar nu pot să-mi pierd timpul cu un astfel de proiect când toți bărbații din oraș vor să fie cu mine.

Mă uit la ea neîncrezătoare.

— Da, Cornelie, bineînțeles. Știi la fel de bine ca și mine că asta e o minciună.

Mă îndepărtez de ea, dorind să mă aflu cât mai departe.

— Unde te duci? Trebuie să fim aici împreună pentru a prezenta tablourile, spune supărată.

— Da, dar nu vreau să fiu văzută în compania ta. Ultimul lucru pe care mi-l doresc este ca toată lumea să creadă că suntem împreună. A fi asociată cu tine este un mijloc garantat de a-ți vedea reputația ruinată.

Mă îndepărtez rapid, fără a-i da ocazia să răspundă.

Trece un chelner care îmi oferă o gustare pe care-o refuz fără tragere de inimă. Citind pe invitație „recepție cocktail", am avut grijă să mănânc ceva mai mult la masa de seară ca nu cumva să-mi fie foame. Nu mă așteptam să se ofere gustări și acum mă simt penibil că nu am știut ce înseamnă un cocktail.

— Problema de afaceri a fost rezolvată, spune Edgar, alăturându-mi-se, cu un zâmbet obosit pe chip.

— Vânzările sunt la fel de bune ca data trecută? îl întreb.

— Nu, nu prea, recunoaște. Cu toate că acum ai de unde să alegi. Se pare că mi-am supraestimat abilitățile.

— Sună de parcă cineva încearcă să smulgă un compliment de la o tânără încântătoare, spune un tip blond, râzând și bătându-l pe Edgar pe umăr.

— Tu ești una dintre probleme, îl ironizează Edgar. N-ai cumpărat nimic!

— Greșești! Tocmai am cumpărat portretul acela mic de acolo.

Arată spre un punct al camerei unde se află un tablou care mă reprezintă pe mine făcând exerciții la bară, cu Cornelie în fundal.

— Minunată alegere, se luminează Edgar. Ce păcat că nu ai fost în oraș să poți veni la ultima mea expoziție. Alexandrie, îți mai amintești de domnul Taylor?

Îi zâmbesc americanului pe care îl cunoscusem în Camera Verde, iar el încearcă să-mi ia mâna, dar e prea departe și nu face decât să se încline în fața mea, în timp ce Edgar îl privește amuzat. Mă simt jenată, așa că fac câțiva pași spre el, reușește să-mi sărute mâna, după care se dă un pas înapoi, destul de fâstâcit. Edgar începe să converseze cu el, încercând să-l convingă să mai cumpere un tablou. Mă uit prin cameră și o văd pe Cornelie stând în brațele unui bărbat cu cicatrice pe toată fața, probabil de la o boală de piele. Mă gândesc că pentru ea nu contează cum arată un bărbat; atâta timp cât acesta o lingușește, ea îl va încuraja. Amândoi par cu totul nepotriviți cu cadrul general, el, cu o băutură în mână, încercând s-o sprijine în mișcările ei dezordonate, ea, râzând ca o bețivă, spre deosebire de restul invitaților care se uită la tablouri de parcă s-ar afla într-un muzeu.

Oricât de mult mi-ar plăcea să stau la brațul lui Edgar, nu vreau să par prea insistentă și, în afară de asta, văd că se face târziu.

— Cred că e timpul să plec, spun politicos.

— Și eu tocmai voiam să plec, spune domnul Taylor. Aș fi încântat să vă pot duce cu trăsura acasă.

— Foarte frumos din partea dumneavoastră, îi spun.

Dar Edgar intervine:

— De fapt mai voiam să-i mai arăt niște schițe la care lucrez încă. Mă voi asigura să ajungă acasă în siguranță. Îmi zâmbește, apoi se întoarce spre domnul Taylor: Să-i spun lui Zoe să-ți aducă haina?

Domnul Taylor ezită o clipă, apoi zâmbește ușor:

— Nu știam că îți consulți modelele în ceea ce faci.

— Ei, tu nu vezi decât produsul finit, îi răspunde scurt Edgar. Procesul de producție nu te interesează, prietene.

Încep să mă simt stingherită pentru că cei doi se privesc oarecum diferit decât înainte.

— Bine, atunci, cedează domnul Taylor. Mulțumesc pentru această încântătoare petrecere. M-am simțit bine, ca de obicei. Alexandrie, a fost o plăcere să te întâlnesc din nou.

Mă salută cu o mișcare scurtă a capului, dar de data asta nu-mi mai ia mâna.

Când ultimii invitați părăsesc petrecerea, îi zâmbesc lui Edgar, în așteptare.

— Sunt foarte curioasă să văd desenele alea, îi spun, iar el îmi zâmbește timid, întinzându-se spre un raft de sus.

Mă aștept să văd hârtii, dar el îmi arată o cheie.

—Asta te face să fii o companie favorizată. Flutură cheia, mă ia de mână și coborâm scările. Capul mi se învârte deja când el deschide ușa de la parter. Simt că am fost aleasă pentru o onoare mult mai mare decât simpla admitere într-o cameră încuiată din casa unui bărbat. Mă gândesc că nu mai e atât de arogant încât să ascundă această latură a sa, înțeleg că admiterea în muzeu, din punctul lui de vedere, este o onoare și sunt fericită că îmi permite să intru în viața lui personală.

Trag ușor aer în plămâni și pătrund în spațiul vast, zgomotul tocurilor mele fiind singurul sunet din camera liniștită. Mă conduce peste tot, la lumina unei lumânări. Ferestrele sunt acoperite de draperii groase, negre, așa că nici un fir de lumină nu pătrunde în interior. Camera e întunecată ca o peșteră, dar, cum la fiecare mișcare a mâinii, o noua comoară este luminată, îmi dau seama că așa este cel mai bine. Merg printr-o pădure de șevalete, care susțin toate dimensiunile imaginabile de tablou, de la peisaje mici cât o carte, până la portrete în mărime naturală. În trecerea noastră, îmi spune numele artiștilor care au pictat fiecare tablou în parte.

— Acesta este un Ingres pe care îl iubesc cel mai mult, iar lângă el este un Corot care mă încântă, îmi vorbește blând și aproape de urechea mea, în timp ce se uită cu seriozitate la fiecare piesă.

Simt cât de mândru e de colecția lui.

Muzeul are formă de L, sfârșindu-se în fața unei uși înalte. Deschide ușa, și văd că e dormitorul. Brusc îmi dau seama că venirea

la muzeu n-a fost o idee prea bună. Mă panichez, gândindu-mă că acest om a fost singur cu Cornelie, Doamne, ce fac dacă îmi va cere același lucru?

Se uită la mine, zâmbindu-mi blând:

— Aș dori să intri și aici, muzeul se extinde în camera mea.

Simt o mare ușurare, amestecată însă cu puțină dezamăgire. Intru, iar el îmi spune că aici sunt expuse lucrările cele mai personale și de suflet. Îmi arată un pastel cu el, copil, și unul cu tatăl lui, care stă liniștit cu mâinile împreunate, ascultându-l solemn pe un chitarist care cântă. Ochii lui par la fel de absenți ca și ai lui Edgar atunci când nu lucrează.

— Tu ai pictat astea? îl întreb, iar el răspunde afirmativ. E singura cameră unde îmi expun lucrările, pentru că nimeni nu le judecă, adaugă.

— Nu ți-e teamă că aș putea să te critic? îl necăjesc.

Îmi ia mâna și îmi zâmbește:

— Ești prea bună ca să judeci cu asprime.

Simt cum îmi trec fiori prin brațe și nu mai pot să-mi controlez mișcările, așa că mă sprijin de el. Închid ochii și simt cum mă atinge, într-un sărut de o clipă, pentru ca apoi să se retragă. Stăm unul în fața celuilalt, cu mâna încă în a lui, îmi zâmbește timid și-mi spune că nu vrea să am probleme cu întârzierea. Deschide o ușă de pe peretele opus și într-o secundă ne aflăm chiar lângă scară, de parcă n-am fi fost niciodată în muzeu.

— Vreau să-ți mulțumesc că m-ai invitat în seara asta, spun, simțindu-mă puțin stingherită după sărutul nostru. A fost o seară cu adevărat încântătoare. M-am simțit minunat.

— Într-adevar, sunt fericit că ai venit, răspunde, și văd cum obrajii i se îmbujorează ușor.

Pentru că nici el nu știe cum să reacționeze după sărutul nostru, îi spun doar că sper să ne revedem cât de curând.

— Și eu vreau asta.

Se îndreaptă spre ușa principală, apoi brusc se întoarce spre mine, mormăind:

— De fapt, mâine trebuie să merg la Salonul de pictură. Este o expoziție oribilă de pictură, dar un eveniment popular. N-ai vrea să mă însoțești?

SCENA 16
Salonul anual

Edgar minimalizase Salonul într-atât, încât sunt uimită să văd că e, de fapt, evenimentul social al anului. Pe toate clădirile sunt afișe într-un mozaic de culori și toate anunță expoziția, de-a lungul întregului drum până acolo. Sunt fericită că mă aflu la brațul lui Edgar, pentru a admira opt kilometri de pictură. E imposibil să te miști din cauza mulțimii care blochează sala cea mare, dar nu aș da pentru nimic în lume mersul agale, cu opriri și porniri dese. Îmi oferă ocazia să stau mai mult timp cu Edgar, pentru că-l ating ușor ori de câte ori mulțimea se oprește brusc.

Încă sub farmecul serii precedente, de la el de-acasă, am contramandat repetiția pentru dimineața asta și i-am spus Noellei că interesul meu în ce-l privește depășește prietenia. Bate din palme, bucuroasă să audă că el a înțeles în cele din urmă cum stau lucrurile, dar m-a avertizat să merg mai departe cu grijă. Stând lângă el acum, nu mai țin cont de sfatul ei și mă imaginez împreună cu el pentru tot restul vieții, inseparabili, ca niște embleme ale fiecărui eveniment însemnat de la Paris.

— Nu mă gândeam c-o să fie un eveniment atât de grandios, îi spun stând cu umbrela închisă, sprijinită pe umăr.

— Nu te entuziasma prea mult, zice. Cu toate că Salonul e cunoscut pentru exponatele lui de o mare banalitate, totuși pictorii vor cu orice preț să expună aici.

— Așa că pentru tine nu e o prea mare onoare, zic.

— Deloc! râde. Ce-i drept, le oferă pictorilor puțină recunoaștere. Dar adevăratul vis e Luvrul. Artistul care spune că nu a stat ore întregi la Luvru ca să studieze picturile de acolo e un mincinos. Aceea, draga mea, e recunoașterea adevărată.

Îl privesc fără să înțeleg.

— Atunci, dacă Salonul are o reputație atât de proastă, de ce ceilalți artiști nu fac expoziții pentru cercuri restrânse, așa cum faci tu?

— Nu toată lumea are avantajele pe care le am eu, explică. Nu toți își pot permite să aducă colecționari la ei acasă sau în ateliere. Cele din Montmartre sunt insalubre. Nu poți să inviți pe nimeni acolo!

Îmi aduc aminte că, odată, mi-am adunat tot curajul să pornesc în descoperirea orașului și am intrat în Montmartre, fermecată de morile de vânt ce se vedeau la orizont. După ce am urcat un deal atât de abrupt, încât mai târziu au trebuit să sape scări pentru a permite accesul, am văzut o întreagă stradă mărginită de cocioabe amărâte, ținute în picioare doar de niște bucăți de lemn bătute în cuie. Peste tot roiau cerșetorii, iar găinile alergau libere prin curți, amintindu-mi de casa amărâtă a lui Luce, doar că astea arătau mult mai rău.

— De câte ori vizitez atelierele alea, mi-e teamă că se vor prăbuși peste mine, spune Edgar, iar înăuntru sunt oribile. Au bucătăria și baia tot în atelier. E încurajator totuși să vezi prioritățile artiștilor – arta, în centru; somnul și mâncarea, plasate mai la margine, ca simple necesități.

Ne continuăm drumul mergând foarte încet, dar e destul de greu să vezi toate tablourile. Edgar îmi spune de ce așezarea picturilor e atât de importantă la Salon.

— Uită-te acolo, și arată în sus. Acela e plasat acolo, pe colț, încât nici nu poți să-l vezi. Fără îndoială, cel ce a pictat tabloul a făcut-o cu gândul că aceasta va fi cea mai fericită zi din viața lui, și totuși nimeni nu îl va putea vedea.

—Atunci de ce ai vrut să vii, dacă ești împotriva Salonului? îi șoptesc, chinuindu-mă să văd tabloul mic aflat deasupra noastră.

— Încerc să descopăr pictori care au ceva de spus, și arată spre peretele acoperit cu tablouri. Eu și Camille avem în plan să deschidem o expoziție de grup, cu pictori care sunt dezamăgiți de expozițiile oficiale, adică cele care încă se conformează unor standarde depășite față de ceea ce trebuie să fie, cu adevărat, arta. Uită-te cu atenție, trebuie să fie pe aici, pe undeva, un realist...

Râde, mă înghiontește în glumă și continuăm să privim tablourile.

Studiază fiecare pictură pe lângă care trecem, cu un ochi critic, profesional, atent mai ales la pensulații. Îi ascult cu atenție analizele și încerc să pricep ce calități trebuie să aibă un tablou pentru a ieși în evidență printre atâtea altele, înșirate pe toți pereții.

— Expozițiile te pot crea sau te pot distruge, mormăie mai mult pentru sine. Pot să-ți ruineze cariera sau pot să-ți aducă o avere. E un risc enorm.

— Văd că acest tip de expoziție nu se potrivește deloc cu discreția ta, îl necăjesc.

— Aș vrea să știi că n-am trăit mereu atât de retras. (Nu pare deloc surprins de comentariul meu.) Tatăl meu se aștepta să-mi tratez cariera de pictor în același fel în care aș fi făcut-o dacă aș fi devenit om de afaceri, ca el. Lucrul acesta mi s-a părut o metodă prea rigidă pentru a face artă. Am dorit ca viața mea să fie relaxată și liberă, am vrut să călătoresc și să aștept inspirația. Veneam acasă târziu, însoțit de prieteni. Mergeam la petreceri și la cafenele, beam și vorbeam despre mărețele noastre aspirații, cu toate că nici unul dintre noi nu avea idee despre cum le puteam atinge.

Îl văd cum rămâne privind fix înainte, aruncându-mi totuși câte-o ocheadă, în timp ce ne lăsăm duși de valul de oameni care înaintează încet. Îmi vine greu să cred că acest bărbat serios ar fi putut fi considerat ușuratic de prietenii lui.

— Tatăl meu obișnuia să mă certe a doua zi când vedea că mă trezesc târziu, după prânz. Dar nu țineam cont de criticile sale. Aveam nevoie să lucrez așa cum voiam eu, atunci când îmi venea inspirația sau când aveam chef. Erau și nopți când stăteam până în zori lucrând la un tablou. Apoi îl lăsam deoparte luni întregi și descopeream că nu mai sunt interesat de subiect așa cum fusesem când îl începusem. Atelierul din casa tatălui meu era plin cu lucrări doar pe jumătate terminate.

Nu pot să nu mă gândesc la atelierul lui actual, la vastul spațiu deschis, cu palete întregi de vopseluri uscate, împrăștiate peste tot, cu bucăți de hârtie pentru schițe, aruncate, boțite, cu tablouri sprijinite de pereți, acoperite cu bucăți de pânză. Mă întreb dacă și tablourile acelea sunt neterminate.

— Tatăl meu obișnuia să spună că, dacă nu termin un tablou, niciodată nu voi începe o carieră. Și mi-a mai spus că, dacă nu ies din stagnarea asta până la sfârșitul anului, atunci o să renunțe să mă mai finanțeze. Urma să merg la studii și să-mi fac o carieră adevărată, ca om de afaceri, la o bancă. Am fost de-a dreptul înfuriat de ultimatumul lui.

Edgar continuă, uitându-se la mâinile sale, pe care și le frământă în timp ce ne deplasăm, și-mi spune că în cele din urmă s-a hotărât să plece de sub ochii de inchizitor ai tatălui, așa că a aranjat cu unchiul său să stea peste vară la Neapole.

— I-am spus tatei că vreau să părăsesc scena pariziană pentru un timp și să mă dedic artei mele fără influența nocivă a prietenilor și a marelui oraș.

— Așa că l-ai mințit și ți-ai făcut rost de o vacanță? îl întreb mijindu-mi ochii.

— Acolo atmosfera era atât de diferită de tensiunile Parisului, încât m-am relaxat, am început să privesc și am desenat absolut tot ce mă atrăgea. Dar, pe la mijlocul verii, rudele mele au început să-i dea tatei dreptate. Aveam foarte multe idei, dar nu finalizam nici una. La fel, începeam o pictură, doar pentru a o lăsa, când altceva mai interesant îmi atrăgea atenția.

Într-o zi, pe când căutam niște timbre, am dat peste o scrisoare scrisă de unchiul meu și care urma să fie trimisă acasă, la tata. Pe lângă noutățile obișnuite ale vieții în Neapole, un paragraf mi-a atras atenția, și trebuie să știi că-l țin minte cuvânt cu cuvânt: „Edgar muncește foarte serios, cu toate că nu pare. Ceea ce se întâmplă acum în capul lui e ceva nemaivăzut; eu însumi cred – sunt convins – că el are nu talent, ci geniu. Dar va reuși să exprime ce simte? Aceasta-i întrebarea".

Edgar se oprește o clipă, vizibil marcat de întoarcerea în timp:

— Am recitit frazele și am pus scrisoarea la loc în sertar. Îmi planificasem să ies prin împrejurimi în după-amiaza aceea, în schimb, m-am îmbrăcat în hainele de lucru și m-am dus în camera mea, scoțând de prin colțuri prăfuite toate pânzele neterminate. M-am pus pe treabă și, lucrând, m-am trezit pe străzile Neapolelui, trăind aceeași emoție pe care o simțisem în ziua în

care încercasem să surprind realitatea în caietul meu de schițe. Eram total transportat, am pierdut noțiunea timpului și până la sfârșitul zilei am terminat un tablou.

Mă uit la el cu uimire:

— Și ce te-a făcut să te schimbi?

— Nu știu, ceva s-a întâmplat în acea zi, și, dacă tatăl meu m-a bătut la cap fără rezultat, ceva din cuvintele unchiului meu m-a atins profund. N-am crezut niciodată că familia mea avea atâta încredere în mine, încât să mă considere un geniu. Știam că, dacă pot să intru în legătură cu un grup de bancheri de vârstă mijlocie, aș putea răzbate în lumea artei, și că era vremea să-mi urmăresc visul cu toată hotărârea, să fac din artă viața mea și să nu las ca nimic să-mi stea în cale. Așa că m-am întors la Paris înarmat cu zeci de pânze terminate, fără să mă mai întâlnesc vreodată în escapade nocturne cu colegii mei de școală. În vara aceea m-am schimbat cu totul, zâmbește cu mândrie.

— Cred că la un moment dat în viața fiecăruia oamenii încep să creadă în ei înșiși chiar și atunci când cei din jur se îndoiesc, și acela e cu adevărat momentul adevărului, îi spun.

— Vorbești din experiență, îmi zâmbește.

— Da, îi întorc zâmbetul. Nu m-aș afla aici dacă n-aș fi crezut în talentul meu. Mama a fost cea care mi-a spus să mă apuc de dans și a fost foarte dezamăgită când a văzut că nu am devenit o profesionistă numai după câteva lecții. Știam că voi reuși, dar trebuia să lucrez în ritmul meu.

Apoi i-am mai povestit și că a trebuit să fac curățenie prin studio pentru a-mi plăti orele, și asta pentru că știam că, în timp, voi fi prima.

— Mi-e teamă că ai înțeles greșit, răspunde, după ce mă ascultase cu atenție. Adevărat, fiecare atinge punctul acela în viață când e nevoie să începi să crezi în tine însuți și să te aventurezi pe cont propriu. Dar foarte puțini reușesc. Ai fi fost singura elevă din clasa de balet, dacă toată lumea ar fi trebuit să curețe studioul pentru a-și plăti orele. Asta ne separă pe oamenii ca mine și ca tine de restul lumii, și de aceea noi ne trezim în fiecare dimineață gândind: „Nu aș putea face altceva în viața mea".

Observă un om care privește atent picturile și scrie într-un caiet. Omul ridică privirea, îl vede pe Edgar și încearcă să-și facă loc prin mulțime pentru a ajunge la noi.

— Minunat, iată și un critic de artă. Te rog, doar zâmbește frumos și spune că-ți place Salonul, îmi șoptește. Dacă te întreabă ceva, încearcă să răspunzi cu „da" sau „nu". Criticii de artă sunt cei mai răi.

— Domnule Degas, ce minunat e să vă întâlnesc aici, zice criticul și dă mâna cu Edgar. Sunteți într-o companie încântătoare, își îndreaptă el privirea spre mine, dar e clar că nu are de gând să mi se adreseze. Domnule, aș vrea să știu dacă aveți și dumneavoastră tablouri expuse aici? întreabă cu creionul pe hârtie.

— Încerc să evit expunerea tablourilor mele la Salon. Mă mulțumesc să expun independent, prin negustorii de artă, răspunde Edgar. Aș vrea să organizez o expoziție de grup, numai să găsesc grupul potrivit de pictori.

Edgar încearcă să mă îndepărteze de critic, dar e atât de aglomerat, încât nu putem înainta deloc.

— Ei, se știe că sunteți un expozant destul de dificil, spune criticul cu subînțeles.

Mă uit la Edgar și îl văd că se enervează, dar îi întoarce criticului un zâmbet calm.

— Și ce vă face această impresie? întreabă el inocent.

— Bârfa proprietarilor de galerii, domnule. Aveți reputația de a fi exagerat de pretențios cu detaliile expozițiilor dumneavoastră.

Criticului, se pare, îi face plăcere să-i dea lui Edgar doar informații colportate.

— De aceea și aveți atât de puține participări la expoziții publice.

—Presupunerile dumitale nu au nici un fundament. Prefer abordări alternative ale pieții. Niciodată nu am să expun vreun tablou în casa de toleranță numită elegant expoziție, lăsându-mi lucrările la cheremul înțelegerii publicului. Nu simt deloc nevoia de a leșina în fața unui lac, și arată spre un grup care se extaziază în fața unui peisaj.

Simt că deja fierbe de enervare și mă gândesc cum aș putea să-l smulg de lângă critic.

— Nu-mi pasă câtuși de puțin de public, continuă. Toată lumea vorbește de artă accesibilă. Asta e o nebunie criminală.

Edgar găsește un spațiu liber în mulțime și scăpăm. Mă aștept să fie într-o stare mizerabilă, dar el e într-o formă de zile mari.

— Mâine toate ziarele vor scrie că urăsc astfel de parade publice și toți vor dori să știe ce fel de expoziție în grup am de gând să organizez, rânjește mulțumit.

— Și, de fapt, ce intenționezi să faci? îl tachinez zâmbind timid.

Îmi aruncă o privire precaută și-mi imită tonul:

— Știi ceva despre ce pictez acum?

— Bineînțeles, mă bâlbâi.

Continuăm să mergem prin expoziție, dar acum în tăcere, și mă întreb oare unde a dispărut omul cu care am fost ieri.

În sfârșit suntem din nou afară și mă întreabă dacă poate să mă conducă până acasă, dar pe un ton care sună mai mult a obligație din partea lui, așa că-i spun că prefer să merg pe jos.

— Cum dorești, îmi zice și se îndreaptă spre trăsură, iar eu tare mi-aș mai dori să repete oferta.

— Vii mâine-seară la spectacol? îl întreb.

— Nu cred că am timp, spune urcându-se în trăsură.

— Atunci, poate ne vedem la repetiție, îi zâmbesc fermecător.

Ia hățurile în mână și oftează.

— Nu știu dacă vom mai continua sesiunile de pozat, îmi spune uitându-se fix la mine în lumina slabă a soarelui care apune. Imaginea ta ar putea deveni o amenințare pentru originalitatea mea, cu toate că simțul meu sănătos într-ale afacerilor îmi spune să continui cu ceea ce dorește publicul.

— Nu cred că vrei să spui asta, izbucnesc surprinsă de cuvintele lui.

— Ei, ba chiar asta vreau să spun. Îmi zâmbește larg și trage de hățuri: Timpul ne va spune cum stăm.

Mă uit cum trăsura o pornește pe strada aglomerată și rămân în urmă, cu gura căscată. Nu-mi dau seama cu ce am greșit de a devenit brusc atât de distant.

SCENA 17

O problemă de comoditate

— Totuși, nu înțeleg, îi spun Noellei, după o săptămână, în drum spre sala de antrenament.

Pe față-i apare o expresie de plictiseală și asta pentru că de zile întregi o toc la cap cu lucruri legate de comportamentul lui Edgar.

— Bine, atunci mă opresc, îi zic, iar ea ridică mâinile în aer, agasată.

— Mulțumesc. În sfârșit! spune dramatic, lucru care ne face să izbucnim în râs.

— Promite-mi că nu ai să spui nimănui ce-ți zic acum, îi șoptesc.

Îmi răspunde, chicotind:

— Păi, tu ești singura cu care vorbesc aici. Cui să spun?

Intrăm în sala de exerciții, iar Edgar se apropie de mine, așa că îi fac semn Noellei să ne lase să vorbim, iar ea se îndreaptă spre bară. Îl salut, dar vocea mea parcă se aude prea tare și pare mult prea veselă. Oricum, el nu observă, și mă întreabă grăbit dacă pot să-i pozez după repetiții.

— Credeam că ai început să ai ceva îndoieli, nu rezist să nu-i spun, pe un ton ușor ostil.

— Să spunem că sunt mai afacerist decât ți-ai închipuit vreodată.

Zâmbește doar pe jumătate și asta mă face să cred că de fapt încearcă să-și ascundă râsul interior, așa că-i întorc zâmbetul. Își reia tonul grăbit:

— Nu pot să rămân toată după-amiaza. Trebuie să iau masa cu un prieten. Poți veni tu la mine acasă, după ce termini?

Răspund afirmativ și mă îndrept spre bară, fără a-l scăpa din ochi. Întotdeauna mâinile lui m-au uimit; sunt pătate de vopsea sau de mina de grafit a creionului, cu adâncituri imprimate pe deget. Și totuși, când lucrează, ele par a pluti cu o grație neverosimilă pe deasupra hârtiei de desen, iar chipul parcă e împărțit în două jumătăți diferite: fruntea i se încruntă când își studiază subiectul, dar gura e complet relaxată, cu buzele întredeschise, mai ales când își ia un mic răgaz pentru a-și privi opera, pentru ca mai apoi să le închidă ușor, când începe să lucreze din nou.

Stăm la masa noastră obișnuită, Noella și cu mine, în timpul pauzei de prânz, ciugulind din soteul de brânză de capră cu ciuperci. Eu nu suport ciupercile, dar, cum vara e pe sfârșite, ele apar peste tot și pariez că și la cină vom avea un singur fel de mâncare, dar tot cu ciuperci. Iau o înghițitură de apă și o văd pe Cornelie mergând în pași de dans spre Edgar, care tocmai iese, se ridică să-i spună ceva la ureche, își lasă capul pe spate, îi pune mâna pe umăr, râzând cu poftă, iar dinții ei enormi parcă-i acoperă întreaga față. Oricât de mult o urăsc, o parte din mine o invidiază pentru că și eu mi-aș dori să fiu la fel de sigură pe mine, și mie mi-ar plăcea să pot să mă apropii de el și să-l fac să râdă de o glumă bună. Spre dezamăgirea mea, văd că vorbele ei îl amuză, și tare mi-aș dori să fiu în locul ei.

Renunț să-i mai privesc, pentru că-și iau rămas-bun, iar Cornelie se îndreaptă spre masa noastră și se așază să mănânce, vorbindu-ne despre cum ar trebui îmbunătățite mișcările la care lucrăm acum. Sub imaginea ei insolentă se află o persoană pe care dansul o interesează în cel mai înalt grad, pentru că e mereu în căutare de metode noi. Este, fără îndoială, favorita maestrului de balet pentru dăruirea cu care lucrează, cu toate că, de multe ori, nu-i împărtășește ideile coregrafice. Pentru că e aici de peste zece ani, are pretenția că e specialistă în domeniu, chiar mai mult decât maestrul, de aceea și intervine destul de des în discuție. Se mai întâmplă să o certe public pentru lipsa de respect pe care o arată competenței lui, dar, de obicei, nu ține prea mult supărarea, pentru că îi admiră energia, recunoscând sprijinul pe care-l primește.

— Deci, așa, Alexandrie, se întoarce Cornelie spre mine, cu gura plină de sote, în care mai îndeasă și câțiva biscuiți.

Mă uit în altă parte pentru a nu fi obligată s-o privesc cum molfăie. Cornelie insistă:

— Ce mi-a fost dat să aud? Ai plecat ultima după petrecerea de la domnul Degas? Mi se pare o mișcare curajoasă pentru o fată castă ca tine. Începi să explorezi și alte variante?

Mă uit rapid la Noella ca să mă asigur că nu ea a informat-o, și, într-adevăr, ea face semn că nu.

— Totul a fost cât se poate de respectabil, îi răspund scurt, dându-i de înțeles că nu vreau să dezvolt subiectul.

Ori de câte ori își deschide gura aia mare mă întreb ce-o fi găsit Edgar la ea. Mai că-mi vine să-i spun că am stat atât de mult pentru că mi-a arătat muzeul. Asta ar face-o cu adevărat geloasă, însă știind că ea gândește totul în termeni de competiție, cine știe ce i-ar mai trece prin cap să-mi facă.

— Părea să fie uimit de riscul teribil pe care ți l-ai asumat, râde ea ridicând ironic din sprâncene.

Îi întorc privirea, întrebându-mă dacă Edgar a fost cel care i-a spus că am fost la petrecerea lui, sau poate Cornelie a aflat de la el, în weekend.

— Crede că ceilalți bărbați și-ar putea forma o impresie greșită despre tine. A mai spus că probabil asta e intenția ta.

Rămân cu gura căscată:

— A spus el asta?

Izbucnește în râs:

— I-am spus că probabil ai în vedere pe cineva anume, încă nu și-a dat seama că-l placi.

Încerc să-mi ascund enervarea, dar nu reușesc. Izbucnesc:

— De ce spui asta?

— Liniștește-te. E mult prea preocupat de munca lui ca să observe o biată fată îndrăgostită, îmi râde în nas.

Noella îmi aruncă o privire indiferentă, pe care o cunosc perfect.

— Cornelie, ești geloasă că nu ți-a cerut ție să rămâi! îi strig, dar în aceeași clipă deja regret că m-am lăsat provocată.

Râde atât de tare, încât celelalte fete se uită la noi și tare mi-aș dori să-i închid gura.

— Nu, îmi pare rău pentru tine, nu sunt deloc geloasă. Pentru mine nu ai să fii niciodată decât un *petit rat*, jubilează.

Hotărăsc că e mai sigur să nu răspund provocării, așa că mă apuc să studiez brânza topită din farfurie de parcă ar fi lucrul cel mai interesant pe care l-am văzut vreodată.

Bătălia odată câștigată, se ridică să plece, dar nu înainte de a se apleca peste umărul meu:

— Un lucru curios la pictori, Alexandrie, e că ce găsesc interesant azi își pierde farmecul chiar de a doua zi.

Gura-i miroase a brânză și mă întorc ca să n-o mai văd, iar ea râde, și în sfârșit mă lasă în pace. Nu-mi prea vine să recunosc că are dreptate. Dar ce anume îi dă dreptul să exulte în fața mea? Doar s-a făcut de râs la petrecere și și-ar putea pierde poziția pe care o are acum în baletul Operei.

Reiau exercițiile cu și mai mult aplomb. Mă concentrez pe fiecare mișcare în parte, gândindu-mă doar la forța trupului meu. Fiecare pas exprimă ceva: o extensie prelungă a piciorului se traduce prin dorință, iar o serie rapidă de *ballons* descriu frenezia. Știu că o mișcare fluidă naște o alta, până când, noi, balerinele, spunem întreaga poveste. Totuși mintea nu mi se limpezește. Chiar dacă nu sunt pe deplin convinsă că Edgar o găsește vulgară pe Cornelie, nu pot să nu mă gândesc că suntem atrași unul de altul, și că nu va dura prea mult până când va dori să mă vadă. Nu e decât o chestiune de timp până să-mi ceară să-i pozez din nou.

Când terminăm, de-abia aștept să-mi petrec întreaga după-amiază cu Edgar. Îmi perii părul până când capătă lustru, apoi îl strâng în vârful capului, pun puțină culoare pe buze și pe obraji. Mă studiez în oglindă și văd că sunt drăguță, cu siguranță și el va gândi la fel. Îmi strâng lucrurile și o pornesc spre studioul lui, trecând pe lângă un stand cu fructe. Strălucirea portocalelor îmi atrage privirea. Ele îmi amintesc despre povestea lui cu vizita la New Orleans. Cumpăr, sub impuls, o pungă pentru a i-o duce, înghet la vederea prețului, dar mă gândesc că va merita să-l văd bucurându-se de fructele văzute în călătorie.

Când sunt invitată înăuntru, rămân în foaier, ținând neîndemânatic punga cu portocale, în timp ce el coboară încet pe scări, cu o expresie confuză pe față.

— O, Alexandrie, am uitat cu desăvârșire, îmi spune în grabă.

Încerc să-mi ascund dezamăgirea pe măsură ce vorbește tot mai repede:

— Tocmai a sosit fratele meu într-o vizită neașteptată pentru a-și rezolva niște chestiuni de afaceri. E sus, despachetează. Trebuie să contramandăm întâlnirea noastră de azi, sper că înțelegi. Mi-a spus că vrea să vadă un spectacol diseară, de parcă a venit în vizită oficială. Dar bineînțeles că te voi contacta pentru a reprograma întâlnirea. Poate lucrăm în sala de repetiții de la Operă în seara asta, de la șase la opt... Nu e prea târziu pentru tine, nu?

Aproape că cedez nervos și nu pot să nu mă simt jignită văzându-l că se eschivează, când, de fapt, ar trebui să mă invite la teatru.

— Bineînțeles, nu vreau să te încurc, încerc să zâmbesc, în ciuda dezamăgirii.

— Drăguț din partea ta. Dacă scap de fratele meu mai devreme, ne întâlnim în sala de repetiții pe la ora șase, iar dacă se hotărăște să mai rămână, vom reprograma întâlnirea. (Zâmbește și se uită curios la portocalele pe care încerc să le ascund la spate, și chiar mă gândesc ce proastă am fost că le-am cumpărat.) Pentru cine sunt portocalele?

— Ei, mi-au atras atenția pe o tarabă de fructe în drum spre tine, mă bâlbâi, iar urechile îmi iau foc.

De ce oare mereu mă trădează obrajii?

— Păi, mi-au adus aminte de New Orleans... când mi-ai povestit despre portocalele... pe care le-ai văzut în vacanță. (O, Doamne, trebuie să mă opresc, el stă și se uită la mine în timp ce eu aiurez despre portocale și New Orleans, iar el pare că nu-și mai amintește nimic.) Mi-a plăcut ce mi-ai spus despre călătoriile tale și am simțit nevoia să ți le cumpăr.

Rămân nemișcată pentru o clipă, îi dau portocalele și mă îndrept spre ieșire.

— Merci, spune, arătând puțin uimit.

— Cu plăcere! îi răspund, din nou parcă puțin prea tare și pe un ton prea vesel, îndreptându-mă spre ușă.

Ies în stradă și o pornesc grăbită, încercând să-mi revin. Probabil arăt ca o proastă care nu știe ce să spună și mă simt stânjenită că am făcut greșeala de a asculta cu atâta atenție o poveste pe care el nici nu-și mai amintește s-o fi spus vreodată.

Obrajii încă îmi ard de rușine când ajung în fața locuinței, unde o văd pe Noella cum își ia rămas-bun de la Pierre. Și fața ei strălucește, dar de fericire, și mă simt parcă și mai prost când încep să-i povestesc întreaga întâmplare.

— E limpede că el te vede doar ca pe un simplu model, nimic altceva, spune simplu.

— Știu asta, recunosc liniștită.

— În ce-l privește, nu vezi, face ca totul să fie în propriul avantaj, afirmă Noella cu convingere.

— Se așteaptă ca eu să fiu disponibilă oricând, ca atunci când se plictisește, să vină să mă viziteze.

Mă simt din ce în ce mai jignită pe măsură ce rememorez penibila noastră întâlnire:

— Cred că ar trebui să-i refuz orice invitație de a-i mai poza vreodată, pentru că e o situație care nu duce nicăieri.

— Ai spus asta de multe ori, dar de data asta chiar trebuie să refuzi, spune Noella simplu. Pe un astfel de om nu-l interesează decât propria persoană. Te vei trezi mereu în aceeași situație. Dacă-i vei permite să te târască după el, ori de câte ori te va scăpa din brațe, loviturile primite vor fi din ce în ce mai serioase.

SCENA 18

Salonul realiștilor

În aceeași seară, stau în mijlocul sălii de repetiții, cu ochii pe ceas: ora șase, apoi șase și un sfert, șase jumătate. Nici gând să mai apară.

Trec astfel săptămâni fără nici o veste de la el, și mă gândesc că, dacă s-a dus la teatru cu fratele lui, se poate să fi întâlnit o doamnă elegantă, așa că eu nu mai contez. E un gând care mă necăjește și știu că trebuie să mă liniștesc. E limpede că nu am nici o putere asupra lui. Mă simt prost pentru că mi-am făcut iluzii că ar vedea ceva deosebit la mine. Mi se strânge sufletul când mă gândesc ce mult m-am chinuit în timpul repetițiilor, să dansez doar pentru el, simțindu-mă tot timpul iubită, când ochii lui îmi urmăreau orice mișcare. Chiar ajunsesem să sper că, nefiind căsătorit, m-ar fi putut cere cândva de soție. Aș fi devenit noua stea a baletului și el – un pictor celebru, și seara ne-am fi întors acasă la noi, având-ne unul pe altul. Îmi curg lacrimile pe obraji când înțeleg cât de proastă am putut fi. Să mă gândesc la astfel de lucruri când se vede clar că nu am intrat deloc în calculele lui... Da, sunt hotărâtă să-l elimin din planurile mele. Mi-a zdrobit inima, și, ca totul să fie și mai rău, Cornelie s-a refăcut complet și și-a reluat locul. E dureros să le vezi pe soliste, din nou, din poziția secundă de *coryphée*, după ce te-ai aflat în rândul întâi, împreună cu ele. E ca și cum am fost trădată, și de maestrul de balet, și de Edgar, pentru că mi-au fluturat în fața ochilor o iluzie, pentru ca mai apoi să mi-o ia.

Așa că mă simt fericită când Julien îmi trimite un buchet uriaș de flori, însoțit de o scrisoare de scuze pentru ieșirea lui necontrolată, zice că speră că am să-l pot ierta și că îi este dor de

mine și că știe că sunt o femeie pentru care merită să facă un compromis. Zâmbesc, citindu-i scrisoarea, gândindu-mă că totuși este cineva pe lume care crede că valorez ceva. Poate că, la fel ca în visul meu cu sala aceea de spectacol, privesc într-o direcție greșită.

Duminică fac eforturi să mă gândesc la Julien așa cum mă gândeam la Edgar. Ploaia bate în geam și, în secret, îmi doresc ca întâlnirea noastră să poată fi contramandată. Aș vrea să fiu emoționată la gândul că-l voi vedea pe Julien, iar eu nici nu am chef să mă gândesc cu ce să mă îmbrac. Doar când îmi spun că omul cu care mă întâlnesc e Edgar, și nu Julien, încep să caut cu plăcere hainele potrivite. Stau în fața oglinzii, prinzându-mi șuvițele de păr în vârful capului, într-un coc înalt, care dezgolește în întregime dantela gulerului înalt. Mă îndrept spre ușa dublă de sticlă, o deschid și văd că ploaia s-a oprit. Oftez și ating ușor balustrada care desparte camera mea de marele oraș. De aici, de la mine, se poate vedea Opera, cu ferestrele ei mari. Aș vrea să pot zâmbi fericită la vederea lui Julien, care stă pe scările Operei, însă mie îmi vine să plâng. Cel care te așteaptă nu e omul potrivit, îmi zic, și totuși curând mă alătur lui și o pornim braț la braț prin oraș.

— Când ploaia îi gonește pe oameni de pe străzi, e o liniște aproape ireală, comentează Julien. Aerul nemișcat înviorează pomii și florile și mă simt de parcă am pășit într-un tablou viu colorat.

— Suntem norocoși. Nu ne e teamă de trotuarele ude, îi răspund zâmbindu-i. Și răsplata noastră este chiar această zi minunată. Probabil că în zilele însorite, cerul absoarbe atât de multă culoare, încât, atunci când se înnorează, dă voie întregului univers să strălucească.

— Ce amuzantă ești! râde și mă ia de mână.

Ne plimbăm prin grădina Luxembourg, pe sub arbori seculari, unde lumea se întâlnește pentru a conversa în voie. Mă simt mult mai bine, iar aerul curat mă înviorează. Totul e atât de proaspăt, acum, după ploaie, și sper să aibă același efect liniștitor și asupra mea, ca să pot lăsa ultimele săptămâni în urmă, dar și pentru a putea s-o iau de la capăt. Zâmbesc și mă uit fericită la grădina din mijlocul orașului, cu sculpturile sale albe, înconjurate de straturi de flori și de alei lungi, mărginite de castani. Mergem

pe malul Senei, trecem prin fața pavilionului uriaș de oțel și sticlă al Pieței Halelor, spre cafeneaua mea preferată, cea cu copertina în dungi.

Julien, dezgustat:

— Un astfel de spectacol poate să-ți strice chiar și cea mai frumoasă plimbare, zice după ce depășim o femeie îmbrăcată atât de țipător, încât e de-a dreptul comică, și care se plimbă prin fața clienților din cafenea.

— E atât de stridentă, încât mă gândesc că poate e o actriță angajată să joace rolul unei curtezane, chicotesc amuzată, dar Julien nu râde.

— Femeile de moravuri ușoare fac ce vor, indiferent de momentul zilei, spune el dând din cap. Nici nu e de mirare că acum întregul oraș are de suferit de pe urma lor.

— Cafenelele de pe trotuare oferă un bun loc de observație pentru teatrul străzii, spun înțelegătoare, gândindu-mă că și „veteranele" baletului nu sunt cu mult diferite de femeia asta de stradă.

— Imaginează-ți că acum au pretenția să li se permită să stea și înăuntru, în cafenea. De necrezut, îmi șoptește Julien, când ne așezăm.

Mă uit și eu în aceeași direcție și văd o femeie care stă singură la masă și bea, dintr-un pahar, un lichid care pare alcool. E destul pentru ca lumea să-și dea seama cu cine are de-a face. În Espelette, nimeni nu îndrăznea să pronunțe cuvântul *prostituată*, cu atât mai puțin să se ocupe cu descoperirea vreuneia.

— De ce toată lumea e interesată să facă presupuneri cine e, sau nu, prostituată? întreb supărată, cu atât mai mult, cu cât simt că nu am dreptul să le critic, din moment ce mă fac că nu văd ce se întâmplă doar la câteva uși distanță de camera mea.

Îmi răspunde:

— Lumea nu se satură niciodată de bârfă. Îi suspectează pe toți și caută permanent indicii care să le demonstreze presupunerea. Nu poți avea o conversație normală pentru că apare cineva care te întrerupe, arătându-ți câte o femeie despre care crede că ar fi cocotă, stând apoi să-ți explice pe ce se bazează când spune asta. De ce o fi atât de important?

Julien o mai privește o clipă cum stă cu mâna la gură, uitându-se plictisită în mulțime. Apoi se întoarce spre mine și-mi spune:

— Ea e efectul noului Paris, scuipând cuvântul *nou* de parcă ar fi fost o bucată de carne stricată. Totul are un strat proaspăt de var, iar clădirile de piatră sunt noi-nouțe, așa că trecutul a fost eliminat din fiecare construcție. Curând cartiere întregi vor fi demolate pentru a face loc altora, înlocuind eleganța istoriei cu cea a parveniților.

Julien se înfierbântă cu fiecare cuvânt spus. Opoziția față de industrializarea Parisului e un subiect de conversație pe care l-am avut de mult prea multe ori în Camera Verde. Dacă și eu, la început, eram dușmanul îmbunătățirilor, crezând că familiile sărace sunt lăsate în stradă, acum îmi dau seama că acesta este de fapt viitorul și că doar așa ni se deschid în față noi oportunități. Lui Julien îi este teamă de schimbare pentru că el a cunoscut succesul în vechiul Paris și e normal să fie îngrijorat că acest nou mod de viață nu se va potrivi deloc cu afacerile sale, devenite perimate.

—Totuși sunt și lucruri bune, îi spun încercând să-l fac să vadă și noile posibilități.

Refuzul de a vedea realitatea din afara vieții lui mă îngrijorează.

— Nu fi prostuță! Prosperitatea agresivă și spectacolul public pe care le vezi la Paris nu sunt decât o metodă de a ascunde distrugerea vechiului Paris. Toate clădirile vor fi puse la pământ, iar fragmentele vor fi vândute ca suvenire. Dacă asta e ideea ta despre posibilități de afaceri, atunci te faci de râs, Alexandrie.

— Înțeleg ce vrei să spui, îi răspund pentru a-l determina să-și încheie tirada și mă prefac că mă uit pe meniu, când de fapt îl privesc discret.

Ce-mi place la el e că vrea să fie cu mine și că e foarte cinstit în privința intențiilor pe care le are. Totuși, gândul de a-mi petrece restul zilelor cu un tip atât de îngust la minte și care nu vrea să-mi asculte părerile mă dezgustă. Nu cred că sunt prostuță, de fapt, cred că punctul meu de vedere e pertinent. Îmi place acest oraș pentru că este un oraș modern. Cu cât trăiesc aici mai mult, cu atât îmi dau seama că vechiul Paris nu mi-ar fi oferit decât o viață de mizerie, pe când un oraș modern ar acorda mai multe șanse oamenilor din clasa mea socială. Știu că pe Julien nu l-ar in-

teresa acest aspect și nici nu vreau să-mi dezvălui originile modeste, așa că îmi îndrept atenția spre meniul cafenelei și închei subiectul. Când îmi ridic din nou privirea, tresar pentru că-l văd chiar pe Edgar, care stă la o masă, înconjurat de câțiva cunoscuți. Presupun că sunt cei cu care voia să facă expoziția.

Inima începe să-mi bată cu putere și-mi întorc privirea. Doar cu câteva săptămâni în urmă i-aș fi salutat pe toți cu multă dezinvoltură. Dar acum, drept să spun, nu prea mai știu care-mi este statutul. Poate îmi fac eu prea multe probleme, poate că a fost ocupat... Pe de altă parte, Julien, care are soție, copii și mai conduce și o companie, își găsește timp pentru mine, căci vrea să fim împreună, spre deosebire de Edgar, care m-a lăsat baltă la Salon și apoi a uitat cu totul de mine când mi-a cerut ultima dată să-i pozez. Mă bucur că masa noastră e ceva mai retrasă, așa că nu va trebui să iau hotărârea de a-l saluta. Mai bine mă fac că nu i-am văzut. În plus îmi dă ocazia să trag cu urechea, fără ca Julien să-și dea seama. Mă prefac deci că citesc meniul, dar de fapt îi ascult cum vorbesc despre noutatea artei lor și cum o vor prezenta în fața criticilor și a colecționarilor.

— Vom reprezenta viața așa cum e, spune Edgar cu emoție în glas.

Îi zâmbesc lui Julien și când își coboară privirea pe meniu, îmi concentrez toată atenția pe ceea ce se discută la masa lui Edgar. Mă aplec puțin ca să aud mai bine, și văd că Edgar pare să fie cel care îi domină.

Un domn cu părul bogat și ondulat i se adresează:

— Îți admirăm talentul pentru că investighezi noi subiecte, dar nu-ți putem accepta criticile exagerate și acest perfecționism extrem.

— În schimb, voi aveți o atitudine prea relaxată față de pictură. Nu o să ajungeți la nivelul cerut de o astfel de expoziție dacă umblați peste tot, pictând peisaje elegante ori de câte ori vă vine inspirația, le răspunde Edgar. Trebuie să puneți mai puțin accent pe culoare, întoarceți-vă la munca în studio. Mai ales, tu, Claude.

— E foarte bine că te lași complet absorbit de opera ta, dar maniera asta de a te izola ni se pare cel puțin bizară, răspunde tipul cu barba vâlvoi, neîngrijită, pe care Edgar îl criticase puțin mai înainte.

Îl recunosc pe domnul Monet, și mă gândesc cum Edgar îi agreează pe unii, simțind plăcere în a-i exclude pe cei pe care nu-i are la inimă. Totuși, după cum vedem, toată lumea, și aici intru și eu, își dorește să fie în grațiile lui.

— Părerea mea e că, pentru a picta ce e în jurul nostru, trebuie să ne includem și noi în acest spațiu, continuă el.

Cineva îi răspunde:

— O să avem destule lucrări terminate pentru vernisaj. Și, poți să fii sigur de asta, nu am de gând să-mi schimb acum metoda de lucru.

— Perfect, atunci apărați-vă micile voastre făcături, spune Edgar cu trufie. Majoritatea oamenilor cred că, dacă-și apără practicile, o să mă cert cu ei până când, de epuizare, le voi mai acorda un răgaz până să se schimbe. Alții află că e mai simplu să-mi cânte în strună pentru a-și putea continua planurile nestingheriți.

Îmi dau seama curând că nici nu-l mai ascult pe Julien, doar mă uit la el chiar în clipa în care o picătură de cafea i se scurge pe mână și e obligat să-și scoată batista din buzunar. Îi face semn chelneriței să șteargă mica pată de cafea de pe masă. Cu siguranță Julien n-ar putea niciodată să fie artist, pentru că și-ar petrece tot timpul ștergându-și vopselele de pe mâini și n-ar mai reuși să termine un tablou. Edgar are întotdeauna urme de culoare pe mâini și pe brațe, dar asta nu pare să-l deranjeze. Prefer abandonul lui obsesiei celuilalt de a păstra totul curat și apretat. L-aș lăsa cu dragă inimă pe Edgar să mă mâzgălească cu vopseluri pe tot corpul și m-aș rostogoli cu el pe podea până când întreaga cameră ar ajunge să fie un tablou al dorinței nestăpânite. Simt că încep să roșesc la gândul ăsta, așa că mi-l scot repede din cap, îi zâmbesc lui Julien care îmi întoarce privirea uimit, crezând că îmbujorarea e din cauza lui.

— Am noutăți foarte interesante, spune Julien, apropiindu-se și mai mult de mine. Soția mea va pleca în vizită la rudele din Milano luna viitoare și o săptămână întreagă voi fi liber să te văd oricând voi dori. Mă gândeam că am putea pleca undeva împreună. Ai fost vreodată în Spania? Plajele de-acolo sunt cele mai bune din întreaga Europă.

— O, cât de generos ești!

Iau o înghițitură de cafea pentru că nu știu ce să spun.

— Credeam că o să fii încântată, spune Julien, lăsându-se puțin pe spate, cu brațele încrucișate. Sunt câțiva ani buni de când ne întâlnim. Îmi fac plăcere plimbările și serile petrecute în Camera Verde, dar aș vrea ca relația noastră să evolueze.

Pun cu grijă ceșcuța pe farfurie și văd că mâinile îmi tremură ușor. Știam că o să vină vremea când Julien se va plictisi de această relație castă și că va încerca să facă demersurile necesare pentru a mă face metresa lui. Dacă plec cu el o săptămână, sigur relația noastră va deveni oficială. Ce-i drept, voi avea pe cineva care să mă întrețină, dar, hotărât lucru, inima mea e în altă parte.

— Sunt foarte emoționată, îi spun, iar mâna îmi acoperă pieptul.

Se ridică parcă și mai mult în scaun, cu ochii strălucind de bucurie.

— Dar mi-e imposibil să plec de-aici timp de o săptămână. Și duminica e singura zi în care sunt liberă.

— Dar aș putea vorbi cu maestrul de balet, Julien se apleacă spre mine, acoperindu-mi mâna cu a lui.

O simt ca pe o greutate care-mi presează brațul, lipindu-l de masă. Zice:

— Cu siguranță se va descurca fără tine o săptămână.

— Tocmai lucrăm la un nou proiect. Maestrul de balet vrea să adapteze producția rusă a *Corsarului* și suntem toate incluse în distribuție, pentru a ne asigura de succes, îi spun cu seriozitate.

— Nu mai pot aștepta prea mult, îmi spune Julien nervos, de parcă simte că toate astea sunt simple scuze, ceea ce e adevărat.

Înainte să pot răspunde, suntem întrerupți de un cor de voci.

— Gata cu fleacurile, strigă domnul Cézanne, și acum conversația e atât de zgomotoasă, încât toată lumea din cafenea se uită spre masa pictorilor. Edgar, tu trebuia să ne găsești un negustor de artă care să ne organizeze expoziția, dar dorința ta a fost întâmpinată cu oarecare rezistență și cum tu iei fiecare refuz ca pe-o ofensă personală, în aroganța ta unică, ai reușit să-i îndepărtezi pe toți. Începem să credem că nu avem nici o ieșire. În loc să înaintăm, tu îți faci dușmani peste tot pe unde te duci.

Edgar agită brațele a lehamite:

— Paul, o pictură e un obiect care cere la fel de multă ticăloșie, răutate și viciu cât comiterea unei crime.

Domnul Monet, împreună cu un altul, îmbrăcat într-o cămașă pătată cu vopsea, părăsesc cafeneaua vorbind tare.

— Se crede mai bun decât noi numai pentru că are mulți bani, îl aud pe unul din ei când trece prin spatele meu, mormăind, în drum spre ieșire.

Mi-e rușine că asist la un astfel de scandal în public, dar Edgar nu e câtuși de puțin deranjat:

— Și îi invitați pe oamenii ăștia în casa voastră? îi întreabă pe cei rămași, de parcă cei doi pictori care tocmai plecaseră supărați ar fi fost niște bieți cerșetori.

Grupul începe să protesteze, iar domnul Pissarro sare în apărarea lui Edgar:

— E foarte urât din partea lui să spună astfel de cuvinte, dar trebuie neapărat să vă amintesc că acest om a fost întotdeauna sincer, corect și loial?

— Mulțumesc, prietene, îi spune Edgar zâmbind. Dacă n-aș fi grosolan, n-aș avea deloc timp să pictez.

Stă liniștit și pare că se distrează pe seama grupului care devine din ce în ce mai ostil și mai dezamăgit. Tocmai când sunt pe cale să se împrăștie, Edgar îi anunță cu voce tare că a găsit o galerie și că își vor organiza prima lor expoziție în atelierul fotografic a lui Nadar, de pe Boulevard des Capucines. Spiritele se calmează, grupul uită că doar cu minute în urmă erau gata să-l lase baltă pe Edgar. Imediat încep să-i laude efortul, fac planuri despre tablourile pe care le vor expune, despre cum le vor înrăma și pune pe pereți, despre cum vor face reclamă evenimentului.

— Mișcarea realistă nu trebuie să mai lupte, spune Edgar. Deja *este*, *există*, trebuie să se prezinte drept *ceva distinct*, trebuie să fie un adevărat *salon al realiștilor*.

— Trăiască salonul realiștilor! strigă toți într-un glas, ridicând paharele în cinstea noului eveniment.

Strigătele lor zgomotoase îi fac pe cei din cafenea să-i privească dezaprobator, iar Julien găsește reacția grupului total nepotrivită. Ridic din umeri de parcă aș vrea să spun: Ce să faci, asta e!

— E un tip oribil, un fariseu, spune Julien, privindu-l pe Edgar cu dezgust. Tot îi mai pozezi?

— Nu, nu prea des, spun aruncând o privire spre masa lui.

— Bine faci, răspunde zâmbind răutăcios. Nici măcar cineva atât de bun ca tine nu poate suporta acest comportament oribil prea mult timp.

Încuviințez, nu-i spun că nu eu sunt cea care am hotărât asta, ci Edgar, care n-a mai dorit să mă vadă. Julien îmi spune, apropiindu-se de mine:

— Astăzi m-am simțit cu adevărat bine în compania ta, spune fără să le mai acorde atenție pictorilor. Rareori mi se întâmplă să am timp pentru distracție. E atât de odihnitor.

— Ce păcat! îi spun bucuroasă că nu a reluat subiectul vacanței în Spania. Mi-am făcut un obicei din a lăsa totul deoparte și de a ieși la plimbare în fiecare duminică. Am remarcat că-mi limpezește mintea.

— Se prea poate să reușești să-ți limpezești mintea de gândurile tale simple într-o singură zi, dar eu am nevoie de mult mai mult timp.

Îmi trebuie toată stăpânirea de sine de care sunt capabilă ca să rămân calmă și chiar îi zâmbesc, nemișcată ca o statuie.

— Da, trebuie să recunosc, tu ai mult mai multe responsabilități decât mine, îi răspund.

E îngrozitor să joci rolul femeii supuse, așa că trec rapid în revistă toate sfaturile și experiența pe care am acumulat-o pentru a mă prezenta ca o tânără docilă în fața unui bărbat puternic.

— Lumina soarelui, puțină cât a fost azi, începe să scadă, și mă tem că soția mea va începe să-și facă griji, oftează Julien.

Eu însă îi sunt recunoscătoare soției pentru că pune capăt acestei după-amiezi.

— Scuză-mă că nu te pot conduce acasă. Sper să mă înțelegi.

— Nu e nevoie de explicații, îi zâmbesc fericită că voi merge liniștită acasă.

— Și mai gândește-te la ce am discutat, îmi spune plătind nota și ridicându-se în picioare. Nu cred că mai putem continua așa.

Îl aprob tăcut, iar el mă sărută pe obraz, luându-și rămas-bun.

Buzele îi sunt umede și reci, și în clipa în care nu-i mai văd silueta, mă șterg instinctiv pe față. Mă relaxez câteva clipe, stând pe scaun, dar repede mă simt stingheră de una singură, așa că îmi iau mănușile și ies. Soarele s-a ivit din nori, iar eu îmi deschid umbrela ca să-mi apăr fața.

— Ce zi încântătoare, *mademoiselle*, aud o voce.

Tresar și am un adevărat șoc când văd în fața mea chipul radios al lui Edgar. Îmi vin în minte cuvintele spuse de Cornelie și sper că nu-și imaginează că l-am urmărit la cafenea ca o tânără labilă mintal. Hotărăsc că nu e deloc bine să deschid subiectul pentru că n-ar fi deloc în favoarea mea.

— Într-adevăr, ce surpriză, îi spun cu nonșalanță, așezându-mi umbrela deschisă pe umăr, chiar mă întrebam dacă nu cumva fratele tău te-a luat ostatic.

Se uită la mine uimit, apoi pare să înțeleagă legătura – când ne-am văzut ultima dată, m-a dat la o parte pentru a-și rezolva problemele familiale.

— Am făcut cam ce fac de obicei, spune, în poziție defensivă. Se știe că iau prânzul la Café de la Rochefoucauld aproape în fiecare zi. Eram acolo ca să le spun prietenilor mei că am găsit un loc unde ne putem organiza expoziția de grup luna viitoare. Dacă te-ar fi interesat cu adevărat programul meu zilnic, m-ai fi putut găsi acolo, trebuia doar să-l întrebi pe bestia aia de portar. Sunt acolo între 12.30 și 13.00.

Răsuflu ușurată că nu m-a văzut în cafenea, așa că-i zâmbesc cu o falsă amabilitate, fără să mă mai gândesc la comportamentul lui de bădăran, iar el își potrivește pasul cu al meu.

— Dar nu ți-am cerut programul zilnic, îi spun sarcastic.

— O, e de la sine înțeles.

Zâmbetul lui e cel pe care-l știu, dar ochii îi sunt reci.

— Speculezi prea mult în legătură cu modul în care îmi petrec timpul. Acum o să știi exact unde mă aflu, din moment ce ai o memorie a datelor atât de bună.

Știu că se referă la vizita mea, atunci când i-am adus portocale. Strâng din dinți, rușinată.

— Ei, voiam să te tachinez, îi spun pe un ton egal și privesc înainte. Felicitări pentru expoziția de grup! Cred că ești foarte mulțumit...

Cu colțul ochiului văd că se uită la mine, zâmbitor. Ne continuăm drumul.

— Și ce vreme minunată, dar nu prea cred că o să țină, schimbă el subiectul pe teme mai puțin personale. În Franța, nu credem decât în ploaie.

— Vorbești ca o persoană de trei ori mai în vârstă, îi spun în glumă. Cum de vezi doar părțile negative, când ești înconjurat de toată frumusețea orașului? Eu de-abia aștept să vină zilele când sunt liberă și pot să mă plimb toată ziua, să nu-mi scape nimic, și, drept să-ți spun, cuvintele tale mă supără.

Râde tare, auzind replica mea, și mă îmbrățișează scurt:

— Nu am avut de gând să te supăr. Te compătimesc sincer pentru închisoarea ta pariziană. Dar hai să schimbăm subiectul.

Îi zâmbesc cu căldură:

— Te iert. Atunci să-mi spui dacă sunt gata tablourile pentru expoziție.

Privește drept înainte cu o expresie îngrijorată, dar detașată:

— Încă nu. Încerc să lucrez cât pot. Dar cred că a venit timpul să acord mai mult timp sănătății. Credeam că sunt mult prea tânăr ca să mă gândesc la așa ceva, dar doctorul m-a convins să ies mai des din studio și să fac exerciții.

— E din cauza ochilor? îl întreb cu simpatie.

— Așa se pare, îmi răspunde, continuând să privească înainte.

Mergem câțiva pași fără un cuvânt.

— Și nu se poate corecta în vreun fel? îl întreb. Dacă te plimbi sau dacă vei purta ochelari nu există șansa de a te însănătoși?

— Ar mai amâna inevitabilul. Știi, cred că voi orbi, spune liniștit, iar eu îl privesc cu milă, surprinsă la culme de cuvintele lui.

— Dar tu ești pictor, dacă nu vezi, atunci nu poți... nu vreau să termin fraza, iar el încuviințează solemn.

— Atunci nu am să mai pictez, concluzionează.

— Îmi pare nespus de rău. E bine să urmezi sfatul doctorului, spun, încercând să par optimistă.

— Nu rezolv nimic, spune tăios. M-am izolat prea mult în studioul meu. Nu mă văd cu oamenii care-mi sunt dragi, suficient de des și voi ajunge să sufăr din cauza asta.

Încerc să-l întreb despre fratele lui și dacă vizita acestuia nu-l apropie de familie mai mult, dar el schimbă repede subiectul.

— Ai perfectă dreptate, ce natură minunată ne înconjoară, comentează.

Nu mai zic nimic pentru că sunt distrusă la gândul că n-o să mai poată picta niciodată. Nu-mi pot imagina cum o să-și petreacă timpul, despre ce o să vorbească, ce nouă pasiune și-ar putea găsi. Într-o lume a întunericului, n-ar putea vedea decât suprafața lucrurilor și ar începe să disece un subiect până când ar ajunge în străfundurile durerii și disperării. Frumusețea, pentru el, nu va fi decât un înveliș.

— Edgar! Ce coincidență! o voce puternică se aude în apropiere.

— Acum chiar trebuie să te las, spune grăbit, dar se pare că nu se mișcă suficient de repede, iar omul care se apropie de noi seamănă atât de mult cu el, încât îmi zic că trebuie să fie fratele lui.

Zâmbesc, așteptând să fiu prezentată – și fratele lui pare să aștepte același lucru –, dar Edgar îi face semn să vină cu el. Acesta îl urmează, puțin confuz, iar eu rămân în urmă, umilită, privindu-i cum se îndepărtează.

14 ianuarie 1869

Draga mea mamă,

Vă trimit jumătate din banii mei de pe luna asta. Știu că nu e îndeajuns, dar sper să vă ajute cât de cât. Iartă-mă dacă nu vă trimit mai mult, dar maestrul de balet m-a luat deoparte după un specatacol, mai la începutul lunii, ca să-mi spună că s-a plictisit să mă tot vadă în aceleași rochii în fiecare seară. Se pare că imaginea mea nu se potrivește cu standardele vieții de aici. Mi-a spus că „abonații" ar putea crede că nu suntem plătite corespunzător, iar asta

i-ar dăuna și lui. Mi-am cumpărat rochii noi, așa că sunt din nou în grațiile lui și am și vești bune să-ți dau. Am fost promovată ca solistă, mamă! Asta îmi va aduce ceva mai mulți bani și mai multă recunoaștere printre colege. Sunt foarte fericită de realizarea mea și sper că și tu te bucuri pentru mine!

Știu că vei fi fericită doar atunci când o să mă știi la casa mea, dar nu-ți face griji, fac toate demersurile necesare. Nu e chiar așa de simplu cum îmi închipuisem c-o să fie, când am ajuns aici. Au trecut deja câțiva ani și de-abia acum văd ce dezavantaj serios a fost începutul meu târziu în pregătirea pentru balet. Dacă aș fi venit aici la paisprezece ani, ca mai toate fetele de la noi, aș fi putut să rezolv toate problemele mult mai bine.

Cu dragoste,
Alexandrie

SCENA 19

Cea mai înaltă onoare

— Ei, dar ce se-ntâmplă? După repetiție, ai dispărut imediat. Te-am văzut ieri la cafenea în compania unui bărbat, iar azi nu-mi dai deloc atenție. De parcă nici nu exist.

Mă uit curioasă la Edgar care se apropie de mine, imediat după spectacol, în Camera Verde, și mă mir că nu mi se adresează cu tonul lui obișnuit de tachinare ușor superioară, mai ales că m-a văzut la cafenea. Mă așteptam să glumească cu mine pe această temă.

— Îmi cer scuze, dar am multe obligații pe care trebuie să le iau în calcul, îi spun vag.

Aș vrea să-i spun ce grosolan a fost să mă părăsească în mijlocul străzii, de parcă i-ar fi fost rușine cu mine. Adevărul este că sunt sătulă să-mi tot dau aere în fața lui Julien, să mă gândesc la cum se comportă Edgar și s-o mai și informez pe mama despre progresele pe care le fac. Energia mea e la limită. N-am chef să complic lucrurile care și așa sunt complicate.

— Viața n-ar mai fi interesantă dacă n-ar fi greutățile, îmi răspunde uitându-se în jur plictisit. Hai să mergem la tine, de-abia aștept să începem.

E surprinzător de direct, dar nu mă las păcălită.

— Nici vorbă, îi șoptesc, sperând că nu ne-a auzit nimeni. Cred că ai o impresie greșită despre mine. Nu sunt o persoană pe care s-o poți ascunde când vrei, ca s-o poți găsi la nevoie. Sunt *cu totul diferită* de Cornelie a ta.

Spun ultimele cuvinte cu atâta forță, încât se dă un pas înapoi.

— Draga mea, liniștește-te, îmi spune. Tablourile cu tine sunt la mare căutare. Am venit să desenez ceea ce nu mi-ai permis să

fac în după-amiaza asta. Dacă nu te-ai fi grăbit să mă disprețuiești atât de categoric, acum n-ar mai fi trebuit să vin aici. Dar epuizarea totală de pe chipul tău mi-a atras atenția. Nu mă liniștesc până când nu pun expresia asta pe hârtie.

Mă simt ușurată că vorbește doar de pozat, cu toate că perspectiva de a-i da prilejul să vadă locul în care trăiesc mă face să mă simt în dezavantaj. Prin expunerea portretelor mele am devenit mult mai cunoscută, și unii dintre oficiali chiar îi spuseseră maestrului de balet că au venit special să vadă spectacolul după ce au văzut tablourile lui Edgar. Știu că trebuie să continui să pozez, dar mi-e cam teamă că o pictură care să mă prezinte într-o stare de epuizare ar putea produce un efect opus celui scontat.

— N-aș putea să pozez mâine, după pregătire, la tine, la studio?

Mă gândesc cu drag la casa lui și mă înfior la gândul că va intra în camera mea amărâtă, unde nu încap decât o masă, un șifonier și un pat.

— Fratele meu încă n-a plecat. În afară de asta, mâine o să arăți proaspătă, după somnul de noapte, spune, vocea devenindu-i tot mai aspră cu fiecare cuvânt rostit. Îți cer să-mi acorzi doar câteva clipe din timpul tău, ca să mă pot elibera de tensiunea pe care am simțit-o toată ziua.

— Bine atunci, spun rece, amintindu-mi de fratele pe care nu dorește să-l cunosc.

Părăsind Camera Verde, nu pot să nu observ că mulți ne urmăresc plecarea. Oare ce cred oamenii ăștia despre noi? Mă gândesc la ce am de făcut. Pictura va fi dovada că nu mi-am pierdut virginitatea, dar s-ar putea ca vreo dansatoare invidioasă să mintă în contul meu. Oare îi trece prin cap că mă expune unui risc făcând asta? Gata, oprește-te, exagerezi, îmi spun. Pierre o vizitează pe Noella tot timpul, și ea lasă întotdeauna ușa deschisă ca lumea să vadă că ei joacă pichet, așezați cuminți la masă.

Odată intrați în cameră, el fie nu vrea să comenteze condițiile mele minime de trai, fie nici nu observă cât e de mică, pentru că nu face altceva decât să-și arunce creioanele pe masă. Mă uit spre ușa care e deschisă și văd că cineva trece pe culoar și aruncă o privire înăuntru. Acum știu că orice eventuală minciună ar fi

cu totul nedreaptă, din moment ce foarte mulți vor fi văzut că nu e vorba decât de o respectabilă ședință de pozat.

— Dacă nu aș fi aici, cum ți-ai petrece seara? mă întreabă.

— Sincer, mi-aș spăla fardul de pe față și m-aș culca, îi răspund.

— Atunci, fă asta, vreau să te desenez într-o ipostază obișnuită.

— Bine, dacă asta dorești.

Dau cu apă rece pe față și încep să înțeleg în ce constă arta lui; mă întreb dacă, într-adevăr, s-a gândit, fie și profesional, la mine. Mă întind pe pat și îmi trece prin cap că s-ar putea ca el să nu se fi gândit la mine, ci la realizarea unei picturi importante.

— Dormi complet îmbrăcată? mă întreabă glumeț.

— Nu. Dar credeam că vrei să desenezi o dansatoare, spun confuză.

— Nu mai face presupuneri despre ce vreau eu să fac, răspunde nervos. Am spus că vreau să te desenez așa cum ești în viața de zi cu zi, pentru a surprinde perfect epuizarea de pe fața ta. Mă gândeam că, dacă ești atât de obosită precum spui, n-ai mai avea energia să-ți schimbi hainele.

— Acum cine face presupuneri? o spun cu o intenție de tachinerie, dar la suprafață răzbate doar neplăcerea mea greu de ascuns.

— Nu complica lucrurile. Din moment ce acesta nu e un angajament de după spectacol, noaptea ta nu e liberă, rostește cuvintele printre buzele strânse.

Mă simt ca un copil prins că nu s-a spălat pe mâini înainte de masă.

— Eu nu am angajamente pentru întâlnirile particulare de după spectacol, spun cu răceală.

Încuviințează, cu o expresie îndurerată pe chip, de parcă i-ar părea rău de remarca mea. Își compune imediat o mască de nerăbdare când vede că n-am de gând să mă dezbrac.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Alexandrie, vreau doar să te pictez stând întinsă pe pat. Nu vor fi alte detalii, spune, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

De când sunt în Paris, am învățat multe despre artă și sunt pe deplin conștientă că nudul este subiectul preferat, dar și cel mai respectat de critici. Recunosc că nu înțeleg cum e posibil ca

un trup complet gol să fie numit clasic, în timp ce imaginea unei femei complet îmbrăcate poate fi considerată în afara normelor. Știu totuși că detaliile sunt cele care contează în pictura de nud. Reprezentarea formei în sine este o operă de artă și o onoare pentru cine pozează. Totuși, dacă în tablou apar detalii care sugerează un comportament lasciv, modelul va fi etichetat drept o prostituată. Proprietarii de galerii, de multe ori, studiază îmbrăcămintea lăsată deoparte, în tablou, pentru a găsi semne că ceva nelalocul lui s-a petrecut. Dacă există vreun semn că hainele au fost scoase în grabă într-o clipă de pasiune, ei nu vor permite expunerea unui astfel de tablou. A ști că Edgar plănuiește să facă un nud clasic e tentant pentru mine, din două motive – mi-a făcut onoarea de a mă alege și va fi cu siguranță acceptat într-o expoziție unde publicul va afla că sunt modelul, asigurându-mi o celebritate uriașă. Mi-ar deschide calea spre statutul de solistă a baletului, într-o bună zi.

Mă ridic din pat, uitându-mă din nou spre hol, și deschid ușa șifonierului ca să mă pot dezbrăca acolo, exact ca în spatele unui paravan. Îmi scot rochia și emoția mea se transformă în sfială pentru că mă aflu practic goală în aceeași cameră cu Edgar. Ridic brațele ca să-mi acopăr trupul și, rușinată, mă așez din nou în pat, dar din fericire el se uită la mine de parcă aș fi complet îmbrăcată. Comportamentul lui e același ca atunci când ne picta la ora de dans, cu fruntea încruntată și complet concentrat la ceea ce face, aranjând așternuturile în jurul meu. Îmi țin respirația până când mă ia amețeala, în timp ce mâna lui îmi atinge pielea. Chiar și mișcarea cearșafurilor îmi dă furnicături. Nu-mi acordă nici o atenție și se întoarce la scaunul lui pentru a desena.

— Spune-mi, te rog, ce anume te-a făcut să ajungi la cafeneaua de la Rochefoucauld? mă întreabă absent.

— M-a invitat un prieten, îi răspund vag.

— Un prieten, spui? E un oficial, ceva? continuă să mă întrebe zâmbind liniștit, de parcă interogatoriul i-ar face plăcere.

— Da, spun, fără să-i ofer alte detalii.

Mă gândesc dacă nu cumva l-a recunoscut pe Julien. De ce nu spune tot ce are pe suflet?

— Sper că ați ajuns acasă în siguranță, tu și fratele tău? Știi, mi s-a părut o grosolănie din partea ta să nu mă prezinți. Eu stăteam în mijlocul străzii, iar el se aștepta să faci gestul ăsta. Ai fugit de parcă ți-ar fi fost rușine să fii văzut cu mine. A fost umilitor.

Se uită la mine cu ochi plini de înțelegere.

— Te rog, să nu crezi că mă jenez cu tine, îmi spune. Nu asta e situația, e chiar invers. Nu-l cunoști pe fratele meu. Nu e deloc un gentleman, și asta e suficient. Crede-mă, ar trebui să-mi mulțumești pentru faptul că nu te-am prezentat.

— Nu cred că ar fi ieșit vreun scandal dacă ne-am fi strâns mâna, răspund cu sarcasm.

— Atunci avem păreri diferite, spune lucrând la schița sa. Din fericire, va pleca în câteva zile și nu va mai trebui să am de-a face cu el. Dar hai să schimbăm subiectul. Spune-mi despre prietenul tău. Ai să mai poți poza după spectacol? Sau poate în câțiva ani vei deveni extrem de disponibilă?

Mă ridic enervată, auzind cuvintele lui.

— Sunt extrem de jignită de insinuarea dumneavoastră, domnule. Nu am de gând să distrez un bărbat ca parte a obligațiilor mele de balerină, spun, apărându-mă, refuzând să mă mai uit la el.

— Așa să fie oare? înclină capul și mă privește intens. Credeam că voi, fetele, doriți să deveniți întreținute, pentru ca mai apoi să vă prostituați.

— Nu toate fetele, reușesc să-i spun clar, cu toate că mi se pune un nod în gât.

Îmi dau seama că în ochii lui sunt la fel ca celelalte fete. Tace, așa că și eu tac, supărată de cuvintele spuse și de părerea lui despre mine. Închid ochii pentru a-mi liniști mândria rănită, dar el insistă să-i țin deschiși pentru că oboseala care se citește în ei e tema dominantă a tabloului. Îmi spune că, dacă-i închid, ar picta doar o fată care doarme, și are nevoie de poza unei fete obosite peste măsură. Așa că ședința continuă, iar el îmi cere să-mi schimb poziția din când în când, desenează și fredonează de parcă nici nu m-ar fi jignit vreodată.

— Atunci, spune-mi, de ce nu aspiri să rămâi aici? aduce din nou subiectul în discuție.

— Dar vreau să rămân în corpul de balet. Aș vrea să fiu prim-balerină într-o bună zi. Nu vreau să particip la întâlnirile de după spectacol pentru că nu-mi doresc să mă îndepărtez de balet pentru a-mi petrece timpul făcând un bărbat fericit, spun.

— Ce minte tânără și atât de independentă! Totuși te contrazic, din moment ce nu te-ar deranja poziția de întreținută.

Nu-și ia nici o clipă ochii de pe desen, dar observ cum colțurile gurii lui se ridică, parcă încercând să ascundă un zâmbet, un tic care-mi plăcea atât de mult și care acum mă enervează.

— E ușor să vorbești pe un asemenea ton zeflemitor, pentru că n-ai idee ce înseamnă să te naști într-o familie săracă.

Ochii îmi rămân fixați în tavan, ca să nu-i dau satisfacția de a-mi analiza expresia atunci când mă enervez peste măsură.

Mă întorc în timp, în Espelette, când vecina noastră era văzută mergând prin oraș în haine noi-nouțe, ducându-se să cumpere de la piață tot ce avea nevoie. Stăteam și ne uitam, mama și cu mine, cum vecina își umplea pungile cu pește sau cotlete, în timp ce noi ne număram ultimul bănuț și încercam să ne târguim cu negustorii să mai scadă din preț, ca să avem pâine și fasole pentru întreaga săptămână. „Știu că ferma lor nu o duce mai bine decât a noastră", l-am auzit pe tata spunându-i mamei, în noaptea aceea, după ce ea îi povestise despre femeia care venea încărcată peste măsură cu tot felul de pachete pe care nici nu putea să le care. „Cred că venitul suplimentar vine din alte activități", spunea mama, glumind. „Când m-am trezit ieri-dimineață să pregătesc micul dejun, am văzut-o strecurându-se pe ușa din spate. Soarele încă nu răsărise, iar ea era complet răvășită. Părul îi era încurcat la spate, iar rochia – boțită. Alții au văzut-o că pleacă de la casa unde e servitoare pentru a se duce la stabilimentul de la marginea orășelului, la ore târzii din noapte. Se vede că lucrează ore suplimentare."

— Cred că ar trebui să-ți iei și tu o slujbă de servitoare, glumea tata.

— Ei, și atunci cine o să mai aibă grijă de casă? îl tachina mama.

La vremea aceea, nu prea înțelegeam ce înseamnă să lucrezi ore suplimentare, dar din tonul părinților mei înțelegeam că e

vorba de ceva necinstit și rușinos. După discuția părinților mei, m-am uitat mai atent la vecina noastră și am încercat să-mi imaginez ce făcea ea pentru o bucată de pâine.

Renunț să mă mai uit în tavan și întorc capul spre Edgar, ceva mai stăpână pe mine:

— Baletul oferă unor femei posibilitatea de a întâlni bărbați, fără să trebuiască să ascundă asta. Nu mai e nevoie să îndure stigmatul de a deveni soții adulterine sau de a avea soți care să le oblige la munci grele, în avantajul lor. Toate fetele care au fost admise în corpul de balet al Operei au independență și plăcerea de a dansa. Noi, toate, ne dorim să trăim mai bine decât părinții noștri. Muncim la fel de mult ca orice om de afaceri, dar niciodată nu vom câștiga atât cât să trăim pe picior mare, așa cum fac cei cu care ne asociem. Dacă vrem să dansăm în continuare și să ne bucurăm de tot ce are de oferit Parisul, fără să ne facem griji pentru ziua de mâine, nu avem altă variantă decât de a deveni întreținute. Trebuie să ne câștigăm existența.

— Îmi exprim simpatia pentru situația nefericită în care te afli.

Pune creionul pe masă și își șterge fruntea, lăsând în urmă o dâră neagră. Mă privește calm:

— Nu știu dacă îți dai seama că singura diferență dintre întreținute și curtezane este stăpânul pe care-l servesc. Cred că ai fi mult mai fericită dacă ți-ai găsi un tânăr drăguț cu care să fugi în lume. Banii și poziția socială trec.

— Am trăit într-o casă unde mama îl servea pe tatăl meu, zi și noapte. Tata nu și-a pus niciodată problema cât efort depunea mama ca să-i asigure mesele zilnice și hainele curate și călcate. Nu l-am auzit niciodată mulțumindu-i. Era de la sine înțeles că trebuia să facă totul. Nu vreau să ajung așa, pentru nici un bărbat.

Până acum nu spusesem nimănui motivul pentru care venisem la Paris. Conversațiile cu oficialii se limitau de obicei la politică, dans sau carierele lor – subiecte sigure care ocoleau cu grijă problemele mele personale. Niciodată nu mi-am expus punctul de vedere pentru că mi-era teamă că un singur cuvânt greșit mi-ar reduce șansele de a deveni o *lorette*, și, în general, sfârșeam prin a fi de acord cu cei cu care vorbeam, ca nu cumva să risc să

par dificilă. În plus, nu interesa pe nici un bărbat de unde veneam, se uitau doar la fata care dansează, și cred că era în avantajul lor să creadă că mă materializasem pe scenă doar ca să fiu văzută de ochii lor. Mi-a convenit acest aranjament până acum, dar, pe măsură ce vorbesc despre Espelette și despre familia banală pe care o am în grijă, îmi dau seama ce senzație plăcută e să te destăinui cuiva. Observ că Edgar mă ascultă cu interes. Tensiunea pe care o duc cu mine se risipește cu fiecare cuvânt pe care-l rostesc.

— Cred că rolul patriarhului e asemănător peste tot, spune, ascuțindu-și un creion, resturile căzând pe masă.

Le strânge cu palma făcută căuș și le pune în penar.

— Eu mi-am petrecut copilăria, fără tata, care stătea tot timpul la bancă. Cei care nu aduceau vreun profit băncii nici nu existau pentru el.

— Dintotdeauna ai trăit la Paris? îl întreb.

— Da. (Își îndreaptă privirea spre desen, studiindu-l.) Îmi aduc aminte cu drag de zilele în care mama lucra în grădină, iar eu stăteam cu ea, desenând florile pe care le planta. Îmi amintesc că și fredona ușor. Astea sunt amintirile mele cele mai plăcute.

— Înțeleg că grădina era minunată, îi spun, conștientă de diferența socială dintre noi doi. Grădina noastră era în principal sursă de hrană, peste tot, legume, și iar legume. (Mama lui Edgar, în schimb, putea să planteze flori de toate culorile, pentru că nu trebuia să-și facă griji în privința zilei de mâine.) Lucram acolo și îmi amintesc că, tot timpul, mama îmi spunea ce să fac, pas cu pas, până când ajungeam să fiu prăfuită din cap până-n picioare.

Chicotește.

— Am fost cu adevărat fericit. Mama mea era o frumusețe creolă din sud. Nu-și strângea niciodată părul în coc și nu purta niciodată pălării. Și-l pieptăna liber și-și punea flori din grădină, pentru efect. Prietenii o numeau Spaniola.

Înțeleg acum de ce era atât de neliniștit când începea să vorbească despre femeile creole. Considerasem comportamentul lui paranoic și teatral, dar acum, că știam că mama lui era de origine creolă, totul devenea clar. Mă întrebam chiar cum de un om ca el, care poartă atât respect mamei sale, poate să se retragă în camera lui Cornelie, o femeie decăzută. Mă uit la părul negru al

lui Edgar cum îi cade în ochi și mă gândesc că trebuie să-i semene mamei lui, are un aspect de parizian distins, cu o notă exotică.

Mă relaxez pe de-a-ntregul pe pat, e minunat să-l ascult povestindu-mi despre copilăria lui. Majoritatea bărbaților vorbesc despre familia lor doar ca să se laude cu averea pe care o au. Știu că nu vor divulga nici un detaliu important pentru că, noi, ca dansatoare, nu vom avea nici o legătură cu acea zonă a vieții lor. Ascultându-l pe Edgar cum vorbește despre copilăria lui mă face să mă gândesc că poate am fost puțin prea impulsivă, iar el a dorit cu adevărat să mă protejeze de fratele lui, refuzând să mă prezinte. Poate, la urma urmelor, n-ar trebui să elimin cu totul varianta că, într-o bună zi, voi face parte din viața lui. Nu mă mai gândesc cum anume mă va ajuta tabloul acesta ultim în carieră, îmi doresc doar să aud cât mai multe despre cum a crescut în familia aceea. Îmi spune că mama sa a mai avut doi fii, după nașterea lui, dar nici unul nu a supraviețuit, și când Edgar avea patru ani, s-a născut fratele său, Achille. Apoi a mai pierdut încă un copil, după Achille.

— Pierderea a șocat-o atât de mult, încât a plecat de acasă și s-a dus la unchiul meu, la fratele tatei, pe care-l cheamă tot Achille. Cred că numele acela e blestemat, spune ironic, apăsând cu și mai mare putere cărbunele pe hârtia de desen. Tata era înnebunit. I-a și spus că atașamentul ei față de fratele lui era o rușine nemaipomenită.

— Și ea l-a părăsit? îl întreb șocată, gândindu-mă că tatăl meu se enerva cumplit doar dacă supa îi era rece, darămite pentru o astfel de infidelitate; cu siguranță mama mea ar fi fost sacrificată.

— Nu, n-a părăsit-o. Tatăl meu era un om tăcut, iar mama era cea de care se simțeau atrași oamenii. Într-un fel anume, el se gândea că nu e destul de bun pentru ea, așa că, în încercarea lui de a nu o pierde, a lăsat-o în pace. (Zâmbește trist în fața amintirii.) Într-o noapte m-am trezit în țipete și strigăte. Mama era pe podea, cu prosoape pline de sânge de jur împrejur, urlând de durere, în timp ce tatăl meu stătea chircit lângă ea. Copilul e mort în mine, urla mama, iar el nu-i spunea decât că asta e tot ce merită.

Edgar se oprește o clipă din desenat, doar pentru a relua schița cu mișcări mai puternice și sunt sigură că vârful creionului trece prin toate foile caietului de desen.

— Edgar, îi strig numele ușor, gândindu-mă doar la binele lui și încercând să-l consolez.

Mă întreb dacă nu cumva mariajul nefericit al părinților e motivul pentru care nici el nu s-a căsătorit niciodată. Vreau să-l întreb, dar mă abțin, pentru că nu cred că va aprecia o astfel de supoziție bazată doar pe o simplă întâmplare.

În loc să mă ia în brațe, povestește mai departe:

— Durerea mea nu se compară cu sentimentul de vină trăit de tatăl meu. Ea a murit când aveam treisprezece ani.

— Edgar, îmi pare atât de rău, mă ridic ușor, mă acopăr cu așternutul, dar el îmi face semn să mă așez din nou în poză.

— Tatăl meu nu cunoștea alt mod de viață decât munca la bancă, îmi explică de parcă amintirile lui din copilărie sunt neimportante. Mi-era urât să-i văd pe musafiri venind unul după altul, pentru că îmi aminteau cum își alegea mama bijuteriile pe care trebuia să le poarte, cum se parfuma înainte de a coborî, pentru a-și întâmpina oaspeții la ușă. Mi-e dor de râsul ei care se auzea în timpul dineului. Mă retrăgeam în camera mea și mă apucam să copiez operele marilor maeștri, încercând să nu mai aud râsetele și clinchetul paharelor. Curând am ajuns să consider că viața mea era goală, cu atâtea petreceri și dineuri care mascau viața tristă pe care o duceam.

— Dacă nu avem parte de durere, nu vom avea nici un motiv să ne îmbunătățim viața, îi spun pentru a-i arăta că înțeleg.

Se uită la mine, surprins.

— Ceea ce spui e foarte adevărat.

Își scoate ceasul din buzunarul de la piept și se uită:

— E foarte târziu și știu că ești obosită. Mulțumesc pentru timpul acordat. Sper să te poți odihni.

Mă ridic, cu așternutul înfășurat în jurul meu, și îl văd strângându-și lucrurile dintr-o mișcare, apoi iese. De ce oare pleacă așa brusc? Iar am greșit cu ceva? mă gândesc în timp ce închid ușa. Mă duc la fereastră și-l văd că se urcă în trăsură și mă întreb dacă nu cumva comportamentul lui are de-a face cu poverile pe care le cară el, și mai puțin cu mine.

ANTRACT

Corespondență în timp de război

1 august 1870

Draga mea Alexandrie,

Îți scriu în condiții deosebit de grele, pentru că am părăsit confortul de acasă și am plecat Milano, ca să mă alătur familiei. Declarația de război nici nu putea pica mai prost, pentru că tocmai aveam de gând să vorbesc cu maestrul de balet despre îndelung amânata noastră călătorie în Spania. Respect faptul că ești precaută și că nu vrei să mă dezamăgești, cu toate că știu că o tânără încântătoare ca tine nu poate fi nicicând o dezamăgire.

Mă îndurerează gândul că nu am putut să-mi iau rămas-bun de la tine, dar sper că înțelegi problemele cu care mă confrunt. Vreau să știi că, imediat ce mă voi putea întoarce în Franța în siguranță, voi relua eforturile de a ne clarifica situația. Sunt foarte fericit că ai făcut alegerea cea mai bună și mi-ai acceptat oferta. Când se va termina războiul, mă voi asigura că vei trăi în lux, și oricum nu va mai trebui să mă aștepți să vin la spectacole pentru a ne vedea. Știu că va merita toată așteptarea de acum. E rândul tău să ai răbdare.

Nu-ți fie teamă, mă voi întoarce cu drag la tine.

Julien

*

* *

5 august 1870

Dragă domnule Aston,

Țin să vă scriu pentru a mă asigura că scrisoarea mea vă va găsi sănătos în aceste timpuri grele, când conflictul dintre noi și Prusia pare să degenereze. Mama are grijă să mă țină la curent cu toate evenimentele din Espelette, dar nu mi-a spus dacă aveți pe cineva care să vă ajute. Sper că grădina de legume e într-o stare bună, chiar și fără talentul meu extraordinar (glumesc, desigur!), și că nu veți suferi de foame.

Mi-aduc aminte destul de des despre povestea cu balerina de care ați fost îndrăgostit și îmi spun în sinea mea că nu voi trăi ca ea. Dar să știți că e destul de greu. Am întâlnit un pictor talentat, pe nume Edgar, pentru care am pozat și cu care aș vrea să mă căsătoresc. Dar se pare că el nu-mi împărtășește sentimentele, și, oricât de neplăcut mi-ar fi să recunosc, s-ar putea să nu am altă variantă decât aceea de a deveni întreținuta cuiva. Există un domn pe nume Julien, mai în vârstă și bogat, cam ca domnul care v-a răpit iubita, care mă presează să-i devin amantă. Am folosit toate scuzele posibile pentru a-l ține la distanță. Am simulat o durere de cap în Camera Verde, ca să evit o discuție legată de aranjamentul nostru. I-am spus că am noi responsabilități ca solistă a baletului. Când nu am mai avut scuze, am cedat. Știu că nu asta vreți să auziți de la mine, și nici nu e modul de viață pe care eu însămi să mi-l doresc, dar mă hrănesc din speranța că Julien mă va respecta și că vom avea o viață fericită. Nu cunosc o altă modalitate de a rămâne în cadrul baletului, fără să mă îngrijorez de viitorul meu când nu voi mai putea dansa.

Dacă la balet am succes, cu dragostea nu stau prea bine. Îl evit pe Julien, dar văd că a început să mă evite și Edgar, care devine tot mai melancolic și mai izolat de noi. Ceea ce-mi doresc este să am mai mult timp și uneori mă gândesc că eu am adus războiul ăsta, de una singură.

Împăratul însuși mai asistă la spectacolele noastre și m-am simțit fericită să pot dansa în onoarea lui. Îmi dau seama că am fost cu adevărat binecuvântată să trăiesc astfel de clipe. Se aude că Napoleon al III-lea este foarte bolnav și nu se mai poate ocupa de soldații săi. Toți au fost luați prizonieri de război, veste care ne-a șocat cu adevărat. S-a instaurat panica în momentul în care a apărut zvonul

că nemții se apropie de Paris și că ai noștri nu sunt destul de mulți pentru a-i opri.

Toată lumea aici face provizii de hrană și lemne de foc de parcă vor trebui să stea închiși în case ani întregi. Se pare că furtuna se îndreaptă spre noi și toți se așteaptă la ce-i mai rău. Am citit în ziare că armata germană e de trei ori mai mare decât a noastră și că soldații noștri sunt încercuiți la Sedan. Credeam că Parisul e de neatins. Dar toată raționalizarea alimentelor și a lemnelor de foc mi se pare exagerată. Din câte știu, Opera nu a fost niciodată afectată de astfel de evenimente. Noi continuăm să primim donații, în timp ce familiile simple luptă din greu să-și găsească de mâncare. Nu-mi vine să cred că mă voi scula într-o bună dimineață și nu voi mai avea ce să mănânc. Sper că Opera e intangibilă.

Dar văd cum trec zilele și descopăr că și Opera devine vulnerabilă. Toți bărbații au plecat, și chiar și Edgar e încartiruit într-un batalion. Nu mi-a spus că pleacă, și sunt foarte supărată, chiar mă tem să nu fie rănit. Nu le vorbesc fetelor despre sentimentele mele, și le mint că el mă interesează doar pentru celebritatea pe care mi-a adus-o prin tablourile lui. Nu pot recunoaște în fața lor că-l iubesc, pentru că nu am încredere în ele. Chiar și prietena mea cea mai bună mă ironizează, spunându-mi: „Ce, te așteptai să vină în goană și să-ți declare iubire? Să te ia pe sus și să-ți spună să-l aștepți? Sau să fugiți în lumea largă și să aveți o droaie de copii?"

Chiar asta îmi doresc. Dar în loc să recunosc, am insultat-o la rândul meu, spunându-i că nu-l văd pe Pierre, omul pe care-l iubește, venind în fugă la ea în cameră, pentru că ultima noapte și-a petrecut-o cu familia, și nu cu metresa. A reacționat mai rău decât mă așteptam, s-a repezit să mă lovească, chiar acolo unde ne aflam, în studioul de dans! Am încercat să mă apăr, iar fetele să ne despartă. Buza îmi sângera, iar capul mă durea îngrozitor, iar eu mă uitam la ea fără să-mi cred ochilor, chiar dacă știam că am meritat-o. Nu și-a cerut scuze, doar s-a uitat lung la mine. Peste tot sunt tensiuni, iar noi nu facem excepție. Lumea noastră se învârte în jurul dansului și a domnilor bogați, și dintr-odată nu mai avem pentru cine trăi. Seara trecută am dansat în fața unui public aproape inexistent, pentru că toată lumea e plecată, fie pe front, fie, ca Julien, mai puțin curajos, spre locuri mai ferite.

Răsuflu ușurată că am scăpat pe moment de Julien și de pretențiile lui, dar nu cu prețul ăsta. Mi-aș dori să las toate lucrurile astea în urmă și să pot sta din nou la masa dumitale, cu ceaiul și biscuiții în față, și să vă aud spunându-mi din nou că totul va fi bine. Trec printr-o perioadă foarte grea a vieții mele și vorbele acelea ar însemna acum foarte mult pentru mine.

Cu toată dragostea mea,
Alexandrie

P.S. Tocmai m-am întors de la repetiție, unde maestrul de balet ne-a anunțat că Opera se va închide temporar din cauza situației existente, și, cu toate că vom continua să facem repetiții pentru a ne păstra în formă, nu vom mai avea spectacole. Pentru prima dată de la începutul războiului, a ajuns să-mi fie teamă că vom fi la fel de expuse ca toți ceilalți.

*
* *

5 octombrie 1870

Draga mea mamă,

Iartă-mă că nu ți-am scris mai repede, dar trebuie să-mi administrez cu grijă ultimele foi de scris pe care le mai am. Sper din suflet ca scrisoarea asta să te găsească sănătoasă și mulțumită. Nu pot să vă trimit bani din cauza situației dificile. Încă nu pot crede că al Doilea Imperiu a fost răsturnat și că acum la putere e a Treia Republică. Chiar și așa, nu înțeleg de ce, în loc să negocieze un tratat de pace convenabil, Republica tot mobilizează oameni pentru a continua războiul. Noi, cei care am rămas în Paris, observăm o schimbare. Opera continuă să fie închisă, dar, ca un gest de patriotism, i s-a permis publicului larg să folosească uriașa clădire pentru cursuri politice. De multe ori, când plecăm de la repetiții, auzim cum oamenii din clădirea teatrului cântă imnuri republicane și recită versurile lui Hugo. Nici nu-ți pot spune cât de mult mă supără toate astea. Serile cu marile spectacole nu mai sunt de actualitate și acum au voie să intre și oamenii simpli, care murdăresc scaunele rezervate cândva doar oficialităților de prim rang.

La început chiar mi-am dorit să nu mai avem spectacole. Fiecare după-amiază era liberă, așa că puteam citi în voie și mă puteam plimba. Celelalte fete sunt la fel de nemulțumite și stau în pat uitându-se în tavan, așteptând redeschiderea Operei. Nu mai e pasiunea dinainte, iar repetițiilor noastre le lipsește strălucirea, pentru că nu mai au ca miză un spectacol anume. Nu au decât rolul de a ne menține în formă.

Parisul începe să semene cu un uriaș teren agricol, și în fiecare zi transformările devin din ce în ce mai evidente. Lipsa alimentelor e prima pe lista grijilor noastre. Autoritățile au construit pavilioane în fiecare piață, unde găsești grâu și făină. Îți vine să crezi că au adus și vite? Oile și vacile umblă prin parcuri, rumegând tot, iarbă și frunze. Nu mai pot să mă duc în parc pentru că oile umblă peste tot și încearcă să-mi mănânce hainele și cărțile. La început mai reușeam să le îndepărtez, dar, după un timp, au devenit prea multe ca să mă mai pot apăra. Au ras toată iarba, iar trecătorii ocolesc cu grijă vitele care umblă prin oraș, dezorientate și zăpăcite.

Așteptăm ca totul să revină la normal.

Cu dragoste,
Alexandrie

*
* *

12 octombrie 1870

Draga mea doamnă Channing,

Mama mi-a povestit că orele dumneavoastră de balet continuă și acum, și mă bucur că sunteți bine. Sunt sigură că ați auzit că Opera e închisă pe moment, dar, n-o să credeți, acest eveniment a reușit să le facă solidare pe balerine. Dacă lipsa de căldură și mâncare ne-a anemiat trupurile, închiderea Operei ne-a slăbit moralul. Fără nici un motiv de competiție, am devenit o familie strâns unită, așa cum prevedeam că se va întâmpla. În fiecare zi suntem atente care fată nu apare la masă și atunci ne ducem repede prin camere pentru a vedea dacă nu cumva e bolnavă. De multe ori fetele renunță la masă pentru că s-au săturat atât de tare de cartofi, încât preferă să nu

mai mănânce, sau își iau economiile și se duc să cumpere puțină carne de șobolan.

Am avut și eu o lungă rivalitate cu o singură fată de aici, cu steaua baletului, Cornelie. E o persoană răzbunătoare, egoistă, care se simte amenințată de balerinele mai tinere și care nu face nici un secret din neplăcerea pe care i-o provoc, dorindu-și din tot sufletul să nu reușesc. Dar s-a schimbat foarte mult, acum e ca o cloșcă pentru noi toate, și, ca prima venită la repetiții în fiecare dimineață, stă cu ochii pe noi când intrăm, ca să ne numere.

Zilele trecute a observat că una dintre membrele corpului de balet, Ginette, nu a apărut la ore, așa că maestrul de balet ne-a spus să mergem să vedem dacă este în cameră. Ne-am dus și am bătut la ușa Ginettei. Nu am primit nici un răspuns și, contrariate, am mai bătut o dată. De data asta am auzit un geamăt și ne-am dat seama că e vocea cuiva grav bolnav. Cornelie a deschis ușa și a pătruns înăuntru. Ginette era întinsă pe pat, transpirată, cu fața acoperită de pete, la fel de roșii ca pletele ei cârlionțate, care-i atârnau de-a lungul obrajilor. Cornelie a pus repede câteva pături peste Ginette, și de-abia atunci am văzut-o pe Cornelie cu brațele atât de slabe, încât brățara de aur i se mișca liber în sus și-n jos, cu toate că înainte mai că-i intra în carne. Ginette protesta slab, spunându-ne că are febră, privindu-ne cu ochii ei congestionați. I-am pus mâna pe frunte și mi-am dat seama că starea ei era cât se poate de gravă. Când ne-a mai și spus că se simte la fel de rău de câteva zile bune, Cornelie a hotărât că trebuie dusă la doctor imediat, așa că eu am mers la maestrul de balet și i-am povestit că fata are febră atât de mare, încât are ochii injectați. Fără să-și piardă cumpătul, mi-a zis să-l duc la ea și m-a urmat tăcut. Cornelie a învelit-o în câteva pături, iar maestrul de balet a luat-o în brațe și astfel au ieșit din cameră. În costum elegant și joben, părea total nelalocul lui în camera fetei. Aș fi putut lua gestul lui drept grijă părintească, dacă nu i-aș fi văzut modul rigid în care a ridicat-o din pat și felul rece în care a dus-o pe hol, afară. Îmi amintea de felul cum reacționa tata când trebuia să ducă câte un animal bolnav la veterinar – știi cum? – arăta exact ca un om care-și protejează bunurile.

Pe măsură ce săptămânile trec, ori de câte ori o fată lipsește de la repetiții, știm că s-a întâmplat ceva rău și bineînțeles că de obicei

o găsim bolnavă la pat, transpirând în camera neîncălzită, doborâtă de febră, fie tremurând de frig sau aruncând păturile de pe ea, din cauza fierbințelii. Multe fete au ajuns la un doctor și, în starea noastră disperată, ne gândim că a fi bolnav e o adevărată binecuvântare, pentru că cel puțin febra te mai încălzește. Chiar și așa, suntem privilegiate că avem doctor care să ne îngrijească, față de restul oamenilor care mor în casele lor, fără nici un ajutor.

Am vrut să vă spun povestea mea ca să le puteți transmite studentelor dumneavoastră că poate exista prietenie în ciuda competiției. E păcat că a fost nevoie să trecem printr-o tragedie ca să învățăm acest lucru, dar îmi place să cred că aici e o lecție de învățat și poate că balerinele din generația următoare vor fi mai înțelegătoare cu colegele lor și nu va mai încerca să le izoleze pe cele care trebuie să facă șmotru prin studio (încerc și eu să glumesc!).

Cu cele mai bune urări,
Alexandrie

*
* *

28 octombrie 1870

Draga mea Alexandrie,

Mi-e foarte greu să te plâng pentru viața ta grea de la Paris. Cred că te lamentezi prea mult din moment ce ai casa asigurată și trei mese pe zi. Aici nimeni nu mai cumpără ardei din cauza războiului, iar grădina noastră a fost distrusă de un ger timpuriu. Eu și Luce avem o rezervă de conserve de legume, dar asta-i tot. Practic murim de foame și zilnic mă uit după o scrisoare de la tine, care să ne mai ușureze viața. Imaginează-ți fericirea mea când am văzut scrisoarea de la tine, dar și dezamăgirea că nu ai trimis nimic din cauza condițiilor vitrege. Avem și copii în casă, nepoții și nepoatele tale, care sunt flămânzi. Economisești bani pentru alte rochii? Gândește-te la familia ta și la tot ce am făcut noi pentru tine. Cum poți fi atât de indiferentă?

Mama

21 noiembrie 1870

Dragă mamă,

Nu mă așteptam la un asemenea răspuns din partea ta. Ar trebui să-ți trimit scrisoarea înapoi ca să vezi cât de nedreptă poate fi! Aici încercăm să ne ajutăm una pe alta, să ne asigurăm că toată lumea e sănătoasă, iar tu mă acuzi că sunt indiferentă doar pentru că nu ți-am trimis bani. N-ar fi fost mai bine dacă ai fi scris: „Mă bucur că ești în siguranță" sau „Nu-mi vine să cred că Opera e închisă", orice ar fi fost mai bine, nu ceea ce-ai scris. Să-ți spun ce am gândit eu când am văzut scrisoarea ta: „Sunt fericită că am primit scrisoarea asta, pentru că înseamnă că familia mea e în siguranță".

Cred că deja ai văzut că nu am inclus nici o sumă de bani, așa că vreau să-ți amintesc că nu pot să-ți trimit nimic, pentru că nu am nimic de trimis. Când s-a închis Opera, plățile către noi au încetat, așa că sunt lefteră.

Alexandrie

15 decembrie 1870

Draga mea Alexandrie,

Bineînțeles că mă bucur mult că ești în siguranță. Lucrurile erau dificile și înainte, după cum știi și tu, dar războiul le-a înrăutățit și mai mult. Noi n-avem ce mânca, iar casa e neîncălzită.

Denis a fost înrolat și îmi fac griji pentru el în fiecare clipă. Și Luce e îngrijorată peste poate, așa că încerc să mă întăresc și s-o mai îmbărbătez și pe ea. Eu sunt cu nervii la pământ și, iartă-mă, nu am vrut să-mi vărs năduful pe tine. Doar că presupun că viața ta e ceva mai ușoară decât a noastră.

Acum să trec la vești mai bune. Espelette pare ceva mai liniștit de când băieții au plecat în armată. S-a înrolat și Julien? Ar trebui

să folosești orice hârtie ai la îndemână și să-i scrii ca nu cumva să te uite, trebuie să faceți formele, când se întoarce. Și pe aici oamenii parcă sunt mai prietenoși, așa cum sunteți voi acolo, discutăm despre ultimele noutăți, despre război și despre scrisorile pe care le primim de la fiii noștri. Eu sunt singura care primesc scrisori și de la fiica mea, așa că te rog să mă ții la curent cu ce se mai întâmplă la Paris. Toți vor să afle ultimele noutăți.

Acum mă duc să fierb niște cartofi pentru prânz, așa că trebuie să închei scrisoarea. Ai grijă de tine, Alexandrie.

Cu dragoste,
Mama

*

* *

10 ianuarie 1871

Dragă mamă,

Mă doare sufletul să te aud că viața e așa de grea. Mă rog pentru Denis în fiecare zi să se întoarcă sănătos acasă. Julien nu e înrolat, dar e plecat din țară pentru a scăpa de război. De-abia aștept să se termine totul ca să ne putem întoarce cu toții la viața noastră obișnuită.

Ceea ce am considerat a fi o experiență istorică, pe alocuri chiar comică, a devenit de-a dreptul înfricoșătoare odată cu venirea iernii. Mamă, sunt teribil de speriată de ce-o să se-ntâmple cu noi! Orașul trece printr-o criză acută de cărbuni și pur și simplu înghețăm în camerele noastre. În fiecare noapte mă acopăr cu cinci pături și încerc să adorm, cu toate că tremur încontinuu. Îmi imaginez că fac baie în apă fierbinte, că stau în cadă toată ziua, că mă coc la soare, că trec degetul pe deasupra unei lumânări aprinse, mă gândesc la orice, numai să-mi iau gândul de la frigul ăsta. Îmi simt tot timpul corpul înghețat, nu mă mai pot mișca în voie și am slăbit atât de mult, încât nu mai am nici vlagă în mine, iar de dormit nu pot, din cauza frigului teribil. Mă trezesc în mijlocul nopții lovituri ritmice de topor, și, de la fereastră, văd oameni care taie copaci în parcurile publice, parcuri care au ajuns să semene cu câmpuri pline de noroi,

după ce vitele au mâncat tot: flori, iarbă, frunze. Acum toate sunt pustiite, sunt cioturi peste tot, acoperite de zăpada înghețată. Cei câțiva copaci care au rămas în picioare nu mai au ramuri decât în vârf, unde nu s-a putut încă ajunge. Curând și acestea vor dispărea, când părinți aduși la disperare vor ajunge să taie și trunchiul pentru a-și încălzi copiii înghețați. Gardurile caselor și ale magazinelor au dispărut și ele, fiind transformate în lemn de foc. Tot ce poate fi ars a fost furat deja.

Stocurile de făină și grâu s-au împuținat, iar turmele de vaci și oi au fost demult sacrificate. Fără căldură și hrană, iarna pare să nu se mai sfârșească. Sunt de acord cu tine că o criză de alimente pe timp de vară ar fi fost mult mai ușor de suportat, pentru că oamenii s-ar fi descurcat cu ce mai au prin grădină. Copleșiți de foame, disperați, mulți au început să-și ucidă propriii cai pentru a asigura puțină carne familiilor, în lungile zile de iarnă. Când s-au raportat dispariții de animale de la grădina zoologică, iar măcelarii au început să vândă antricoate de elefant și cotlete de tigru pentru prețuri uriașe, eram sigură că voi muri. Cei bogați cumpără orice fel de carne doresc sau pleacă în țări mai calde, dar fetele ca mine, fie mor de foame, fie îngheață de frig. Am luat de bun anunțul că bucătăria ne va asigura trei mese zilnice. Acum, bucătăria nu ne oferă decât cartofi. Fără unt, ulei sau mirodenii, mâncăm cartofi uscați, dimineața, la prânz și seara. De fapt, cartofii au devenit o metaforă a vieții noastre. Am ajuns să le invidiez pe fetele de la noi care cumpără carne de șobolan de la piață. Neavând nici un venit, chiar și un rozător mizerabil, ca hrană, devine un lux. Această experiență m-a făcut să înțeleg că sunt prea dependentă de balet. Fără el, nu am nimic, și nici nu pot să am grijă de mine. Dacă nu se va redeschide Opera, mă voi afla într-o situație oribilă. Mă simt ca o impostoare, mă port de parcă aș fi la același nivel cu cei care ne frecventează, când, de fapt, nu sunt bună nici să le fac curățenie în casă.

Mi-aș dori să-ți scriu despre lucruri minunate și tare aș vrea să vă trimit bani, dar se pare că în această perioadă viețile noastre nu diferă prea mult.

Sper ca vremurile astea să treacă mai repede,

Alexandrie

Un nou început

Crăciunul trece fără să primesc cadouri, iar anul cel nou sosește fără petrecerile obișnuite. Nu am nici o veste de la Edgar, dar nu pot să nu mă gândesc la el, pentru că sper că a scăpat din război cu bine și că o să-l văd curând. Stăm întinse pe podea, înainte de repetiție, fără să facem nici o extensie. Mă uit la celelalte fete și observ cât de neîngrijite și slabe suntem. Nu mai are nici un rost să ne prindem părul la spate cu agrafe, așa că îl purtăm lung. Unele fete nici nu s-au mai spălat, iar părul lor e tot numai noduri. Chiar așa de urât arată lumea dacă nu e cineva prin preajmă care să ne stimuleze în vreun fel?

— Înțelegi că, dacă Opera mai rămâne închisă încă un an, noi vom împlini douăzeci și cinci de ani când se va redeschide? îmi șoptește Noella.

— Sper că nu crezi asta, nu? o întreb uitându-mă la ea cu atenție.

— Jeanine nu crede că va fi așa, dar ea deja a împlinit douăzeci și cinci de ani săptămâna trecută, spune Noella liniștită, uitându-se la o dansatoare brunetă. Iubitul ei e staționat la unul dintre batalioane și înțelegerea era să facă aranjamentul înainte de ziua ei de naștere. Acum nici măcar nu știe când, sau dacă, acesta se va mai întoarce la ea vreodată.

Asta ar fi o pedeapsă potrivită pentru faptul că plecarea lui Julien din țară m-a făcut să răsuflu ușurată. Simt cum mă cuprinde o stare de neliniște, dar maestrul de balet tocmai intră în sală, cu privirea hotărâtă, cu pasul ferm.

— Domnișoarelor, spune, bătând din palme pentru a ne atrage atenția.

În mod normal, ne-am fi părăsit pozițiile de la bară și ne-am fi aliniat în fața lui. Dar astăzi, de-abia dacă ne mișcăm, unele fete stau pe burtă și-și sprijină capul în coate pentru a-l asculta.

— Am vești deosebit de bune, ne spune, privindu-ne pe toate. Guvernul provizoriu a capitulat și a intrat în negocieri de pace cu nemții. Ne-a fost confirmat că trupele sunt deja dispersate și se întorc acasă. Chiar în clipa asta se distribuie lemne pentru camerelor voastre, bucătăria va începe să funcționeze normal și, cel mai important, Opera se va redeschide în exact o lună!

Dintr-odată parcă ne simțim mai bine, suntem bucuroase că avem din nou pentru ce să trăim.

— Îi vom scoate pe plebei din teatrul nostru și-l vom redeschide cu un spectacol grandios, ne explică el. Îi vom întâmpina pe iubiții noștri sponsori cu un spectacol numit *Reîntoarcerea*, care sigur va fi cel mai important din viața voastră.

Se plimbă încolo și încoace, cu spatele drept, legănându-și bastonul în timp ce ne vorbește:

— Va trebui să evitați să ieșiți la plimbare atâta timp cât mai sunt aici trupele germane. Negocierile de pace n-au mers cine știe ce, de când cel de-al Doilea Imperiu a capitulat, și, dacă se trece la violențe, nu pot să risc să fiți prinse în schimbul de focuri. Avem nevoie ca toate să fiți sănătoase, gata pentru *Reîntoarcere*.

Eu și Noella schimbăm priviri cu subînțeles și de-abia ne abținem să nu izbucnim în râs.

— Ce grijă are de siguranța noastră personală! îmi spune ea mai târziu, în drum spre camere.

— Ce om îngrozitor, sunt și eu de acord.

— Nu i-aș spune asta niciodată în față, dar sunt mai mult decât fericită să-l ascult și să stau în camera mea proaspăt încălzită, spune Noella, intrând la ea.

Sunt cu totul de acord cu ea, așa că mă duc în odaia mea și mă instalez în fața focului. Când îmi simt picioarele cu adevărat calde, traversez camera și deschid puțin ușa de la balcon. O pală de vânt rece îmi înfoaie draperiile, așa că o închid. Uitându-mă

afară, văd că proprietarii de magazine și-au închis porțile, refuzând să-și ofere serviciile nemților. Cu magazinele ferecate și cu anunțuri de tipul „Închis pentru doliu național", dar și cu steaguri negre peste tot, Parisul e ca un oraș părăsit. Mă așez pe scaun și continui să privesc străzile goale.

În dimineața următoare, orașul e cuprins de nemișcare. Îmi dau cu puțină apă rece pe față ca să mă înviorez și traversez strada pustie. Maestrul de balet e pur și simplu obsedat de redeschiderea Operei, așa că ne-a cerut să venim la repetiții la cinci dimineața, gata costumate. Pe sub scaune au rămas împrăștiate broșuri ilustrate cu scene de bătălii și hărți cu Alsacia-Lorena, revendicată de Prusia, dar în afara acestor amintiri ale timpurilor grele, teatrul a rămas, în bună măsură, așa cum îl știam. Casc și protestez mormăind împotriva metodelor dure ale maestrului de balet, dar supărarea îmi trece când văd că a adus o carafă mare cu cafea și prăjituri de toate felurile, care să ne mai înviorezе puțin. Simt un impuls copleșitor să fur tava cu prăjituri și să o duc în camera mea, în caz că rămânem iar fără mâncare.

— Ce viclean e, spune Cornelie, bându-și ceașca de cafea. Știe că nu-l vom gândi de rău dacă face un asemenea gest.

După un an întreg de repetiții neconvingătoare, cea de acum e mult sub nivelul obișnuit. Nu ținem ritmul, nu putem rămâne în poză și salturile noastre sunt cât se poate de joase. Ne-am pierdut forța mâncând doar cartofi, și asta se vede. Mintea noastră a fost în altă parte, în căutarea a ceva care să ne țină companie în nopțile reci.

— Cum ați putut lăsa să se întâmple așa ceva, fete leneșe ce sunteți! Dansul vostru are efect asupra publicului, ne ceartă maestrul de balet, uitând că el e cel care a condus repetițiile acelea letargice. Dacă vă veți prezenta pe scenă cu un program precum cel de azi, publicul va crede că nu aveți pic de respect pentru el și

pentru ceea ce faceți. Ne întâlnim aici în fiecare zi la ora cinci și vom lucra de două ori mai mult!

Când părăsesc clădirea teatrului, sunt mai epuizată decât am fost vreodată, mușchii mă dor de efortul mare la care au fost supuși pe neașteptate. O văd pe Cornelie îndreptându-se spre mine, o iau brusc în direcție opusă, lăsându-le pe celelalte fete, și merg spre studioul de repetiții. N-am chef s-o ascult vorbindu-mi despre cum trebuie să ne fortificăm și să ne îmbunătățim performanțele. Trecând pe lângă ușile studioului, observ o siluetă înaltă, îmbrăcată în costum, stând în mijlocul sălii, iar bătăile accelerate ale inimii îmi spun că acela e Edgar. Sunt atât de fericită că e sănătos și port speranța că a venit să-mi spună că i-am lipsit foarte mult în anul care a trecut și că m-a avut permanent în gândurile lui. Alerg spre el, gata să-l îmbrățișez, dar mă stăpânesc când văd că el nu face nici un pas spre mine.

— Bună ziua, îmi spune privindu-mă încurcat. Nu aveți repetiții azi?

— Azi am început mult mai devreme și tocmai am terminat, îi explic trăgând nervos de tutu.

Mă dezumflu când îmi dau seama că singurul motiv pentru care a venit e acela de a-și începe programul obișnuit. Spun:

— Am făcut repetițiile în sala teatrului.

— Deci am venit prea târziu, zice.

Încerc să fac conversație, mă apropii și mai mult de el, pentru că stă chiar în mijlocul sălii, cu imaginea multiplicată în oglinzile aflate de jur împrejur.

— Cum a fost ultima ta expoziție? îl întreb și vocea mea reverberează în sala goală.

— A fost anulată, răspunde. Acum trebuie să căutăm o altă galerie.

— Îmi pare tare rău, știu că era foarte importantă pentru tine, îi răspund.

— Da, mă rog, cu tot ce s-a întâmplat de atunci încoace, aș fi un mizerabil dacă m-aș încurca cu o problemă minoră ca anularea unei expoziții, mă întrerupe cu duritate, iar eu roșesc pentru că-mi dau seama că am adus în discuție mai întâi expoziția, și nu un subiect serios și actual.

—Adevărat, spun, în încercarea de a mă replia. Da, am trăit vremuri grele. Ai fost și tu înrolat?

Ascund faptul că știu că a luptat într-un batalion, de unde nu mi-a scris nici un rând.

— Ca republican care vrea să moară pentru țara sa, da, m-am înrolat în Garda Națională, îmi spune cu emfază. Ai auzit de ea, cred.

— Bineînțeles.

Încerc să-mi ascund disprețul la presupunerea lui că nu aș ști nimic despre istoria Franței. Caut în minte ce anume știu despre Garda Națională, gândindu-mă că îl voi face de râs pentru că mă consideră o fată simplă, fără școală.

Zic:

— Garda nu a fost susținută niciodată de suveranii Franței: Bonaparte nu avea încredere în soldații neinstruiți, iar Carol al X-lea a și desființat-o. Louis-Philippe însă e cel care o pune din nou pe picioare. Apoi Napoleon al III-lea îi limitează importanța, acceptând doar șaizeci de batalioane în oraș, unde erau înrolați doar cei mai buni. Anul ăsta însă, cu întreaga Franță sub asediu, orașul a înțeles importanța Gărzii Naționale, așa că s-a ajuns la două sute cincizeci de batalioane cu două sute de mii de combatanți.

— Îți mulțumesc pentru lecția de istorie, îmi spune sarcastic. (Îmi ascund un zâmbet pentru că am impresia că semăn foarte mult cu Julien când mă adoarme cu poveștile lui despre noul Paris.) Din fericire, imediat ce Franța a știut că trebuie să capituleze, am fost lăsat la vatră, așa că, din casa mea confortabilă, am putut citi despre tot ce se întâmplă. Din nefericire, soldații lipsiți de experiență au scăpat de sub control, iar Garda rămasă a devenit o armată revoluționară. Acum, Franța încearcă să țină cu ghearele și cu dinții de un guvern nou care nici măcar nu e legal, iar Garda Națională devine de necontrolat.

Oftează și se uită la mine:

— Dar tu? Cum te-ai descurcat?

Îi povestesc cum a fost Opera închisă și că poți vedea prin sala de teatru broșuri aruncate peste tot, ca dovadă a trecutului.

— A fost o perioadă de singurătate, spun, privindu-l. Nu ești de acord cu mine că războiul te face să reconsideri totul? Te face să te gândești cum îți trăiești viața. Te face să-ți fie dor de cei pe care îi iubești.

Îi spun astea atât de hotărâtă, încât cuvintele par să ricoșeze pe podea, însă el doar râde, binedispus.

— Te rog! Acest război nu a pus pe nimeni în mare pericol, zice și râde. Am fost repartizat la Bastionul 1 și ne-am trezit că suntem mai degrabă într-o tabără de vară decât în stare de război. Am sfârșit prin a mă apuca să desenez toată ziua, pentru a scăpa de ceilalți, niște snobi răsfățați. Se plângeau tot timpul că nu au o masă caldă la restaurant și haine curate și călcate în fiecare dimineață, se strâmbă el dezgustat.

— Așa că ești mai puternic decât mulți alții și capabil să te descurci, îi răspund tratându-l așa cum aș fi făcut și cu Julien, pe deplin conștientă de faptul că-l flatez pe față. Dar nu cred că nu te-ai gândit nici o clipă la ce se întâmplă acasă, la cei pe care i-ai lăsat în urmă.

— Alexandrie, dacă vrei un compliment din partea mea, n-ar trebui să fii atât de directă, mă tachinează fără menajamente, și simt cum obrajii îmi iau foc. Ei, hai, nu ai nici un motiv să te superi, spune pe un ton ceva mai blând, luându-mi mâna și sărutându-mi-o, într-un adevărat spectacol de reverențe și sărutări, într-un cuvânt, mi-e limpede că mă ia peste picior. Sunt foarte încântat să fiu din nou cu tine, îmi face cu ochiul și iese din cameră fără a mai spune vreun cuvânt.

Rămân în studio, roșie la față, până când sunt sigură că e la o distanță sigură de mine, și doar atunci o pornesc agale spre camera mea. Cert e că am așteptat cu nerăbdare această întâlnire. După un an întreg, nu mi se pare exagerat să am pretenția ca și el să-și fi dorit acest lucru. În fiecare zi m-am rugat să-i meargă bine – trei sute șaizeci și cinci de zile de gânduri irosite. Curios lucru, dar când oamenii sunt despărțiți, îți amintești numai de calitățile celuilalt. Cu războiul bântuind peste tot, imaginea lui Edgar îmi revenea mereu în minte: privirea lui concentrată atunci când desena, buzele lui atingându-le blând pe ale mele, momentul când ne-am sărutat atunci, la el acasă, cu pătura așezată peste

trupul meu. În schimb, imaginile cu el părăsind Camera Verde la brațul lui Cornelie, sau chinul trăit în foaierul casei sale, când stăteam caraghioasă cu portocalele în mână, nu au ieșit niciodată la suprafață până acum. Imaginile acestea se întorc și-mi spun că întâlnirea noastră de azi e dovada că nu trebuie să mă mai gândesc la el. Întorc subiectul pe toate fețele, cu amărăciune, când brusc simt o mână care-mi strânge brațul și mă smulge din starea asta ciudată.

— Îmi vine să te strâng de gât! strigă Noella apărând de nicăieri și trăgându-mă după ea în camera ei. A trebuit s-o ascult pe Cornelie perorând despre punctele slabe ale spectacolului nostru și despre ce trebuie să facem ca să le corectăm. Trebuie să-mi promiți că nu mă vei mai lăsa singură cu ea!

— Iartă-mă! Probabil nu ești destul de rapidă! râd și hotărăsc să nu-i spun despre întâlnirea cu Edgar.

Și-așa sunt destul de umilită de lipsa lui de entuziasm, pentru a-i povesti Noellei întreaga discuție.

Din fericire, Noella are alte griji, pentru că ține în mână o invitație.

— Toate vom fi invitate, spune cu emoție în priviri.

Mă uit la invitație, care are un text scris cu griuri și negru intens:

Mult cenușiu, frig, foamete... Victor Hugo ne descrie perfect ca... mizerabili. Dar istoria nu se va repeta! De aceea avem nevoie de prezența dumneavoastră cu adevărat mizerabilă și amărâtă la Conservatorul de Muzică pentru a sărbători sfârșitul războiului și începutul unei noi ere de prosperitate.

— O să fie frumos! izbucnește Noella. Găsesc că e cea mai bună metodă de a-i sărbători pe cei care au lipsit. Minunat!

— Dar ce va fi, mai exact? Adică, nu se spune nimic despre dineu sau distracții, îi zic și iau invitația ca să văd dacă mai scrie ceva. Nici nu spun dacă ținuta e obligatorie. Oare e un bal costumat sau ne vom întâlni doar pentru conversație?

— Cred că e doar o mare adunare, spune Noella. Gazda e proprietarul Cabaretului Au Lapin Agile, așa că ar trebui să fie distractiv.

— Cabaretul lui e puțin cam vulgar, mă uit la ea temătoare. Nu cred că e de noi.

— Tocmai de aceea trebuie să mergem, sare în picioare enervată. Nu te-ai plictisit să stai aici, la adăpost, tot timpul? Viața noastră se rezumă la repetiții, spectacol și iar repetiții. Cred că nu am mai vorbit cu vreo persoană din afara baletului de ani întregi! Desigur, s-ar putea să fie ceva cu totul aiurea, dar am fost special invitate! Niciodată nu am fost invitată personal până acum.

— Nu știu, cred că s-au gândit să umple sala cu femei, ca să atragă bărbații, îi spun cu nervozitate, pentru că nu-mi convine să părăsesc siguranța oferită de locurile cunoscute. Cred că va fi foarte diferit de petrecerile noastre de la Operă.

— Ei, e ca și cum ți-ai lua o zi liberă! Nu va trebui să impresionăm pe nimeni, sau să fim atente ce spunem, gândește Noella cu voce tare. Ne putem prezenta acolo ca invitate, nu ca gazde. Va fi foarte plăcut.

În seara petrecerii, sunt încă tulburată, dar încerc să nu-i arăt asta Noellei, mă uit pe fereastră și văd grupuri mari de oameni îndreptându-se spre Conservator. Gândul de a sosi la petrecere doar cu Noella, cu nici un cunoscut pe care să contăm, mă face să mi se strângă stomacul. Toată lumea e în ținută lejeră, spune ea. De parcă s-ar duce la piață. Trebuie să ne schimbăm.

— Mă bucur că putem vedea spectacolul de aici! exclam scoțând o rochie de stradă din șifonier. Îți imaginezi ce caraghioase am fi arătat dacă apăream în rochii de bal?

— Am fi ajuns de râsul lumii! Și, Doamne, cât timp mi-a luat să-mi fac coafura asta, pentru ca acum să-mi las din nou părul pe umeri, se strâmbă, trăgând de agrafe.

Mă abțin să nu-i spun că asta e dovada cea mai bună că nu aici e locul nostru. De fapt, când ajungem, văd că suntem printre puținele balerine care au acceptat invitația. Văd doar un grup mic de fete mai tinere decât noi, strânse una în alta, arătând stingher și nelalocul lor. Vreau să mă alătur lor, dar Noella mă obligă să facem un tur al sălii, să vedem invitații.

— În seara asta nu suntem balerine, spune cu fermitate. Putem fi oricine vrem noi.

— E o ironie, cred, motivul pentru care suntem la balet este că putem fi ceva ce nu suntem, îi șoptesc. Și aici tu vrei să fii o persoană oarecare.

— Dar *sunt* o persoană oarecare.

Mă apucă strâns de braț și mă împinge prin mulțime:

— Și tu la fel.

Chiar și fără muzică, nivelul zgomotului e asurzitor. Toată lumea vorbește despre război, despre vremurile grele pe care le-au îndurat, vocile devenind din ce în ce mai puternice cu fiecare nou pahar băut.

Noella mă înghiontește:

— Ăla nu e pictorul tău?

Încuviințez, și-l văd pe Edgar râzând, într-un grup de bărboși, cu domnul Cézanne stând țeapăn lângă el.

— Hai să-i salutăm, și Noella se îndreaptă spre el înainte de a o putea opri.

Ultimul lucru pe care mi-l doresc este să-l întrerup după scena aceea penibilă din studio.

—Vezi, nu suntem chiar singure, nu mai trebuie să-ți faci griji.

Își face loc cu ușurință, neștiind nimic de ultima mea întâlnire cu el, iar eu o urmez cam fără tragere de inimă, la câțiva pași în spatele ei.

— Nu știam că frecventați astfel de locuri, domnule, îi zâmbește Noella lui Edgar, iar eu sunt uimită de siguranța ei.

— Și eu aș putea spune același lucru despre voi! ne face el loc ca să putem participa la conversație. Alexandrie, două zile la rând de întâlniri-surpriză, îndrăznesc să spun că am impresia că mă urmărești.

Ochii i se îngustează, ironici, și o surprind pe Noella uitându-se ciudat la mine.

Dar nu mai are prilejul să mă necăjească pentru că domnul Cézanne se apropie de ea, luându-i mâna într-a sa:

— Nu cred că ne-am mai văzut, spune el, uitându-se intens în ochii ei.

Schimb o privire rapidă, dar și uimită, cu Edgar, ascunzându-ne zâmbetele ironice. Noella se prezintă singură, iar Edgar îi spune că ar trebui să fie foarte flatată, pentru că Paul nu prea are reputația unui tip foarte volubil. Ceilalți râd, dar mie îmi pare rău că e ironizat în fața tuturor, inclusiv a Noellei. El însă zâmbește cu bonomie și-i ignoră pe toți, fără a o scăpa pe Noella din ochi.

— N-am mai văzut în viața mea o ființă atât de luminoasă, îi spune, și-mi dau seama că Noella nu se simte deloc în largul ei. Ochii ei privesc în lături, de parcă ar căuta o cale de scăpare. Domnul Cézanne zice:

— Mi-aș dori să vă pictez pe o pânză zugrăvită toată în negru, astfel ca părul atât de blond să iasă în evidență, iar ochii să apară de un albastru ideal. Ar fi o imagine cu adevărat puternică.

— O, Doamne, mai apucă să spună Noella, de-a dreptul șocată. Da, e foarte interesant, dar din păcate, nu am timp de pozat.

— Despre ce vorbeați, domnilor, înainte de a vă întrerupe? întreb destul de tare, încât domnul Cézanne se uită uimit la mine, intervenție care îi dă Noellei ocazia să facă un pas într-o parte și astfel să scape de sub ochii lui iscoditori.

— Despre ce altceva decât despre război? mi se adresează domnul Cézanne ca unei idioate, dar eu nu fac decât să zâmbesc.

Edgar intervine râzând:

— Tocmai le spuneam cât de exagerate au fost condițiile „grele". De fapt, perioada pe care am petrecut-o la liceu a fost mult mai grea decât cea din Garda Națională. Tata îmi spusese că e cea mai prestigioasă școală din țară. Doar când am fost admis am început să am îndoieli și chiar mă gândeam că tata găsise o metodă de a scăpa de mine.

Îmi trece fulgerător prin minte imaginea rochiei verzi care-mi alunecase din mână chiar în clipa în care descoperisem secretul vieții balerinelor, atât de bine păstrat. Pentru prima dată pot vedea asemănările dintre viețile noastre. Cum e posibil ca doi oameni care au trăit în medii atât de diferite să aibă experiențe atât de asemănătoare?

— Îmi imaginam liceul ca pe o serie de clădiri impozante, unde cuvintele de ordine erau cultura și încurajarea, minți adevărate în acțiune, zice și își întinde mâinile parcă pentru a ne arăta măreția pe care spera să o găsească acolo. Așa că, acum câtva timp, stând și desenând fortul, mi-am amintit de zilele acelea, cum elevii aveau dreptul să facă baie o dată la trei luni, cum cei mai răzvrătiți dintre noi erau bătuți în fața întregii clase, iar dacă nu se linișteau, erau aruncați în carceră. Îi vedeam apoi întorcându-se muți, cu cearcăne sub ochi. Nici unul dintre soldații batalionului nu

avea o asemenea paloare, așa că niciodată nu i-am încurajat pe cei care voiau să-mi povestească despre viața de răsfăț a orașului.

— Și n-ai încercat niciodată să fugi? îl întreb, cu imaginea mea de copiliță în minte, scriindu-i doamnei Channing prima scrisoare, cu mâna tremurândă.

— Niciodată nu mi-a trecut prin minte să fug, îmi răspunde.

Chiar dacă nu răspunde apropourilor mele, mă bucur că sunt primită în grupul lui și, mai ales, că e sănătos. Ascultându-l, mă întreb cum de liceul și baletul, amândouă instituții cu tradiții și prestigiu, pot ascunde secrete atât de înfricoșătoare. Acum el minimalizează latura întunecată a școlii de parcă n-ar fi decât un inconvenient minor. Teama mea cea mai mare e dacă voi putea rămâne în corpul de balet peste vârsta de douăzeci și cinci de ani, fără să fie nevoie să intru în programul de întâlniri de după spectacol pentru a mă putea întreține. Știu că nu voi putea să-mi îndepărtez din minte gândul declinului. Și cred că, indiferent în ce situații ar fi pus, Edgar își va permite oricând să se retragă în sine și să-i țină la distanță pe cei din jur.

Aș vrea să aud mai multe, dar clinchetul paharelor devine tot mai zgomotos, așa că mi-e foarte greu să aud ce se vorbește.

— Atenție! Vreau să vă spun câteva cuvinte!

Ne uităm spre scenă și-l vedem pe organizatorul întâlnirii. Noella profită de ocazie și ne îndepărtăm de Edgar și prietenii lui.

— E omul cel mai înspăimântător pe care l-am întâlnit vreodată, îmi șoptește în timp ce ne strecurăm prin mulțime.

— E, într-adevăr, cam ciudat, îi șoptesc la rândul meu, apoi izbucnim amândouă în râs. Totuși se pare că s-a cam îndrăgostit de tine.

Se strâmbă, dar, ajunse lângă scenă, ne pregătim să ascultăm discursul proprietarului cabaretului Au Lapin Agile. Acesta își drege glasul și recunosc cuvinte dintr-o carte pe care am citit-o pe când stăteam băgată sub pături, neavând altceva de făcut.

„Atâta timp cât va exista, prin lege și prin tradiție, o condamnare socială care creează artificial iadul pe pământ și adaugă unui destin, care este divin, fatalitatea; atâta timp cât degradarea bărbatului prin sărăcie, distrugerea femeii prin înfometare și compromiterea copilăriei prin întuneric fizic și spiritual nu sunt eli-

minate; atâta timp cât în anumite zone e posibilă asfixia socială, cu alte cuvinte, și dintr-un punct de vedere mai larg, atâta timp cât mizeria și ignoranța vor rămâne pe pământ (face o pauză, zâmbește larg spre public), și pot să adaug, atâta timp cât Prusia își arată puterea, invadându-ne (își apleacă fruntea și râde în timp ce mulțimea îl aclamă zgomotos, apoi ridică mâinile în sus și se adresează pe un ton blând, normal), „atunci, zice el, partide ca acesta sunt absolut necesare!"

Cortina se ridică și văd pe scenă un țăran care tocmai a fost eliberat din închisoare. Merge șchiopătând, ținând în mână un carton galben, semn că e un fost condamnat. Crima? A fost prins distrugând case pentru a lua lemn de foc. Mulțimea ovaționează.

— Aici am ajuns, murmură câțiva, amuzați.

Noella vrea să știe ce se întâmplă.

— Este o dramatizare după *Mizerabilii*, îi șoptesc.

Condamnatul își continuă drumul, se întâlnește cu o femeie grav bolnavă care-și spune povestea: a devenit prostituată pentru că avea un copil de crescut. Înghet când văd că femeia se ridică și-și scoate pelerina, rămânând îmbrăcată într-o variantă sărăcăcioasă a costumelor noastre de balerine. Lumea râde când actrița începe să meargă țanțoș pe scenă, dar eu și Noella ne uităm una la alta, înspăimântate.

— Ne-a invitat special aici, șoptește Noella. Doar nu crede că pe noi ne-ar amuza așa ceva.

— Ți-am spus că acesta e un spectacol diferit de ceea ce facem noi la Operă, îi șoptesc. El se crede inteligent și satiric. Dar nu e decât un om rău.

Mai departe prizonierul jură să aibă grijă de ea, iar ea îl pălmuiește în fața casei mizerabile unde acesta o invită. „O, dar aici nu e Notre Dame de Lorette!" strigă ea și iese în fugă de pe scenă în timp ce publicul se distrează.

— Hai să plecăm de aici, șoptește Noella, nu suport să stau și să mă uit la așa ceva.

Încuviințez și ne strecurăm prin spate, tocmai când prizonierul ridică din umeri în fața prostituatei și se pregătește să o ia în grijă pe fiica acesteia, pe care un hotelier bogat o ține ocrotitor în brațe.

Război civil

Bine că ne-am dus la spectacolul acela. S-a dovedit a fi decizia cea mai bună pentru mine și Noella. Am devenit pe deplin conștiente că suntem cu adevărat făcute din altă plămadă, adică exact cum ni se spusese încă de la început. Nici nu ne imaginam că oamenii pot fi atât de invidioși și că pot să lovească din pură invidie. Ne-a întărit credința că e mult mai bine să rămânem apărate între zidurile Operei și ne-a și dat un impuls extraordinar să lucrăm pentru repetițiile în costum la spectacolul pe care-l pregăteam.

Dar săptămânile trec, proviziile noastre de cărbune rămân neschimbate, mesele noastre sunt din ce în ce mai variate, și, treptat, începem să semănăm cu dansatoarele grațioase care am fost cândva. Zâmbim cu mândrie, bucuroase că ne vom putea întoarce la viețile noastre de balerine râvnite de toți. Îmbrăcate din nou în rochiile noastre de satin, cu flori minunate prinse în păr, nu mai arătăm deloc ca niște fetițe flămânde și înghețate, ascunse sub păturile reci.

În fiecare dimineață, ne adunăm în sala de repetiții, înainte de răsăritul soarelui, cu picioare chinuite, pe care le simțim însă din ce în ce mai puternice. În fiecare zi, zvonul că un alt abonat s-a întors la Paris se răspândește printre noi. Iubitul Jeaninei a venit s-o ia, iar Jeanine nu se mai poate opri din plâns de-atâta fericire. Edgar vine în continuare la destul de multe repetiții, schițează tăcut, dar pleacă înainte de sfârșitul programului, așa că nu mai am ocazia să vorbesc cu el. Prezența lui mă neliniștește mai puțin acum. Cred că închiderea Operei mi-a oferit o nouă perspectivă, și acum îmi doresc ceva sigur și stabil. Singurul lucru

prin care depind de Edgar e că mai întâi mă acoperă cu atenții, pentru ca după aceea să mă lase baltă. Înainte de război am cedat fără prea mare tragere de inimă cererii lui Julien. Acum cred că e mai înțelept să accept oferta lui.

E luna martie. În ziua marii premiere, mă trezesc cuprinsă de emoție, așa că ne petrecem dimineața sperând din tot sufletul să avem succes cu redeschiderea Operei, cu gândul la rochiile pe care le vom îmbrăca după spectacol.

— Peste tot în oraș sunt reclame care anunță marea premieră, îi spun emoționată Noellei, în timp ce încerc să-mi asortez o pereche de pantofi eleganți la rochie. Toată lumea e de acord că această reprezentație va pune iar teatrul parizian în locul pe care-l merită.

Mai încerc câteva perechi de pantofi și o văd pe Noella îndreptându-se spre fereastra dublă.

Serioasă dintr-odată, îmi spune:

— Alexandrie, privește!

— Trădători! auzim o voce înfundată, prin geam, și deschid să aud mai clar. Cine pierde o bătălie în fața nemților e un trădător! Ne vom recâștiga orașul!

Un număr impresionant de oameni înbrăcați sărăcăcios s-au adunat în stradă și se adresează mulțimii de parcă s-ar afla pe scenă. Uralele devin tot mai puternice și curând toate fetele se adună și privesc afară pe geam.

— Noi ne ridicăm împotriva guvernului pentru că vrem pace! Guvernul și Adunarea Națională ne-au trădat națiunea prin capitulare! Au luat tunurile din Montmartre – tunuri plătite de cetățeni, făcute să împiedice parada victorioasă a asediatorilor germani când vor intra în Paris. Sunt trădători! Noi ne-am făcut propriile noastre alegeri, suntem Comuna din Paris! Azi în Paris, mâine-n toată țara!

Urmărim demonstrația cu groază.

— Oare vor să continue războiul? șoptește Noella.

— Nu știu, îi răspund privind peste capul câtorva dansatoare care se uită și ele la mulțimea tot mai agitată. Cred că vorbesc despre guvernul francez și nu are sens ce spun.

— Se revoltă împotriva oamenilor lor, intervine Cornelie.

Zgomotul copitelor pe caldarâm devine din ce în ce mai puternic, iar ofițerii Adunării Naționale se apropie de mulțime. Demonstrația pare să fie o luptă între două clase sociale, Comuna clasei muncitoare aruncând insulte militarilor din burghezie.

— Comuna din Paris nu e decât tirania drojdiei societății care folosește forța brută, fără negocieri sau compromisuri! strigă un membru al Adunării, adresându-se mulțimii. A petrece când națiunea e înfrântă este tot trădare!

— Vă avertizez – nu mai înaintați nici un pas!

Un comunard face semn unui grup de oameni să iasă în față. Nu-mi vine să-mi cred ochilor când văd că țin ostatici câțiva călugări, legați fedeleș.

— Trădătorilor! Revoluționari iresponsabili! strigă cei din Gardă.

Mă uit cum cel care a vorbit privește calm la gărzile care se apropie și am impresia că toate mișcările sunt încetinite. Când acesta se întoarce spre unul dintre călugări, punându-i la tâmplă o pușcă neverosimil de mare, nu mai știu dacă ceea ce văd e adevărat, și apoi, brusc, totul se desfășoară cu mare viteză, iar călugărul cade secerat la pământ.

Se aud țipete, noi închidem ferestrele și alergăm pe holuri pentru că și comunarzii și gărzile trag unii în alții fără să le pese că mulțimea e martoră la toate aceste atrocități. Stăm lipite de perete, tremurând de groază. Nu am mai văzut până acum oameni murind, așa că nu-mi pot stăpâni plânsul nervos. Nu-mi pot șterge din minte imaginea acelui om, ce părea atât de departe de călugăr, dar pe care lungimea amenințătoare a armei sale îl făcea să fie de fapt foarte aproape de el. Multe fete au aceeași reacție ca mine, dar altele rămân înmărmurite, nevenindu-le să creadă la ce au fost martore.

— Credeam că s-a terminat, geme Noella.

— Știu, îi spun uitându-mă la fața ei îngrijorată.

Se aud în continuare împușcături, urmate de țipete și urlete. Rămânem nemișcate în hol. Zgomotul își pierde din intensitate și presupunem că lupta nu se mai duce pe strada noastră. Când vuietul se stinge cu totul, ne întoarcem cu teamă în camerele noastre și ne uităm pe fereastră. În fața ochilor ni se prezintă cel mai în-

grozitor spectacol – peste tot trupuri însângerate, întinse pe stradă, iar la orizont orașul e cuprins de flăcări. Ne uităm fără să ne credem ochilor și fără să scoatem un cuvânt.

— E ora opt, șoptește Cornelie, iar noi ne uităm la ea fără o vorbă.

Cortina ar trebui să se ridice, iar noi să ne adunăm în poza de început, gata de a saluta publicul. Anticipând, stăm cu fruntea sus, muzica ne pătrunde în suflete, în timp ce cortina se ridică deasupra capetelor noastre. Dar sala Operei e goală. Cu tot efortul, cu toată planificarea riguroasă și ideile grandioase ale maestrului de balet, *Reîntoarcerea* nu a mai avut loc.

*

* *

Nu am avut primăvară în acel an. Când flăcările s-au stins și orașul a rămas învăluit în fum, Palatul Tuileries, Primăria, Consiliul de Stat, Palatul Legiunii de Onoare, Curtea de Conturi și un corp de clădire a Ministerului de Finanțe de pe strada Rivoli fuseseră deja distruse în incendii. Când luptele s-au sfârșit în luna mai, treizeci de mii de oameni muriseră în luptele de stradă. Fiecare al treizecilea parizian fusese sacrificat în timpul revoltei și după aceasta.

Războiul i-a lăsat pe toți epuizați și nervoși. Totuși, pe măsură ce viața reintră în normal, spaimele dispar, soarele strălucește din nou, mâncarea e din abundență și toți ne întoarcem la vechiul stil de viață. Trezindu-mă în fiecare dimineață pentru repetiții și pregătindu-mă pentru spectacolul de seară, am senzația că ultimul an nu a fost decât un lung coșmar. Dar mi-e teamă că evenimentele acestea vor avea un efect de durată, lăsând populația într-o stare de agitație și neliniște care, încet-încet, va ieși la suprafață.

ACTUL III

SCENA 20

Chiar și visele devin poveri

Mă apropii cu grijă de un grup de fete care vorbesc în șoaptă, privind spre ușă, câteva dintre ele cu ochii înlăcrimați. Încerc să citesc ceva pe fețele lor. Am fost martoră la multe scene lacrimogene provocate de tot felul de trădări. Trebuie să ne apărăm mereu, pentru că fetele întotdeauna dezamăgesc. Într-o zi, ne destăinuim una alteia, pentru ca în ziua următoare să ne trezim că secretele sunt știute de toată lumea.

Am fost martora unei întâmplări cu Marielle, o dansatoare care deja își făcuse bagajele, anticipând plecarea cu un moșier bogat care o plăcea. Marielle avea o reputație cel puțin la fel de scandaloasă ca a lui Cornelie, și fata a făcut greșeala să i se confeseze acesteia, spunându-i că motivul pentru care omul urma să o ia ca întreținută se sprijinea pe o minciună – și anume că de dragul lui refuzase alte cereri venite din partea altor bărbați. Cornelie l-a sedus pe moșier chiar în noaptea aceea, s-a făcut că și-a pierdut cheia, așa că ea și acel domn au mers în camera lui Marielle, unde Cornelie i-a spus că aceasta l-a părăsit și că, în plus, a găsit-o pe Marielle în flagrant delict cu alți doi bărbați. Moșierul a insultat-o ca pe destrăbălata care credea că e și nu s-a mai întors. Mă gândeam că un lucru asemănător s-a întâmplat și azi.

— Alexandrie, s-a întâmplat ceva groaznic noaptea trecută, îmi șoptește Ginette, o fată acoperită toată cu pistrui, de-abia refăcută după o pneumonie. Îl știi pe domnul acela slab și palid, cu cap rotund și care poartă monoclu?

Încuviințez. Îl știm, dar cu toatele îl disprețuim pentru că ne vorbește urât, numindu-ne femei proaste și de doi bani. Știam din poveștile fetelor mai mari că nopțile cu el erau pline de tensiune,

pline de teama de a nu spune sau face ceva greșit. Când nu-i plăcea ceva, le pălmuia, le bătea, și, în timp ce le țintuia la pământ, termina repede și apoi continua să le lovească. Multe nopți mă trezisem speriată pentru că-mi apărea în vis, mai ales că și Paulette îmi povestise despre cum a aruncat-o pe podea și a scuipat-o.

Îmi spunea de ura teribilă care i se citea pe chip, iar povestea asta a continuat să mă bântuie. În serile în care îi vedeam în public capul mare și rotund, cu monoclul strălucind, mă rugam să nu se apropie de mine.

— Noaptea trecută s-a dus la Cornelie în cameră, după spectacol, continuă Ginette, făcând o pauză pentru a spori dramatismul, vizibil emoționată că-mi dă vestea asta.

Mă uit la ea impacientată. Și ce e atât de extraordinar în asta? Toată lumea o știe pe Cornelie că nu se teme, ca noi, și de aceea ne și numea prințese sensibile. „Fă ceva care să-l enerveze și va termina repede", râdea ea. „Apoi fii pregătită să te arunce pe jos. Și ce? Se întâmplă, dar după aceea ai parte de o noapte întreagă de somn. Prefer o bătaie scurtă unei nopți lungi cu tot felul de «figuri»!"

Mă uit în jur și nu o văd pe Cornelie. Ginette trage aer în piept și scâncește:

— A fost găsită strangulată în dimineața asta.

Mă uit la ea fără să-mi cred urechilor, dar fetele mă asigură că acesta e adevărul. Nu mai pot respira, nu am aer. Oricât de mult am urât-o pe Cornelie, întotdeauna m-am gândit că e invincibilă. Viața nu era pe măsura ei, Cornelie trăia mult mai intens decât oricare dintre noi.

— Probabil că a mers prea departe, șoptește Noella. L-a enervat atât de tare, încât a strangulat-o.

Mă simt amorțită, nimic nu pare real. Mă aștept s-o văd pe Cornelie intrând ca o furtună în cameră, cu vocea care să i se audă încă de pe hol. Transa în care mă aflu e întreruptă de bătaia din palme a maestrului de balet. Imediat ne aliniem pentru exerciții.

— Stați jos, ne spune.

Uimite, ne așezăm care pe unde putem.

— Sunt sigur că deja ați auzit despre întâmplarea nefericită de ieri. Astăzi anulăm repetițiile tocmai pentru a vă da timp să înțelegeți gravitatea situației.

Ne relaxăm, așezate pe podea, mulțumindu-i în sinea noastră că poate fi atât de înțelegător față de această îngrozitoare pierdere.

— După cum vă imaginați, întâmplarea aceasta nu e deloc în avantajul nostru și al Operei. Cornelie avea o întreagă armată de admiratori și dispariția ei nu va trece neobservată. E o situație fără precedent că un admirator înfocat a putut intra în camera ei. Pentru că asta s-a întâmplat ieri, aici, și orice alt zvon e o minciună sfruntată. Cine va interpreta răuvoitor acest subiect va fi eliminată din balet fără alte discuții. Sper că m-am făcut pe deplin înțeles, ne spune rar și limpede, cântărindu-ne din ochi pe fiecare dintre noi.

Stăm nemișcate și confirmăm în tăcere.

— Asta să vă fie și o lecție, că întotdeauna trebuie să faceți eforturi să-i mulțumiți pe „abonați", pentru că de ei depinde dacă voi dansați aici, continuă. Fiecare ați înțeles acest lucru atunci când ați fost admise. Cornelie a plătit tocmai pentru că nu ținea cont de principiile pe care e construit baletul. Vă rog să vă amintiți de ea atunci când vă va trece prin cap ideea de a vă face propriile reguli. Aici nu există scurtături.

Se oprește, respiră adânc, pieptul i se ridică de câteva ori, se întoarce pe călcâie și iese. Rămânem așezate, înțelegem că maestrul de balet crede că ea e cea vinovată că a fost strangulată, iar domnul cu fața rotundă și cu monoclu avea tot dreptul s-o facă. Dar nimeni nu îndrăznește s-o spună cu voce tare. A fost trasată o linie de demarcație. Putem fi oricând înlocuite. Poate nu putem înțelege pe deplin ce s-a întâmplat în camera lui Cornelie noaptea trecută, dar înțelegem că povestea trebuie mușamalizată pentru a proteja imaginea baletului, și că oricine poate fi oricând dat afară, fără prea multe explicații.

Ieșim din sală pe rând, și, în starea de tulburare în care mă aflu, mă ciocnesc de Edgar. Mă susține și se uită în ochii mei, spunând cu blândețe:

— Maestrul de balet mi-a spus de ce nu aveți repetiție azi.

Doar încuviințez, iar el mă privește intens:

— Văd multă durere în ochii tăi.

Mă uit la el și e pentru prima dată când ochii lui nu se mișcă febril în încercarea de a vedea cât mai multe detalii în jur. Sunt

ochi întunecați, adânci, a căror culoare nu pot s-o disting, tiviți cu gene atât de dese, încât ar trebui să le dau deoparte, precum o cortină, pentru a citi ceva în ei.

— Îmi pare nespus de rău, spune. N-ai vrea să ieșim undeva ca să mai uiți de întâmplarea asta nefericită?

Nu las lacrimile să-mi curgă pe obraz și-l urmez afară, fără să-mi pese că sunt îmbrăcată în fusta de repetiții, printre toate doamnele elegante ieșite la plimbare. Mă conduce spre o cafenea retrasă, ținându-mi mâna pe talie, într-un gest de protecție. Gestul mă face să mă simt de parcă am fi un cuplu oarecare, care într-o zi obișnuită se oprește să bea o ceașcă de cafea. Ne așezăm, dar sunt atât de epuizată, încât nici nu-mi dau seama ce fericită aș fi fost cu o oră în urmă dacă aș fi știut că voi sta cu el la o cafenea, discutând, fără să ne ascundem, de față cu toată lumea.

— Te simți mai bine? mă întreabă uitându-se la mine cu o grijă aproape părintească.

— Nu-mi vine să cred, asta-i tot, îi răspund. Nu am fost niciodată prietene și nici nu mi-am dorit. E drept că mă rugam să n-o mai văd în corpul de balet, dar nu mă gândeam că o să dispară în felul ăsta. Mă simt vinovată. Poate îți sună exagerat, dar în timpul războiului ne-a fost ca o mamă. Și acum nu mai este, iar noi trebuie să continuăm de parcă n-ar fi existat niciodată.

Mă simt înfrântă și nu fac nici un efort să stau corect în scaun sau să-mi iau poza de mare doamnă. Sunt atât de tulburată de evenimentele recente, încât restul lucrurilor nu mai contează.

— Nu e deloc absurd.

Rămâne nemișcat o clipă, privind în gol, probabil repetând cuvintele mele în minte.

— Trist, dar nu absurd, continuă, după puțină gândire. Și nu trebuie să te simți vinovată. Tu nu ai nici o vină. Știu că ți-a făcut zile fripte. Felul cum trăia, riscurile pe care și le asuma atrăgeau răul. Nu vreau să mai comentez, era prietena mea. Crede-mă, am încercat să-i spun să fie mai atentă, dar m-a luat în râs. Tare aș fi vrut să țină cont de vorbele mele, ca acum să nu mai vorbim despre ea. Problema cu oamenii puternici e că au impresia că au dreptul să facă orice, fără să răspundă de consecințe. Nu vreau să te văd implicată într-o astfel de situație în care ți se poate

întâmpla ceva rău. Nu vorbi prea mult cu astfel de oameni. Nu le da nimic care să poată fi folosit împotriva ta.

— Totuși stau aici și vorbesc cu unul dintre abonați, îi spun cu un zâmbet timid.

Zâmbetul cald îi schimbă total trăsăturile, făcând să dispară imaginea de om încrâncenat pe care o are mai tot timpul și oarecum întinerindu-l.

— Adevărat, dar va trebui să mă crezi că nu sunt un obsedat sexual.

— Uneori e foarte greu să ai încredere în oameni, îi răspund, întrerupând scurta clipă de lumină, apoi îmi cobor privirea și încep să-mi rotesc degetul pe marginea ceștii de cafea.

Oftez din adâncul sufletului și-l privesc curioasă.

— Deci știi ce s-a-ntâmplat cu ea? îl întreb, iar el dă din cap cu tristețe.

— Cred că amândoi știm că versiunea maestrului de balet nu e cu totul adevărată, spune. În mod normal nu aș ține un astfel de secret, dar nu vreau ca fete ca tine să fie aruncate în stradă sau chiar mai rău. Vreau să știu că ești în siguranță.

— Nu mi-aș dori niciodată ca viața mea să se sfârșească așa, îi mărturisesc. Mi-ar plăcea mai mult să cred că mă voi ridica deasupra greutăților și voi reuși să fac tot ce-mi dorește inima, dar am pierdut mult timp, nici nu cred că voi mai fi luată de cineva ca iubită cu acte. Fără varianta asta, nu prea știu ce am să fac de una singură.

Oftez și sper că, indiferent de presiunea pe care o va pune asupra mea, Julien se va întoarce curând. Am luat relația cu el ca fiind un lucru de la sine înțeles și mi-am zis că voi putea s-o folosesc ca ultimă opțiune, când timpul mă va sili s-o fac. Niciodată nu m-am gândit că îl voi căuta pe Julien din priviri, după fiecare spectacol, dar acum mă uit prin loje, și, când văd că nu e, sunt din ce în ce mai convinsă că va rămâne pentru totdeauna la Milano.

Felul cum se uită Edgar la mine, o combinație între milă și preocupare, mă impresionează și brusc îmi dau seama că am spus prea multe.

— Îmi cer scuze dacă te-am plictisit vorbind atâta, adaug repede redevenind stăpână pe mine. Cred că e din cauză că mă simt bine în compania ta.

Îmi zâmbește discret, cu tristețe, și îmi acoperă mâna cu palma lui:

— Poți să apelezi la mine oricând ai nevoie. Îți dai seama cât de importantă ești pentru mine, nu?

— Nu, nu știu, îi spun uitându-mă curioasă la el.

Aș vrea să-l pot atinge, dar ceva nu mă lasă. De ce e atât de amabil cu mine? Este oare tipul de om care vrea să-i salveze pe ceilalți? E poate atras de femei aflate la ananghie? Simte nevoia de a fi bărbatul puternic care apără o femeie neajutorată, aflată în pericol? Cred că toți bărbații vor să se simtă importanți, totuși faptul că niciodată nu mi-a făcut avansuri până acum, acum când mă aflu într-o stare de maximă vulnerabilitate, mă face să mă gândesc că poate se hrănește din durerile celor slabi. Și atunci când îmi voi reveni, de ce nu, s-ar putea să se concentreze pe o altă fată aflată într-o situație-limită.

— Să nu te îndoiești nici o clipă că țin la tine, spune blând, ținându-mi mâna în mâinile lui. Știi că voi fi aici întotdeauna ca să te ajut dacă vei avea nevoie de mine. După o noapte de somn, ai să te simți mult mai bine. Cu toții vrem să scăpăm de problemele noastre la un moment dat.

— Tu ai tot ce-mi doresc eu, îi spun uimită. Tu îți poți urma idealul. Întreaga ta viață e dedicată lucrului pe care-l iubești. Tu de ce anume vrei să scapi?

— Chiar și visele devin poveri. Vreau să scap de mine însumi. În fiecare zi dorința de a crea o operă de artă mai bună mă arde în interior până când îmi simt degetele ca fiind străbătute de fulgere. Dacă aș putea scăpa de propria mea minte, m-aș putea odihni. Chiar și când dorm, visez culori și mă trezesc cu dorința de a le recrea, înainte să le uit.

— Poate că mintea ta cercetătoare este cel mai important atu, îi spun bucuroasă că nu mai sunt eu în centrul atenției. Dacă ai putea să scapi de ea, cum zici, ai fi unul dintre cei mulți a căror artă constă în a picta peisaje și portrete fără viață. Ceea ce ai tu e un dar.

— Văd că înțelegi cum îmi funcționează mintea și ăsta e un gând înspăimântător, râde el.

— Edgar, pot să-ți pun o întrebare personală? îi spun uitându-mă la el peste masă.

— Îți spun tot ce dorești, îmi răspunde deschizându-și palmele pentru a-mi arăta că nu are nimic de ascuns.

Respir adânc, temându-mă că voi fi prea directă, dar trebuie să știu.

— De ce nu ești căsătorit și de ce trăiești singur într-o casă atât de mare?

Mă simt eliberată, odată ce cuvintele au fost rostite. Aceasta a fost întrebarea pe care am vrut să i-o pun din prima zi.

—Ți-ai găsit rostul în viață și ai lăsat în urmă toate slăbiciunile tinereții, îi spun. După mine, pentru un om responsabil ca tine următorul pas logic ar fi căsătoria.

Îmi zâmbește glumeț:

— Adevărul este că nu am timp de căsătorie. Poate ai să-mi spui că e o dovadă de egoism din partea mea, dar nu-mi doresc să fac pasul ăsta. Viitorul meu e legat de artă și nu mă simt în stare să renunț la ea pentru a-mi întemeia o familie. Venitul unui pictor e limitat, iar teama mea cea mai mare e că mi s-ar cere să-mi iau o slujbă stabilă și să renunț la visul meu pentru a susține o familie. Aș fi nefericit, iar asta m-ar face să fiu un soț imposibil. Acum spune-mi și tu despre baletul de care te simți atât de atrasă, schimbă el subiectul, îndreptându-și întreaga atenție spre mine. Mă uit la tine și gândesc că nu ți se potrivește lumea asta. De ce nu încerci să faci fericit un om cinstit, de bun-simț? Știu că trebuie să-ți ajuți familia, dar de ce prin balet? Ce-ți dorești cu adevărat?

Ezit o clipă, vrând să-i spun că, dacă are așa o impresie bună despre mine, de ce nu a făcut el un prim pas? De ce nu înțelege că eu nu l-aș împiedica să-și urmeze chemarea? Dar hotărăsc că un argument dur nu ne-ar apropia câtuși de puțin.

— Mie îmi place dansul, îi răspund. Și eu, ca și tine, vreau să creez ceva frumos. Înțeleg că nu vrei ca visele să-ți fie stânjenite de căsătorie. Visele sunt ceea ce avem noi mai de preț pe lumea asta, și, dacă ai șansa să ți le îndeplinești, știu că e ceva ce nu are egal.

Văd cum ochii i se luminează și mă gândesc că mi-au trebuit ani până să ajung la el. Mă consideră și pe mine o artistă, diferită de alte femei.

— Dacă ai ști unde am trăit și de cât de puține lucruri bune a avut parte familia mea, nu ți-ar veni să crezi că astăzi mă aflu în această cafenea elegantă din Paris. Vreau cu orice preț să devin solistă în baletul Operei.

Mă ascultă cu atenție cum îi povestesc totul – despre Denis și Luce, despre doamna Channing și lăcomia mamei mele, dar și despre lecțiile de duminică cu domnul Aston. În lumina puternică a cafenelei devin mult mai vulnerabilă decât atunci când mă învelea cu grijă. Rămânem nemișcați în scaunele noastre, explorând traseul gândurilor noastre, dar și temerile pe care nu le-am putea destăinui nimănui, niciodată. Văd clar că avem multe în comun, atât prin visele noastre, cât și prin singurătatea în care trăim de fapt: eu mă izolez tot mai mult pentru că nu știu cine îmi e prieten și cine nu, în timp ce el și-a creat propria lume a singurătății, având încredere doar în arta sa. În clipa asta îmi dau seama că nu simt curiozitate sau admirație, ci dragoste. Îi zâmbesc, iar el îmi face cu ochiul în timp ce-și bea ceaiul, și mă gândesc că poate și el s-a îndrăgostit de mine.

SCENA 21

Un viitor asigurat

— Cât de mult am așteptat clipa asta! Julien mă îmbrățișează, mă ia în brațe și mă învârte amețitor, iar eu zâmbesc pierdută pentru că văd că toată lumea din Camera Verde se uită la noi.

Îmi spune:

— Nici nu știi cât de fericit sunt că am putut să mă întorc și să mai văd un spectacol de balet! Doar când vii de undeva, de departe, poți aprecia cu adevărat frumusețea vieții.

— De ce, nu-ți plăcea viața la Milano? îl întreb cu jumătate de gură, pentru că încă îi port pică pentru lașitatea de care a dat dovadă.

De fapt, el se întoarce din vacanță, dar se comportă de parcă ar fi stat în noroiul tranșeelor. După întoarcerea lui Julien, primesc vești că și Denis a venit acasă. Zilnic ne întâlnim cu tot mai multe cunoștințe de-ale noastre, proaspăt întoarse de pe front. Fiecare nou sosit dă o petrecere, lucru pe care Julien nu-l face.

— Și Milano e frumos, dar nu se compară cu Parisul, răspunde fără a observa reacția mea.Viața în Italia e atât de relaxată, încât începusem să mă plictisesc.

— Da, dar tu nu ai văzut Parisul în momente de criză, îi spun cu amărăciune, știind că voi părea grosolană dacă renunț la eleganță și-i arunc ofensa în față.

Îmi ia mâna, dar ochii mă privesc într-un fel anume, ca avertisment că trebuie să încetez:

— Se pare că ai avut mult de îndurat, îmi spune fără nici un fel de inflexiuni. Sper că momentele acelea vor rămâne pentru totdeauna în urmă.

Mă repliez, îmi trec mâna prin păr, aranjându-l, sunt din nou însăși imaginea grației feminine:

— Da, să știi că familia noastră de aici, de la balet, a trecut prin tot ce poate fi mai rău.

Se uită la mine deranjat și-și ridică umerii amenințător, ca un reproș că văd lucrurile prea în negru. Îi explic că, tocmai când totul părea să se întoarcă la normal, a trebuit să ne confruntăm cu moartea lui Cornelie. Mă aștept să mă îmbrățișeze și să mă consoleze pentru pierderea suferită, dar el nu face decât să surâdă afectat și să-și ridice privirea, oarecum plictisit:

— Chiar mă surprinde că nu s-a întâmplat mai demult. O femeie care se poartă ca un gunoi va fi tratată ca un gunoi. Nu are rost să țineți doliu după ea.

Răutatea vorbelor mă lovește în moalele capului și-mi vine să țip și să-i spun ce bună a fost cu noi când eram bolnave, în timp ce el poate că umbla după fuste prin Milano. Oricum Cornelie îi este superioară, pentru că ea ne trata ca pe niște ființe umane, pe când el ne consideră simple obiecte care pot fi cumpărate. Dar îmi țin gura pentru că știu ce cred abonații despre fetele cu state vechi. Indiferent cât de mult aș vrea să apăr memoria lui Cornelie, nu doresc câtuși de puțin să devin ca ea.

— Da, o existență cu adevărat nefericită, îi dau dreptate, cu multă blândețe în glas.

Țuguindu-mi buzele, îmi îndrept atenția spre abonații care curtează fetele și aud murmurul conversației scăzute ce pare a fi sinonim cu căderea cortinei. Mă bate gândul să-i spun că am găsit pe altcineva, dar am oare destul curaj? Și, în plus, am vreo șansă să cuceresc inima omului cu care aș vrea să rămân? Nu am uitat că războiul mi-a demonstrat că am o nevoie disperată de stabilitate. Într-o lume perfectă, aș avea poate parte de fericire, dar nimic nu e sigur când e vorba de Edgar, așa că nu mă pot dispensa încă de Julien. Îi zâmbesc larg și mă gândesc că, dacă voi rămâne cu el, cel puțin nu voi mai avea parte de camere înghețate și mâncare de cartofi. Îmi țin capul sus și-mi reprim orice îndoială, cu toate că în minte îmi apare imaginea lui Cornelie, moartă:

— Frumos din partea ta s-o vezi așa cum era, îi spun, iar ochii i se luminează la auzul cuvintelor mele mincinoase. Una ca ea e cu mult sub nivelul tău. Tu, dragul meu, ai un gust impecabil și vei fi răsplătit cu o femeie de mare puritate și care te va adora.

— Adorația asta despre care vorbești – se apropie de mine atât de mult, încât îi simt respirația pe buze – este ceva ce păstrezi pentru mine?

— Da, șoptesc.

Nici nu clipesc, dar simt un gol în stomac.

— Atunci hai să intrăm în legalitate, îmi șoptește.

Cuvintele lui nu seamănă a întrebare, ci, mai degrabă, a ordin, de parcă m-ar testa să vadă dacă vorbesc din suflet. Ezit o clipă, pentru că nu credeam că lauda mea ar putea fi luată drept o invitație, cu toate că acesta e lucrul pe care mi-l doresc cel mai mult. La fel ca și mine, Noella așteaptă cu nerăbdare propunerea lui Pierre. Toate dansatoarele știu ritualul: fata se pregătește pentru o excursie romantică, iar el îi face o vizită maestrului de balet, oferindu-i o donație substanțială, pentru exclusivitate.

— Mai poți să mergi în Spania așa cum am planificat, din moment ce tu de-abia te-ai întors? îl întreb prudentă.

— Nu, nu mai pot, răspunde. Vom merge în Spania altă dată. Acum te rog să mă însoțești la dineu. Mă voi ocupa de toate detaliile în două săptămâni.

— Îmi doream atât de mult să merg în Spania, spun coborându-mi privirea, dar simt o zdruncinătură pentru că Julien mă trage puternic de braț.

— Te rog să nu te joci cu mine, îmi șoptește cu răceală. Te-am așteptat atâția ani, și de mâine în două săptămâni vei fi a mea.

Mă privește cu o asemenea intensitate, provocându-mă parcă să-l refuz. Mă supun, mai mult de teama de ce ar fi în stare să facă sau gândindu-mă ce s-ar alege de mine dacă n-aș fi de acord să-l urmez de bunăvoie. Mintea începe să-mi lucreze. Edgar n-o să mai poată veni la mine, așa cum făceam înainte. Din fericire, mai avem programate câteva ședințe de pozat. Am la dispoziție două săptămâni pentru a-l face pe Edgar să ia o hotărâre.

Julien mă sărută pe obraz și părăsește Camera Verde, iar eu mă duc și-i spun Noellei întreaga poveste. Bineînțeles, se enervează la culme:

— Oricare altă dansatoare ar deveni amanta lui imediat. E frumos, și este și bijutier, pentru numele lui Dumnezeu!

— E doar un tip egocentric în vârstă de patruzeci și cinci de ani, cu nevastă și doi copii, îi amintesc, dar asta pare că nu are importanță pentru Noella.

— Este un om pe care nimeni nu îndrăznește să-l refuze, punctează ea. Știe bine ce vrea și a venit să obțină acel lucru.

— Și eu îi sunt recunoscătoare că m-a ales pe mine, o asigur, cu toate că aș putea obține ceva mai mult.

— Sper că nu ai de gând să-l refuzi pe Julien din cauza lui Edgar? mă privește neîncrezătoare. Mi-am dat seama că te simți atrasă de el, cu toate că nu înțeleg de ce, dar sper că nu te gândești serios la așa ceva...

Mă pregătesc să-i spun Noellei că el mă vede altfel acum, dar maestrul de balet lovește ușor marginea paharului de șampanie cu cuțitul pentru a ne atenționa și, în același timp, de a ne invita pe toți în mijlocul sălii.

— Sper că toată lumea se simte bine în seara asta, îi auzim vocea pătrunzătoare când se întoarce să salute publicul. Am de făcut un anunț deosebit.

Sala păstrează o tăcere perfectă, toată lumea îl privește. Se sprijină de baston, privindu-ne cu ochii lui mici, aproape invizibili din cauza pielii ridate, ușor tumefiată din pricina șampaniei băute. Zice:

— Membrii consiliului și cu mine am hotărât să organizăm un concurs pentru ocuparea postului de mare prestigiu de nouă stea a baletului Operei. Toate fetele pot participa.

Respirația mi se întețește și o țin strâns de mână pe Noella. În sfârșit am ocazia să devin dansatoarea cea mai talentată și mai cunoscută, cu rol asigurat în toate spectacolele. Visul meu suprem e la doi pași distanță, și tare mi-aș dori să-i dau vestea lui Edgar. Un aranjament pe viață între un pictor în ascensiune și o stea a baletului mi se pare cât se poate de potrivit.

— Vom evalua toate dansatoarele în spectacolele care urmează, timp de o lună. Vom fi în căutarea grației, frumuseții și talentului, continuă maestrul. Responsabilitățile unei stele vor depăși scena, pentru că ea va reprezenta baletul peste tot. E o poziție care o va solicita atât din punct de vedere fizic, cât și pe plan social. O stea, vă spun, are obligația de a participa la cele mai importante evenimente. Fiecare stea e unică. În trecut, am căutat dansatoare cu personalități bine conturate. Dar timpurile s-au schimbat. Ne dorim o stea care să aibă demnitate, dar să fie și cultivată, pentru noua imagine a baletului.

— Parcă ar vorbi despre mine, îi șoptesc Noellei după ce discursul ia sfârșit.

Noella mă privește surprinsă:

— Noroc că oamenii ăștia nu caută o persoană modestă, spune, iar eu zâmbesc stingherită.

— Da, cred că mă cam laud, dar asta e, sunt foarte emoționată, îi răspund.

— Bineînțeles, îmi zâmbește. Și cred că sunt niște proști dacă nu te aleg pe tine. Dar selecția e peste o lună, iar tu ai alte probleme urgente de rezolvat până atunci. După cum îți spuneam, Edgar e doar un flirt nevinovat, nu o opțiune. Apoi, Julien e mult mai bogat ca Edgar, care trăiește dintr-o biată moștenire. Tablourile lui nu vor valora niciodată nici jumătate din valoarea bijuteriilor pe care le are Julien în magazinele lui.

—Vorbesc despre ceva mai mult, ceva ce nici o altă dansatoare nu a reușit până acum, spun emoționată, cu o strălucire în ochi. Edgar n-ar suporta hărțuiala unei soții tradiționale, așa că nu vreau să fiu o astfel de soție.

Zâmbesc în sinea mea și mă și închipui o balerină celebră al cărei chip va apărea prin toate galeriile. Voi fi singura dansatoare care trăiește în exclusivitate cu un „abonat", dar nu ca vioara a doua. Gândul de a fi cu Edgar în fiecare zi și de a-mi atinge visul fără să am parte de îndatoririle unei neveste mă emoționează peste măsură.

— E cel mai năstrușnic lucru pe care l-am auzit vreodată, îmi răspunde, neîmpărtășindu-mi entuziasmul. Du-te la dineu cu Julien și gata!

— Dar îl iubesc pe Edgar, îi spun serios.

— Trebuie să-ți amintesc că timpul nu e de partea ta? pune ea punctul pe i. Poate ai să-l convingi pe Edgar să rămână cu tine. Și se prea poate să devii noua stea. Dar dacă asta nu se va întâmpla și anul se încheie, vei ști unde te afli, sau, mai degrabă, unde ai să zaci.

Optimismul meu scade considerabil când mă gândesc la varianta întâlnirilor de după spectacol, adică de a-mi aduce în fiecare seară câte un alt bărbat în cameră.

— Noi ne facem o viață mai bună nu doar pentru noi înșine, ci pentru câteva generații după noi, îmi spune Noella cu blândețe.

Neliniștea pe care o simți e doar greutatea acestei responsabilități. Ești pe cale să pui mâna pe un bărbat cu poziție socială și care vrea să aibă grijă de tine. Ar trebui să te oprești și să răsufli ușurată. Ai rezolvat ce ți-ai pus în gând.

Încuviințez și încerc să gândesc rațional la cele două variante de viitor, atât de conflictuale, unul nesigur, altul deja foarte concret. Am doar douăzeci și patru de ani, dar văd efectele acestui efort continuu asupra mea. Am îmbătrânit vizibil, fața mi-a devenit mai ascuțită, trupul nu mai este chiar atât de puternic. Atmosfera de la noi m-a făcut să devin obsedată de cum arăt. Îmi studiez fiecare centimetru de piele, cearcănele de sub ochi, mă ung pe picioare, în fiecare noapte, cu un strat gros de cremă pentru a nu lăsa bășicile sau crăpăturile din călcâie la care sunt predispusă să-mi facă viața amară.

Este oare asta singura ocazie de a deveni o *lorette*? Dacă îmi urmez instinctul de a-l părăsi pe Julien și de a realiza o alianță cu Edgar, s-ar putea foarte bine să descopăr că acest lucru nu e posibil și să realizez că mi-am ratat singura ocazie de a avea o viață mai bună. Viitorul mă motivează în fiecare zi, dar mă și sperie teribil. Am certitudini doar pentru câteva zile, tot ce se desfășoară mai departe în timp e ceva șters, nedeslușit. Nu am idee ce se găsește în atmosfera aceea cețoasă, dar mi-e groază de ce s-ar putea afla acolo.

*

* *

20 august 1871

Dragă mamă,

Mai întâi trebuie să-ți spun veștile bune. Sunt luată în calcul ca noua stea a baletului! Sunt foarte emoționată și trebuie să muncesc de două ori mai mult. Selecția va avea loc peste o lună și sper din tot sufletul să te fac fericită. Acești ultimi ani au reprezentat acea ocazie minunată pe care ți-o doreai pentru mine, dar au fost multe lucruri pe care le-am aflat despre balet încă de la sosirea mea aici pe care nu ți le-aș spune niciodată. Am vrut să-mi găsesc singură calea și cred că am reușit.

Știu că vrei să devin o lorette *și să-ți trimit mai mulți bani, dar se pare că amândouă am fost dezinformate în legătură cu multe lucruri. Am descoperit că nu depinde de mine să-mi aleg un domn care să mă întrețină. „Abonații" dețin toată puterea și ei își aleg ce fată doresc, iar toți ceilalți stau la distanță. Nu este chiar cum credeai tu că va fi, sau cum mi s-a spus și mie că se vor întâmpla lucrurile. Nu am zeci de bărbați care să-mi ceară mâna și nici nu iau masa cu un alt domn în fiecare zi. Julien deja și-a cerut drepturile și, dacă trebuie să devin întreținută, nu am decât această variantă.*

Un alt lucru despre care vreau să-ți povestesc este foarte dificil pentru mine, dar trebuie să-l știi și tu. Singura cale prin care unei dansatoare i se permite să rămână în cadrul baletului după vârsta de douăzeci și cinci de ani este de a deveni curtezană, lucru care-i permite maestrului de balet să-i angajeze serviciile pentru orice oficial care o dorește. Doamna Channing poate oricând să-ți confirme, dacă nu mă crezi. Te rog însă mult, mult de tot, să nu spui nimănui, pentru că nici aici nu se prea vorbește despre asta și de aceea mi-a fost rușine să-ți spun și ție.

Dar am găsit o cale prin care pot rezolva ambele dileme, și asta ar presupune să nu devin o lorette, *dar în schimb să fiu fericită. M-am îndrăgostit de pictorul de care ți-am povestit. Nu vreau decât să trăiesc cu el pentru totdeauna, ca prim-balerină și ca model pentru arta sa. Mă intrigă și mă inspiră și, cu cât îl cunosc mai bine, cu atât mai mult mă îndrăgostesc de el. Cred că și el simte același lucru pentru mine. Banii în plus pe care vi-i trimit sunt de la el, pentru munca mea. A intervenit pe lângă influentul lui prieten Ludovic Halévy ca să-mi obțină o creștere de salariu. După cum vezi, îi pasă foarte mult de bunăstarea mea. Mă susține în tot ceea ce fac și mă respectă enorm ca dansatoare. Împreună cu el pot să mă dedic visului meu de a deveni prim-balerină, iar el un pictor celebru. Nu va trebui să facem compromisuri, nici eu, nici el.*

Știu că scrisoarea asta poate te va șoca, dar acum parcă mă simt mai bine că ți-am spus tot adevărul și sper că-mi vei dori același lucru pe care ți l-ai dorit și tu pentru tine când aveai vârsta mea – să fiu eu însămi și să-mi urmez propria mea cale.

Cu dragoste,
Alexandrie

Alexandrie,

Scrisoarea ta m-a adus într-o stare de teribilă agitație. Ce faci tu la Paris și cu cine te însoțești? Cum de te poți lăsa influențată de alte fete care se vând pentru a câștiga ceva bani? Sunt uimită că se pot întâmpla astfel de lucruri acolo, dar mă îndoiesc că baletul Operei se face că nu le vede. Știu că ți-am cerut să-mi trimiți bani, dar nu cu prețul ăsta! A deveni o lorette *e bine pentru siguranța ta, ca și pentru a noastră. Pictorul de care ești îndrăgostită te forțează să-i cedezi? Nu sunt prea încântată că „vrei să-ți urmezi propria cale". După cum văd, ai mai mult decât oricând nevoie de ajutorul meu.*

Tu ești o visătoare. Trebuie să-ți amintesc că nu mai ești o fetiță neștiutoare. Când eram de vârsta ta, aveam o familie de îngrijit și nu-mi pierdeam timpul cu astfel de gânduri. Pictorul despre care vorbești atât de frumos nu face decât să se folosească de tine. El ia totul, iar tu nimic. Și mai și continui să te duci la studioul lui pentru a poza. Amintește-ți că Julien ți-a cerut mâna încă de la început, cu ani în urmă, și nu-mi vine să cred că dai cu piciorul unei astfel de ocazii. Și-mi mai și scrii despre îndoieli și toate prostiile astea despre șansa la fericire și la dragoste? Dacă nu te poți hotărî s-o faci pentru tine, atunci gândește-te că o faci pentru noi. Ce avantaje avem noi de pe urma unui tablou măreț care te reprezintă? Vrei să-l punem pe peretele casei noastre, pe care va trebui s-o abandonăm atunci când nu vom mai putea plăti pentru a ne păstra terenurile?

Pari să fii foarte influențată de modernismele astea. Visele tale de a deveni noua stea a baletului sunt minunate, dar nerealiste. Ce se întâmplă dacă aterizezi greșit în timpul unui spectacol și-ți rupi piciorul? Nu vei mai putea dansa și de aceea e important să-l ai pe Julien ca sprijin. Aceasta e singura ta opțiune. Nu-ți plac unele aspecte ale statutului de întreținută, ei, bine, maturizează-te și fă un sacrificiu. Doar știi că eu m-am sacrificat pentru tine întreaga viață. Crezi că mi-a convenit să te duc în fiecare zi la repetiții, pentru ca apoi să mai fac un drum la sfârșit de săptămână pentru a curăța studioul? M-am spetit muncind ca să-ți ofer o viață mai bună și sunt tare obosită. Sunt obosită, Alexandrie.

Ai să te duci la întâlnirea cu Julien, te vei abandona lui și-i vei accepta condițiile. Ai nevoie să-ți trăiești viața, da – viața pentru care m-am sacrificat. Îmi datorezi asta. Am muncit mult prea mult

pentru ca acum să te las să ratezi această șansă, de dragul unui capriciu. Te-am ajutat cât am putut, dar mă simt epuizată.

Ai o viață frumoasă la Paris acum și, dacă pierzi această ocazie pentru cai verzi pe pereți, atunci te rog să nu-mi mai scrii niciodată.

Mama

*

* *

Foșnetul hârtiei se aude în liniștea nopții, stau în pat, cu scrisoarea mamei în mâinile mele tremurătoare. De ce oare mi-am făcut iluzii că aș putea vorbi cu ea așa cum vorbesc două persoane mature? Recitind scrisoarea, mă cuprinde rușinea. Nici nu m-a crezut când i-am spus despre întâlnirile de după spectacol și faptul că mă consideră o aiurită care se lasă atrasă de un mod de viață nedemn, și convinsă să devin o femeie ușoară, e de-a dreptul dezamăgitor.

Știu că este doar o femeie cu idei preconcepute dintr-un mic oraș de provincie. Dar nici nu mai sunt sub papucul ei. Nu poate să mă dirijeze spre Julien, n-are deloc idee în ce lume trăiesc, și se agață de propriile ei stereotipuri – bijutierul, ca om responsabil cu care trebuie să rămân și, pe de altă parte, pictorul ca un personaj boem și nebun, baletul Operei ca instituție prestigioasă, balerinele stricate care mă influențează, și, în sfârșit, eu – fata care nu poate să ia o decizie de una singură, și care ar fi pierdută dacă nu ar fi mama ei s-o ajute la nevoie. A uitat că eu sunt cea care am făcut curățenie în studio, care s-a gândit să-i pozeze lui Edgar pentru a deveni vizibilă, când toate celelalte balerine rămâneau în planul doi, cea care și-a făcut loc în primul rând, pe scenă? De ceva timp iau hotărârile de una singură și nu mai trebuie să-i răspund, mă gândesc. Ea vrea să fac lucrul cel mai simplu cu putință, să devin amanta lui Julien, pentru ca ea să aibă de câștigat fără a mă lăsa să hotărăsc eu însămi ce fac cu viața mea. Nici nu-i pasă dacă sunt fericită sau nu.

Rup scrisoarea, gândindu-mă că am să-i ascult unul dintre ordine: nu-i voi mai scrie niciodată. Îmi voi trăi viața doar pentru mine însămi, nu pentru ea, și voi alege singură, fără să mă mai gândesc ce efect ar avea hotărârea mea asupra ei.

SCENA 22

O operă de artă

— Nu vrei să mă însoțești la Bal Mabille? spune Edgar, punând creioanele deoparte și frecându-și ochii, obosit. Am stat prea mult timp închis în casă și aș avea chef de dans în aer liber.

Mă desprind de bară, fără să-mi pot ascunde încântarea. I-am pozat lui Edgar în fiecare zi din momentul în care Julien mi-a făcut oferta. Cu doar o săptămână înainte de întâlnirea cu Julien, simt că m-am apropiat și mai mult de sufletul lui Edgar, căruia-i împărtășesc dorința de a deveni noua stea a baletului, având grijă să-i laud noile idei despre cum să picteze altfel decât ceilalți. Singurul lucru pe care nu i-l pot împărtăși sunt sentimetele mele. De multe ori am vrut să-i spun tot ce am pe inimă, dar eram atât de emoționată că s-ar putea să nu-mi răspundă la fel, încât preferam să tac. Dar o invitație la bal îmi dă curaj – e o noapte potrivită ca să-i spun tot ce simt pentru el.

— Și am timp să-mi găsesc o rochie potrivită?

Vedeam perechi înstărite, în miez de noapte, îndreptându-se în fiecare sâmbătă spre balul pe care îl găzduia Opera. Biletele erau mult peste posibilitățile mele financiare, așa că rămâneam în stradă să admir perechile îmbrăcate elegant urcând scările cu demnitate.

— A, tu te gândești la balurile simandicoase. Nu ai nevoie de o rochie nouă pentru a intra la Bal Mabille, zâmbește încântat și mă ia pe sus spre ieșire. Hai, nu trebuie decât să-ți schimbi echipamentul de la repetiții.

Îmbrac o fustă bej șic, cu jachetă, însă el mă privește sceptic.

— Trebuie să-ți amintesc că mergem la bal, și nu la vreun curs. Poate împrumuți o rochie mai colorată de la colegele tale.

— Niciodată n-am să port o rochie care să atragă atenția! Oamenii o să creadă că m-ai cumpărat pentru o noapte.

Râde, la împotrivirea mea.

— Tu nu te porți ca o femeie de stradă, *une grue*, nu-i așa?

— Bineînțeles că nu! obrajii îmi ard auzindu-i cuvintele brutale. Dacă apari într-o rochie țipătoare, îi inviți pe ceilalți să te judece vulgar. E o situație care-ți pecetluiește soarta în societatea înaltă.

— Ceea ce alegi să porți ca îmbrăcăminte nu te definește ca om. Trebuie să-ți amintesc că, atunci când vei deveni noua stea, lumea va dori să poarte ceea ce porți tu. Vei da tonul. Dar gândește-te la mine, de exemplu. Mă îmbrac ca membrii Jockey Clubului, dar cu siguranță nu sunt un membru cu pretenții care să simtă nevoia de a se înconjura de alții asemenea lui pentru a se simți important. Nici nu mă îmbrac ca un boem, ca lumea să știe că sunt pictor. Atunci când vor vedea tablourile mele, vor ști că sunt pictor. Aparențele sunt doar asta, ceea ce *pari* tu să fii.

Zâmbesc surprinzând ironia discretă la adresa lui Julien și a prietenilor lui, sesizând și ușoara nuanță de gelozie. Încă o dovadă că îmi împărtășește sentimentele, îmi zic și mă concentrez din nou la rochia pe care am s-o îmbrac. Recunosc că are dreptate când vorbește despre relațiile sociale stricte, dar nici eu nu pot să merg împotriva curentului, cu etichetarea morală necruțătoare la care suntem supuse tot timpul.

— Mă rog, am să-mi adaug niște accesorii, dar cu asta, gata!

Fac compromisul, alegând o pălărie mare, complicată, cu o pereche de mănuși de un albastru regal care se asortează cu penele pălăriei. Îmi scot ghetele negre și-mi pun o pereche de pantofi cu tocul înalt, din satin albastru, cu fundă, apoi mă uit la el, întrebător.

— Ești încăpățânată, dar pentru motive total greșite, zâmbește ironic și-mi oferă brațul.

E o seară de vară încântătoare și auzim muzica încă înainte de a ne apropia de Bal Mabille. Îmi spune:

— Așa arată locul unde se poate dansa cel mai bine în tot Parisul. Uită despre preocuparea ta exagerată pentru regulile de conduită și despre membrii Jockey Clubului și simte-te bine.

Edgar întinde brațele ca pentru a cuprinde balul aflat în plină desfășurare, și, parcă la comandă, izbucnesc artificii de peste tot. Sar speriată din cauza zgomotului infernal. Perechile de dansatori se opresc pentru a privi cerul, fluierând și aplaudând. Când artificiile încetează, se aude muzica unei orchestre așezate sub un fals pavilion chinezesc, iar dansul se reia sub forma unui cancan de patru persoane, care, observ uimită, e foarte asemănător cu un *pas de quatre* de la balet.

— E de-a dreptul încântător, îi spun lui Edgar despre spațiul înconjurat de copaci, dar și de coșuri mari de flori, luminat de lămpile cu gaz agățate prin imitațiile de palmieri din jur.

— Ei, ce ți-am spus? îmi strigă, pentru a acoperi muzica și aplauzele. E cel mai frumos lucru pe care ni-l oferă Parisul!

Edgar pare să știe pe toată lumea; stau lângă el, în timp ce conversează cu toți și e salutat de mulți. Îl văd mergând printre oameni și mă întreb cum de am ajuns să cred că ar fi un om singuratic. Dacă nu l-aș cunoaște, l-aș lua drept un oficial plin de farmec. În sfârșit, foarte târziu în noapte mă duce pe ringul de dans. Ne găsim cu greu un loc liber unde să dansăm, și chiar atunci orchestra începe să cânte o melodie lentă. Când mâna lui Edgar îmi atinge ușor talia, iar eu îi ating mâna cealaltă cu degetele, mă înfior. Dansăm cu grație și, dacă aș putea opri timpul, acesta este momentul care aș vrea să nu se termine niciodată. Dansez foarte aproape de el și nu mă pot smulge din îmbrățișarea lui.

— Vreau să-ți arăt ceva ce am terminat astă-noapte, îmi spune Edgar la ureche, și nu pot să-mi ascund zâmbetul fericit.

— Vino, îmi spune emoționat, așa că părăsim balul și mergem spre o galerie din apropiere.

Încă nu e deschis, dar câțiva vânzători sunt deja înăuntru și-i salută prezența atât de matinală:

— Domnule Degas, cui datorăm această vizită neașteptată?

— Nu vreau să vă deranjez, îl salută politicos Edgar pe proprietarul galeriei. Vă rog doar să-mi permiteți să-i arăt tabloul modelului meu.

— Desigur, stați cât doriți.

Înclin capul cu eleganță și îl urmez pe Edgar prin galerie. Ecoul pașilor noștri se aude pe coridorul gol și parcă intră în conflict cu zgomotul cuielor pe care le bat ei în perete. Merg în spatele

lui Edgar și-mi imaginez că el își aduce iubita la galerie pentru a-i arăta lucrarea, înainte de a fi făcută publică. Văd această vizită ca pe un gest intim din partea lui, deschizând o zonă secretă pe care o împărtășește singurei persoane care-l înțelege.

— Azi l-am adus, îmi spune arătând spre o pânză enormă, sprijinită de perete, gata de a fi agățată. L-am numit: *Patru dansatoare.*

Vederea îmi e invadată de patru ipostaze în mărime naturală ale trupului meu, cu imaginea aceea când îmi ridic breteaua pe umăr. Îmi reamintesc prima noastră ședință de pozat, când a trebuit să repet mișcarea asta la nesfârșit. Țin minte că eram foarte emoționată pentru că știam că nu trebuie să spun nimic, așa cum mă sfătuise Paulette. Uitându-mă la tablou, cred că într-adevăr a surprins perfect clipa aceea și sunt uimită de percepția lui pătrunzătoare. Imaginea mea în planul doi al picturii mă arată privind în sus, cu o expresie de fericire nemaivăzută pe chip. Întreaga pictură vorbește de o stare de grație și de pace de care rareori am avut parte.

— În partea dreaptă a tabloului e un peisaj, observ eu, vocea reverberându-mi puternic în galeria goală. Vrei să pui în opoziție ceea ce fac ceilalți pictori din grupul tău cu ceea ce vrei tu să exprimi?

— E interesant ce spui, studiază și el pictura, gânditor. Dar nu. Am surprins iubirea de pe fața ta, pe care nu poți s-o ascunzi atunci când sunt cu tine și fericirea rară pe care o simți când suntem împreună. Știu că e trecătoare, pentru că întotdeauna te las singură. Pentru o clipă tu ești la fel de senină ca pajiștea din pictură, dar nu e decât o iluzie.

Mă privește drept în față, de parcă am discuta despre o operă de artă pentru care nu simțim nici o emoție și care nu ne privește direct. Mă uit la el cu ochii măriți, îl privesc intens, mută de uimire. Nu-mi vine să cred că a putut pronunța asemenea cuvinte.

Treptat, îmi recapăt glasul:

— De ce m-ai adus aici ca să-mi arăți tabloul ăsta? Vrei să mă umilești?

— Liniștește-te, se uită la mine, de parcă reacția mea ar fi exagerată. Ai o față pe care se citesc întotdeauna emoțiile și de aceea te prefer ca model. Credeam că-ți va plăcea să vezi toate astea pe pânză, dar îmi dau seama că te-am supărat.

— Nu e vorba de supărare, îi spun cu răceală, enervată că se folosește de emoțiile mele ca de o unealtă pentru a atinge succesul dorit.

Să fi avut mama dreptate? Sunt supărată că un om poate fi atât de crud. Deci e pe deplin conștient de dragostea pe care i-o port și totuși o distruge pentru că știe că are această putere asupra mea... Îi întorc spatele, dar simt cum ochii lui trec prin mine.

— Ei, Alexandrie, îmi spune blând. Nu te supăra. Chipul tău mă bântuie noaptea. Tu, o femeie atât de independentă, prinsă în capcana unui bordel costumat. Eu, pictorul izolat care pretinde că nu e singur când apune soarele. Amândoi putem să ne unim forțele, hrănindu-ne din substanța propriilor noastre voințe. Vom stabili o uniune foarte potrivită – tu, o boemă adevărată, și eu aducând tenta aceea burgheză necesară. Putem părăsi totul într-o clipă și să ne lăsăm pradă aventurilor pe care ni le oferă lumea asta mare. Nu-i așa că e un vis frumos?

— De ce ești atât de sigur că e doar un vis? se aude vocea mea slab și gâtuit. Acestea sunt chiar cuvintele pe care doream să le aud rostite de el. De parcă mi-ar fi citit gândurile, numai că el le prezintă ca fiind cea mai mare absurditate.

— Știi că nu pot scăpa de mine însumi, ridică din umeri cu reținere. Și cred că ai fi o fată cu adevărat rea dacă te-ai gândi la un pictor amărât, cu toate că ești văzută adesea în compania unui anume bijutier. Aș da orice să fiu în locul lui, dar eu nu pot să-ți ofer nimic, nu pot asta, și pace.

Îmi dau seama că știe totul despre intențiile lui Julien, iar referirile constante la Jockey Club voiau doar să-mi arate acest lucru.

— Știi foarte bine că nu cu el vreau să fiu, îi spun coborându-mi privirea, conștientă că, astfel la sfârșitul acestei săptămâni, mă voi întâlni cu Julien pentru dineu, încercând să-mi asigur viitorul.

Mă întreb dacă nu cumva Julien, chiar în clipa în care eu sunt în această galerie, îi oferă donația maestrului de balet. Un val de vină mă străbate și Edgar îmi apucă bărbia cu vârful degetelor, îndreptând-o spre el, privindu-mă în ochi:

— Atracția dintre noi nu va rezista mult, și acest lucru ne va despărți, mai devreme sau mai târziu.

SCENA 23
În baie

N-a trecut decât o lună de la moartea lui Cornelie, iar repetițiile au reînceput ca în oricare altă zi, doar că atmosfera este mai încărcată. Lucrăm cu o rigoare și o disciplină pe care nu le-am mai cunoscut decât în primele noastre zile de mici dansatoare speriate. Nu mai suntem inocente, totuși temerile noastre ies la suprafață, apropiindu-ne de vechea nesiguranță a celor dintâi ani.

Suntem extrem de concentrate, iar Edgar, din colțul lui, ne urmărește toate mișcările. Mi-aș fi dorit să nu-l mai văd după discuția avută la galerie. Pentru că m-a refuzat. Dar deja acceptasem să-i fiu model pentru o serie de picturi în care inițial o folosise pe Cornelie. Mi-a spus că ea fusese de acord să fie personajul unei serii de tablouri având ca subiect o femeie care se îmbăiază. Nu știam despre înțelegerea asta, așa că au fost multe nopți în care fierbeam de gelozie, gândindu-mă că ei se distrează, dar de fapt ea doar poza, în timp ce el desena cu furie. Cornelie nu era omul care să-și facă probleme despre propria reputație, așa că ușa apartamentului ei rămânea închisă, lăsându-ne să credem că erau în dormitor. Ea însă poza în baie.

— A fost perfect, ne spune maestrul de balet. Foarte bine, domnișoarelor, puteți pleca.

Rămân în urmă, discut cu celelalte fete, mișcându-mă mai încet, pentru că îmi doresc să mai stau lângă Edgar. Mi-a arătat o latură a sa pe care nu i-o știam, o latură care-l face să mă dorească, la fel de mult cum îl doresc și eu. Respir adânc, reamintindu-mi că el nu va ceda dorinței sale, că eu nu am nici o șansă să fiu cu el. „E un vis frumos, nu?" zâmbesc trist, repetând mereu cuvintele în minte. Da, cam asta e: un vis de neatins, care reprezintă

un risc atât de mare pentru viitorul meu, încât nu are rost să-l mai iau în calcul. Julien e realitatea mea și trebuie să am grijă să nu-mi pierd dreapta judecată.

Tocmai când trebuie să mai fac un mic ocol pentru a mă întâlni cu Edgar, n-am încotro și mă opresc brusc, pentru că-l aud pe maestrul de balet adresându-i-se. Îi spune că m-a văzut plecând cu el la bal și că dorește detalii despre intențiile pe care le are. Sunt îngrozită că maestrul de balet încearcă să smulgă informații pentru a vedea dacă Edgar mă vrea ca amantă a lui. Chiar mi-l imaginez pe maestru calculând febril cum ar putea să mărească valoarea donației, asmuțind doi bărbați unul împotriva altuia, de parcă aș fi o vită vândută la licitație. Cu toate că mi-e groază să aud discuția lor, ascult cu atenție răspunsul lui Edgar, în speranța că mai există o șansă să scap de cămăruța mea.

Dar Edgar nu face altceva decât să-l liniștească pe maestru:

— Dansatoarea nu e pentru mine decât un pretext pentru a desena.

Când îl aud că nici măcar nu-mi pronunță numele, de parcă aș fi oricare altă fată, mă simt rănită până în adâncul sufletului și imagini cu noi doi îmi revin în minte – gândul că am putea trăi împreună, speranța că mă va iubi sau cât de repede îmi bate inima în prezența lui.

Dar cuvintele lui îl liniștesc pe maestru, care încheie brusc conversația și se apropie de mine, încolțindu-mă:

— Nu-ți mai pierde timpul cu asta, îmi șuieră în ureche. Un anume sponsor al nostru mi-a vorbit despre dorința lui de a face o donație importantă pentru balet în schimbul afecțiunii tale exclusive. Nu mi-ar conveni deloc să te văd trimițând mesaje ambigue unui astfel de om. Joci un joc periculos, să știi.

Încuviințez și mă îndepărtez, tremurând de enervare. Acum știu că Julien n-a pierdut timpul și a și vorbit cu maestrul, negociind un preț bun pentru a mă face iubita lui. Între cuvintele lui Edgar și amenințarea maestrului de balet simt cum lacrimi de înfrângere îmi umplu ochii.

Mă stăpânesc și-mi adun forțele, ajungându-l din urmă pe Edgar.

— Mergem la tine acasă? mă întreabă.

— Dar eu nu am baie, așa că presupun că va trebui să mergem la tine, îi răspund.

— Și nu putem să lucrăm în baia comună? îmi spune obosit, iar eu mă strâmb pentru că nu e un loc prea plăcut.

Adaugă:

— Te rog, nu-mi face greutăți. Azi am avut deja parte de atâtea hărțuieli cât n-am avut într-un an.

— Sigur e totul bine? îl întreb, iar el confirmă, încercând să mă liniștească. Am petrecut toată dimineața negociind vânzarea unui tablou pentru o persoană pe care o disprețuiesc, asta-i tot.

— Atunci sper că cel puțin ai obținut un preț bun pe el, glumesc în timp ce intrăm în baia căminului.

— Prețul cel mai bun, mormăie și studiază cadrul pentru desenul său.

— Poate că atmosfera calmă de aici te va face să evadezi din mintea ta, îi zâmbesc, începând o conversație familiară pentru a-mi elibera gândurile de înfrângerea suferită și de a-l mai binedispune puțin.

— Asta ar fi contraproductiv, spune absent, potrivind umbrele pentru o lumină mai bună.

— O, eu tocmai... pentru că tu spuneai ceva despre a scăpa de tine însuți, atunci când eram la cafenea, mă bâlbâi.

— Nu vreau nimic altceva decât micul meu colț de lume și promit să mă dedic lui în totalitate, îmi răspunde mijind ochii. Pictorul trebuie să rămână așa toată viața lui, cu brațele larg întinse, inspirând aerul din jur, asimilând tot ce trece pe lângă el și trăind prin toate lucrurile care îl înconjoară.

Mă uit la el fără să clipesc. Mă simt de parcă m-a pălmuit. De parcă mă avertizează că relația noastră e pur profesională, iar apropierea noastră, la cafenea și la galerie, n-a fost decât fantezia unei persoane singuratice. Ultima licărire a visului meu de a avea o viață în comun se pierde în neant, ca o pudră fină care mi se scurge printre degete.

Îmi face semn să intru în baie, pregătit să înceapă:

— Spală-te așa cum faci în mod obișnuit. Imaginează-ți că eu nu sunt aici.

Mă supun. Obrajii mi se îmbujorează de rușine când îmi scot halatul și intru în cadă. Mă spăl încet, dar mă ascund de el ca să nu-mi vadă lacrimile care sunt gata să izbucnească. Mă țin cu mâinile de marginea căzii, cu capul întors și mă rog să termine mai repede. Mă simt expusă și simt cum ochii lui mă privesc atent, în timp ce aud scârțâitul creionului pe hârtie. Brațul începe să-mi tremure de prea mult stat în aceeași poziție și mă fac ghem în cadă, susținându-mă cu mâna stângă, în timp ce cu dreapta îmi țin părul ridicat. Îmi concentrez toată atenția asupra picioarelor și încerc să mă ascund de tensiunea care emană dinspre el.

Când am auzit prima dată despre această serie, îmi imaginam scene romantice cu mine așezată în poze clasice. Dar viziunea lui Edgar e nepotrivită și crudă. Fetele intră și ies din baia comună și mi-e rușine că și ele îl aud vorbindu-mi atât de rece.

Disconfortul meu emoțional devine cât se poate de concret, pentru că mă dor picioarele, așa cum stau aplecată peste marginea căzii, sprijinită într-o mână, cu cealaltă așezată pe ceafă. Nu mai pot, mă gândesc, și-mi mușc buzele ca să nu izbucnesc în lacrimi. Ședința tăcută pare să țină la nesfârșit. Când corpul îmi tremură, atât din cauza lacrimilor, cât și din cauza apei reci, îmi spune să ies și să iau prosopul. Mă șterg, întoarsă cu spatele la el. Încă nu pot să-l privesc în față.

— Foarte bine, îmi spune după ce termină de completat ultimele schițe. Îmi place că te-ai întors cu spatele. Mă ajută și mai mult să surprind clipa.

Îmi spune că vrea să mai facă alte schițe și a doua zi.

— Nu știu, ezit.

Ultimul lucru pe care vreau să-l fac e să stau încă o zi în baie, acoperită de umilință pe măsură ce apa se răcește cu fiecare linie trasată de el.

— Nu ai destule schițe?

— E esențial să reiei același subiect mereu, de zeci de ori, de sute de ori, spune cu agresivitate. Nimic în artă nu trebuie să pară accidental – nici măcar mișcarea.

— Cum poți să te gândești că pot să mă aflu în preajma ta după ce mi-ai spus la galerie? Poate că tu îi elimini pe oamenii din viața ta fără mari complicații, dar eu nu pot. Mă simt rău în

preajma ta. (Vocea îmi crește în intensitate și în enervare cu fiecare cuvânt spus.)

— Credeam că ne-am lămurit în această privință și că am scos totul la lumină, răspunde. Ar trebui să fii mai înțeleaptă și să-ți ții promisiunile făcute.

— Ce vrei să spui? mă uit la el surprinsă.

— Ai fost de acord să facem această serie. Și ai fost deja promisă lui Julien, se agită el. Nu poți fi atât de frivolă încât să-ți schimbi în fiecare zi părerea despre ce dorești cu adevărat. Îmi pare rău că suferi, dar trebuie să înțelegi că ți-ai făcut singură rău.

Iese în fugă din cameră, iar eu rămân țintuită pe podea, șocată. Încep să înțeleg că și-a petrecut întreaga viață îndepărtându-i pe oameni, iar azi a făcut exact același lucru cu mine. A fost doar impresionat de tristețea mea, când vorbeam despre Cornelie și, probabil, surprins să afle pe cineva care-l înțelege instinctiv, așa că și-a deschis sufletul, bucuros să scape de propriile frustrări. Dar momentul acela a trecut.

SCENA 24
Amantă la Paris

Refuz să-i mai pozez. Îmi însușesc crezul artistic al lui Edgar că nimic nu trebuie lăsat la voia întâmplării și mă pregătesc pentru întâlnirea cu Julien.

Geloase, dar doritoare să afle cum de-am pus mâna pe un asemenea bărbat, dansatoarele tinere stau în jurul meu, obligându-mă să dau în vileag toate detaliile poveștii noastre de iubire. Cineva bate la ușă, deschid și dau cu ochii de un tip îmbrăcat într-o uniformă perfect întreținută, înconjurat de fetele curioase.

— Domnișoara Alexandrie? mă întreabă.

Încuviințez, fără să știu despre ce e vorba.

— Domnul dorește să primiți acest pachet, spune cu claritate, dar fără pic de emoție, și vă transmite că așteaptă cu nerăbdare întâlnirea de diseară.

Iau din mâinile lui o cutie mare, frumos împodobită. Se înclină tăcut și se retrage, îi aud pașii din ce în ce mai rapizi pe măsură ce se apropie de ieșire.

— *Bon Dieu*, ți-a trimis o rochie, deschide pachetul mai repede! Am auzit și eu că așa se procedează, spune Noella, emoționată la culme. Nu poți rata ocazia asta. E limpede că te iubește.

Deschid cutia cu grijă și descopăr o rochie roz, de la casa de modă Worth, mai frumoasă decât orice altă rochie de-a mea. O scot din cutia sofisticată și greutatea ei mă surprinde. E foarte grea, mai grea decât rochia aceea oribilă pe care am purtat-o la prima mea invitație la Operă, și are decolteul mărginit cu flori mov de dantelă și material fin, ca un colier în jurul gâtului. Fusta se înfoiază ușor la spate, cu un efect de drapaj în partea din față, care dezvăluie straturi succesive de volane în nuanțe contrastante de roz-deschis, dar și o trenă lungă, mov, care coboară din talie.

— Alexandrie, îmi șoptește Noella, pipăind materialul rochiei, le spun fetelor să iasă din cameră, ca nu cumva să umble prea mult cu mâinile pe ea, însă o văd cu ochii fixați nu pe rochie, ci pe fundul cutiei, unde se află o casetă.

O ridic cu grijă și o deschid și simt cum mi se taie respirația de surpriză și încântare, pentru că strălucirea orbitoare a unui colier de diamante, dar și a câteva brățări, mă amuțește. Văd că orele când îl ascultam pe Julien vorbind încontinuu sunt, în cele din urmă, pe deplin răsplătite. Aș vrea să mă împodobesc cu ele, dar Noella spune că trebuie să le pun la sfârșit, după ce mă îmbrac, când voi fi cu adevărat demnă de a purta astfel de bijuterii. Cât despre materialul rochiei, nu am avut niciodată nici măcar o batistă de o asemenea calitate, și-mi spun că asta e viața pe care mi-o doresc. Noella mă ajută să intru în corset, strângându-l bine de tot, până când talia mi se îngustează vizibil, iar șoldurile ies ușor în evidență. După efortul de a-mi modela silueta, rochia se mulează perfect pe mine, adunându-se elegant în jurul taliei sub formă de corsaj, încât sânii ies frumos în evidență.

Încântată peste măsură de frumusețea rochiei și plină de curiozitate să văd cum arată un dineu extravagant în oraș, îmi fac o coafură cu tot părul ridicat în vârful capului, aplic fard pe buze și pe ochi, așa încât frumusețea mea să fie pe măsură. Noella mă ajută să-mi prind colierul și mă uit fără să-mi cred ochilor la imaginea mea din oglindă, la bijuteriile strălucitoare de la gât și de la mână. Niciodată n-am fost mai elegantă. Aș putea oricând intra în biserica Notre Dame de Lorette și să fiu la același nivel de eleganță cu celelalte fete întreținute. Nu pot să nu mă gândesc că ceea ce port nu e decât un costum; în adâncul meu nu sunt altceva decât fata care măcina ardei, transformându-i în boia.

Gândurile îmi sunt întrerupte de o bătaie în ușă. A sosit vremea. Respir adânc și deschid ușa cu mare grijă.

— Știam că ai să arăți magnific în rochia asta, spune Julien privindu-mă cu uimire.

Mă simt stânjenită.

— Culorile rochiei îți scot în evidență intensitatea privirii.

— Îți mulțumesc, mă forțez să zâmbesc.

Complimentul mă prinde nepregătită pentru că e spus cu atâta falsitate, de parcă ar fi un text știut pe de rost, de zis primei persoane care ar deschide ușa. Îmi oferă brațul și pornim încet spre ieșire, în aerul serii, însoțiți de ochi plini de invidie. Mă conduce la o trăsură elegantă, oprită în fața intrării, condusă de un birjar îmbrăcat în frac și purtând joben. O pereche de cai negri nechează ușor și lovesc nerăbdători pavajul, gata de plecare.

— Bună seara, domnișoară, mi se adresează birjarul deschizându-mi ușa trăsurii.

Julien mă ajută să urc, îmi ține mâna într-a sa, iar cu cealaltă mă sprijină ușor de umeri. Încerc să mă liniștesc, aud pașii lui Julien trecând prin spatele trăsurii, pe partea cealaltă, și ușa se deschide. Stă foarte aproape de mine, cu brațul în jurul umerilor, în timp ce cealaltă mână se află pe piciorul meu, forțându-mă să mă apropii și mai mult de el.

— Nu merit atenția ta generoasă, îi spun. Nu cred că pot să-ți ofer ceva care să se ridice la nivelul darurilor pe care mi le-ai făcut.

— Draga mea, simpla ta prezență e cel mai mare dar pe care poți să mi-l oferi, spune Julien zâmbindu-mi condescendent, de parcă îi datorez totul.

Privesc pe fereastră și văd Grand Hotel-ul de pe Boulevard des Capucines. Hotelul ocupă întrega zonă triunghiulară dintre Boulevard des Capucines, Rue Scribe și noua Place de l'Opera, care, de altfel, va fi și noul amplasament al noii Opere, mulți ani mai târziu.

Mă întorc spre el, nelămurită:

— Mi-ai spus că dorești să mă scoți la un dineu. De ce mergem la hotel?

— Naivitatea ta e atât de dulce, îmi spune impetuos.

Mă simt stânjenită. Bineînțeles că hotelurile bune au restaurant, pe lângă camere de închiriat. Cred că acum i-am dat un motiv să mă considere inferioară, dezvăluindu-i indirect că nu am mai avut de-a face cu astfel de locuri extravagante.

Ne îndreptăm, braț la braț, spre intrarea hotelului. Doi portari ne deschid ușile duble, împodobite minunat, și intrăm într-un foaier cum nu am mai văzut niciodată. Tavanele sunt chiar mai

înalte decât cele ale Operei, probabil cam cât șase etaje. Pe jos e numai marmură strălucitoare, cu scări impozante, care par să urce în toate direcțiile. Candelabrele luminează discret întreaga sală. Angajații hotelului se mișcă în liniște prin clădire, ocupându-se de oaspeți și vorbind cu voce scăzută.

Mă uit cu jind prin restaurant, unde văd perechi elegante, servite de ospătari cu mănuși albe, îmbrăcați în smoching. Șeful de sală ne conduce într-un separeu, unde se află o masă intimă, luminată de un candelabru. Îmi oferă scaunul, iar eu mă așez delicat, cu rochia căzându-mi în falduri elegante, și Julien îmi ia mâna peste masă. Îmi zâmbește cald, urmărindu-mi expresia feței.

— N-am vrut să te împart cu restul restaurantului, îmi spune blând.

— Totul e mult peste așteptările mele, îi răspund cinstit, uimită de ceea ce văzusem până atunci.

Ospătarul se apropie și-i arată o sticlă de vin lui Julien, pe care el o studiază, gustă vinul din pahar, apoi îl scuipă. Rămân stană de piatră. Cât de grosolan poți fi ca să scuipi un vin atât de scump!

— Da, e bun, dar vreau un vin cu un buchet mai puternic, îi spune ospătarului.

— Bineînțeles, domnule, cred că am un Bordeaux excepțional pentru dumneavoastră. Așteptați o clipă, vă rog.

Vinul adus se ridică la nivelul pretențiilor lui Julien:

— Deci să toastăm pentru noi începuturi.

Fața mea strălucește de fericire, dar pe dinăuntru îmi vine să plâng.

Revăd chipul lui Edgar când i-am spus că aceea e ultima noastră ședință de pozat. Începuse să se scuze, nervos.

— Alexandrie, te rog să mă ierți, insista frenetic, iar eu stăteam defensiv în mijlocul studioului. Tocmai am fost supus unui interogatoriu de către maestrul de balet și i-am promis negustorului că voi termina această serie până la sfârșitul lunii. Sunt în mare tensiune. Dar nu vreau să dau vina pe tine.

Se apropie și mai mult de mine, zâmbindu-mi fermecător.

— Poți oare să-mi ierți gesturile de până acum?

În mod normal l-aş fi iertat. Dar, la fel ca mama, sunt obosită.

— Nu-ţi mai acord nici o şansă, îi spun solemn şi traversez strada spre camera mea, lăsându-l pe Edgar buimăcit în mijlocul drumului.

— Vino să vezi panorama, spune Julien.

Îl urmez spre ferestrele circulare, înalte cât peretele, şi privesc în jos, spre marele oraş, de parcă aş fi cea mai importantă femeie din Paris, privind de sus oraşul care mi se aşterne la picioare. Podul de peste Sena, pe care-l traversez destul de des, îmi pare mic, ca de jucărie. Văd cupluri care cinează la mesele din faţa cafenelelor, în lumina de ambră a amurgului, şi care par ciudate şi modeste în comparaţie cu dineul meu fastuos. Aş fi putut privi oraşul toată noaptea. E o experienţă magică să poţi vedea de foarte de sus străzile pe care le cutreieri în fiecare duminică. Aproape că mă deranjează prezenţa ospătarilor care mă întrerup din reverie, aducând mereu alte feluri de mâncare.

Ne aşezăm din nou, mă uit în farfurie cu o strângere de inimă. Friptura tartar pe care a comandat-o Julien nu pare să fi fost gătită, şi mă întreb dacă nu cumva are de gând să mă omoare. Rămâne nemişcat, cu furculiţa în aer, aşteptându-mă să iau o înghiţitură. Gust o bucăţică minusculă de friptură şi-mi dau seama că e cea mai bună pe care am mâncat-o vreodată. Aproape se topeşte în gură şi are atâtea arome, încât îmi vine să mănânc tot. Gust din vinul pe care ospătarul îl prezintă împreună cu antreurile, apoi *coq au vin*, şi mă mir că puiul oferit are un gust rafinat, cu toate că e asezonat cu vin de Burgundia, usturoi şi cimbru. Pun puţin unt pe pâine şi îi surprind privirea lui Julien.

— M-ai făcut un om fericit, îmi spune, urmărindu-mă cu privirea. Când te-am văzut pe scenă nu mi-am mai putut lua ochii de la tine. Ieşeai în evidenţă printre toate celealte dansatoare. Te mişti cu o graţie şi o concentrare de parcă ai avea un secret de care ceilalţi nu au habar. Am început să aud tot felul de zvonuri despre un nud excepţional de-al tău, care a devenit destul de cunoscut în cercurile mele. Luni întregi m-am chinuit cu pictorul ăla îngrozitor să-l conving să mi-l vândă, până când, în cele din

urmă, a cedat. Mă uit adesea la el și mă gândesc că foarte curând voi avea și originalul, în carne și oase.

De ce i-o fi vândut Edgar tabloul? Doar îl urăște pe Julien. În plus, oare când l-a cumpărat Julien? Mă gândesc când anume mi-a spus Edgar că negociază o vânzare cu un om pe care-l disprețuiește, și de-abia după aceea mi-a zis să-mi țin promisiunile. Oare l-a vizitat Julien pe Edgar pentru a-l avertiza că există deja o înțelegere între noi și că e pe deplin îndreptățit să aibă acest tablou? Simt cum mă trec fiorii.

— Iată cum văd eu relația cu tine, continuă Julien pe un ton autoritar. Vreau să continui să dansezi ca să mă pot lăuda prietenilor că ești a mea. Totuși, nu-ți pot da voie să devii stea a baletului.

Mintea mea, care se străduia să-și imagineze modul în care Julien achiziționase tabloul de la Edgar, se răzvrătește la gândul că nu voi putea fi noua stea. Deschid gura ca să obiectez, dar Julien nu mă lasă.

— Dacă vei fi în prim-plan risc să fiu recunoscut în compania ta, îmi explică. Ți-am mai spus asta și înainte, totuși am făcut un compromis cu ultima ta promovare. Dar nu pot s-o am de amantă pe însăși steaua baletului. Nici nu intră în discuție. Am un apartament foarte aproape de Operă care mi s-a spus că e foarte elegant, și acolo o să fie casa ta. Dacă te vei dovedi demnă de mine, aranjamentele pentru o nouă locuință vor fi net superioare. Vei avea rochii, bijuterii și mese la restaurantele cele mai bune. Nu ai să mai poți vorbi cu alți bărbați; sunt interzise și conversațiile în Camera Verde. De asemenea, nu vei mai putea poza.

Se oprește pentru a-mi zâmbi:

— Știu că ești recunoscătoare, dar dă-mi voie să termin. Am o cheie la apartamentul tău, voi veni și voi pleca după bunul plac. Nu vei avea nimic de-a face cu familia sau viața mea. Nu voi tolera nici o smiorcăială că te simți neglijată. Îți voi asigura o garderobă completă și vei purta ce cred eu că e potrivit pentru anumite ocazii. Acum mă reprezinți și nu vreau să arăți ca o fată obișnuită de pe stradă când te duci la cumpărături sau la o cafea. Îți voi face o programare cu ce trebuie să porți pentru fiecare moment al zilei. Vreau să fii proaspăt spălată, epilată și parfumată înainte de culcare, în fiecare seară. S-ar putea întâmpla să

trec pentru o scurtă întâlnire, dacă simt nevoia, așa că va trebui să fii pregătită. Îți voi cumpăra lenjerie după gustul meu și va trebui s-o porți în fiecare seară, așteptându-mă. Vreau ca femeile mele să fie foarte îngrijite, iar tu nu vei fi o excepție.

Își drege glasul și își privește mâinile cu nervozitate, asemenea unui copil care admite că a făcut o boacănă:

— Recunosc că îmi place să fac unele lucruri în dormitor, așa că vei găsi multe eșarfe de mătase prin apartament în scopul ăsta.

— Vrei să port o eșarfă când sunt în pat? îl întreb, gândindu-mă că e destul de curios, dar nu atât de mult încât să-l facă să îi provoace o asemenea neliniște.

Colțurile gurii i se destind într-un surâs:

— Din nou îți zic, îmi place naivitatea ta. Eșarfele nu sunt pentru modă.

De-abia reușesc să-mi păstrez stăpânirea de sine pentru că Julien îmi vorbește, cu o privire îndepărtată, pierdut în propriile fantezii.

— Mă uit des la pictura ta, imaginându-mi că ești legată de patul ăla, în așteptare. Și mereu îmi trece prin minte imaginea cu tine, când faci mișcarea aceea de aplecare în timpul dansului.

— Vrei să fiu legată de pat pentru perioade mari de timp? șoptesc, îngrozită de imaginea pe care mi-o zugrăvește.

— Asta mă excită cât se poate de mult, spune, cu sprânceana ridicată.

Nu pot să-i răspund și doar mă uit la el, peste masă, fără nici un semn de emoție pe față. Asta nu e nici pe departe viața plină de farmec, de adorație, pe care m-am chinuit atât de mult s-o obțin. O viață ca amanta lui Julien ar depăși cu mult statutul de simplă proprietate, aș trăi într-o lume unde aș fi centrul fanteziilor lui sexuale bolnave. Ce s-ar întâmpla dacă ar fi reținut în drumul lui spre apartament? Poate o urgență familială i-ar schimba planurile, și eu aș rămâne legată de pat. Aș putea muri de foame și nimeni nu m-ar găsi! *Bon Dieu*, dar nu pot să-mi petrec restul vieții legată, la propriu, de capriciile lui.

— De asemenea, nu vreau să avem copii. Complicațiile ar fi deosebite, și ar fi mult prea multe explicații de dat, atunci când,

la un moment dat, copiii noștri ar trebui să-i contacteze pe ai mei. Moștenitorii mei vor prelua afacerea mea cu bijuterii, așa cum a făcut și tata cu mine, și nu am de gând să procedez la fel cu bastarzii, târând bunul renume al familiei în noroi. Pentru a mă asigura că acest lucru nu se va întâmpla niciodată, ți-am făcut o programare la un doctor, un bun prieten de-al meu, care va interveni chirurgical, astfel că vei deveni sterilă. Nu ai de ce să te temi; e o operație simplă, va scoate ceva de acolo, și amândoi vom fi liniștiți.

Încep să tremur necontrolat și-mi ascund mâinile în poală, ca Julien să nu vadă nimic. Mama mi-a spus că toți trebuie să facem sacrificii, dar mie mi se cere să-mi sacrific nu doar independența, ci și visurile. Chiar și trupul.

— Poate nu vom ajunge până acolo, spun cu voce scăzută.

— Nimic nu e negociabil.

Julien se ridică de pe scaun, întinzându-se peste masă și atingându-mi ușor mâna.

— Acestea sunt regulile după care vei trăi.

Încuviințez, ascultătoare. Nu numai că aranjamentul de budoar e ceva oribil, dar nici nu voi mai putea lucra să devin steaua baletului și nici nu voi mai avea copii. Singura scăpare ar fi să mă considere nedemnă de el și acum știu că trebuie ca acest lucru să se întâmple.

— Am rezervat o cameră pentru noi în seara asta, îmi spune calm. Deja am făcut aranjamentul cu Opera să ți se trimită lucrurile la noua ta adresă.

Încercând să trag de timp, iau o înghițitură mare de vin. Brusc, îmi dau seama că sunt prea multe în joc, pentru că imaginea mea, legată de pat, așteptându-l pe Julien, e total opusă celei în care mă văd însoțindu-l pe Edgar în vacanțe și la vernisaje. Cu toate că Edgar nu e o opțiune, a deveni steaua baletului este un lucru foarte important pentru mine. Mă gândesc la apartamentul lui Cornelie de la capătul holului, cu dormitor separat, și chiar cu bucătărioară. Dar cel mai invidiat loc ar fi balconul mare, cu masa și scaunele de bistro, unde îmi voi bea ceaiul de după-amiază, în fiecare zi. Nu voi avea nevoie de Julien, pentru că aș putea trăi fericită acolo și aș putea dansa fără teama că voi fi nevoită să plec

cu vreun abonat după ce cade cortina. Câștigul unei stele a baletului n-ar fi cine știe ce, dar mi-ar asigura o viață modestă.

— Ia-o încetișor, latră la mine, nu e nimic mai dezgustător decât o femeie care se împiedică de beată ce e.

Îi zâmbesc, el se scuză și merge la baie, iar eu mai beau un pahar de vin și-mi ascund restul de friptură tartar în mână. Nefiind sigură că sunt în stadiul de „nimic mai dezgustător", îmi mai torn un pahar, apoi un altul, iar când se întoarce eu tocmai îmi șterg colțurile gurii. Cu restul de friptură în mână, simt cum ochii mi se închid și limba mi se împleticește. El e pregătit să mergem în cameră, dar îi spun că trebuie să mă pudrez puțin. Dau buzna în toaletă, rup grăbită friptura în trei bucăți și pun bucățile de carne la subsuori și ceva mai jos. Friptura e foarte rece, iar când ies, fac câteva ture, în fugă, pe holul pustiu – nici nu le mai număr! – transpirând pe dată din cauza rochiei grele și a efortului, și, în sfârșit, mă întorc la toaletă. Mă uit în oglindă și mă văd în ceață, cu fața congestionată și cu dinții pătați de vin. Foarte bine, am decăzut destul de repede de la femeia stăpână pe sine, care a venit cu trăsura. Scot bucățile de tartar și-mi miros subrațul, hm, miroase îngrozitor! Combinația de friptură și de miros de trup transpirat s-a amestecat cu parfumul, dând naștere unei duhori de femeie nespălată care încearcă să ascundă asta într-un fel sau altul. Cred că va fi suficient pentru a-l face să se gândească de două ori înainte de a mă lua ca metresă.

Mergând spre camera noastră, îl văd privindu-mă cu atenție. Niciodată nu am fost atât de beată și mă întreb dacă nu cumva am exagerat. Sigur că o să-și dea seama că am făcut-o intenționat, pentru că nimeni nu se îmbată în așa un hal la un dineu. Cu ochii împăienjeniți, văd că și camera e la fel de frumoasă ca și restul hotelului. Patul este uriaș și aș vrea să mă întind pe el de una singură și să dorm în moliciunea muntelui de perne. Imaginea orașului pătrunde în camera noastră și devin conștientă de ea, dar imediat trebuie să mă întorc pentru că mă amețește. Mă sprijin pe Julien, care mă sărută pe gură, lung și cu forță, iar eu respir adânc când se desprinde de mine.

— Te-am lăsat fără suflare, nu? îmi șoptește.

— Nu, m-ai luat pe nepregătite.

Mă privește intens.

— Ei, vorbește vinul în tine. Scoate-ți rochia asta încântătoare și nu mai spune nimic.

Fac cum îmi spune, încercând să nu râd când văd că subsuorile rochiei o nuanță mai închisă decât restul materialului. Fața i se schimonosește când mirosul provenit de la alergarea mea improvizată îi ajunge la nas. Se dă un pas înapoi și mă privește atent:

— Ei, dar văd că mai ai multe de învățat despre igienă. Nu înțelegi cât de importantă e noaptea asta?

Bineînțeles că ia lipsa mea de îngrijire corporală drept o insultă personală. Mă gândesc că lucrurile merg cât se poate de bine. Nu-i răspund, ridic doar din umeri.

— Trebuie să înțelegi că regulile pe care ți le-am expus la masă sunt cele după care ai să te ghidezi de acum încolo. Când te-am luat de la cămin erai o femeie perfect coafată și parfumată. Unde a dispărut acea femeie? Văd că am rămas cu o scroafă împuțită.

— Nu ține decât câteva ore, vorbesc împleticit, întinzându-mă cât sunt de lungă pe pat.

Capul mi se învârte, iar urechile îmi bâzâie. Îmi ține un discurs despre cum trebuie să mă schimb de dragul lui, ca nu cumva să regrete hotărârea de a mă păstra, și că nu e neapărat obligat să se țină de cuvânt. Cuvintele lui mi se amestecă în cap și nu-l mai ascult. Stau pe spate, cadrul dur al corsetului mă strânge, îmi apăs mâinile pe frunte pentru a opri camera din rotire, dar rămân atentă să-l aud când va spune că s-a răzgândit și că pot să plec, sau poate dacă nu cumva dorește să continue relația. Începe să tragă de mine, spunându-mi că ar trebui să intru în baie. *Bon Dieu*, dar este foarte insistent, văd. El vrea cu tot dinadinsul să mă tragă cu forța în lumea lui. Vreau să-i spun că știu să fac baie, nu e nici o noutate pentru mine, dar aleg să nu-i spun nimic, pentru că altfel și-ar pune labele pe mine, continuând să-mi dea și alte reguli după care să trăiesc.

Mă așez și deschid gura, pregătită să-i urlu toate insultele în față, pentru că după atâtea pahare de vin mi se pare un plan

excelent. Dar, în loc de insulte, încep să vomit pe brațele lui, iar el se îndepărtează brusc.

— Gata, mi-e de-ajuns! Mă dezguști! Julien mă împinge departe de el de parcă aș fi o lighioană urât mirositoare. Ieși de-aici! Ai vomat cel mai scump meniu pe care l-ai mâncat vreodată! Ești o fată proastă și simplă, care nu-și dă seama ce ocazie i s-a ivit! Aspectul tău e înșelător, iar eu nu vreau să mă las păcălit!

Tremură de enervare și-mi cere urgent bijuteriile pe care mi le-a dat, apoi îmi aruncă un halat de baie. Îl pun pe mine și ies în hol, ștergându-mi mâinile de poale. Îmi șterg gura cu manșeta și sughit, fericită că l-am pus pe fugă.

Hotărăsc că aerul nopții îmi va limpezi capul care mi se învârte și umblu fără țintă prin cartierul elegant al Parisului, cu oamenii din jur uitându-se îngroziți la halatul murdar de vomă pe care îl strâng în jurul trupului, legănându-mă pe tocurile înalte. Atrag ceva mai puține priviri când ajung în vecinătatea locuinței mele, nu foarte elegantă, de care încă aparțin. Femei îmbrăcate sumar își scot capul prin ușile întredeschise ale braseriilor cu ferestre opace, care dezvăluie vocile zgomotoase ale clienților scandalagii din interior. Dacă nu aș fi fost atât de beată, nu aș fi avut curajul să traversez Montmartre la ora asta.

— Ți-ai uitat hainele acasă, iubito! Nu e nevoie să exagerezi – toți știm ce vinzi! mă apostrofează râzând femeile străzii, dar trec cât pot de repede pe lângă ele.

Niciodată n-am fost atât de fericită să mă întorc în clădirea noastră, a dansatoarelor, cu varul scorojit pe holuri, iluminată de lumina stranie a lămpilor ieftine de gaz. Depășesc un bărbat blond care trece pe lângă mine cu capul plecat, mergând repede, și-mi dau seama că e Pierre, și văd ușa Noellei închizându-se brusc. Se oprește puțin în prag, mă strigă încet și mă trage înăuntru, închizând ușa în urma ei.

— Ce naiba faci aici? exclamă.

— Ai putea fi o mare hoață; de-abia dacă am clipit și m-am și trezit aici, înăuntru, chicotesc. Cred că sunt beată în continuare. Ăla nu era Pierre? Și tu de ce ești îmbrăcată ca o curtezană?

— Da, îmi răspunde impacientată. M-a dus la un bal mascat, și nu sunt îmbrăcată ca o curtezană. Ăsta nu a fost ca balurile tale meschine, de poiată, la care te duci cu pictorul tău.

Ochii mi se opresc pe o mască de pene, scânteietoare, aruncată pe masă și încuviințez.

— N-ai să crezi cum a fost Opera în seara asta. M-am simțit ca o regină. Pierre e pe cale să facă aranjamentele pentru mine, simt asta.

Ochii îi strălucesc de emoție, amintindu-și, apoi se întorc spre mine.

— Dar să lăsăm asta. Te întreb încă o dată, ce faci aici? Ce ți s-a întâmplat? Arăți ca dracu' și miroși îngrozitor. Ești beată? Te-a bătut?

— Versiunea prescurtată e că mi s-a făcut greață. (Îmi ridic brațul ca să-i arăt halatul ca dovadă.) Iar el era dezgustat, așa că nu mă mai vrea ca amantă. Știi, standarde prea înalte.

Se uită la mine fără să mă creadă:

— Alexandrie, ce-ai făcut? Erai perfect normală când ai plecat. S-a comportat el mizerabil?

Mă reped spre fereastra camerei, aplecându-mă peste cadru. Camera ei e identică cu a mea, numai că de aici nu văd clădirea Operei, ci doar cafenele cu ziduri albe și șiruri de case gălbui, care se pierd în zare, devenind din ce în ce mai mici. Străzile se intersectează în fel și chip, iar siluetele întunecate ale trecătorilor se împrăștie în toate direcțiile.

— A fost așa cum ne-am fi imaginat oricare dintre noi.

Mă îndepărtez de fereastră și mă întind în patul ei, ținându-mi în mâini capul care-mi zvâcnește.

— M-a dus la cel mai frumos hotel și mi-a oferit mâncare și vin care rivalizau cu tot ce e mai bun pe lume. Mi-a spus care sunt regulile după care trebuie să trăiesc, incluzând o operație „simplă", așa încât să nu mai pot avea copii. Și se aștepta să-i devin amantă azi și să mă mut în închisoarea lui plătită, mâine. Știu că multe fete de aici ar renunța atât la maternitate, cât și la independență pentru o astfel de viață, dar eu nu pot face asta. Și te rog nu-mi cere să-ți justific hotărârea mea, spunându-ți detaliile

pretențiilor lui Julien. Înțelege doar că erau condiții cu adevărat oribile, dacă am renunțat la tot.

Oftează și încuviințează:

— Spune-mi că cel puțin nu ai lăsat rochia aia acolo.

Râd isteric, pentru că mi se pare amuzant, dar și cu ușurare, că mă înțelege.

— Și mi-a luat și bijuteriile. Dar am halatul ăsta, care e la fel de elegant ca și rochia! Tot Parisul m-a privit cu invidie.

Se ridică și cască:

— Sunt epuizată și, sincer să-ți spun, puți! Du-te la baie. Și ai grijă să nu te îneci în propria vomă. Ei, oricum, văd că ce era de scos din tine ai scos, mai ales pe halat, așa că ar trebui să te simți mai bine.

— Sunt norocoasă să am o asemenea prietenă, mă strâmb la ea și mă preling pe hol spre camera mea, nerăbdătoare să las noaptea asta îngrozitoare în urmă.

SCENA 25
Teren nesigur

Adorm cu gânduri confuze despre cum mi-ar sta să fiu steaua baletului, dar, dimineață, când deschid ochii, de-abia pot să-mi ridic capul de pe pernă pentru că zac într-o sudoare lipicioasă, timpanele îmi zvâcnesc și mă ustură în gât. Aș vrea să stau în pat și să dorm toată ziua, dar nu putem să lipsim de la repetiții decât dacă avem o scutire scrisă de medic. Nici nu mă gândesc să solicit vizita unui doctor. Nu cred că m-ar găsi foarte bolnavă ci, mai degrabă, mi-ar spune în față că am băut prea mult.

Ies de sub pătură și mă duc la baie. Mă simt ca un animal murdar în timp ce-mi spăl urmele de vomă uscată din păr. Am transpirat atât de mult în timpul somnului, încât și mirosul ăsta se adaugă celui intenționat de la hotel. Mă șterg cu prosopul și trec în revistă evenimentele nopții. Nici nu-mi vine să cred că s-a întâmplat așa ceva. Sper că Julien e dezgustat de mine în continuare și că noaptea care a trecut n-o să-l facă să mai dea o șansă relației noastre. Din ce îmi mai amintesc despre scena întâlnirii din dormitor, rețin că era turbat de furie și revoltat la culme.

Beau repede trei pahare de apă. Dar asta nu mă ajută prea mult, pentru că gâtul mi-e tot iritat, dar n-am încotro, o pornesc spre repetiții, în speranța că mă voi descurca. Aerul dimineții e proaspăt și-mi face bine, mă simt ca un cățel care-și ridică nasul pentru a prinde un miros, ceva. Sunt printre ultimele fete care ajung la studio și mă și așez la bară pentru primele extensii. Maestrul de balet pare mulțumit că suntem toate, iar noi știm că va lovi bastonul de pământ ca să putem începe. Cu un picior întins pe bară, mă las pe spate, dar sunt amețită și capul îmi zvâcnește.

— Cum te mai simți în dimineața asta? îmi șoptește Noella, din spate, în timp ce face un *pliés* înainte, foarte adânc.

— Mă simt îngrozitor, dar mă bucur că am scăpat întreagă, îi răspund în șoaptă. Sper din tot sufletul că s-a terminat.

— O, nu-ți face griji, râde Noella. Nu cunosc prea mulți bărbați care ți-ar mai da o a doua șansă după prostioarele pe care le-ai făcut. Ginette te-a văzut întorcându-te noaptea trecută și a presupus că lucrurile n-au mers prea bine, așa că deja face planuri să se infiltreze în viața lui Julien. N-ai de ce să-ți faci griji. Când o dansatoare cade, alte câteva zeci îi iau locul.

— Păsări de pradă, râd liniștită.

Rămân pe gânduri, pentru că mi-e teamă că Julien nu va renunța prea ușor, dar în clipa în care bastonul atinge podeaua de două ori și ne aliniem pentru exerciții, mintea mi se golește de orice gând. Mă concentrez atât cât mă simt în stare, pentru că vreau să păstrez ritmul și coordonarea cu celelalte fete. Chiar dacă reușesc acest lucru, o fac mecanic, automat, iar maestrul de balet mă ceartă pentru lipsa de grație și pasiune. Credeam că, dacă încuviințez și-mi cer scuze, totul se va rezolva, dar el pocnește din degete și-mi face semn să m-apropii.

— Treci în față, te rog. Nu am de gând să accept demonstrația ta de azi. Ești o rușine pentru balet. Și nici nu mă respecți dacă te prezinți cu o astfel de execuție. Crezi că poți urca pe scenă în halul ăsta?

Îmi imită mișcările rigide și fața fără expresie. Obrajii îmi ard, iar fetele tac, așteptând răspunsul meu. Mă gândesc dacă trebuie să-i răspund sau întrebarea a fost doar retorică, când un gând alarmant mi se strecoară în minte: Dacă maestrul de balet știe despre evenimentele de noaptea trecută? Asta n-o să mă ridice deloc în ochii lui, și am nevoie de încurajare, azi, mai mult ca oricând, când mă pregătesc s-o înlocuiesc pe Cornelie.

— Nu, nu cred, și îmi cer scuze, răspund mai mult ca să-mi stăpânesc gândurile care-mi aleargă prin minte.

— Atunci arată-mi cum vei dansa, îmi spune sec.

Mă îndrept spre șirul de fete cu capul sus, obrajii dogorind, dar el îmi strigă:

— Nu cu dansatoarele. Solo.

Respir adânc și, cu un amestec de furie și rușine, pivotez, mă întorc pe călcâi și mă îndrept spre mijlocul sălii. Iau poziția, cu piciorul stâng îndoit, cu vârful piciorului drept, spre lateral; cu un braț deasupra capului, cu celălalt, arcuit cu eleganță. Mă uit la maestrul de balet, în așteptare. E ca și cum aș lua-o din nou de la capăt. Sunt conștientă că a fi chemată în fața grupului e un avertisment sever: o dansatoare e în pericol de a-și pierde poziția.

Îmi face semn și încep să dansez, fără suport muzical. Îmi imaginez o orchestră care cântă pe notele sentimentelor mele, disperarea și speranța aflate în conflict. Trupul mi se îndoaie, ca și cum las slăbiciunile să mă năpădească, urmat de un salt în aer pentru a le arăta că nu pot fi ținută cu forța, că pot să mă ridic deasupra oricărui obstacol pentru a atinge culmile perfecțiunii. Îmi folosesc ultima picătură de energie pentru a-i arăta maestrului ceea ce vrea să vadă. E o tăcere adâncă și doar zgomotul pașilor mei pe podeaua de lemn se aude cu ecou. Termin, încercând să-mi ascund tremurul, atât din cauza nopții pierdute, dar și de teamă. Dacă nu voi avea aprobarea lui, voi fi eliminată din spectacolul de seară și nu voi mai fi acceptată să candidez pentru titlul de nouă stea a baletului. Aș putea fi chiar aruncată în ultimul rând pe scenă, cu puțin în fața unei simple debutante, și iar va trebui să muncesc de două ori mai mult ca să ajung pe poziția de *coryphée*. Maestrul îmi face semn să mă întorc în grupul de fete și răsuflu ușurată.

Mai avem cinci ore până la începerea spectacolului și vreau să mă duc să dorm, dar aud vocea maestrului:

— Domnișoară Alexandrie! strigă cu putere, iar fetele șușotesc între ele. Te rog, rămâi o clipă.

Mă îndrept spre el, ezitând.

— Vă rog să plecați! le spune fetelor care-și fac de treabă prin jur, ca să poată auzi ce vorbim, și care, speriate, se împrăștie ca potârnichile.

— Domnule...

— În această dimineață a fost retrasă o donație importantă pentru balet.

Se uită la mine cu mare atenție:

— Sunt îngrozit de comportamentul care a provocat o schimbare atât de bruscă în dispoziția unuia dintre cei mai respectați abonați ai noștri, comportament care, am auzit, nu a fost nici rafinat, și nici civilizat, total nepotrivit cu ceea ce reprezintă în realitate spiritul Operei.

Îmi mușc buzele și încerc să-mi țin capul sus:

— Domnule, vă rog să înțelegeți că niciodată nu m-am comportat nepotrivit, și nici pe viitor nu o voi face, îl implor. Baletul e viața mea și dansul e singurul lucru pe care îl iubesc. Una dintre pretențiile abonatului prevedea să nu pot accede la statutul de stea. Dacă aș fi știut asta dinainte, nu l-aș fi încurajat niciodată, iar dumneavoastră nu ați fi pierdut donația. Știu că nu m-am comportat corect noaptea trecută, și aveți toate motivele să fiți jenat de acțiunile mele, dar vă rog să nu mă scoateți din concurs. A deveni noua stea înseamnă totul pentru mine.

Oftează și-și trece mâna prin părul alb și des.

— M-ai pus într-o situație teribilă, mă privește în adâncul ochilor. Mai sunt multe spectacole care vor conta în evaluarea pentru concurs. Îți sugerez să nu mai faci alte greșeli.

— Mulțumesc, domnule, nici nu aveți idee cât vă sunt de recunoscătoare, mă smiorcăi plină de recunoștință.

Maestrul face semn spre ușă.

— Nu-mi mulțumi mie, du-te și pregătește-te pentru spectacolul de diseară.

Mă grăbesc spre camera mea, știind că trebuie să-mi refac forțele. Stau întinsă, învelită cu pătura și-mi țin închiși ochii obosiți, gândindu-mă cum am ajuns treptat tot mai aproape de public de-a lungul anilor, ca acum, într-o singură zi, să fiu împinsă înapoi. Vreau să le întreb pe fete dacă au vreun medicament care să-mi ușureze starea de rău, dar știu că niciodată nu-mi vor da ceva care să mă ajute să dansez mai bine. Dacă am o zi mai proastă și sunt dată afară, celelalte fete au numai de câștigat, pentru că vor ajunge într-un rol mai vizibil în spectacol, dar și în ochii oficialilor. Dansatoarele din planul doi vor prinde ocazia să iasă în prim-plan, așa cum am făcut și eu.

După câteva ore de somn, mă trezesc într-o stare de spirit mult mai bună. Nu mă mai doare capul și nu mai sunt deshidratată. Acord ceva mai mult timp pregătirilor, pieptănându-mi părul strâns și împodobindu-l cu ace de păr și flori asortate cu albastrul-deschis al tutuului din seara asta, un aspect de eleganță și inocență prin care să-i arăt maestrului că îmi iau statutul în serios. Când vine în culise, ia notă de aspectul meu curat și proaspăt, și citesc în ochii lui aprobarea. Spectacolul se desfășoară impecabil și, pentru a doua oară în patruzeci și opt de ore, îi mulțumesc lui Dumnezeu că am scăpat cu bine.

Mă privesc în oglinda din cabină și îl văd pe Julien înghesuind într-un colț o dansatoare foarte tânără, șoptindu-i ceva la ureche. Bătăile inimii mi se accelerează de frică și încerc să ies repede din cabină, chiar dacă știu că a urmărit tot spectacolul și m-a văzut dansând, așa că sigur știa că sunt și eu aici.

Trebuie să-mi fi simțit privirea ațintită asupra lui, pentru că își întoarce ochii spre mine, uitându-se urât, de parcă ar fi văzut un strigoi. Tânăra balerină se uită și ea spre mine și-mi aruncă un zâmbet superior. Cobor capul și plec. Sunt fericită că știu adevărul și că le-am făcut pe celelalte dansatoare să creadă că Julien are niște standarde prea înalte, pe care eu nu le pot atinge. Tânăra, fără îndoială, acum se crede superioară nouă dacă a reușit să capteze atenția unui domn atât de pretențios. Nu am de gând să mă apăr în vreun fel, mă bucur doar că am scăpat de el, îmi spun, în timp ce intru în Camera Verde.

Fac turul sălii, salutând fiecare grup în parte, încercând să intru în pielea unei prim-balerine rafinate. Cu sufletul împăcat că i-am salutat pe toți, mă pregătesc să mă retrag în camera mea. Mă îndrept spre ieșire, dar Ludovic Halévy îmi taie calea și-mi spune că i-a plăcut foarte mult cum am dansat.

— Mulțumesc, domnule, îi zâmbesc. Niciodată nu am avut prilejul de a vă mulțumi că ați intervenit pe lângă maestrul de balet pentru creșterea de salariu. Vă mulțumesc din suflet, apreciez mult gestul dumneavoastră.

— Edgar a făcut totul. Pentru el e foarte important ca tu și familia ta să aveți tot ce trebuie. Ai crescut, de când te-am văzut prima dată la petrecerea domnului Degas, îmi zâmbește.

Respirația lui miroase a vin, lucru care mă face să amețesc, și observ că e beat.

— Da, asta a fost cu ceva timp în urmă, îi răspund. Sunteți colecționar de artă?

— Nu, eu și Edgar ne cunoaștem din copilărie, spune cu greutate. E unul dintre cei mai vechi prieteni ai mei. E un om remarcabil, nu?

— Nu prea știu ce să cred despre el. Uneori se uită la mine într-un anume fel și mi se destăinuie, alteori se închide în sine, îi răspund fără să mă gândesc și imediat regret.

Nu e bine să vorbesc cu acest om ca și cum aș vorbi cu Noella:

— Iartă-mă, n-ar fi trebuit să-ți spun asta, cred că vreau doar să înțeleg de ce se comportă așa față de mine.

— Oricum, nu trebuie să te cenzurezi, spune cu căldură, punându-mi mâna pe umăr. Cred că sunt mai multe motive. Mi-a spus că a primit un musafir neașteptat care l-a avertizat să nu mai petreacă atât de mult timp cu tine, din moment ce, zice el, tu nu ești în stare să-ți alegi propriul companion. Chiar și înainte de asta, imediat ce aranjametul pentru tine fusese făcut și devenise cunoscut, Edgar a început să simtă presiuni din partea Jockey Clubului să nu se amestece în afacerile membrilor săi. Julien știa că Edgar e motivul pentru care trăgeai de timp și dorea să pună capăt întâlnirilor voastre.

Obrajii mi se aprind de indignare. Deci bănuielile mele erau reale, dar nu-mi închipuiam că existase ceva mai mult decât vizita pentru cumpărarea tabloului.

— Scuză-mi sinceritatea, îi spun calm, dar, dacă Julien nu ar fi intervenit, aș fi putut fi acum cu Edgar?

Domnul Halévy mă privește atent și respiră adânc:

— Mă tem că nu. I-am pus exact aceeași întrebare. A început să-mi explice ceva, spunându-mi că a văzut ceva în ochii tăi, ce părea a fi adorație, și asta l-a speriat. Îi place cum vorbești despre lumea asta și ar dori să poată discuta cu tine toată noaptea, în fiecare noapte. Dar se teme că rutina te-ar face să-ți dorești un

mod de viață mai stabil, lucru pe care el nu poate să ți-l ofere. Nu tu ești de vină; spune că de vină e atmosfera de la balet. Zice că e o ironie că aceeași ambianță care l-a atras spre lumea teatrului a reușit s-o distrugă pe singura persoană cu care și-ar fi putut petrece restul vieții.

— Dar el chiar asta îmi spunea... că sunt singura persoană cu care și-ar dori să-și petreacă viața, îi spun, un zâmbet plin de speranță apărându-mi pe față. Trebuie să mă duc să vorbesc cu el.

— Nu, Alexandrie, spune blând, de parcă ar vorbi unui copil. Trebuie să înțelegi că nu-și va schimba părerea.

Încuviințez, dar nu pot să uit cuvintele pe care mi le-a spus. Inima îmi bate nebunește, gândindu-mă ce pot să fac pentru a-i transmite un mesaj care să-l convingă că viața noastră în doi nu e doar un vis.

SCENA 26
Nu lăsa nimic la voia întâmplării

Îi spun Noellei despre conversația cu domnul Halévy:

— Da, cred că voi doi ați putea fi fericiți împreună, dar continui să cred că șansele ca el să se schimbe sunt infime, spune nesigură. Ai trecut prin multe săptămâna asta; ar fi mai înțelept să mai stai o zi, două înainte să iei o hotărâre.

Îi urmez sfatul, dar când sosește duminica, nu mă mai pot abține. Mă trezesc mergând pe stradă cât pot eu de repede, cu inima bătându-mi de emoția revederii. Dacă mă refuză, știu că am să fiu distrusă, dar trebuie să-mi spună asta cât se poate de clar. Trebuie să avem o discuție față în față.

Nu mai vreau să am îndoieli dacă asta e ziua în care s-a plictisit de mine și și-a dat seama că nu-i ofer nimic. Nu vreau să-mi petrec nopțile gândindu-mă la el și la cât de diferit este față de ceilalți bărbați, cu conversația lor superficială. În fiecare noapte mă agăț de gândul că și el simte la fel ca mine, că mă vede ca sursă de inspirație pentru arta sa, că are nevoie de mine, pentru că știu că nici o altă femeie nu l-ar face atât de fericit, cu condiția să nu se mai ascundă de mine. Totuși ignor toate aceste gânduri și sunt sigură că instinctul meu funcționează și că vom fi împreună.

Când ajung la el acasă, servitoarea mă conduce în studio, unde îl văd lucrând la ultimele schițe.

— Tocmai te admiram, îmi spune, împrăștiind desenele peste tot pe masă, de parcă nu ar fi deloc surprins de vizita mea. Schițele au ieșit exact cum îmi doream. Cele cu Cornelie sunt bune, dar personalitatea ei excentrică m-a cam deranjat. A pozat cam exagerat cu piciorul ridicat pe marginea căzii sau cu spatele arcuit

în timp ce-și ștergea părul. Ale tale sunt mai realiste, exact cum arată o femeie atunci când știe că n-o vede nimeni.

— Aș vrea să vorbesc cu tine despre altceva, atac eu curajoasă motivul vizitei, însă vocea îmi tremură, la fel și mâinile.

Încerc să fiu stăpână pe mine, dar sunt atât de emoționată, încât îmi țiuie urechile.

Se uită la mine, fără să facă o mișcare:

— Vedeam că umerii ți se înfiorau și cred că era mai puțin din cauza apei reci, și mai degrabă era din cauza atitudinii mele glaciale, spune, vorbind despre desene, aproape cu tandrețe. Nu am vrut asta, dar a trebuit să mă comport așa, iar schițele sunt dovada că rezultatul unei astfel de atitudini este arta adevărată.

— De aceea am venit aici, îl întrerup. Am venit la tine fără să mă gândesc la complicațiile acelea cu membrii Jockey Club-ului. Vreau doar să-mi urmez chemarea inimii și să trăiesc fericită. Nu e nevoie să te îndepărtezi de mine.

— Dar chiar asta fac, îmi spune rece. Câteodată mă gândesc: oare nu aș putea găsi o femeie bună, simplă, calmă, care să-mi înțeleagă toanele și cu care să pot petrece o viață modestă, dedicată muncii? Și întotdeauna îmi răspund: ce vis frumos!

— Nu e nevoie să fie doar un vis, spun cu putere, apropiindu-mă și mai mult de el. Te înțeleg foarte bine, promit să nu te încurc. Iar tu, la rândul tău, nu va trebui să-mi controlezi viața. Nu crezi că ar putea merge? Amintește-ți când eram la galerie și mi-ai spus că am putea fi împreună. Știu că și tu te gândești la asta, știu că asta vrei; de ce să nu încercăm?

Se așază și clatină din cap, trecându-și ambele mâini prin păr, ca un gest de frustrare. Degetele îi sunt acoperite de vopsea și mă aștept să-i văd prin păr pete în nuanțe de verde și albastru, când își ridică din nou privirea spre mine.

— Alexandrie, bineînțeles că mă gândesc la tine și că îmi place ideea de a fi împreună. Ce bărbat nu ar dori asta? Aș minți dacă ți-aș spune că nu am fost atras de tine, dar asta nu e suficient pentru a petrece o viață împreună. Tu ai în tine o hotărâre pe care o invidiez, ai depășit obstacole uriașe pentru a ajunge în poziția în care ești acum. Adevărul e că nu mă prea pricep la relații între

oameni. Nu sunt omul potrivit, nici pentru tine și nici pentru altcineva. Nu pot să devin acel om.

Încerc să-mi ascund lacrimile:

— Te iubesc fără rezerve, cu tot ce am mai bun. Ai fost mereu în mintea mea încă de la început, chiar înainte de a ști cine ești. Și nu vezi că nu sunt ca restul fetelor de aici? Nu am să te încurc niciodată; tu și cu mine putem trăi împreună, îl implor, în încercarea de a-l face să-și schimbe părerea, în timp ce neliniștea mea crește.

De ce oare nu vede și punctul meu de vedere? De ce nu-l pot face să fie de acord cu mine? Dacă aș putea să mă strecor în mintea lui și să-l fac să vadă lucrurile așa cum le văd eu.

— Nu pot trăi cu nimeni, nu e în firea mea, îmi răspunde cu răceală, uitându-se la mine cu ochi mijiți. Tu ești o visătoare care încearcă să fie puternică și independentă, dar văd că ești, în același timp, și slabă, și mult prea stăpânită de emoțiile tale, pentru a te implica, în balet, cât și în viața mea.

— Uneori poți fi deosebit de crud, îi spun uitându-mă în ochii lui, ridicând vocea, pentru a-l provoca.

M-a înfuriat atât de tare, încât simt nevoia să-l jignesc, să-l minimalizez, să-i arăt că nu e un om extraordinar, că, de fapt, e un prost că nu mă vrea.

— Eu văd viața ta ca pe un mit – viața asta singuratică în scopul practicării artei a devenit o realitate de-abia atunci când scriitorii au început s-o descrie, iar pictorii s-o deseneze, și tu o folosești pentru a te ascunde. Cred că mă iubești foarte mult, dar nu vrei să mi-o spui. Tare mi-e teamă că o să treacă timpul fără să ne clarificăm relația, iar eu am să ratez această întâlnire cu tine și cu sentimentele tale. Nu voi mai fi aici când, în cele din urmă, vei căpăta îndrăzneala de a veni la mine ți a-ți arăta limpede ascunzișurile sufletului. Nu am uitat cum am dansat, conversațiile pe care le-am avut ca doi buni prieteni, momentele acelea de tandrețe care țin doar o clipă, înainte ca tu să te sperii că te-ai apropiat prea mult de mine. Știu că asta e o imagine falsă, dar eu pot vedea în spatele măștii, așa cum și tu vezi totul. Cred că ești cel cu care îmi este dat să fiu, și poate că am fost distribuită în rolul acesta de dansatoare doar pentru a ne întâlni, pentru ca drumurile noastre să se întretaie.

Respir adânc și nu-mi desprind ochii de el. Mi-e teamă că am mers prea departe, dar sunt mândră că i-am ținut piept. Se uită la mine cu ochi speriați, se ridică de pe scaun și se îndreaptă spre fereastră, uitându-se afară, la lumina care slăbește:

— Am hotărât să nu te mai văd, pentru binele meu, dar și pentru al tău, îmi vorbește fără să se întoarcă spre mine. Am un caiet întreg de schițe și mai am suficient material pentru a-mi completa seria cu dansul. Din punct de vedere profesional, nu mai am nici un motiv să mă întorc la sala de balet.

— De ce trebuie să fie mereu ori alb, ori negru? mă ridic și mă apropii de el, refuzând ca lucrurile să rămână așa, cu credința că încă îl pot convinge.

Vreau să străpung această platoșă de răceală, iar faptul că s-a retras din conversație mă înnebunește:

— Faci o greșeală uriașă, una pe care, fără îndoială, o s-o regreți. Ai să rămâi aici singur, în studioul acesta, gândindu-te mereu la această zi și la ce s-ar fi putut întâmpla dacă nu ai fi fost atât de încăpățânat. Te vei uita la lucrările tale și te vei gândi: Astea sunt lucrurile pentru care am refuzat-o? Totuși îți ofer șansa de a le avea pe amândouă. Crezi că nu s-ar putea ca tu să fii fericit cu mine și, în același timp, să-ți poți continua viața așa cum e?

Se întoarce cu fața le mine și mă privește cu atâta furie, încât dau un pas înapoi:

— De unde știi că nu am mai fost într-o astfel de situație? urlă, și eu rămân mută de uimire.

Se repede spre cealaltă parte a studioului și deschide o ușă. Respiră precipitat în timp ce aprinde un mic felinar și intră într-o cămăruță.

— Vino aici, îmi spune cu vocea mai stăpânită.

Ezitând, mă îndrept spre el. Ochii mei urmează brațul spre lumină și respir anevoios, îngrozită de ceea ce văd. Mă uit la el și apoi înapoi în cămăruță.

— Ce-i asta? șoptesc cu ochii prinși de imaginea a zeci de pânze reprezentând o siluetă feminină, mâzgâlită, acoperită, ascunsă privirilor, în absolut toate tablourile.

Vreau să închid ușa cât mai repede, să încui cavoul ăsta cu tablouri prăfuite, cu femeia aceea fantomă, care mă privește înspăimântător.

— Cândva a însemnat totul pentru mine, îmi spune închizând ușa cu grijă. Până când a fugit cu fratele meu. De ce crezi că nu am vrut să ți-l prezint? se apleacă puțin și stinge flacăra micului felinar.

Îmi dau lacrimile pentru că înțeleg că nu Julien mi-a stricat șansele de apropiere de Edgar. Ele erau deja distruse cu mult înainte de a ajunge eu la Paris.

— Dragostea a distrus tablourile acelea și acum nu mai au nici o valoare. Am șters-o din viața mea. De-adevăratelea, încearcă o glumă, dar singurul răspuns pe care i-l pot da sunt lacrimile grele care-mi curg pe obraji.

— Dar eu nu sunt ca ea, reușesc să bolborosesc cu voce scăzută, uitându-mă la el cu ochi împăienjeniți.

— Și nici nu vei deveni, spune cu răceală, îndreptându-se spre fereastră.

— N-am să te părăsesc niciodată, suspin; sunt ridicolă, dar nu-mi pasă.

Se întoarce spre mine și mă privește cu ochi triști. Mă mângâie pe păr și-mi zâmbește melancolic:

— Așa cum ți-am mai spus cândva, nu trebuie să lași nici un lucru la voia întâmplării. Nici chiar pe tine însăți.

ACTUL IV

SCENA 27
Limpeziri

Îmi șterg ochii și încerc să-mi păstrez calmul. Am un nod în gât care mă înăbușă. Aș vrea să mă stăpânesc atâta timp cât mă aflu pe stradă. „Așteaptă să ajungi în camera ta", îmi spun, „apoi poți să plângi cât vrei". Într-un fel mă gândeam că așa o să se întâmple. Speram să nu am parte de așa ceva, și chiar dacă am anticipat, durerea e la fel de mare. Lacrimile stau să izbucnească, iar eu încerc să-mi distrag atenția. „Așteaptă să ajungi acasă, mai rezistă câteva minute." Dacă dau peste cineva de la balet, va dori să știe de ce plâng și nu vreau să spun nimănui. Și nu cred că răspunsul ăsta ar mulțumi pe cineva. Nu pot să plâng. Mă uit la o tarabă cu fructe ca să-mi distrag atenția.

— De ce sunteți atât de tristă? mă întreabă vânzătorul și mă forțez să zâmbesc. Vă cunosc! Veți fi noua stea. Sunteți atât de frumoasă, aveți o viață minunată, aveți totul în față. Ar trebui să râdeți cu gura până la urechi, nu să fiți tristă.

Are dreptate, duc mâna la gură și lacrimile pe care nu le-am stăpânit până acum izbucnesc asemenea unui râu care se revarsă peste maluri. Pot să-mi îndeplinesc orice îmi pun în gând, îmi pot îndeplini orice vis, n-ar trebui să plâng acum, dar nu mă pot stăpâni.

— Nu cred că suferiți pentru un bărbat, spune omul, făcându-mă să plâng și mai tare. Cu siguranță nimeni nu ar vrea să provoace asemenea durere unei fete atât de frumoase.

Îl las pe vânzător în urmă fără să-i mai răspund și un hohot de plâns mă cuprinde, nici nu mai pot să mă stăpânesc, nasul îmi curge și sper să nu dau peste vreun cunoscut. Îmi spun în sinea mea că trebuie să mă duc acasă și să mă culc. „Scoate toată

supărarea din tine acum și mâine o să fie o zi mai bună." Trebuie să fie pentru că nu poate fi mai rău decât cum îmi este acum. Încerc să gândesc rațional, spunându-mi că trebuia să fie o clarificare, așa încât, peste ani, să mă pot gândi cu sufletul împăcat la întâmplarea asta și să fiu fericită că mi-a pus tot adevărul în față, ca să mă pot desprinde și să pot merge mai departe. Dar, cu toate astea, nu mă simt mai bine. Simt o durere în piept în timp ce suspin și de-abia acum înțeleg de unde vine expresia „inimă rănită".

*

* *

Zilele trec și Edgar nu pare să-și schimbe hotărârea, așa că, spre marea mea dezamăgire, nu-l mai văd pe la Operă. Niciodată nu am fost atât de agresivă și directă cu un bărbat, și chiar mă mir că nu a mai dat nici un semn de viață sau, chiar mai mult, mă întreb cum de poate să rupă orice legătură.

Trec săptămânile, și orice temere legată de Julien dispare. O urmărește pe tânăra balerină cu asiduitate și foarte curând fata părăsește clădirea dansatoarelor și n-o mai vedem decât la repetiții și la spectacole. Se aude că nu-i iese din cuvânt, că-și dedică timpul pentru îndeplinirea tuturor dorințelor lui, iar el o vede ca pe o tânără impresionabilă care nu-i va trăda imaginea pe care o are el despre amanta ascultătoare. Poartă bijuteriile și rochiile pe care i le cumpără el și vine la repetiții purtând cercei extravaganți. Diamantele îi strălucesc atât de puternic, încât maestrul de balet o obligă să și le scoată pentru că reflectă lumina și distrag atenția fetelor de la ceea ce trebuie să facă. Râde în zeflemea, își pune cerceii deoparte, face un întreg spectacol că nu știe unde să-i ascundă, în buzunarul fustei, pentru că „sunt atât de scumpi, încât nu îndrăznesc să-i las la voia întâmplării, una dintre voi, din gelozie, ar putea să mi-i fure". Mă aștept ca maestrul să țipe la ea, dar se pare că are mâinile legate prin donația lui Julien și, ca atare, își ține gura pentru că nu vrea să-i deranjeze amanta. Acum ea are putere, nu numai asupra noastră, dar chiar și asupra maestrului.

Normal că n-o invidiez absolut deloc pentru situația în care se află, dar nu pot să nu admir casa în care locuiește, pe care ea o descrie ca având ferestre înalte, de sus până jos, cu un balcon care dă spre centrul orașului. Mă imaginez stând în acel balcon cu o ceașcă de ceai în față, odihnindu-mă în soarele după-amiezii. Dar știu că momentul acela de seninătate ar fi întrerupt de Julien, care ar putea apărea în orice clipă, cu cheia în mână.

Ori de câte ori are prilejul, le povestește fetelor cum Julien îi spune ce piele moale are și ce frumos miroase a trandafiri. Spre deosebire de alte fete pe care le-a întâlnit și care erau atât de murdare, încât i se făcea greață, râde uitându-se drept la mine. Bineînțeles că nu mă apăr nici într-un fel în fața acestor injurii. Mă gândesc că, dacă fac cunoscut tertipul meu de atunci, celelalte fete vor crede că mint, încercând să explic de ce am fost respinsă, când aș fi putut să fiu acum în acel apartament elegant, purtând bijuterii minunate. Totuși fascinația noastră față de viața ei cea nouă se va consuma în cele din urmă și lumea își va pierde curând interesul. Hotărăsc că e mai bine să-mi țin gura și să las să treacă totul.

Ascult cu atenție anunțul maestrului de balet pentru rolurile din spectacolul de duminică. Am inima strânsă de emoție, așteptând să văd dacă am obținut un rol principal. De fapt, va fi ultimul spectacol, după care se va lua hotărârea privitoare la cea care va fi noua stea a baletului. Ziarele fac tot felul de speculații, iar Paulette, Jeanine și cu mine țipăm încântate când ne vedem numele peste tot, drept cele mai probabile opțiuni. Ceremonia va avea loc duminică, iar ziarele o descriu ca pe un eveniment exclusiv, cu invitați aleși pe sprânceană.

Maestrul dă citire părților solistice mai întâi, și sunt emoționată că nu mi-am auzit încă numele strigat.

— Și, în sfârșit, spune cu un zâmbet glumeț, dacă ați fost atente la numele pe care deja le-am anunțat, nu va fi nici o surpriză că Paulette va fi în rolul principal – Copéllia, iar Alexandrie va fi Swanilda.

Eu și Paulette ne îmbrățișăm și sărim în sus de fericire.

— Domnișoarelor, vă rog, își ascunde maestrul un zâmbet, stăpâniți-vă, doar sunteți pe poziții de rivalitate.

Ne îndepărtăm una de alta, încă râzând, și alerg spre Noella:

— Nu-i așa că e minunat? exclam.

— Aha, acum vii la mine ca să vorbim, nu? se încruntă. De ce m-ai evitat în ultimul timp? Te-ai închis în camera ta și nu te mai uiți la nimeni. Ai fost la el, nu-i așa?

Încuviințez cu neplăcere.

— Ai avut dreptate, nu vreau să fim împreună.

— O, îmi pare tare rău. N-ar fi trebuit să spun așa ceva tocmai acum.

O urmez într-un colț liniștit al camerei și ne așezăm pe podea.

— Bărbații nu ne aduc decât suferință, oftează. Am făcut tot posibilul să-l seduc pe Pierre, și știi ce am aflat? Că nu are bani deloc. Biletele îi erau făcute cadou. E un impostor și mi-a mâncat ani întregi din viață.

— Noella! Îmi pare atât de rău. De ce ți-a făcut una ca asta? I-ai spus încă de la început despre intențiile tale strig șocată.

— Știu, spune cu amărăciune. Când a văzut că am aflat, a început să plângă în hohote. Mi-a spus că îi plăcea poza asta de tip bogat care are o iubită care îl respectă și dorește să fie întreținută de el. Și știi și tu foarte bine că era atât de fermecător, încât nimeni nu-l putea suspecta de așa ceva. Acum maestrul de balet e înnebunit că a putut lăsa un astfel de om în Camera Verde. Doamne, cred că mama o să mă omoare. Ea e foarte supărată că nu sunt încă amanta cuiva.

— De ce oare nu pot fi cinstiți și direcți? îmi spun gândul cu voce tare, dându-mi seama cât de mult simt lipsa discuțiilor noastre.

— Edgar a fost cinstit cu tine! Dacă ți-a spus că nu vrea să fiți împreună, e clar, zice Noella enervată. E doar un om cu inima rece, și acum știi și tu asta.

Îmi privesc mâinile și mă gândesc că ideile mele de a duce o viață fericită cu Edgar erau acelea ale unei visătoare incurabile. Acum știu însă că nu poți să schimbi un om după dorința ta. M-a caracterizat perfect.

— Dar tu pari să fi suportat bine situația, îmi studiază Noella fața.

Îi zâmbesc trist:

— Anii în care ai așteptat un cuvânt de încurajare te fac să accepți orice.

Își răsucește o șuviță de păr blond pe deget:

— Cred că ai dreptate, cu toate că eu am avut șansa să înțeleg ce este dragostea, admite ea, iar eu încuviințez, și-mi dau seama că trebuie să renunț la a-l mai căuta pe Edgar, să nu mă mai întreb cum își duce traiul, la ce mai lucrează, unde mai călătorește și cu cine își petrece timpul.

— Cum de a reușit omul ăsta să-mi absoarbă întreaga ființă? De-abia aștept să-mi eliberez mintea de influența lui Edgar Degas, spun cu încredere.

— Va trebui să începi să te gândești serios la alte lucruri, se uită la mine Noelle cu gravitate. Amândouă vom împlini curând douăzeci și cinci de ani.

— Ziua ta de naștere e mult mai târziu decât a mea; mai ai o șansă să pleci până atunci, îi amintesc.

— Alexandrie, m-am abandonat complet lui Pierre. Nu mai sunt pură și nu prea mai am șanse.

Oftez cu tristețe, acum înțeleg de ce e atât de supărată pe Pierre.

— Ce proastă am fost! Atunci când a ieșit cu Cornelie, credeam că am să-l pierd. Mi-a răpit foarte mult din viață, nu numai timp, îmi spune. Am să vorbesc cu maestrul de balet cât de curând, ca să-i spun că sunt disponibilă pentru abonați.

Mă uit în tavan, gândindu-mă cum oare am ajuns amândouă în locul ăsta. Îmi aduc aminte de prima zi când am văzut-o pe Noella, cât de intimidată m-am simțit de frumusețea și siguranța ei, și cum am reușit să fim prietene atât de mult timp. Eram amândouă atât de încrezătoare în talentul nostru, încât nici nu ne trecea prin minte că am putea avea vreodată această discuție. E o nebunie, și se pare că avem parte exact de ceea ce nu ne-am dorit niciodată să ni se întâmple.

— Am început în dezavantaj și continuăm să fim în dezavantaj, spune Noella. Nu avem altceva de făcut decât să rămânem aici. Baletul este singura noastră opțiune.

Noella se duce să vorbească cu maestrul, iar eu mă întorc în camera mea. Stau sprijinită de ușă, uitându-mă în jur la toate lucrurile din cameră și rememorez tot ce mi s-a întâmplat de la venirea mea aici. Spațiul acesta pare să aparțină unei persoane vanitoase, cu parfumuri și cosmetice pe servantă, cu rochii și pălării înghesuite în șifonier, care e atât de plin, încât ușile nu se mai închid. Ochii îmi rătăcesc spre masă, unde se află o carte pe care am pus sticluțele de parfum, ca să stea mai sus de perii și setul de farduri. Dau sticluțele deoparte și deschid cartea pe care mi-o dăduse cândva domnul Aston. Nu mă mai gândisem la lecțiile acelea, și de-abia acum îmi dau seama cât de mult îmi lipsesc. Mă așez confortabil în pat, mă apuc să citesc paginile zdrențuite ale cărții la lumina micii lămpi de gaz și mintea îmi hoinărește la ceea ce îmi spusese cândva domnul Aston: să nu uit niciodată cine sunt și să rămân întotdeauna fidelă mie însămi. Înțelept cum era, știa prea bine ce mă așteaptă, îmi amintesc de ochii lui triști când îmi spunea că ar fi vrut ca lumea să fie altfel. Cu siguranță ar fi foarte dezamăgit dacă ar vedea unde am ajuns, ce fel de persoană sunt acum. Aproape că rămân fără aer când am revelația că, de fapt, am rămas fidelă mie însămi. Mi-aș fi dorit să fiu persoana pe care a văzut-o el în mine, dar am ales această cale, iar învățăturile lui, pentru mine, n-au fost niciodată decât un alt element al pregătirii generale, atât. De fapt, n-am reușit decât să fiu exact ca mama.

Gândurile îmi sunt întrerupte de o bătaie în ușă. E Noella, care arată foarte obosită.

— E oficial, îmi spune și se așază la masa mea, încrucișând picioarele, stând cu capul plecat. După următorul spectacol, voi deveni curtezană. Inocența mea e de domeniul trecutului.

— Nu știu ce să spun. Presupun că felicitările nu-și au locul.

Zâmbește la auzul comentariului meu sec.

— Ei, nu e chiar atât de rău. E o exagerare când vine vorba de dansatoarele veterane.

Își ridică privirea și vede cartea care stă deschisă pe pat:

— Și cu ce te mai ocupi în seara asta?

— Un fost profesor mi-a dat cartea asta când eram doar o copiliță. Îmi amintesc zâmbetul lui cald și cuvintele de încurajare, în timp ce-și bea ceaiul cu mâini tremurânde. Restul oamenilor

se uitau la cum arăt sau cum mă prezint. Și cu asta am și rămas. Dar lui nu-i păsa de astfel de lucruri. Mi-a arătat cât de puternică poate fi o minte educată și cum pot să-mi folosesc gândurile și ideile pentru a crea lucruri minunate. Mă inspira atât de mult, încât alergam spre acasă și, ore întregi, scriam poeme.

Închid cartea și oftez:

— M-am pierdut undeva pe drum. Mama, demult de tot, mi-a scris că domnul Aston, profesorul meu, a murit. Am fost tristă doar pentru câteva clipe, apoi mi-am îndreptat atenția din nou spre întâlnirile mele cu Julien, calculând totodată eventuala șansă cu Edgar.

— Nu mai fi atât de dură cu tine însăți, îmi spune cu simpatie. Așa ne e dat nouă să trăim.

SCENA 28
În centrul atenției

— Se pare că în ultimul timp lumea are o părere destul de proastă despre Operă. Ei cred că suntem cu nasul pe sus, prea plini de noi, ne spune maestrul de balet.

— Credeam că noi vrem ca oamenii să creadă că le suntem superiori, comentează Paulette.

— Vrem ca ei să ne invidieze, să-și dorească să fie ca noi, explică maestrul. Nu vrem să ne urască. E o diferență și, cu publicitatea pe care o facem pentru competiție, putem îndrepta acest lucru. Am trimis deja presei declarații conform cărora ne-am restrâns numărul la trei finaliste pentru concurs. Felicitările mele, domnișoarelor, una dintre voi va fi steaua spectacolului.

Nu mă pot stăpâni să nu bat din palme și să râd cu gura până la urechi, și văd că și Paulette și Jeanine au aceeași reacție. Când maestrul ne-a chemat să ne vorbească, imediat m-am gândit că o să am probleme.

— Toate trei o să fiți în centrul atenției și opinia oamenilor va fi la fel de importantă ca și cea a oficialilor. I-am invitat pe cei mai cunoscuți reporteri care vă vor fi prezentați la Operă și apoi va trebui să dați interviuri, după cum se procedează, înaintea spectacolelor. Știu că asta e puțin ieșit din comun, atât pentru voi, cât și pentru balet, dar v-am mai spus că sunt alte timpuri și trebuie să luăm măsurile necesare pentru a rămâne în grațiile publicului larg. Am aranjat pentru voi trei și o apariție la cabaretul Au Lapin Agile.

— Ooo! La cabaret! Minunat! chicotește Jeanine încântată, dar eu o privesc cu dezgust.

Pare atât de inocentă, probabil că ea nu a văzut micul spectacol cu cei de la Au Lapin Agile, când ne-au luat peste picior.

— Vom demonstra că suntem parte a acestui oraș și că vrem să ne promovăm finalistele. E o mișcare excelentă, îl aud pe maestru mormăind mai mult pentru sine, mândru de ideea sa.

— Domnule, întreb cu grijă. V-ați gândit și la siguranța noastră?

— Bineînțeles, răspunde. Nu veți fi lăsate singure la Au Lapin Agile. Veți fi duse acolo cu trăsura, care vă va aștepta chiar în fața clădirii. Atenție la ce vă spun: veți urca pe scenă, veți interpreta un număr de cabaret, veți râde, veți zâmbi și vă veți comporta de parcă vă distrați de minune. Dar după aceea vă veți duce direct la trăsură. În nici un caz să nu rămâneți să beți ceva cu patronii. Există o linie foarte fină între a respecta publicul și a deveni public. Presa va fi acolo și reporterii de-abia așteaptă să poată scrie cum v-ați dat în stambă după spectacol, mai degrabă decât ce ați făcut pe scenă. Vrem ca presa să poată spune ce onoare a fost pentru ei să vă aflați acolo, cât de plăcute ați fost. Și cât de talentate sunt dansatoarele de cabaret, după opinia voastră, iar publicul va mărturisi ce plăcere a fost să vă vadă pe scenă. Asta va apărea în ziare, și dacă voi citi altceva, atunci sarcina mea de a alege steaua baletului se va simplifica simțitor.

Speriate că am putea spune ceva ce nu se cuvine, ne vedem cu un individ care trebuie să ne pregătească pentru întâlnirea cu presa.

—Totul trebuie să aibă un mesaj pozitiv, ne instruiește el. Imaginea pe care o veți prezenta e una de încredere și recunoștință. Amintiți-vă de aceste două cuvinte în fiecare răspuns al vostru. Problema apare în momentul în care trebuie să obțineți acest efect, păstrându-vă totuși personalitatea. Să facem niște exerciții. Spuneți-ne de ce credeți că ar trebui să deveniți noua stea a baletului.

— Dansul a fost prima mea dragoste, răspund. Încă de când eram copil, am visat să dansez la Paris. Hotărârea și efortul continuu m-au adus până aici, și, ori de câte ori dansez, nu-mi vine să cred că am fost atât de norocoasă încât să fiu primită în baletul Operei. Baletul e întreaga mea ființă și nu voi precupeți nici un efort să fiu cap de afiș, dar și să reprezint această instituție.

De altfel, e și prima întrebare care ni se pune la conferința de presă, unde stăm emoționate în fața publicului.

— Sunt foarte fericită să fac parte din balet, rostogolește Jeanine cuvintele, cu accentul ei puternic. Mi s-a oferit un loc unde să trăiesc și multe oportunități pe care nu le-aș fi avut în Rusia.

Ochii ei se umplu de lacrimi și-mi vine să mă strâmb, dar trebuie să rămân stăpână pe mine, așa că o privesc cu un zâmbet încântat, de parcă vorbele ei ar fi culmea înțelepciunii.

— Fetele îmi sunt ca niște surori, iar baletul îmi e adevărata familie, pe care nu doresc s-o părăsesc niciodată. Vreau să-mi fac familia să fie mândră de mine. Și cea din Rusia, și cea de aici, de la balet.

Spre marea mea dezamăgire, mulțimea înghite pastila, toți se uită la ea, gata s-o îmbrățișeze sau s-o ia acasă.

Paulette are un zâmbet încrezător pe buze, își netezește părul, uitându-se cu viclenie la public.

— Merit tot ce e mai bun, spune cu aroganță. Și, dacă voi fi prim-balerină, atunci voi fi cea mai bună. Nimic altceva n-are importanță.

Zâmbește, ridică superior sprânceana, iar publicul râde.

Așa că ni se dă câte o etichetă fiecăreia – Jeanine, rusoaica simplă, dulce, care are nevoie de o familie a sa, Paulette, femeia fermecătoare cu gusturi rafinate, și eu, balerina cu o ambiție uriașă.

— Ți-au luat-o înainte, îmi spune Noella. Cei cu care am vorbit o favorizează fie pe Jeanine, pentru că e ca o orfană, fie agreează ideea unei stele elegante ca Paulette, care să dea tonul modei sezonului, prin hainele pe care le poartă. Despre tine nu se prea vorbește. Și când aduc vorba, toți îmi spun: O, fata cealaltă! Nici măcar nu-și aminteau numele tău.

— Știu, am greșit, mă tângui. Dar nici nu vreau să par arogantă ca Paulette și mai degrabă mi-aș smulge dinții din gură decât să bâigui ca o imbecilă despre cât de săracă sunt, așa cum face Jeanine.

— Totuși trebuie să le dai ceva, spune Noella. Ei nu știu nimic despre tine.

— Nu vreau ca lumea să afle despre trecutul meu, răspund, gândindu-mă la privirile pe care le-am îndurat când Luce era gravidă. Nu vreau ca lumea să se uite de sus la mine.

— Dar nu poți fi în centrul atenției fără ca lumea să știe ceva despre tine, îmi atinge brațul și mă privește cu simpatie. Știu că e înfricoșător, dar nu te-ai născut aici, la balet. Ei vor să știe cine ești, și ar fi mai bine dacă ai fi cea care le oferă informația. Dacă vei deveni steaua baletului, ceea ce nu se va întâmpla dacă nu le dai mai multe informații personale în interviurile tale, atunci vor afla și singuri. O să caute în trecutul tău și o să publice tot. De ce să nu fii tu cea care spune adevărul? Trecutul meu e mai urât decât al tău. Tu nu ai nici un motiv să-ți fie rușine.

Încuviințez, știind prea bine că are dreptate. Stomacul mi se face ghem când plecăm spre spectacolul din seara asta, pentru că știu că presa va fi acolo pentru a da verdictul în privința finalistelor. Maestrul de balet le-a oferit ocazia de a sta de vorbă cu noi înaintea spectacolului, într-o lojă, pentru ca abonații să nu poată fi văzuți la cabine și pentru ca misterioasa Cameră Verde să rămână în continuare misterioasă.

— Mă bucur să te cunosc, Alessandria, mă salută reporterul.

— Numele meu e Alexandrie, îl corectez.

Noella nu exagera câtuși de puțin, și acum înțeleg că va trebui să fac față celor mai teribile temeri ale mele.

— Dacă nu ai fi devenit balerină, ce altceva ai fi vrut să faci?

Înghit în sec și-mi pun palmele pe genunchi ca să nu vadă că tremur:

— Probabil aș fi analfabetă, lucrând la ferma de ardei a tatălui meu, fără nici o perspectivă, îi răspund, făcând eforturi să nu par timidă sau emoționată.

Văd în ochii lui o reacție pozitivă și brusc devine interesat de povestea vieții mele. Îi descriu orășelul, făcându-l să pară ceva mai fermecător decât e în realitate, apoi îi povestesc despre pregătirea mea în micul studio, educația cu domnul Aston și despre cum supraviețuirea familiei mele depinde de mine.

— Înțelegeți, am studiat fiecare aspect în parte, pentru ca într-o bună zi să pot deveni o balerină-model. Această pregătire îmi dă dreptul să aspir la statutul de stea a baletului.

*

* *

Copilăria și-a petrecut-o între dans și studiu, iar de când a ajuns la Paris, s-a lăsat pătrunsă de cultură – toate combinându-se armonios pentru a da naștere unei adevărate prim-balerine. Ea este cea care va duce, fizic, spectacolul, e citită și informată, așa că va putea face față marilor evenimente care au loc la Paris. Va fi o persoană care va respecta cultura acestui oraș. Alexandrie și-a creat propria ei academie, *și, dacă ar fi să primească un certificat, ar fi acela de stea. Ca singur sprijin pentru familia ei, hotărârea ei nu este doar în interesul personal. Uitându-te la ea cum dansează, se poate spune că acesta e singurul moment când trebuie să dea dovadă de egoism, să iubească ceea ce face și să reușească să scape de poverile care o trag în jos. Alexandrie, nici într-un caz ultima pe listă, este o sursă de inspirație pentru toate tinerele care nu văd mai departe de gardul fermei lor.*

— Bravo, îmi spune Noella, după ce citim recenzia.

— Am un avantaj: candoarea mea o va face pe Paulette să pară o stricată, iar pe Jeanine, proastă. Întregul oraș mă susține acum și sunt cu adevărat fericită să ies în față. Din nefericire, mai întâi trebuie să demonstrez că pot dansa la cabaret.

— Acum știu că multe dintre zvonurile despre voi sunt false, râde cu bunătate una dintre fetele de la cabaret. Nu aveți nici un dram de seducție în dansul vostru! Sunteți prea tehnice, și, dacă vreți să meargă treaba, va trebui să vă dați puțin drumul și să vă simțiți în largul vostru.

Râdem, dar suntem totuși stânjenite. În ciuda rezervelor mele, îmi plac fetele de aici. Sunt relaxate și nu ne consideră ca pe o amenințare. Stau cu Jeanine și Paulette, iar ele ne arată pașii pe care îi vom face. Nu sunt talentate ca noi, dar ceea ce le lipsește ca tehnică suplinesc prin atitudine. Studiez cum reușesc ele să atragă publicul cu fiecare mișcare, și apoi exersez acasă, ca să capăt din nou o recenzie favorabilă.

— Tot ce trebuie să facem e să ne prezentăm bine, spune Paulette în drum spre Au Lapin Agile, în trăsură. Nici nu contează dacă știm sau nu pașii.

— Ar fi nostim dacă am îmbrăca acel costum sumar, ne zâmbește Jeanine.

— De ce ar fi nostim? spune Paulette, uitându-se curios la mine.

— Pentru că sunt mult mai țipătoare decât ale noastre, îi zâmbesc lui Jeanine, și îi arunc lui Paulette o privire care spune: Fă-i pe plac copilului.

Jeanine mă enervează, dar știu că nu vrea să facă rău. În plus, fața i se lungește când cineva o ia repede, și asta mă face să mă simt vinovată pentru c-am fost prea rece cu ea.

Noaptea e fierbinte și coborâm din trăsură, făcându-ne vânt cu evantaiele. Cabinele de la Au Lapin Agile sunt ca un vis în culori al unei Opere care a luat-o razna. Intrăm în cămăruțele unde trebuie să ne schimbăm, iar Paulette se uită în jur, dezgustată.

— Arată destul de bine, declară sarcastic. Imaginați-vă, dacă am fi greșit un pas la audiție, aici am fi ajuns.

Nu pot decât să mă înfior la gândul ăsta.

— Sala e plină! Sunteți gata pentru primul vostru cabaret?

Dansatoarea solistă ne zâmbește emoționată, în timp ce ne dă costumele. Zâmbim și noi, luăm costumele, care par a fi niște corsete făcute dintr-un material sintetic care zgârie. Doar cu dresuri roșii care ne acoperă picioarele și pantofi cu tocuri atât de înalte, încât nu pot servi nici un scop practic, ne îndreptăm spre culise, gata de dans.

În locul unui singur spectacol mare, publicul are parte de câteva mici puneri în scenă pe care le ovaționează sau le fluieră, după bunul plac.

— Nu-mi vine să cred că trebuie să facem asta, îmi șoptește Paulette la ureche. E-atât de înjositor. Și uită-te la oamenii ăștia care nu se pot controla. Tot ce au de făcut fetele astea este să dea din șolduri și ei înnebunesc; și sărmanele nici nu știu să danseze.

— Ei o să ne susțină în fața presei, spun, arătând spre un grup mare care circulă printre oficialități. Acesta e singurul motiv pentru care suntem aici.

— Spune-i lui Jeanine, râde Paulette, și ne uităm la ea cum dansează pe loc, distrându-se de minune... Aș vrea să-mi schimb creierul cu al ei pentru o zi, ca să văd și eu cum e să fii atât de credulă.

Chiar dacă e o observație dură, nu pot decât să râd.

— E rândul nostru, ne spune dansatoarea solistă, invitându-ne pe scenă. Și acum, pentru marele final, vă rog să le aplaudați pe invitatele noastre speciale de la Opera din Paris, adresându-se publicului care reacționează cu un amestec de urale și huiduieli.

Fluierăturile mă fac să mă pierd și-mi și închipui că vor arunca cu sticle și pahare în noi. Se aude o muzică grotescă și grupul nostru își începe numărul. Aștept semnul și toate trei ieșim pe scenă arătându-ne extrem de sigure pe noi, dar și foarte atente la reacția publicului. Ne mișcăm în ritm cu celelalte fete, ne aplecăm, fundurile sunt expuse, și, după cum se vede, asta e tot ce trebuie să facem pentru a-i cuceri. Strigătele și aplauzele devin atât de puternice, încât nu mai auzim muzica și mă trezesc râzând în ciuda ridicolului acestei reprezentații.

— Dacă vreți să părăsiți baletul, puteți veni să dansați cu noi oricând, ne spun fetele de la cabaret, îmbrățișându-ne, iar presa ia notă.

Bucuroase că ne-am scos costumele de cabaret de pe noi, vorbim puțin cu reporterii, înainte de a ne urca în trăsură, totul perfect orchestrat de maestrul de balet.

Sunt sigură că a doua zi a fost fericit să citească recenziile fulminante presărate cu citate ale celor trei finaliste jucându-și rolul în poze studiate. „Îmi plac costumele: sunt vesele și nostime", ar fi spus Paulette. „Toate fetele de la cabaret sunt încântătoare", adaugă Jeanine. Iar eu, arătând încredere și mulțumire, spun: „Întreaga atmosferă a fost relaxată și sunt foarte fericită că am participat".

SCENA 29

Noua stea

Soarele de-abia a răsărit, iar eu stau în fața ferestrei, cuprinsă de emoție și nervozitate, în egală măsură. Mă aflu doar la câteva zile distanță de aniversarea a douăzeci și cinci de ani, și mă gândesc că azi ar putea fi sfârșitul vieții mele de femeie respectabilă. Sau ar putea fi ziua în care să devin marea stea a baletului. Oricum, n-am de gând să-mi petrec întreaga zi umblând încolo și încoace prin cameră, așteptând să înceapă ceremonia. Seara trecută am avut ultimul spectacol pentru concurs și am dat tot ce e mai bun din mine. Cred că Paulette a luat rolul păpușii Coppélia prea ad litteram și a sfârșit prin a dansa destul de rigid. Jeanine nici măcar nu a avut un rol principal, așa că simt că eu sunt vizată pentru locul întâi.

Mă cuprinde o amețeală plăcută, mă hotărăsc să mă bucur de această zi, total, fără să mă mai gândesc la ceremonia de diseară. Simt că aerul e deja călduț, mă duc la șifonier și-mi aleg o rochie cu mâneci scurte, de un galben-închis, și un șal de dantelă pentru a-mi acoperi brațele. Îmi pun și o pălărie cu panglici galbene, să-mi apere ochii de soarele care se va ridica pe cer curând și o pornesc la plimbare prin aerul dimineții.

— *Bonjour, mademoiselle*, mă salută un proprietar de cafenea tocmai când deschide ușile de sticlă ale cafenelei.

— *Bonjour*, răspund fericită. E deschis?

— Pentru o asemenea frumusețe, deschid mai devreme.

Mă invită înăuntru.

Râd fericită și mă bucur că sunt prima clientă, așa că sorb din ceașca de cafea și mă răsfăț cu o prăjitură. Gramele pe care mi le va aduce siluetei nu se vor vedea chiar în seara asta. Oftez și mă

întreb de ce nu am făcut asta mai des. Străzile sunt tăcute, cu excepția zgomotului produs de câteva trăsuri matinale. Văd cum căruțele cu mărfuri încep să apară pe străzi și simt că viața din afara Operei e chiar încântătoare.

Când zgomotul trăsurilor devine mai puternic decât ciripitul păsărilor, iar oamenii de pe stradă sunt atât de mulți, încât nu mai distingi nici un chip anume, îmi iau rămas-bun de la cafenea, dar nu am chef încă să mă întorc acasă. Mă gândesc la o altă extravaganță, pe care o merit cu prisosință.

Când deschid ușa magazinului, se aude un zgomot suav de clopoțel, pe care-l și descopăr așezat ceva mai sus, pentru a-l alerta pe proprietar că sosește un cumpărător.

— *Bonjour*, mi se adresează o doamnă cam de vârsta mamei mele atunci când am văzut-o pentru ultima oară. Cu ce vă pot ajuta?

— Caut o rochie, îi spun emoționată. Dar nu orice rochie, vreau ceva potrivit pentru o stea a baletului.

— O, Doamne! Vreți să mergeți diseară la ceremonie?

Îi răspund, jenată că par a mă lăuda, dar și mândră în același timp:

— Sunt chiar una dintre finaliste.

— A, atunci aveți nevoie de o rochie excepțională.

Bate din palme și începe să-mi studieze fața cu atenție. Spune:

— Cred că verdele s-ar potrivi de minune cu ochii dumneavoastră.

Îi zâmbesc și încuviințez. Mi-am făcut debutul în balet tot cu o rochie verde și acum am să ajung steaua baletului în aceeași culoare. Doar că de data asta voi fi invidiată de toată lumea, nu voi fi mai îndura batjocura. Da, verdele va fi perfect.

Lumina zilei începe să scadă, mă uit pentru ultima oară în oglindă, învârtindu-mă pentru a vedea rochia în întregime. Dantela de un verde-închis pusă pe un material alb dă o nuanță mai deschisă.

— E o rochie de vară, mai spune stăpâna magazinului.

— Arăți minunat, îmi spune Noella, care stă la masa mea, cu mâinile sub bărbie. Când ai să te întorci aici la noapte, deja vei fi o stea.

— Îți mulțumesc, zic și încep să plâng, lucru care o face să izbucnească în râs.

— Gata! Oprește-te! Ai în fața ta o seară importantă; grăbește-te, nu poți întârzia la propria ta petrecere.

Îmi șterg ochii și o îmbrățișez.

O pornesc pe hol și mă opresc o clipă în fața ușilor duble care duc spre apartamentul prim-balerinei. Tristă, îmi trec degetele pe suprafața ușii. Doamne, te rog, ajută-mă să trăiesc și eu în spatele acestei uși, îmi spun.

Când intru, se aude muzică peste tot în clădirea Operei și urc marea scară pentru a ajunge în sala de bal. În toți anii mei de balet nu am avut niciodată parte de o petrecere atât de grandioasă. Ceremonia începe cu un dineu și mă uit la rândurile nesfârșite de mese rotunde acoperite cu fețe de mese albe, cu candelabre în mijloc. Sala strălucește în lumina blândă și mă uit în jur pentru a vedea care sunt invitații de prim rang. Membrii comisiei de jurizare a Operei se află împreună la aceeași masă și îl observ pe negustorul de artă al lui Edgar prin preajmă. Spre marea mea surpriză nu văd nici un membru al Camerei Verzi.

— Hai să stăm împreună.

Paulette și Jeanine mă încadrează și o pornim în căutarea mesei noastre. Zâmbesc ușurată.

— Tocmai mă gândeam că nu cunosc pe nimeni în această sală, le șoptesc.

Fiecare invitat ne salută și suntem întrebate politicos despre viața noastră ca balerine, iar noi răspundem tuturor întrebărilor. Le spunem că exersăm în fiecare zi și cât de fericite suntem că am ajuns finaliste. Ne găsim masa și, în timp ce invitații mănâncă stridii și vorbesc între ei, eu aștept cu nerăbdare să se termine dineul.

Odată sufleurile de ciocolată terminate, maestrul de balet vine în față, lovește ușor marginea paharului cu cuțitul pentru a trage atenția tuturor:

— A venit timpul să facem anunțul pe care-l așteptați de atâta timp.

Mă ridic puțin în scaun, domnii de la masă ne fac cu ochiul, iar eu iau mâinile lui Paulette și ale Jeaninei în ale mele. Inima îmi bate cu putere și simt că și pulsul celorlalte două e accelerat.

— Trebuie să știți că a fost o decizie foarte dificilă, spune maestrul. Opera are atât de multe fete talentate, încât e păcat că nu pot fi toate stele. Dar consiliul și cu mine ne-am oprit la trei dintre cele mai talentate. Aceste trei domnișoare au demonstrat grație, frumusețe și talent, arată spre masa noastră și toată lumea se întoarce spre noi.

Mă îmbujorez ușor pentru că mă bucură atenția lor.

— Dar, după cum știți, nu putem alege decât o singură balerină, ne zâmbește. Tânăra pe care am ales-o a uimit publicul noaptea trecută într-unul dintre rolurile principale.

Simt cum Jeanine se face mică în scaun, iar eu îmi mușc buza, pregătindu-mă să-mi aud numele.

A surprins mișcarea și caracterul personajului său atât de bine încât am simțit că practic a devenit chiar Coppélia.

Ochii mi se măresc din cauza șocului, Paulette își duce mâna la gură, fericită, iar maestrul spune:

— Dați-mi voie să v-o prezint pe Paulette, noua stea a baletului Operei din Paris!

Toată lumea se ridică în picioare și aplaudă frenetic, iar Paulette se apropie de maestru și-l îmbrățișează. Eu și Jeanine rămânem în picioare aplaudând fără rost, în timp ce publicul o înconjoară pe Paulette. Îmi netezesc rochia mea cea verde și îmi înghit lacrimile.

Ies valvârtej din sală, deschid ușile grele ale Operei, o pornesc în jos pe scări și simt că aerul cald al serii începe să se răcorească.

— Domnișoară Alexandrie, aud vocea unui bărbat și-l văd pe domnul Durand Ruel coborând scările în urma mea. Îmi pare tare rău că nu ai câștigat, îmi spune cu sinceritate.

— Mulțumesc, dar Paulette este o dansatoare minunată, răspund cu modestie.

Îmi zâmbește cu căldură și-mi înmânează un plic gros.

— Domnul Degas vrea să luați banii aceștia, îmi spune. Mă uit înăuntru și văd teancuri de franci. Sunt banii câștigați pe tablourile nud cu dumneavoastră, îmi explică.

Dau din cap, amintirea inimii mele zdrobite de Edgar și experiența trăită cu Julien, toate ies la suprafață.

— Nu pot să-i iau, îi spun.

Se dă un pas înapoi, cu mâinile în aer, a refuz:

— Nici eu nu pot să-i iau, îmi spune. Ca negustor de artă, e de datoria mea să mă asigur că artistul e plătit pentru fiecare vânzare. Mi-a spus să am grijă să primiți acești bani, pentru că asta e tot ce poate să facă.

Domnul Durand Ruel se îndepărtează, coboară scările în grabă, urcă într-o trăsură în timp ce eu rămân înmărmurită în fața Operei.

Mă întorc în camera mea, nu ca steaua baletului, și stau, în minunata mea rochie verde, uitându-mă prostită la bani. Sunt bani suficienți ca să trăiesc un an, poate chiar doi, dacă mă chivernisesc cum trebuie. Și după aceea, ce mă fac? Mă voi afla în exact aceeași situație în care sunt acum. Luându-mi ochii de pe plic, mă gândesc că am încheiat atât de multe capitole în viața mea: cu Julien, cu Edgar, și acum, cu baletul. Dar mai e un capitol pe care trebuie să-l închid.

Moi vârful tocului în cerneală, și scriu: „Iartă-mă pentru alegerile pe care le-am făcut".

Când cerneala se usucă, împăturesc mesajul și îl pun lângă bani, sigilez plicul din nou și-i scriu adresa, scriind cuvântul Espelette pentru ultima dată în viața mea.

SCENA 30
Joyeux anniversaire

Sâmbăta următoare stau nemișcată la masă, trăgând cu urechea la zgomotele și pașii care se apropie din ce în ce mai mult. Sunt ca un câine de vânătoare care e gata să pornească în urmărire. Chiar dacă mă aștept la asta, bătaia în ușă mi se pare atât de puternică, încât tresar. Mă ridic, îmi aranjez rochia și deschid.

— La mulți ani, îmi spune maestrul fără să mă privească, trece indiferent pe lângă mine și se oprește în mijlocul camerei.

— Mulțumesc, domnule, îi răspund și rămân stânjenită în fața ușii.

Îmi face semn s-o închid, se așază la masă și-mi vorbește pe un ton scăzut:

— Ai de luat o hotărâre azi. Ca dansatoare care a împlinit douăzeci și cinci de ani, dacă vrei să rămâi, trebuie să intri în sistemul de întâlniri de după spectacol. Nu sunt lucruri despre care să vorbim deschis, dar presupun că știi tradiția.

— Da, domnule, sunt de acord. Nu am vorbit cu nimeni din afară despre acest subiect, îi spun.

— Sper din toată inima. Baletul Operei are reputația de a fi primul în materie de rafinament și sofisticare. Nu dorim să fim asociați în nici un fel cu sistemul municipal de reglemetare a situației femeilor de stradă.

— Înțeleg pe deplin necesitatea de a mă supune regulilor baletului, mai ales când e vorba de partea a doua a vieții unei balerine, îi spun de parcă citesc dintr-un manual, bătăile inimii accelerându-se cu fiecare cuvânt rostit. Mă bazez pe experiența

dumneavoastră, iar dumneavoastră puteți să aveți încredere în buna mea judecată.

— Sunt bucuros să aud asta și sunt bucuros că ai ales să rămâi la noi, se uită la mine atent. Vei descoperi că e o formă profitabilă de trai. Ești una dintre cele mai dorite femei din țară. Oamenii simpli doar visează să fie cu o dansatoare.

Îi zâmbesc, cu toate că nu-mi pot șterge tristețea de pe chip.

În seara următoare, când ajung în culise, sunt enervată la culme. Pauza se apropie de sfârșit și orchestra îi invită pe oficiali să-și ocupe locurile. Mă întorc fără plăcere pe scenă, mă uit în public și mă întreb care bărbat m-a închiriat pentru o noapte. Nu vreau ca spectacolul să se mai termine. Știu că trebuie să trec prin întâlnirile de după spectacol, dar nu mi-aș dori să fie chiar în seara asta. În timp ce dansez cu grație în partea a doua a spectacolului, nici nu mai aud orchestra, ci doar cuvintele maestrului: *Și în seara asta, abonații vor veni la mine, în pauză, să-și facă programare cu o dansatoare pe care și-o aleg. Nu va trebui să mi te adresezi direct. Când cortina cade, vei găsi un plic pe masa ta de machiaj. Va conține plata și inițialele domnului cu care vei petrece noaptea. El ți se va prezenta și-l vei duce în camera ta. Banii nu vor trebui dați mai departe și nu trebuie să-mi vorbești nicicând de plată. Nu trebuie să existe nici o urmă a tranzacției.*

Cortina cade, trag aer în piept și-mi spun că o să treacă, că trebuie să fac asta sau voi fi aruncată în stradă, într-o lume a lipsei de opțiuni. Fie voi distra un oficial bogat, fie voi rămâne fără nici un căpătâi. Aceasta este singura alternativă.

Mă apropii de masa mea de machiaj cu teamă și-o văd pe amanta lui Julien schimbându-se într-o rochie de seară, toată numai dantelă. Îmbrăcând-o, fața i se schimonosește de durere și scapă rochia din mână, ridicând puțin corsetul prea strâns, apăsându-și abdomenul cu amândouă mâinile. Îmi duc mâinile la gură de surpriză și simt cum trupul îmi înțepenește când văd că pe abdomen are o rană adâncă. Vede că o privesc și își pune rochia repede, uitându-se lung la mine. Mă întorc cu spatele, speriată de imaginea rănii pe care aș fi putut-o avea eu, și nu ea.

Mă uit cu atenție pe măsuță. Plicul alb pare să ocupe întreaga masă. Mă uit în plic și văd un teanc de bani și o carte de vizită cu inițialele C.T.

— Domnișoară? aud o voce prudentă în spatele meu, ascund repede plicul în poșetuță și mă întorc.

— Dar ne-am mai întâlnit, îi zic, studiindu-l pe bărbatul din fața mea.

Pare să fie doar cu câțiva ani mai mare ca mine, iar capul îi este acoperit cu bucle bogate, de culoare castaniu-deschis. Îmi pare cunoscut, dar nu știu de unde să-l iau.

— Într-adevăr, îmi răspunde, iar accentul lui puternic îmi aduce aminte de Edgar, care, râzând, spunea: Cum spuneți voi? *Mister* Taylor.

— Domnul Taylor, îmi amintesc. Mă bucur să vă revăd.

— Ți-ai amintit, îmi zâmbește fericit.

Răspund:

— Da, ai fost prima persoană care a cumpărat tablourile pentru care am pozat.

— Pasteluri, nu picturi, mă necăjește domnul Taylor, iar eu îi zâmbesc. Cred că eu sunt cauza atâtor ședințe de pozat. Am creat o adevărată cerere de tablouri cu imaginea ta în toți anii aceștia.

Mă uit la el curioasă și mă apucă neliniștea. Cred că nu știe ce s-a întâmplat cu ședințele mele de pozat. Încearcă să ia asupra lui vina de a-mi fi produs atâta supărare? Mă uit în ochii lui, care strălucesc cu ceea ce a-și numi inocență, și simt că nu ar avea cum să știe.

— Sunt foarte mândru de colecția mea, continuă. Domnul Degas e foarte talentat, dar eu cred că tu ești cea care aduci viață tablourilor. O aceeași pictură ar putea fi făcută, desigur, având o altă fată ca model, dar nu ar fi niciodată o capodoperă. Inteligența, bunătatea și eleganța dumitale nu pot fi reproduse.

Zâmbesc cu tristețe, înțelegând că e foarte naiv. Acelea erau calitățile pe care aș fi vrut ca Edgar să le vadă când a pictat tablourile. Acum înțeleg că nu contează cum m-a văzut el, pentru că doar la cererea domnului Taylor a continuat el seria picturilor.

— Nu sunt nimic din toate astea, domnule Taylor, îi spun în timp ce ne deplasăm spre Camera Verde.

— Dar așa ești, și chiar mult mai mult.

Mă urmează.

— Lipsa ta de mândrie te face atât de frumoasă. Și, te rog, spune-mi Charles.

Mă opresc brusc și găsesc cartea de vizită în poșetă, mă uit la inițiale, C.T.

— Charles Taylor, ai cumpărat tablourile pentru colecția ta și acum vrei să mă culc cu tine, îi spun liniștită.

Se uită la mine cu un zâmbet timid:

— Nu, vreau să mă căsătoresc cu tine.

SCENA 31

În întuneric

Nu mai știam dacă Edgar s-a întors la balet sau nu. Calea vieții mele a luat o altă turnură în acea noapte și am fost fericită să plec în America. Întreaga mea viață fusese dedicată grijii de a-i mulțumi pe toți: pe mama, pe Edgar, pe maestrul de balet, întregul oraș. Voiam să plec și s-o iau de la capăt. Totuși, ori de câte ori vizitez Parisul, nu pot să nu mă uit prin galerii pentru a descoperi tușele familiare de culori vii, umbrite de griuri splendide, la care visa mereu.

Citind ziarul, la o ceașcă de cafea, într-o dimineață, atenția îmi este reținută de un titlu mare: „Muzeul Luvru achiziționează colecția Degas". Nu pot rata o asemenea ocazie.

Intru la Luvru, și imediat îl și zăresc. Simt cum mă cuprinde o emoție puternică. E înconjurat de un grup, vorbește animat, iar ei îl ascultă. Văd că a îmbătrânit considerabil, și, în ciuda bărbii complet albe și a cheliei incipiente, îl recunosc. Nu și-a pierdut detașarea totală care mă impresionase atât de mult când l-am văzut pentru prima oară pe când schița cu furie stând în public, cu câțiva zeci de ani în urmă.

— Acum e orb, aud pe cineva spunând. Își petrece timpul plimbându-se pe străzile Parisului, de unul singur.

Informația asta mă face să înghet. Deci totuși s-a întâmplat, și îl compătimesc din adâncul sufletului. Pentru cineva care și-a petrecut viața surprinzând emoția nevăzută a lumii, a-ți pierde vederea e cea mai mare trădare din toate. Mă strecor, încercând să nu atrag atenția în timp ce trag cu urechea. Bârfa oamenilor acum se îndreaptă spre alt subiect. Cum că a trecut la sculptură pentru că forma o poate încă simți, cu toate că nu o mai poate

vedea. Unul descria chiar cum pipăie el corpul modelului pentru a-l reprezenta apoi în lut: chiar dacă era așezat foarte aproape de model, nu prea distingea forma corpului și trebuia să se scoale destul de des pentru a atinge curba șoldului sau poziția unui mușchi pe care el voia să le imortalizeze în lut, explică individul, de parcă Edgar ar fi fost o creatură excentrică, și nu un om.

— I-am făcut o vizită într-o zi și am fost șocat să-l văd îmbrăcat ca un cerșetor, atât de slăbit, practic un alt om, intervine un altul. Era ca un Prospero murdar, răvășit, sordid, stând în studioul lui plin de sculpturi bizare, figurine de ceară uscate, sfărâmate, dar și pânze neterminate, neacoperite, sprijinite de perete într-o mare dezordine.

— Adevărat, nu prea mai iese. Visează, mănâncă, doarme.

Mă uit mai atent și-l recunosc pe om ca fiind Camille, membru al grupului lor, cunoscut acum sub numele de impresioniști:

— L-am vizitat și eu și l-am găsit așezat într-un fotoliu, îmbrăcat într-un halat frumos de baie, având aerul acela visător pe care i-l știm cu toții. Părul și barba sunt de un alb pur, și-i dau o înfățișare impresionantă.

Sunt mânioasă pentru că mă gândesc că pentru el e foarte convenabil să fie orb ca să nu mă mai vadă niciodată. Dacă s-ar fi uitat, măcar o dată, în sufletul meu, ar fi văzut fără îndoială dragostea pe care i-o port și că nu aș fi putut să-i fac nici un rău. Dar a ales să îmbătrânească de unul singur, mergând prin oraș fără să vadă, în loc să aibă o viață frumoasă împreună cu mine. Cu oarecare ostilitate față de hotărârea lui de atunci, mă apropii și-l felicit pentru succesul lui, puțin printre dinți.

— Alexandrie? Tu ești? întinde brațul spre mine, îmi găsește mâna, în timp ce eu confirm. Îți recunosc vocea, îmi zâmbește el, privindu-mă cu ochi goi.

Rămâne nemișcat și concentrat, fără nici una dintre mișcările bruște cu care mă obișnuise cândva.

— Sunt încântat că ai venit azi. Bunătatea ta mă impresionează profund.

Obrajii îmi iau foc la complimentul neașteptat de sincer și brusc mă simt ca tânăra fată de pe vremuri. Mă bucur că nu

poate vedea cum și-au pus amprenta anii care au trecut, ștergându-mi orice trăsătură din tinerețe.

— Mulțumesc, îi spun timid. Asta înseamnă foarte mult pentru mine.

— Aș vrea să luăm masa împreună după întâlnirea asta și să-mi povestești totul despre călătoria ta, îmi spune. Îți voi împărtăși și eu tot ce pot. Îmi pare tare rău că nu sunt un bun orator. Am idei, dar cuvintele nu mă prea ascultă. Acum nu mai am decât amintirile care îmi ocupă mintea. Nu-ți dai seama ce groaznic e să fii singur atunci când ești bătrân. Nu mai ai la ce să te gândești decât la moarte.

— Dar și noi îmbătrânim împreună cu tine, îi spun amuzată, gândindu-mă că i-a trebuit o viață pentru a-și recunoaște defectele.

Nu mai simt nevoia să-l asigur că este mult mai talentat decât alții și îl studiez în tăcere așteptând să continue.

— Adevărat, dar mi-am distrus viața, își lăsă el privirea în jos, iar pe față i se întipărește tristețea. Îmi cer iertare din tot sufletul dacă, sub pretextul acestei arte nenorocite, ți-am rănit inteligența, minunată, poate chiar și inima.

— Gata, gata, nu-ți mai plânge de milă. Rănile sunt făcute pentru a se vindeca.

Ce e mai curios e că, pe vremea când eram balerină, cuvintele astea mi-ar fi adus o mare fericire. Dar azi ele îmi par fără sens:

— Domnule, se pare că nu mai aveți nici o putere asupra mea. Vocea mea e caldă și glumeață, dar ochii îmi sunt reci.

Chicotește amuzat, pentru că nu întrezărește adevărul vorbelor mele. Aș vrea să-l apuc de guler, să-l scutur și să țip că din cauza lui mi-au trebuit ani întregi până să încep să am încredere în soțul meu. De fiecare dată când era tăcut sau venea acasă mai târziu, imediat presupuneam că s-a plictisit de mine și mă pregăteam să fiu singură, când de fapt el era reținut la servici sau era obosit cu adevărat. Voiam să las în urmă toți anii pe care i-am pierdut simțind asta. Doar când am aflat cum e să știi că cineva te iubește, când mi-am dat seama că merit să fiu iubită și că singurul lucru pe care-l dorea el era acela de a fi cu mine, doar atunci

mi-am dorit să trăiesc fiecare minut al zile și să nu mă mai ascund de toate, gândindu-mă mereu la planuri de salvare în caz că lucrurile n-ar merge bine.

Cădem de acord să ne întâlnim după expoziție, ca doi prieteni care trebuie să recupereze timpul scurs. Am să-i povestesc până în cele mai mici detalii despre viața mea în America, și poate o să vorbim despre cât de curios mi se pare că Turnul Eiffel este acum simbolul Parisului. Îl voi asculta cum îmi va povesti despre ce a mai făcut în anii care au trecut și despre lupta lui cu perspectiva pierderii vederii. În așteptarea întâlnirii cu el, privesc expoziția cu arta căreia i-a dedicat întreaga viață.

Mergând prin expoziție, sunt absorbită de percepția lui asupra lumii. Simt un val de nostalgie pe măsură ce mă văd pe mine însămi, dar și pe celelalte balerine, în plină mișcare, dansând pe ritmul muzicii. Îmi dau seama ce tânără și nesigură eram când pozam pentru seria cu scenele de baie. Pe vremea aia, mă simțeam mai bătrână, dar imaginile arată că nu eram decât o copiliță, temătoare să nu greșesc cu ceva, să nu-l dezamăgesc cumva.

Zâmbetul îmi dispare treptat când sunt pusă față în față cu ceea ce nu mai doream să-mi amintesc, cu tot ce credeam că am lăsat în urmă. Nu pozasem niciodată pentru pictura asta. Mă arată cu ochii larg deschiși în camera mea din clădirea dansatoarelor și dintr-odată parcă mă și aflu din nou în acea cameră, luptându-mă să evadez de acolo. Patul meu e lângă perete, iar în mijlocul camerei se află masa unde-mi petreceam ore întregi scriind scrisori. Doar că în tabloul ăsta nu fac asta. Sunt eu, îmbrăcată, pradă disperării, plângând de parcă mi-a fost smulsă inima din piept, fără putință de a mai găsi drumul. Este o imagine fără speranță a emoțiilor pe care m-am chinuit atât de mult să le ascund de lume. Îmi dau seama că Edgar mă studiase foarte bine, mai presus de formă și mișcare. Se pictase pe sine stând în cadrul ușii, uitându-se la mine cu ochi reci, de parcă nu ar fi știut ce să facă cu durerea pe care o port. Știa că el e cauza disperării mele și atâta timp cât era de față n-aș fi putut să scap de ea.

Rămân încremenită, nu sunt în stare să mă mișc, gândurile se întorc la zilele nesfârșite în care-l așteptam, la fericirea de a-l vedea, la frustrarea de a nu putea ajunge la el și la sentimentul de

disperare că trebuie să prețuiesc fiecare clipă petrecută cu el, căci putea să fie ultima. Ochii îmi ard de lacrimile care se scurg pe obraz, le șterg, mă lovesc de oamenii adunați în grupuri, care beau vin și arată spre picturi, pentru că vreau să ies. Mă îndepărtez repede de muzeu, încetinind doar când simt că sunt la distanță sigură de clădire. Trag aer în piept și apoi îl expir cu putere. Îmi curge nasul și mi-l șterg cu mâneca. De mult nu mă mai interesează să o fac pe doamna rafinată, și îmi înghit cele câteva lacrimi care mi se scurg pe obraz.

Am descoperit că toate lucrurile acelea pe care am refuzat să le văd mi-au schimbat viața la fel de mult ca și cele care mi se înfățișau concret zi de zi. Uitându-mă în urmă, mă întreb mereu dacă aș fi acceptat totuși o existență printre câmpurile de ardei și cum mi-ar fi fost viața dacă aș fi făcut asta. Aș fi vizitat Parisul cu venerație, cu ochii ascunși sub părul meu nedomolit. M-aș fi uitat la clădiri pentru frumusețea lor arhitecturală, și nu la oamenii care se strecoară pe străzi, sperând să nu fie observați. Le-aș fi admirat pe dansatoarele de la Operă pentru grația și frumusețea lor și nu aș fi știut nimic despre rănile pe care le poartă pe sub rochii.

Expoziția se închide, îl las să aștepte, eu trebuie să iau vaporul pentru a ajunge acasă la familia pe care o am acum, departe de secretele negre ale Parisului. Mă gândesc la minunata mea grădină de flori, la copiii și nepoții mei, cărora nu le pasă de trecutul meu. Simt cum totul se îndepărtează, senzația pe care o ai atunci când te apropii de sfârșitul unui ciclu de viață. Niciodată nu am să-i pot explica de ce a trebuit să plec, n-am să-i pot spune niciodată că mi-a răpit ani întregi din viață, aș vrea doar să știe că nu mai pot redeveni fata din tablouri, care se întreba în fiecare zi când va fi părăsită.